

Regionální operační program regionu soudržnosti Moravskoslezsko 2007-2013

VERZE 2
Schválena 16.12.2010
rozhodnutím K(2010) 8681

Ostrava

22. 2. 2010

Obsah

SEZNAM ZKRATEK.....	6
ÚVOD.....	9
1 SOCIÁLNĚ-EKONOMICKÁ ANALÝZA.....	11
1.1 VÝCHOZÍ DOKUMENTY A LEGISLATIVA RELEVANTNÍ PRO TVORBU ROP MS	11
1.2 VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA REGIONU	12
1.3 DEMOGRAFIE A OBYVATELSTVO	13
1.3.1 <i>Struktura osídlení</i>	13
1.3.2 <i>Obyvatelstvo</i>	14
1.4 EKONOMIKA	15
1.4.1 <i>Vývoj hlavních makroekonomických ukazatelů v kontextu ČR a EU</i>	16
1.4.2 <i>Průmysl</i>	17
1.4.3 <i>Podnikání</i>	18
1.4.4 <i>Investice</i>	19
1.4.5 <i>Znalostní ekonomika, výzkum a vývoj, inovace</i>	19
1.5 LIDSKÉ ZDROJE	20
1.5.1 <i>Školství a vzdělanostní úroveň obyvatelstva</i>	20
1.5.2 <i>Trh práce</i>	22
1.6 ZDRAVOTNICTVÍ A SOCIÁLNÍ PÉČE.....	24
1.6.1 <i>Zdraví a zdravotnictví</i>	24
1.6.2 <i>Sociální péče</i>	24
1.7 INFRASTRUKTURA.....	25
1.7.1 <i>Dopravní infrastruktura</i>	25
1.7.2 <i>Dopravní obslužnost</i>	27
1.7.3 <i>Technická infrastruktura, energie</i>	27
1.7.4 <i>Informační infrastruktura</i>	28
1.7.5 <i>Lokality brownfields</i>	28
1.8 CESTOVNÍ RUCH	29
1.8.1 <i>Přírodně geografické podmínky regionu pro cestovní ruch</i>	29
1.8.2 <i>Hlavní atraktivity jednotlivých turistických oblastí v regionu</i>	30
1.8.3 <i>Infrastruktura cestovního ruchu</i>	30
1.8.4 <i>Kapacita a kvalita ubytování v regionu Moravskoslezsko</i>	31
1.8.5 <i>Informovanost a organizace a kooperace v cestovním ruchu</i>	32
1.9 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	33
1.9.1 <i>Ovzduší</i>	33
1.9.2 <i>Voda</i>	34
1.9.3 <i>Odpady</i>	34
1.9.4 <i>Ochrana přírody a krajiny</i>	35
1.9.5 <i>Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta</i>	35
1.10 RIZIKA A JEJICH PREVENCE	35
1.11 OCHRANA OBYVATEL.....	36
1.12 VÝVOJ MĚST	36
1.13 ZEMĚDĚLSTVÍ, PŘÍRODA A VENKOV	38
1.13.1 <i>Zemědělství</i>	38
1.13.2 <i>Chráněné krajinné oblasti</i>	38
1.13.3 <i>Venkov</i>	38
1.14 ANALÝZA ZKUŠENOSTÍ S REALIZACÍ PŘEDCHOZÍCH PROGRAMŮ.....	39
1.14.1 <i>Předvstupní programy EU v regionu Moravskoslezsko</i>	39
1.14.2 <i>Společný regionální operační program (SROP)</i>	40
1.14.3 <i>Další operační programy a Iniciativy Společenství</i>	43
1.15 SWOT ANALÝZA.....	45
2 STRATEGIE REGIONU MORAVSKOSLEZSKO A ROP MORAVSKOSLEZSKO PRO OBDOBÍ 2007-2013	50
2.1 STRATEGIE REGIONU MORAVSKOSLEZSKO PRO OBDOBÍ 2007-2013	50
2.2 STRATEGIE ROP MORAVSKOSLEZSKO PRO OBDOBÍ 2007-2013.....	59
2.3 GLOBÁLNÍ CÍL ROP MORAVSKOSLEZSKO	60

2.4 SPECIFICKÉ CÍLE OPERAČNÍHO PROGRAMU A STRATEGIE K JEJICH DOSAŽENÍ.....	61
2.4.1 Prioritní osa 1 – Regionální infrastruktura a dostupnost	61
2.4.2 Prioritní osa 2 – Podpora prosperity regionu	61
2.4.3 Prioritní osa 3 – Rozvoj měst	61
2.4.4 Prioritní osa 4 – Rozvoj venkova	62
2.4.5 Prioritní osa 5 – Technická pomoc	62
2.5 VNĚJŠÍ KOHERENCE ROP	63
2.5.1 Vazby ROP Moravskoslezsko na Strategické obecné zásady Společenství	63
2.5.2 Vazba prioritních os ROP na strategii NSRR.....	64
2.5.3 Vazby ROP MS na Lisabonskou strategii a Národní program reforem.....	66
2.5.4 Vazby ROP Moravskoslezsko na Strategii udržitelného rozvoje České republiky (SUR ČR)	67
2.5.5 Vazby ROP Moravskoslezsko na Politiku územního rozvoje ČR (PÚR ČR)	68
2.5.6 Vazby ROP Moravskoslezsko na Strategii hospodářského růstu (SHR)	69
2.5.7 Vazby ROP Moravskoslezsko na Strategii regionálního rozvoje ČR (SRR ČR)	69
2.5.8 Vazba prioritních os ROP na Program rozvoje Moravskoslezského kraje	70
2.6 HORIZONTÁLNÍ TÉMATA ROP MS	71
2.7 VAZBY ROP MS NA JINÉ OPERAČNÍ PROGRAMY A NA PROGRAM ROZVOJE VENKOVA	75
2.8 MECHANISMY KOORDINACE ROP S TEMATICKÝMI OPERAČNÍMI PROGRAMY	79
2.9 KŘÍŽOVÉ FINANCOVÁNÍ	83
2.10 INOVATIVNÍ AKCE	84
2.11 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE.....	84
2.12 KOORDINACE A PARTNERSTVÍ PŘI ZPRACOVÁNÍ REGIONÁLNÍHO OPERAČNÍHO PROGRAMU	85
3 PRIORITNÍ OSY ROP MORAVSKOSLEZSKO	88
3.1 PRIORITNÍ OSA 1 REGIONÁLNÍ INFRASTRUKTURA A DOSTUPNOST	88
3.1.1 Výchozí stav a zdůvodnění prioritní osy	88
3.1.2 Cíle prioritní osy	90
3.1.3 Strategie pro dosažení cílů	90
3.1.4 Hlavní oblasti podpory	92
3.1.5 Kategorie intervencí.....	93
3.1.6 Příjemci.....	94
3.1.7 Forma podpory	94
3.1.8 Typ podpory	94
3.1.9 Flexibilita (křížové financování)	94
3.1.10 Koordinace s intervencemi jiných OP.....	94
3.2 PRIORITNÍ OSA 2 PODPORA PROSPERITY REGIONU	96
3.2.1 Výchozí stav a zdůvodnění prioritní osy	96
3.2.2 Cíle prioritní osy	98
3.2.3 Strategie pro dosažení cílů	98
3.2.4 Hlavní oblasti podpory	100
3.2.5 Kategorie intervencí.....	104
3.2.6 Příjemci.....	104
3.2.7 Forma podpory	104
3.2.8 Typ podpory	105
3.2.9 Flexibilita (křížové financování)	105
3.2.10 Koordinace s intervencemi jiných OP.....	105
3.3 PRIORITNÍ OSA 3 ROZVOJ MĚST	107
3.3.1 Výchozí stav a zdůvodnění prioritní osy	107
3.3.2 Cíle prioritní osy	108
3.3.3 Strategie pro dosažení cílů	108
3.3.4 Hlavní oblasti podpory	109
3.3.5 Kategorie intervencí.....	113
3.3.6 Příjemci.....	114
3.3.7 Forma podpory	114
3.3.8 Typ podpory	114
3.3.9 Flexibilita (křížové financování)	115
3.3.10 Koordinace s intervencemi jiných OP.....	115
3.4 PRIORITNÍ OSA 4 ROZVOJ VENKOVA	116

3.4.1	Výchozí stav a zdůvodnění prioritní osy	116
3.4.2	Cíle prioritní osy	116
3.4.3	Strategie pro dosažení cílů	116
3.4.4	Hlavní oblasti podpory	117
3.4.5	Kategorie intervencí	117
3.4.6	Příjemci	118
3.4.7	Forma podpory	118
3.4.8	Typ podpory	118
3.4.9	Flexibilita (křížové financování)	118
3.4.10	Koordinace s intervencemi jiných OP a Programem rozvoje venkova	118
3.5	PRIORITNÍ OSA 5 TECHNICKÁ POMOC	119
3.5.1	Výchozí stav a zdůvodnění prioritní osy	119
3.5.2	Cíle prioritní osy	119
3.5.3	Strategie pro dosažení cílů	119
3.5.4	Hlavní oblasti podpory	119
3.5.5	Kategorie intervencí	120
3.5.6	Příjemci	120
3.5.7	Forma podpory	120
3.5.8	Typ podpory	120
3.5.9	Flexibilita (křížové financování)	120
3.5.10	Koordinace s intervencemi jiných OP	120
3.6	VELKÉ PROJEKTY	121
3.7	INDIKÁTORY PRO MONITORING A EVALUACI	121
3.7.1	Vlastnosti a charakteristiky indikátorové soustavy	121
3.7.2	Způsob měření a monitorování	122
3.7.3	Indikátory kontextu	123
3.7.4	Indikátory pro sledování vlivu na životní prostředí	123
3.7.5	Programové indikátory	125
3.7.6	Indikátory prioritních os	125
4	REALIZAČNÍ ČÁST REGIONÁLNÍHO OPERAČNÍHO PROGRAMU	129
4.1	IMPLEMENTACE PROGRAMU	129
4.2	ŘÍDÍCÍ ORGÁN	130
4.2.1	Orgány Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko	130
4.2.2	Oddělení funkcí v řídicím orgánu ROP MS	134
4.2.3	Zajištění administrativní kapacity řídicího orgánu ROP MS	135
4.2.4	Závazek řídicího orgánu ve vztahu k veřejné podpoře	137
4.3	ÚKOLY PŘÍJEMCE, SYSTÉM VÝBĚRU PROJEKTŮ	137
4.3.1	Úkoly příjemce	137
4.3.2	Systém výběru projektů	138
4.4	FINANČNÍ ŘÍZENÍ	139
4.4.1	Systém finančních toků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti	139
4.4.2	Certifikační orgán	140
4.4.3	Finanční útvar Úřadu	141
4.5	KONTROLNÍ A AUDITNÍ SYSTÉM	142
4.5.1	Auditní orgán	142
4.5.2	Systém finanční kontroly	144
4.6	MONITOROVÁNÍ	148
4.6.1	Monitorovací výbor	149
4.6.2	Systém monitorovacích zpráv	150
4.6.3	Monitorovací systém strukturálních fondů 2007-2013	151
4.7	HODNOCENÍ PROGRAMU (EVALUACE)	153
4.8	PUBLICITA PROGRAMU	156
5	FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ REGIONÁLNÍHO OPERAČNÍHO PROGRAMU	158
5.1	ALOKACE PROSTŘEDKŮ NA PRIORITNÍ OSY	158
5.2	EARMARKING	160
5.3	SOUKROMÉ ZDROJE	160
5.4	FINANČNÍ TABULKY	162

6 EX-ANTE HODNOCENÍ ROP MORAVSKOSLEZSKO – SOUHRNNÝ POPIS	164
6.1 INFORMACE O PRŮBĚHU A PARTNERSTVÍ V PROCESU EX-ANTE HODNOCENÍ ROP MS	164
6.2 SHRNUÍ ZÁVĚRŮ A DOPORUČENÍ VLASTNÍHO EX-ANTE HODNOCENÍ ROP MS.....	164
6.2.1 <i>Analýza zkušeností s realizací předchozích programů</i>	164
6.2.2 <i>Situační analýza a analýza SWOT</i>	165
6.2.3 <i>Zdůvodnění konzistence navrhované strategie</i>	165
6.2.4 <i>Závěry týkající se navržených prioritních os a provedené kvantifikace</i>	166
6.2.5 <i>Vnější koherence programu</i>	166
6.2.6 <i>Očekávané výsledky a dopady programu</i>	166
6.2.7 <i>Finanční rámec</i>	167
6.2.8 <i>Závěry týkající se kvality implementačních a monitorovacího systému</i>	167
6.2.9 <i>Závěry k ostatním okolnostem programového dokumentu</i>	167
6.3 ZÁVĚR EX-ANTE HODNOCENÍ	167
7 POSOUZENÍ VLIVŮ PROVÁDĚNÍ REGIONÁLNÍHO OPERAČNÍHO PROGRAMU MORAVSKOSLEZSKO NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	168
7.1 PRŮBĚH PŘÍPRAVY A REALIZACE POSOUZENÍ VLIVU KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	168
7.2 OBSAH DOKUMENTACE SEA	170
7.2.1 <i>Opatření přijatá k monitorování programu</i>	170
7.2.2 <i>Vypořádání připomínek</i>	171
7.2.3 <i>Netechnické shrnutí SEA</i>	171
7.3 STANOVISKO MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	172

Seznam zkratk

AK ČR	Asociace krajů České republiky
AO	Auditní orgán
BAT	Nejlepší dostupné techniky (Best available techniques)
BF	Brownfields (pozemky a nemovitosti uvnitř urbanizovaného území, které ztratily svoji funkci a využití, jsou opuštěné či podvyužité, často mají ekologickou zátěž a zdevastované výrobní či jiné budovy)
BIC	Podnikatelské inovační centrum
BSC	Balanced Scorecard (nástroj pro komunikaci strategie se zaměstnanci a externími zainteresovanými o výsledcích a hybných silách výkonnosti)
CR	Cestovní ruch
CRR	Centrum pro regionální rozvoj České republiky
CTV	Centrum tísňového volání
ČNB	Česká národní banka
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
CZK	Koruna česká
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (European Agricultural Fund for Rural Development)
EFF	Evropský rybářský fond (European Fisheries Fund)
EIA	Posouzení vlivů na životní prostředí (Environmental Impact Assessment)
EQUAL	Iniciativa Společenství Evropské komise (jejím cílem je vývoj a prosazování nových prostředků boje se všemi formami diskriminace a nerovností na trhu práce)
EO	Ekvivalentní obyvatel
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund)
ES	Evropská společenství
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EUR	Euro
FS	Fond soudržnosti (EU)
GS	Grantové schéma
HDP	Hrubý domácí produkt
HZS MSK	Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje
CHKO	Chráněná krajinná oblast
ICT	Informační a komunikační technologie (Information and Communication Technology)
IIP	Standard Investors in People (mezinárodně uznávaný standard v oblasti řízení a rozvoje lidských zdrojů, který sleduje schopnost podniku efektivně vést a rozvíjet své zaměstnance. Získání osvědčení Investor in People je pro podnik zárukou špičkové úrovně řízení lidských zdrojů a důkazem, že rozvoj zaměstnanců je v souladu s rozvojem podniku.)
IOP	Integrovaný operační program (2007-2013)
IPRM	Integrovaný plán rozvoje města
ISPA	Nástroj předvstupních strukturálních politik (Instrument for Structural Policies for Pre-accession) – je zaměřen na financování velkých infrastrukturních projektů v oblastech životního prostředí a dopravy
IT Cluster	Klaster informačních technologií (klaster je soubor regionálně propojených společností (podnikatelů) a přidružených institucí a organizací – zejména institucí terciárního vzdělávání (VŠ, VOŠ) – jejichž vazby mají potenciál k upevnění a zvýšení jejich konkurenceschopnosti.
KoP	Komunikační plán (pro potřeby publicity OP)

LFA	Oblasti s méně příznivými podmínkami pro zemědělství (Less Favoured Areas)
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MHD	Městská hromadná doprava
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS kraj	Moravskoslezský kraj
MSC2007	Monitorovací systém strukturálních fondů 2007-2013, centrální modul
MSK	Moravskoslezský kraj
MSP	Malé a střední podniky
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NGE	Čistý ekvivalent grantu
NNO	Nestátní neziskové organizace
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NROS	Nadace rozvoje občanské společnosti
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Územní statistická jednotka (La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques)
OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
OP	Operační program
OP D	Operační program Doprava (2007-2013)
OP I	Operační program Infrastruktura (2004-2006)
OP RLZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (2007-2013)
OP PI	Operační program Podnikání a inovace (2007-2013)
OP PP	Operační program Průmysl a podnikání (2004-2006)
OP RLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů (2004-2006)
OP TP	Operační program Technická pomoc (2007-2013)
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (2007-2013)
OP VaVpl	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OP ŽP	Operační program Životní prostředí (2007-2013)
PAS	Pověřený subjekt auditního orgánu
Phare	Program předvstupní pomoci pro kandidátské země EU
PCO	Platební a certifikační orgán
PO	Prioritní osa
PRV	Program rozvoje venkova (2007-2013)
PÚR	Program územního rozvoje
ROP	Regionální operační program
ROP MS	Regionální operační program regionu soudržnosti Moravskoslezsko 2007-2013, ROP Moravskoslezsko
RPIC	Regionální poradenské a informační centrum
RR	Regionální rada
ŘKV	Řídící a koordinační výbor
ŘO	Řídící orgán (operačního programu)
ŘKV	Řídící a koordinační výbor
SAPARD	Program předvstupní pomoci pro kandidátské země EU pro rozvoj zemědělství a venkova
SEA	Posouzení vlivu strategie na životní prostředí a veřejné zdraví (Strategic Environmental Assessment)

SF	Strukturální fondy (EU)
SHR	Strategie hospodářského růstu
SOZS	Strategické obecné zásady Společenství
SROP	Společný regionální operační program (2004-2006)
S-RR	Sekretariát Regionální rady (programové období 2004-2006)
SRR ČR	Strategie regionálního rozvoje ČR
SŠ	Střední školy
SUR ČR	Strategie udržitelného rozvoje České republiky
SWOT	Analýza silných a slabých stránek a dále příležitostí a hrozeb, kterým čelí předmět analýzy (organizace, program, projekt apod.), Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
TEN-T	Transevropská dopravní síť
TOP	Tematický operační program
UNESCO	Vzdělávací, vědecká a kulturní organizace Spojených národů (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation), mj. vytváří Seznam světového (přírodního a kulturního) dědictví
ÚP	Úřad práce
ÚRR	Úřad Regionální rady
VaV	Výzkum a vývoj
VOŠ	Vyšší odborná škola
ZCHÚ	Zvláště chráněné území
ŽP	Životní prostředí

Úvod

Regionální operační program regionu soudržnosti Moravskoslezsko (dále ROP MS) je zpracován pro období let 2007-2013, ve kterém bude tento region patřit do Cíle Konvergence. Cíl Konvergence je určen pro podporu urychlení sociálního a ekonomického rozvoje nejméně rozvinutých členských států a regionů tím, že zlepší podmínky pro růst a zaměstnanost prostřednictvím investic do fyzického a lidského kapitálu, rozvoje inovací a znalostní společnosti, zlepšení schopnosti přizpůsobovat se hospodářským a sociálním změnám, ochrany a zlepšování životního prostředí i výkonné správy.

ROP MS bude financován Evropským fondem pro regionální rozvoj.

Region soudržnosti Moravskoslezsko je územně totožný s územím Moravskoslezského kraje.

Usnesením Rady Asociace krajů ČR č. 371 z 8. 10. 2004 byl schválen záměr krajů připravovat pro programové období EU 2007-2013 samostatné regionální operační programy pro jednotlivé regiony. Tento záměr byl znovu potvrzen na 2. zasedání Rady Asociace krajů ČR dne 11. 2. 2005. Regionální operační programy jsou součástí jak Národního rozvojového plánu, tak i Národního strategického referenčního rámce (NSRR), který je základním národním programovacím dokumentem pro politiku hospodářské a sociální soudržnosti pro období 2007-2013.

Usnesením vlády č. 175/2006 bylo hejtmanům krajů doporučeno zajistit zpracování regionálních operačních programů pro jednotlivé regiony soudržnosti a jejich předložení vládě prostřednictvím Ministerstva pro místní rozvoj. Toto usnesení rovněž doporučilo hejtmanům pověřit výkonem funkce řídicího orgánu regionálního operačního programu Regionální radu, vzniklou na základě zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění zákona č. 138/2006 Sb.

ROP MS vychází z cílů Strategických obecných zásad Společenství a je vypracován ve shodě s nařízeními ke strukturálním fondům a Fondu soudržnosti pro programové období 2007-2013.

ROP MS 2007-2013 také odráží strategické cíle Programu rozvoje územního obvodu Moravskoslezského kraje na léta 2005-2008, které jsou financovatelné z prostředků Evropské unie.

První verze analýzy a strategie ROP MS byla zpracována v listopadu 2005. Tato verze byla v prosinci 2005 zveřejněna na internetových stránkách zpracovatele a v lednu 2006 byla prezentována veřejnosti. V průběhu ledna 2006 bylo rovněž zpracováno stanovisko ex-ante hodnotitele k těmto částem ROP MS. Další verze ROP MS (verze 2.1) byla zpracována k datu 17. 3. 2006 a zveřejněna začátkem dubna 2006. Veřejnost byla informována o průběhu zpracování ROP prostřednictvím e-mailů, které zajišťoval Sekretariát Regionální rady Moravskoslezsko a od 1. 7. 2006 Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko – úřad Regionální rady. Tyto zprávy byly rozesílány vždy při zveřejnění nové verze ROP, současně s informací o možnosti předkládat připomínky. V tomto období byly rovněž uspořádány kulaté stoly k problematice cestovního ruchu a venkova v Regionálním operačním programu. Celkem došlo 26 připomínek, které byly zpracovatelem vypořádány.

Připomínky ex-ante hodnotitele, veřejnosti a Krajského úřadu byly zapracovány do druhé verze ROP MS, jež byla v rozpracovaném stavu projednána některými pracovními skupinami, které se v průběhu roku 2005 podílely na přípravě Programu rozvoje

Moravskoslezského kraje. Následně byly provedeny úpravy ROP dle výsledků jednání o dělbě s tematickými operačními programy a Programem rozvoje venkova a byly zohledněny připomínky Evropské komise z jednání, která proběhla 31. 3. 2006, 20. 4. 2006 a 15.-16. 5. 2006.

Pro potřeby co největšího zapojení klíčových regionálních partnerů vznikla v březnu 2006 Pracovní skupina pro přípravu a programování Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko 2007-2013. Jejich členové (zástupci kraje, měst, MMR a MF, vysokých škol, nestátních neziskových organizací, hospodářských komor apod.) byli vybráni na principu partnerství.

4. 5. 2006 byl ROP schválen zastupitelstvem Moravskoslezského kraje a odeslán na mezirezortní připomínkové řízení. Na svém jednání začátkem června 2006 vzala vláda ROP Moravskoslezsko na vědomí. Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen MMR) následně zaslalo Národní strategický referenční rámec (NSRR) a operační programy Evropské komisi k neformálním připomínkám. V září 2006 Komise zaslala k těmto materiálům tzv. Poziční dokument. Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko zahrnuje připomínky obsažené v pozičním dokumentu a závěry dalšího kola vyjednávání mezi operačními programy do verze ROP 2.5, kterou předložila vládě ČR ke schválení. Po zapracování připomínek z mezirezortního připomínkového řízení a z dalších jednání s Evropskou komisí byla verze 3 ROP Moravskoslezsko schválena usnesením vlády č. 1302 z 15. 11. 2006 a oficiálně předložena Evropské komisi dne 7. 3. 2007.

Evropská komise reagovala úvodními připomínkami dne 24. 4. 2007 a 5. 6. 2007 oficiálním pozičním dokumentem k návrhu ROP MS. Na konci června 2007 byl odeslán ROP MS, verze 4, ve kterém byly zapracovány připomínky pozičního dokumentu a technického jednání k urbánní problematice s Komisí. V souladu s dohodou mezi všemi ROP byla změněna hranice velikosti obcí pro prioritní osu 4 Rozvoj venkova na obce od 500 do 5 000 obyvatel a důsledkem této dohody také změněna alokace mezi prioritními osami 3 Rozvoj měst a 4 Rozvoj venkova. Na základě upřesnění odhadu podílu projektů s veřejnou podporou byl revidován odhad soukromého spolufinancování ROP MS a bylo upřesněno indikativní rozdělení zdrojů ERDF dle prioritních témat podpory.

Dne 30. 7. 2007 Komise zaslala nový poziční dokument, komentující dosažený pokrok v ROP MS verzi 4 a upozorňující na některé nesplněné požadavky Komise. V reakci na tento poziční dokument byly do ROP MS, verze 5 zapracovány změny NSRR provedené v závěrečné fázi jeho vyjednávání, doplněna stručná strategie rozvoje regionu Moravskoslezsko, včetně strategie řešení problémů v oblasti životního prostředí, koordinační mechanismy s jinými OP, do horizontálních témat byla zahrnuta problematika udržitelné energie; nová verze rovněž reaguje na pověření řídicího orgánu ROP MS výkonem některých funkcí Auditního orgánu (dle čl. 62, odst. a), b) obecného nařízení). Takto upravený ROP MS byl schválen usnesením VRR č. 9/65 ze dne 5. 9. 2007.

Dne 24. 9. 2007 zaslala Komise poziční dokument k zbývajícím problémům v ROP MS. V ROP verze 5.1, jsou zapracovány výsledky konzultací s Komisí k těmto problémům, zejména pak ujištění, že ROP přispěje částkou k rozvoji městské dopravy minimálně dle objemu v prioritních tématech 25 (Městská doprava), 28 (Inteligentní dopravní systémy) a 52 (Podpora čisté městské dopravy), doplněn závazek podporovat využití partnerství veřejného a soukromého sektoru v projektech financovaných ROP, možnost využití fondu rozvoje měst v rámci nástroje JESSICA; dále byly zapracovány indikátory stavu životního prostředí dle požadavků SEA, lisabonský earmarking a řešení administrativní kapacity.

1 Sociálně-ekonomická analýza

1.1 Výchozí dokumenty a legislativa relevantní pro tvorbu ROP MS

Návrh Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko (ROP MS) vychází z následujících dokumentů:

- Strategické obecné zásady Společenství (vydané Evropskou komisí 6. 10. 2006),
- Strategie udržitelného rozvoje ČR z listopadu 2004
- Strategie hospodářského růstu ČR 2005-2013
- Národní lisabonský program 2005-2008 / Národní program reforem ČR,
- Národní rozvojový plán pro období 2007-2013,
- Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013 (verze červenec 2007),
- Strategie regionálního rozvoje ČR z května 2006,
- Program rozvoje územního obvodu Moravskoslezského kraje pro období 2005-2008 a další koncepční a rozvojové dokumenty Moravskoslezského kraje přijaté na regionální i místní úrovni.

Dále byla zohledněna následující legislativa:

- Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 (dále obecné nařízení),
- Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8. prosince 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti a k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj (dále prováděcí nařízení),
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999,
- Nařízení Komise (ES) č. 70/2001 ze dne 12. ledna 2001 o uplatňování článků 87 a 88 Smlouvy o ES vůči státní podpoře malým a středním podnikům,
- Nařízení Komise (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu de minimis,
- Nařízení Komise (ES) č. 1628/2006 ze dne 24. října 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na vnitrostátní regionální investiční podporu,
- Pokyny k regionální podpoře na období 2007-2013 (2006/C 54/08),
- zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění zákona č. 138/2006 Sb.,
- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
- zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole,
- zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.

1.2 Všeobecná charakteristika regionu

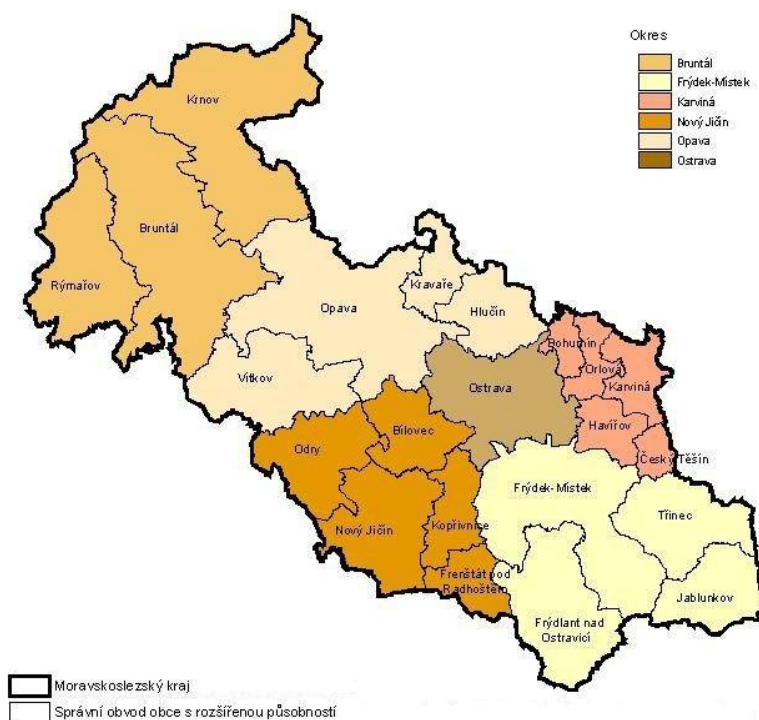
Moravskoslezský kraj vznikl podle ústavního zákona č. 347/1997 Sb. k 1. 1. 2000 v prostoru severní Moravy a Slezska. Podle usnesení vlády České republiky č. 707/1998 představuje statistickou jednotku NUTS III a současně i statistickou jednotku NUTS II – region soudržnosti Moravskoslezsko. Krajským městem je Statutární město Ostrava.

Moravskoslezský kraj je vymezen okresy Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava a Ostrava-město a je rozdělen na 22 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (tzv. obcí III. stupně), do kterých spadá celkem 299 obcí, z toho je 39 měst.

Tabulka 1 - Administrativní členění kraje k 1. 1. 2005

Obce s rozšířenou působností (tzv. obce 3)	Obce
Bílovec	13
Bohumín	2
Bruntál	31
Český Těšín	3
Frenštát p. Radh.	7
Frýdek-Místek	37
Frýdlant n. Ost.	10
Havířov	5
Hlučín	15
Jablunkov	12
Karviná	4
Kopřivnice	10
Kravaře	9
Krnov	25
Nový Jičín	16
Odry	9
Opava	40
Orlová	4
Ostrava	13
Rýmařov	11
Třinec	11
Vitkov	12
MSK celkem	299

Zdroj: Český statistický úřad (2005)

Pro kraj je typické, že ve větších městech nad 10 000 obyvatel žije většina obyvatelstva, to je 65,8 % obyvatel kraje (12 % nad průměrem ČR – nejvíce po Praze).

Tabulka 2 - Podíl obyvatel v obcích Moravskoslezska (2006)

Obce	Počet obcí	Počet obyvatel	% podíl
do 500 obyvatel	74	23 343	1,9 %
500 – 5 000	193	302 952	23,9 %
5 000 – 10 000 obyvatel	16	110 140	8,8 %
10 000 – 50 000 obyvatel	11	249 050	19,9 %
nad 50 000 obyvatel	5	587 393	46,5 %
celkem	299	1 263 630	100 %

Zdroj: <http://www.kr-moravskoslezsky.cz/obce2.html>

Kromě výše zmíněného administrativního členění se v Moravskoslezsku nacházejí také 4 euroregiony (Beskydy, Praděd, Silesia a Těšínské Slezsko) a řada dobrovolných svazků obcí. Jejich cílem je především dobrovolná hospodářská spolupráce, rozvoj infrastruktury, ochrana životního prostředí, kulturně-vzdělávací činnost a cestovní ruch.

Tabulka 3 - Základní srovnání NUTS II Moravskoslezsko a ČR k EU (2005)

Ukazatel	NUTS II Moravskoslezsko	ČR	Evropská unie (EU 25)
Růst HDP (%)	8,7	6	1,8
HDP/osobu PPP (%)	61,1	73,3	100
Nezaměstnanost (%)	14,2	8	8,8
Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel (%)	7,75	8,9	21

Zdroj: ČSÚ (2006)

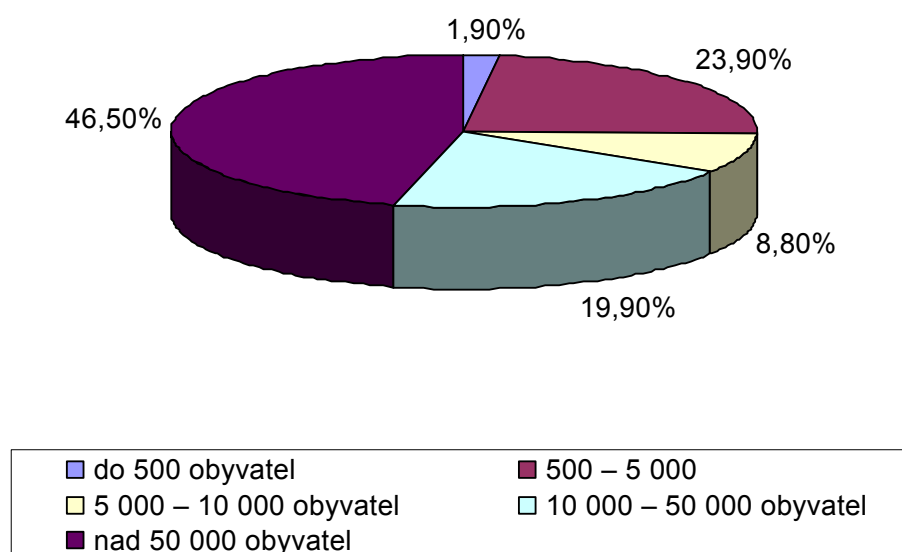
1.3 Demografie a obyvatelstvo

1.3.1 Struktura osídlení

Moravskoslezský kraj se svými 299 obcemi patří k regionům s nejmenším počtem obcí. V kraji se uplatňují dva značně odlišné typy osídlení: velké průmyslové aglomerace s vysokou koncentrací obyvatelstva v centrální ostravsko-karvinské části a převážně zemědělské, horské a podhorské řídkěji osídlené oblasti na západě a jihovýchodě kraje. Tomu také odpovídají rozdílné hodnoty hustoty obyvatel: 800-1500 obyvatel/km² v okresech Karviná a Ostrava-město, naproti tomu hodnoty 60-180 obyvatel/km² v okresech Bruntál, Opava, Nový Jičín a Frýdek-Místek. Hodnota hustoty osídlení kraje – 230,9 obyvatel na km² – je téměř dvojnásobná ve srovnání s hustotou osídlení pro celou ČR – 129,6 obyvatel na km².

Průměrná rozloha katastru obce 18,3 km² je druhá největší v republice a je o téměř 50 % větší než katastr průměrné obce v ČR (12,6 km²). V obcích do 500 obyvatel bydlí jen necelé 2 % obyvatel, v obcích od 500 do 5 000 obyvatel okolo 8,8 % obyvatel, v obcích od 5 000 do 10 000 obyvatel žije téměř 23,5 % občanů kraje. V obcích od 10 000 do 50 000 obyvatel žije 19,8 % obyvatel kraje a 46 % obyvatel žije ve městech nad 50 000 obyvatel. V krajské metropoli Ostravě žije přes 310 000 obyvatel, tj. zhruba čtvrtina obyvatel kraje. Dalšími velkými městy s počtem obyvatel nad 50 000 jsou Havířov, Karviná, Frýdek-Místek a Opava. Ačkoliv je obyvatelstvo silně koncentrováno v ostravské aglomeraci, existují i území, kde je podstatně odlišná struktura osídlení – např. okres Bruntál (8 % obyvatel, nejnižší hustota osídlení v ČR). Podíl městského obyvatelstva je ve srovnání s ostatními regiony ČR nadprůměrný a k 31. 12. 2004 činil 76,7 %.

Graf 1 - Struktura osídlení měst a obcí podle počtu obyvatel (2005)

Zdroj: ČSÚ 2006

Tabulka 4 - Hustota osídlení na 1 km² (2005)

	Moravskoslezsko	ČR	EU (25)
Hustota osídlení na km ²	230	130	115,7
Počet obcí	299 (4,8 % ČR)	6248	
Podíl městského/venkovského obyvatelstva (%)	76,6 / 23,4	70,1 / 29,9	
Průměrný počet obyvatel na 1 obec	4183	1640	

Zdroj: ČSÚ (2006)

1.3.2 Obyvatelstvo

Moravskoslezský kraj je se svými 1 253 257 obyvateli k 1. 1. 2005 nejlidnatějším krajem v ČR. Na zhruba 7 % rozlohy České republiky žije 12,2 % populace. Jádrová část regionu v okolí měst Ostrava, Havířov, Karviná a Frýdek-Místek patří k nejhustěji osídleným oblastem České republiky.

Tabulka 5 - Vývoj počtu obyvatel na území Moravskoslezska

Rok	1961	1980	1991	2001	2005	2010**
Počet obyvatel	1 036 546	1 265 542	1 287 821	1 265 912	1 253 257	1 244 525

Zdroj: ČSÚ (2005), ** – prognóza, bez vlivu migrace

Počet obyvatel kraje v posledních letech mírně klesá. Prognóza vývoje počtu obyvatel do roku 2010 předpovídá mírný pokles počtu obyvatel kraje (1 % za 10 let). Nízká porodnost je základním rysem současné populační situace nejen v Moravskoslezském kraji, ale v celé České republice. Obyvatel v Moravskoslezsku však ubývá i v souvislosti s migrací.

Nejvíce obyvatel stěhováním ubývá v okresech Ostrava a Karviná a Bruntál. Úbytek obyvatel těchto okresů je způsoben nejvyšší mírou nezaměstnanosti v rámci kraje a u okresu Bruntál navíc horší dopravní obslužností a omezenými pracovními příležitostmi. Naopak nárůst počtu

obyvatel zaznamenává okres Frýdek Místek, kam se díky dobré dopravní dostupnosti i menších obcí stěhují obyvatelé velkých měst.

Přes nepříznivý vývoj porodnosti v Moravskoslezsku je index stáří (tedy podíl obyvatel ve věku 65 a více let ke skupině 0-14 let) relativně stále příznivý a dosahuje hodnoty 111,2 %, což znamená čtvrtou nejnižší hodnotu mezi kraji v ČR.

Věkové složení obyvatel Moravskoslezského kraje je příznivější, než je celostátní průměr. Podíl dětí do 15 let činil v roce 2004 v Moravskoslezském kraji 15,5 % proti 14,9 % průměru ČR, obyvatel ve věku 15-64 let bylo v kraji 71,6 % proti 71 % v ČR a obyvatel starších 65 let bylo v kraji 12,9 % proti 14 % celostátního průměru. Průměrný věk obyvatel kraje je 39,1 let, proti 39,8 letům úhrnu České republiky (ČSÚ 2005).

Moravskoslezský kraj je výrazně multietnickým krajem. Nejvýznamnější etnickou skupinou v Moravskoslezském kraji jsou Romové. Představují zhruba 3-4 % obyvatel kraje. V porovnání s ostatními kraji České republiky žije v Moravskoslezském kraji nejvíce Romů, zhruba 25-29 % všech obyvatel příslušejících k romské etnické skupině v České republice. V Moravskoslezském kraji je mnoho sociálně vyloučených romských lokalit, kde se kraj potýká s problémy sociální integrace Romů.

Nejvýznamnějšími národnostními menšinami v Moravskoslezském kraji jsou polská (okres Frýdek-Místek, největší podíl v ČR, 7,9 %) a slovenská menšina (okres Karviná, největší podíl v ČR, 5,5 %). Moravskoslezský kraj je jedním ze tří krajů v ČR, kde byla na základě sčítání lidu překročena 5% hranice podílu jiných národností na složení obyvatelstva.

Tabulka 6 - Ukazatele demografické struktury obyvatelstva (2006)

Ukazatel (jednotka)	Moravskoslezsko	ČR
Počet obyvatel	1 263 630	10 251 079
Průměrný věk	39,1	40
Přirozený přírůstek	-814	-5 727
Přírůstek stěhováním	-1 674	36 229
Podíl obyvatel ve věku:		
0-14 let (%)	15,3	14,8
15 – 64 let (%)	71,6	71,1
65+ let (%)	13,1	14,1
Index stáří (%)	111,2	129,6

Zdroj: ČSÚ (2007)

1.4 Ekonomika

Ekonomika kraje je od 20. let 19. století založena na oborech hornictví, hutnictví a těžkého strojírenství. Tuto jednostrannou orientaci průmyslu dále znásobil extenzivní rozvoj těchto oborů v 50.-70. letech 20. století.

Nezbytná restrukturalizace a rekonverze této základny regionu z původních převažujících oborů těžkého průmyslu (doly, hutě, těžké strojírenství aj.) na efektivnější aktivity s vyšší přidanou hodnotou však přináší řadu problémů, které musí region řešit. Nedostatečná je podpora i finanční zdroje pro služby podporující rozvoj inovačních aktivit a přenos nových progresivních technologií. Je nutné zvýšit podporu nově vznikajících firem, zejména firem navazujících na výsledky vývoje a výzkumu, rozšířením služeb podnikatelských inkubátorů a technologických parků i s ohledem na to, že potenciálem technických škol a technicky vzdělaných pracovníků patří region k nejlepším v ČR. Zpracovaná regionální inovační strategie není realizována vzhledem k nedostatku prostředků na podporu navrhovaných aktivit. Jen pomalu se prosazuje spolupráce pracovišť výzkumu a vývoje (VaV)

se soukromým sektorem a zatím tato sféra nedostatečně pružně reaguje na vznik nových oborů, směrů výzkumu a potřeb uživatelů, kteří využívají výsledky VaV.

Přesto je Moravskoslezský kraj z ekonomického hlediska významným regionem ČR. Tvorba HDP v kraji byla v roce 2005 čtvrtá nejvyšší z krajů po Praze, Středočeském a Jihomoravském kraji.

1.4.1 Vývoj hlavních makroekonomických ukazatelů v kontextu ČR a EU

Od roku 2000 dochází k pozvolnému růstu ekonomiky regionu, což se projevuje i nárůstem HDP. Dynamika tohoto růstu je v Moravskoslezském kraji nejvyšší z krajů v ČR (nárůst 30,69 % HDP v běžných cenách mezi lety 2001-2005). Srovnatelnou dynamiku růstu HDP mezi lety 2001-2005 měly kraje Ústecký (29,3 %), Středočeský, Plzeňský a Praha. Podíl kraje na HDP České republiky od roku 2001 mírně vzrůstá a v roce 2005 se ustálil na hodnotě 10 %.

Vzhledem k masivním zahraničním investicím, které by měly být uvedeny do provozu v průběhu let 2007-2009 a pokračující konjunkturu ve výrobě oceli i strojírenských výrobků lze nadále očekávat dynamický růst HDP kraje.

V ukazateli tvorby HDP na obyvatele – 82,1 % průměru ČR – patří Moravskoslezský kraj k podprůměru ČR. Průměrná hodnota HDP na obyvatele v ČR je významně ovlivněna Prahou (201,8 %), proto všechny ostatní kraje mají tento ukazatel nižší, než je průměr ČR. Pozice kraje v rámci ČR se v tomto ukazateli dlouhodobě nemění.

Ve vztahu k průměru rozšířené EU je HDP na obyvatele v paritě kupního standardu na úrovni 60,2 %. Dynamika růstu tohoto ukazatele v letech 2000-2005 je rovněž pod úrovní průměru ČR (81,7 %), nižší růst měly pouze kraje Liberecký (57,8 %), Karlovarský (56,6 %) a Olomoucký (55,3 %).

Tabulka 7 - Vývoj HDP regionu Moravskoslezsko (2000-2005)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
HDP (mil Kč)	208 924	222 906	233 072	246 170	278 498	296 974
Podíl na HDP ČR (%)	9,71	9,63	9,65	9,73	10	10
HDP – PPS/obyvatele (EUR)	9 991	10 499	11 151	11 532	13 049	14 149
HDP – PPS/obyv. k průměru ČR (%)	78	77,6	77,9	77,5	81,5	81,7
HDP – PPS/obyv. k průměru EU 25 (%)	50,5	51,2	52,7	52,9	57,5	61,1

Zdroj: ČSÚ (2006)

Poznámka: HDP – hrubý domácí produkt, PPS – parita kupní síly

Hrubá přidaná hodnota, která charakterizuje objem vložené práce ve výrobním procesu, od roku 2000 roste a dynamika tohoto růstu je nejvyšší mezi kraji ČR (33,21 %).

Struktura hrubé přidané hodnoty podle odvětví odpovídá ekonomické struktuře kraje. V porovnání s jinými kraji má Moravskoslezský kraj vysoký podíl hornictví a energetiky na tvorbě HPH, naopak nižší podíl tvorby HPH ve zpracovatelském průmyslu (zejména ve srovnání s kraji, kde je vysoký podíl zahraničních investorů) a v komerčních službách. Podíl technologicky a znalostně orientovaných oborů na tvorbě HPH Moravskoslezského kraje byl v roce 2005 třetí nejnižší mezi kraji ČR. Lze očekávat, že probíhající masivní investice

v oblasti automobilového průmyslu, který je řazen mezi technologicky náročné obory tuto pozici kraje v budoucích letech zlepší. Hrubá přidaná hodnota na obyvatele v Moravskoslezském kraji je nižší než průměr ČR.

Tabulka 8 - Vývoj hrubé přidané hodnoty v letech 2000-2005

		2000	2001	2002	2003	2004	2005
ČR	HPH (mil. Kč)	1 951 629	2 033 431	2 186 382	2 305 572	2 436 521	2 657 600
	HPH/obyv. (mil. Kč)	0,19	0,198	0,213	0,225	0,237	0,259
Moravsko-slezsko	HPH (mil. Kč)	192 349	205 389	215 414	230 382	256 236	266 173
	HPH/obyv. (mil. Kč.)	0,151	0,162	0,171	0,183	0,204	0,213

Zdroj: Regionální účty, ČSÚ (2006)
HPH – hrubá přidaná hodnota

1.4.2 Průmysl

Moravskoslezský kraj se významně podílí na průmyslové produkci ČR. Z hlediska tržeb z průmyslové výroby je Moravskoslezský kraj (13,3 %) na druhém místě v ČR za Středočeským krajem (18,1 %). Vzhledem k zahraničním investicím, které jsou směřovány převážně do průmyslu lze očekávat, že si Moravskoslezský kraj podrží charakter vysoce průmyslového regionu.

Odvětví průmyslu se rovněž stále významně podílí na zaměstnanosti v Moravskoslezském kraji. Počet zaměstnaných v průmyslu v Moravskoslezském kraji se po prudkém poklesu na konci 90. let 20. století částečně stabilizoval. Přes výrazný pokles počtu zaměstnanců v průmyslu, způsobený restrukturalizací průmyslu, je tento počet zdaleka nejvyšší ze všech krajů České republiky.

Tabulka 9 - Zaměstnanost v průmyslu v regionu Moravskoslezsko (2001-2005)

	2001	2002	2003	2004	2005
ČR	1 200 675	1 171 631	1 153 577	1 147 237	1 152 217
Moravskoslezsko	126 158	125 182	121 546	121 604	118 383
Podíl Moravskoslezska k ČR v %	10,5	10,7	10,5	10,6	10,3

Zdroj: ČSÚ (2006)

Z hlediska územního rozložení průmyslu připadá největší počet zaměstnanců i nejvyšší objem tržeb v kraji na podniky se sídlem v Ostravě, kde jsou také koncentrovány největší podniky. V celostátním srovnání je z hlediska tržeb průmyslu okres Ostrava na třetím místě v ČR, po Praze a okresu Mladá Boleslav. Okres Frýdek-Místek je na 7. a Nový Jičín na 11 místě v rámci ČR. Rovněž okresy Opava a Karviná se umístily v první polovině celostátního pořadí okresů z hlediska průmyslových tržeb.

Tabulka 10 - Průmyslové ukazatele okresů a kraje v roce 2005

Okres	Počet podniků	Tržby (mil. Kč)	Počet zaměstnanců	Průměrná velikost podniků (poč.zaměst.)
Bruntál	88	17 058,5	10 805	122
Frýdek-Místek	151	63 726,7	22 795	151
Karviná	99	27 201,8	15 601	157
Nový Jičín	99	43 419,4	20 849	210
Opava	124	25 759,3	16 483	133
Ostrava-město	176	164 940,1	54 712	311
Moravskoslezský kraj	38	342 811,2	141 246	191

Zdroj: ČSÚ, Okresy České republiky (2006)

Podniky nad 20 zaměstnanců

Z hlediska tržeb zaznamenal nejvýraznější růst obor výroby dopravních prostředků (více než dvojnásobek mezi lety 2000 – 2004). Vzrůstající tendenci z hlediska tržeb měl rovněž obor výroby strojů, kovozpracujících, chemický a farmaceutický průmysl.

Z hlediska počtu zaměstnanců rostl obor výroby dopravních prostředků a obor výroby skla, keramiky a stavebních hmot, naopak k výraznému poklesu počtu zaměstnanců došlo v textilním průmyslu. Pokles zaměstnanců v kovozpracujícím průmyslu byl ovlivněn snižováním počtu zaměstnanců především v hutích.

V roce 2002 byla na území Moravskoslezského kraje z iniciativy Agentury CzechInvest provedena identifikace silných průmyslových uskupení (průmyslových klastrů). S podporou Operačního programu Průmysl a podnikání (OP PP) v kontextu Národní klastrové strategie ČR v kraji v roce 2007 v regionu působí šest klastrových organizací: Moravskoslezský strojírenský klastr, Moravskoslezský dřevařský klastr, IT Cluster, Vodíkový klastr klastr Envicrack (likvidace odpadů) a Klastr automobilových subdodavatelů.

1.4.3 Podnikání

Moravskoslezský kraj má po kraji Vysočina druhý nejmenší počet podnikatelských subjektů přepočtených na 1 000 obyvatel. Hlavním důvodem málo rozvinuté kultury podnikavosti je tradiční soustředění průmyslové výroby do velkých firem.

K datu 31. 12. 2005 bylo v kraji podchyceno ve statistickém Registru ekonomických subjektů přes 229 242 subjektů, což je 9,6 % ekonomických subjektů z celé ČR. Z hlediska právní formy připadal největší počet na fyzické osoby, nezapsané v obchodním rejstříku (více než 167 000 subjektů, tj. 74,9 % z celkového počtu), dále pak na společnosti s ručením omezeným (15 366 – 6,9 %), fyzické osoby podnikající podle zvláštních zákonů (12 630 – 5,6 %) a samostatně hospodařící rolníky (10 076 – 4,5 %), atd. Z celkového počtu 227 000 evidovaných subjektů bylo 169 000 soukromých podnikatelských subjektů.

Rozmístění ekonomických subjektů v Moravskoslezském kraji je značně nerovnoměrné, především pokud se týká malých a středních podniků, respektive podniků s méně než 500 zaměstnanci. Zcela jasně dominuje okres Ostrava-město, kde se nachází nejvíce ekonomických subjektů, a to ve všech velikostních kategoriích. Naopak nejméně ekonomických subjektů se nachází v okrese Bruntál. V přepočtu počtu podniků na 1 000 obyvatel výrazně zaostává okres Karviná, ve kterém je tento počet 127, což je téměř o ¼ méně, než je průměr kraje.

V mezikrajském srovnání je Moravskoslezský kraj v počtu podniků v kategorii 0-49 zaměstnanců na 4. místě za Prahou, Středočeským a Jihomoravským krajem. Stejně umístění si Moravskoslezský kraj drží i ve velikostních kategoriích 50-99 a 100-499 zaměstnanců. Naopak v počtu podniků s 500-999 a v podnicích s více než 999 zaměstnanci je kraj druhý, hned za hlavním městem Prahou.

1.4.4 Investice

Moravskoslezský kraj nebyl do roku 2005 ve středu zájmu potenciálních investorů i přesto, že na firmy, které investují na území kraje, se většinou vztahují nejvýhodnější podmínky z národních pobídkových schémat a zároveň nejvyšší možné podpory. Jednou z hlavních bariér příchodu investorů byla zejména špatná dopravní dostupnost – neexistence napojení regionu na dálniční systém. Teprve zahájení výstavby dálnice D47 a rychlostní komunikace R48 na území kraje poněkud zvýšilo zájem investorů o kraj. V poslední době zájem investorů naráží na bariéru nedostatku připravených ploch pro podnikání a potenciálně i na nedostatek pracovních sil v požadovaných profesích. Regionu usiluje o efektivní marketingovou propagaci investičních příležitostí kraje s cílem přispět ke změně image regionu.

V rámci investičních pobídek pro zpracovatelský průmysl bylo v období od dubna 1998 do února 2005 podpořeno v rámci MS kraje celkem 19 investorů, kteří investovali přes 15 mld. Kč a vytvořili 3 300 pracovních míst. Jedná se o necelou desetinu podpořených investorů v ČR, avšak z hlediska objemu investic a počtu vytvořených míst se jedná o pouhých 5 % resp. 5,7 % za uvedené období. Doposud získaný podíl zahraničních investic nestačí k urychlení dynamiky vývoje produkce regionu, nutné pro snížení nezaměstnanosti. V první polovině roku 2007 byla na území kraje zahájena výstavba závodu automobilky Hyundai, která spolu s navazujícími investicemi subdodavatelů této automobilky situaci regionu v oblasti investic pozitivně ovlivní.

Nejvíce nových investic je umístěno ve městě Ostrava a na jih od něj v okresech Frýdek-Místek a Nový Jičín. Naopak málo zahraničních investic se umísťuje do západní části kraje a v okrese Karviná.

Poměrně příznivá situace je při udělování investičních podpor pro technologická centra a centra služeb. V rámci těchto investičních podpor byli v období od dubna 2001 do února 2005 podpořeni v rámci Moravskoslezského kraje 4 investoři, kteří investovali nebo plánují investovat celkem 181 mil. Kč a vytvořili nebo vytvoří přes 900 pracovních míst.

V důsledku nezbytné restrukturalizace tradiční hospodářské základny regionu zde existuje velké množství nemovitostí, uvolněných po ukončení průmyslové činnosti (tzv. brownfields), které jsou v kraji systematicky sledovány a hodnoceny s cílem nalézt pro ně vhodné využití.

1.4.5 Znalostní ekonomika, výzkum a vývoj, inovace

Výzkum a vývoj představuje rozhodující potenciál pro další rozvoj kraje a udržení vysoce kvalifikovaných pracovníků v regionu. Infrastruktura VaV je v Moravskoslezském kraji tvořena zejména čtyřmi vysokými školami a dalšími vzdělávacími institucemi, vysoký podíl na vývoji a výzkumu mají i firmy a jejich výzkumná a vývojová pracoviště.

Speciální skupinu institucí v Moravskoslezském kraji tvoří instituce, které jsou orientovány na přímou podporu inovací a transfer technologií, v nichž probíhá dotažení výsledků výzkumu a vývoje do realizační fáze. Patří k nim budované Centrum pokročilých inovačních technologií (CPIT) při VŠB-TU, Vědecko-technologický park Ostrava a inovační centra. Z pohledu potenciálu a potřeb kraje je jejich kapacita i vybavení nedostatečné.

Pozici Moravskoslezského kraje z hlediska dvou základních ukazatelů – výdajů na VaV a počtu zaměstnanců VaV – ilustruje následující tabulka.

Tabulka 11 - Výzkum a vývoj v Moravskoslezském kraji (2002-2005)

Výzkum a vývoj	2002	2003	2004	2005
Výdaje na VaV (mil.Kč)	1 410	2 416	2 212	2 182
Podíl na výdajích na VaV v ČR (v %)	4,8	7,5	6,3	5,2
Zaměstnanci VaV (fyzické osoby)	3 345	3 367	3 831	2 376
Podíl na počtu zaměstnanců ve VaV v ČR (v %)	6,2	6,6	6,4	5,5

Zdroj: ČSU (2006)

Zatímco v absolutních hodnotách uvedených parametrů je Moravskoslezský kraj na čtvrtém místě mezi kraji ČR za Prahou, Středočeským a Jihomoravským krajem, relativní ukazatelé výdajů na VaV na obyvatele, podílu VaV na regionálním HDP a počtu zaměstnanců na 1000 obyvatel (42%, 51,5%, resp. 48,5% průměru ČR) řadí kraj do druhé poloviny českých krajů. V hodnocení souhrnné inovační výkonnosti se Moravskoslezský kraj řadil v roce 2005 na 3. místo od konce mezi kraji ČR.

Ve struktuře zdrojů financování VaV v Moravskoslezském kraji je, na rozdíl od Prahy a Jihomoravského kraje, kde výdaje na VaV jsou převážně kryty z vládních zdrojů a zdrojů školství, většina výdajů kryta ze zdrojů soukromého sektoru se zanedbatelným podílem vládních zdrojů. Rovněž podíl financování VaV rezortem školství neodpovídá kapacitě vysokých škol v kraji.

1.5 Lidské zdroje

1.5.1 Školství a vzdělanostní úroveň obyvatelstva

Oblast školství a úroveň vzdělávání v Moravskoslezském kraji je zabezpečena především sítí základních, středních, vyšších odborných a vysokých škol, předškolních a školských zařízení. Zřizovateli jsou kraj, obce, církve, ministerstvo, fyzické i právnické osoby. Na rekvalifikačním studiu a dalším vzdělávání se pak podílejí i jiné instituce v kraji (úřady práce, vzdělávací zařízení v podnikatelské sféře apod.).

Při porovnání vzdělanostní struktury jednotlivých okresů se objevují značné rozdíly. Moravskoslezský kraj se ve srovnání s jinými kraji ČR vyznačuje podprůměrnými podíly vyučených, středoškoláků i osob s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním a zároveň nadprůměrnými podíly osob s pouze základním a nezjištěným vzděláním. Na 417 základních školách plní povinnou školní docházku 114 065 žáků. Střední školství je tvořeno 41 gymnázii, 88 středními odbornými školami a 57 středními odbornými učilišti; doplňuje je 12 vyšších odborných škol a 4 vysoké školy.

Tabulka 12 - Školství v Moravskoslezském kraji v roce 2005 (v osobách)

	MSK celkem	v tom okresy					
		Bruntál	Frydek-Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava-město
mateřské školy	458	53	98	87	58	85	77
počet dětí	33 023	2 804	6 253	6 442	4 425	5 198	7 901
základní školy	417	40	95	70	69	77	66
žáci celkem	114 065	9 277	21 329	25 196	15 322	16 557	26 384
gymnázia	41	5	6	8	4	4	14
žáci denního studia	16 937	1 582	2 279	3 915	2 002	1 937	5 222
střední odborné školy	88	10	15	19	9	14	21
žáci denního studia	28 288	2 612	4 228	6 250	3 456	3 948	7 794
střední odborná učiliště	57	7	8	11	11	9	11
žáci celkem	24 459	1 815	3 521	6 277	2 912	2 690	7 244
vyšší odborné školy	12	–	2	2	1	1	6
žáci denního studia	2 467	–	404	318	247	227	1 271

Zdroj: ČSÚ – Statistická ročenka MSK (2006)

Průzkumy o uplatnitelnosti absolventů škol (např. studie Národního ústavu odborného vzdělávání) již několik let poukazují na nedostatečný soulad mezi výstupy vzdělávací soustavy a potřebami trhu práce. Dovednosti absolventů neodpovídají požadavkům zaměstnavatelů. Ve výuce totiž není doposud rozšířeno používání moderních vyučovacích metod, osnovy, podle kterých probíhá výuka na školách, nejsou orientovány na rozvoj žádoucích kompetencí žáků a nezohledňují specifika místního trhu práce. Kromě nedostačné znalosti cizích jazyků, IT a „měkkých“ dovedností zaměstnavatelé stále více poukazují neodpovídající kvalitu absolventů technických oborů.

Přestože kapacita základních a středních škol (s výjimkou gymnázií) dostačuje poptávce a v návaznosti na populační vývoj dochází k racionalizaci jejich kapacit, problémem zůstává kvalita vybavení těchto škol i stavební stav mnohých jejich objektů.

Pro uplatnitelnost absolventů škol v praxi a konkurenceschopnosti účastníků kurzů a rekvalifikací je nutné, aby odborný výcvik odpovídal moderním vývojovým trendům a technologiím. Počátečnímu i dalšímu vzdělávání na učebních zařízeních chybí kvalitní technologie, adekvátní dnešní moderní potřebě.

Dle zjištění České školní inspekce je didaktické vybavení teoretického vyučování a technické zázemí pracovišť odborné praxe a odborného výcviku nedostačující. Zastaralé technologie a strojní zařízení neodpovídají požadované úrovni technického vývoje a požadavkům zaměstnavatelů na trhu práce. Toto zjištění se týká i vybavenosti škol ICT, u kterého je regionální školství Moravskoslezského kraje ve všech sledovaných ukazatelích pod průměrem ČR.

Školy jsou vzhledem k možnosti využití prostorových kapacit a pedagogického potenciálu rovněž vhodnými centry pro další vzdělávání. Pro realizaci výše zmíněných aktivit se však školy potýkají jednak s nedostatkem ICT vybavení a multimediální techniky (pro uplatňování nových forem výuky apod.), ale také s nedostatkem vhodně upravených prostor (stavební úpravy, bezbariérový přístup apod.).

Oblast terciárního vzdělání v Moravskoslezském kraji představují 3 veřejné vysoké školy – Slezská univerzita v Opavě (s Obchodně-podnikatelskou fakultou v Karvině), Vysoká škola báňská-Technická univerzita v Ostravě a Ostravská univerzita – a jedna soukromá vysoká škola v kraji – Vysoká škola podnikání, a.s., Ostrava.

V oborové struktuře VŠ převládají technické (44 % studentů) a ekonomické vědy (26 % studentů). Postupně narůstá počet studentů vysokých škol a oborová struktura se pomalu začíná přizpůsobovat společenské poptávce.

Tabulka 13 - Vysoké školství (celkový počet studentů k 31. 10. 2005)

Vysoká škola	Bc.	Mgr.	Nav.Mgr.	Ph.D.	Celkem
Ostravská univerzita	4 010	3 254	592	198	8 054
Slezská univerzita	3 179	1 349	222	91	4 841
VŠB – TU	12 599	3 863	1 613	1 713	19 788
Vysoká škola podnikání, a.s.	1 981	0	122	0	2 103

Zdroj: OU, SU, VŠB-TU, VŠP (2005)

Vzhledem k významným změnám na trhu práce je nutné, aby vysoké školy pružně přizpůsobovaly nabídku svých studijních oborů měnícím se potřebám. VŠ proto spolupracují s podniky v regionu, stejně jako s řadou dalších českých i zahraničních firem. Tato spolupráce však není mnohdy efektivní a školy pomalu a nepružně reagují na oprávněné potřeby firem.

1.5.2 Trh práce

V kraji bylo ke konci roku 2005 zaměstnáno 535 600 osob. Celková zaměstnanost u moravskoslezských zaměstnavatelů po poklesu v předchozích letech se od roku 2004 mírně zvyšuje. Zaměstnanost se bude nadále zvyšovat, vzhledem k investicím, které mají být uváděny do provozu v následujících letech.

Tabulka 14 - Vývoj počtu zaměstnavatelů, zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných

Ukazatel (celkový počet)	Stav		
	31. 12. 2004	31. 12. 2005	31. 12. 2006
zaměstnavatelé všech velikostních kategorií	25 115	25 370	25 485
– z toho zaměstnavatelé se stavem do 25 osob	22 720	23 032	23 091
zaměstnanci u firem všech velikostních kategorií	404 729	406 124	408 292
– z toho zaměstnanci u firem se stavem do 25 osob	103 665	106 072	107 165
osoby vykonávající samostatně výdělečnou činnost	86 801	83 399	83 119

Zdroj: ÚP Ostrava – KOMENTÁŘ stavu a vývoje trhu práce v Moravskoslezském kraji v prvním pololetí roku 2005 a předpokládaný další vývoj v roce ČSÚ (2007)

Přestože pro ekonomiku Moravskoslezského kraje jsou typické větší podniky, malé firmy zaměstnávají více než čtvrtinu všech zaměstnanců.

Po strmém nárůstu nezaměstnanosti mezi lety 1997-2000 míra nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji nadále rostla do roku 2003. Od roku 2004 nezaměstnanost klesá., přesto počet evidovaných uchazečů o zaměstnání u úřadů práce v Moravskoslezském kraji k 31. 12. 2005 činil 96 528 osob, což byla téměř čtvrtina všech nezaměstnaných v ČR. V průběhu roku 2006 počet nezaměstnaných klesal výrazněji. K 31. 3. 2007 je počet nezaměstnaných o 10 000 nižší, než ke konci roku 2005.

Tabulka 15 - Vývoj nezaměstnanosti (2006)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ČR	8,9	9,8	10,3	10,3	8,9	7,7
MSK	15,1	15,9	16,6	16,2	14,2	12,6

Zdroj: ČSÚ (2007)

Tabulka 16 - Míra nezaměstnanosti v Moravskoslezsku, ČR a EU (25) v % (2006)

	MSK	ČR	EU
Nezaměstnanost	12,6	7,7	8,4

Zdroj: ČSÚ (2007)

Stejný trend sleduje i nezaměstnanost v jednotlivých okresech kraje, rozdíl mezi nimi je v úrovni nezaměstnanosti, na níž došlo ke stabilizaci. K 31. 12. 2005 měl podle nové metodiky nejvyšší nezaměstnanost v kraji okres Karviná (18,6 %), následovaný okresy Bruntál (15,9 %) a Ostrava-město (14,8 %). Nejnižší míru nezaměstnanosti dlouhodobě vykazoval okres Opava (11,5 %), ke konci roku 2005 však byla nejnižší nezaměstnanost v okrese Nový Jičín (10,9 %).

Tabulka 17 - Ukazatele nezaměstnanosti dle okresů kraje (2005)

Okres	Počet nezaměstnaných	Nezaměstnanost v %	Počet volných míst
Moravskoslezsko celkem	86 400	12,58	3 306
Bruntál	8 615	15,90	167
Frydek-Místek	14 757	12,01	705
Karviná	26 549	18,57	340
Nový Jičín	9 760	10,90	562
Opava	10 946	11,49	488
Ostrava – město	25 901	14,82	1 044

Zdroj: ČSÚ (2006)

Velkým problémem regionu je dlouhodobá nezaměstnanost – více než polovina uchazečů o práci je nezaměstnaná rok a více a tento podíl neustále roste.

Tabulka 18 - Věková struktura evidovaných uchazečů o zaměstnání

Věk	Stav k 31. 12. 2003		Stav k 31. 12. 2004		Stav k 31. 12. 2005		Stav k 31. 12. 2006	
	absolutně	%	absolutně	%	absolutně	%	absolutně	%
do 19 let	7 188	6,8	6 373	6,0	5 099	5,3	4 163	4,9
20-34 let	42 173	39,7	40 211	38,1	34 516	35,7	29 061	34,0
35-49 let	34 619	32,6	35 195	33,4	32 509	33,7	28 540	33,4
nad 50 let	22 324	20,9	23 707	22,5	24 404	25,3	23 658	27,7
celkem	106 304	100,0	105 486	100,0	96 528	100,0	85 422	100,0

Zdroj: Úřad práce v Ostravě. Url.: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info

Z analýzy úřadů práce v Moravskoslezském kraji vyplývá, že nejohroženějšími skupinami na trhu práce jsou a budou nadále zejména:

- osoby se zdravotním postižením,
- osoby bez kvalifikace, popřípadě málo kvalifikované,

- osoby starší 50 let věku,
- matky pečující o malé děti, které zpravidla mohou pracovat jen na ranní směny.

Adaptabilita pracovních sil na potřeby trhu je velmi nízká, zejména u lidí uvolněných z velkých společností. Vzdělávací systém se pružně neorientuje na rozvoj kompetencí absolventů tak, jak požaduje trh práce. Řada kvalifikovaných a vzdělaných lidí odchází za lepšími podmínkami a odpovídající prací do jiných míst ČR i do zahraničí.

1.6 Zdravotnictví a sociální péče

1.6.1 Zdraví a zdravotnictví

Střední délka života mužů a žen, žijících v Moravskoslezském kraji, je nižší než je průměr ČR, má však rostoucí tendenci. K nejčastějším příčinám úmrtí v Moravskoslezském kraji patří nemoci oběhové soustavy a zhoubné novotvary.

Na zdraví obyvatel negativně působí stav životního prostředí, velký podíl zaměstnanosti v těžkém průmyslu, hektický životní styl, stres a další faktory.

Pro síť zdravotnických zařízení v ČR v roce 2005 je charakteristický pokles lůžek akutní péče, který je částečně kompenzován nárůstem lůžek ošetrovatelských. Počet lůžek v nemocnicích Moravskoslezského kraje má klesající tendenci, která je srovnatelná s průměrem za celou ČR. V celém kraji je k dispozici 7 456 lůžek v 19 nemocnicích a dalších 3 091 lůžek v odborných léčebných ústavech a léčebnách dlouhodobě nemocných. Počet obyvatel na jednoho lékaře v roce 2005 činil 279, to je více než celorepublikový průměr (253 osob na jednoho lékaře), přičemž v jednotlivých okresech tato hodnota kolísá mezi 194 (okres Ostrava) a 354 (okres Nový Jičín).

Tabulka 19 - Podíl vybraných ukazatelů k celé ČR (2005)

Ukazatel	ČR	Moravskoslezsko	Podíl Moravskoslezska na ČR v %
Počet nemocnic	195	19	9,7
Počet lůžek v nemocnicích celkem	65 022	7 456	11,5
Počet odborných léčebných ústavů	245	22	8,9
Počet lůžek v odborných léčeb. ústavech celkem	48 124	3 091	6,4
Počet obyvatel na 1 lékaře	250,8	279	111,2
Počet lékařů na 1 000 obyvatel	3,55	3,6	101

Zdroj: ČSÚ (2006)

1.6.2 Sociální péče

Demografické změny v regionu musí reflektovat také oblast sociálních služeb. Sociální služby je potřeba rozvíjet v souladu s potřebami seniorů, kteří představují stále významnější skupinu obyvatel. V Moravskoslezském kraji zajišťuje sociální služby celkem 370 poskytovatelů. Zhruba 20 % z celkového objemu poskytovaných sociálních služeb v kraji představují terénní služby. Tyto služby jsou zajišťovány zejména obcemi a nestátními subjekty. V kategorii terénních služeb převládá pečovatelská služba – ze 63 poskytovatelů terénních služeb pečovatelskou službu zajišťuje 48 poskytovatelů, a to zejména na území Opavy, Frýdku-Místku a Ostravy. Dále jsou poskytovány služby osobní asistence,

podporované bydlení v Opavě a průvodcovské, předčitatelské a tlumočnické služby. Osobám, jež se nachází v situacích, které nejsou schopny vyřešit vlastními silami, jsou poskytovány poradenské služby. V Moravskoslezském kraji poskytuje intervenční služby 117 subjektů. Jedná se zejména o poradny, centra denních služeb, nízkoprahová a kontaktní centra.

Tabulka 20 - Zařízení sociální péče

	2002	2003	2004	2005
Domovy důchodců	42	46	45	52
Penziony pro důchodce	11	10	10	15
Domovy s pečovatelskou službou	113	114	116	113

Zdroj: ČSÚ (2006)

Síť sociálních služeb není rovnoměrně vyvinuta. Sociální služby jsou zajištěny na Opavsku a Ostravsku, v ostatních částech regionu je jejich zajištění nedostatečné. Nejnižší počet poskytovaných služeb je v mikroregionu Fulnek. Proto je potřeba propojit a doplnit sociální služby v místech, kde schází, a zohledňovat individuální potřeby klientů.

1.7 Infrastruktura

1.7.1 Dopravní infrastruktura

Území Moravskoslezského kraje se – vedle hlavního města Prahy a severních Čech – vyznačuje největší koncentrací obyvatelstva a průmyslových aktivit v České republice. Území severní Moravy a Slezska je svým charakterem navíc předurčeno pro tranzitní charakter silniční i železniční dopravy ve směru severovýchod-jihozápad. Stávající komunikace jsou však kapacitně přetížené, navíc jsou často vedeny nevyhovujícím způsobem (přes centra obcí, v nevyhovujícím šířkovém uspořádání). Největším nedostatkem kraje z hlediska dopravní infrastruktury je chybějící napojení na dálniční síť České republiky a sousedních zemí. Nízká dopravní dostupnost tak snižuje atraktivitu kraje pro potenciální investory, a tím i možnost oživení ekonomického rozvoje a snížení míry nezaměstnanosti v regionu. Nejsou dořešeny obchvaty měst a obcí na důležitých trasách, což přináší zátěž pro životní prostředí a kvalitu života. Rovněž propojení venkovských částí regionu na větší centra osídlení je nedostatečné, stejně jako propojení přes hranice do Polska a na Slovensko. V okrajových částech regionu tak hrozí další prohlubování rozdílů v ekonomické a sociální oblasti, jejímž důsledkem by byla snížená mobilita a následné vylidňování těchto oblastí.

Ve městech a turistických centrech schází řešení statické dopravy a oddělené komunikace pro cyklisty. Nízká kvalita komunikací je rovněž překážkou rozvoje cestovního ruchu. Na úrovni regionu byla schválena koncepce rozvoje cyklistické dopravy, která strategicky řeší rozvoj cyklodopravy v kraji. Naplňování koncepce přispěje ke zvýšení bezpečnosti účastníků silničního provozu a k využívání alternativního a udržitelného způsobu dopravy, a tím i k zvýšení atraktivity regionu pro obyvatele i turisty.

Mezinárodní komunikace D47 a R48 náležející do větve VI B sítě TEN-T jsou ve výstavbě. V důsledku investice firmy Hyundai dojde k urychlení dostavby komunikace R48 od Frýdku-Místku po hranice Slovenska. Rizikem je možné zpoždění výstavby navazujících komunikací na území Slovenska a Polska (v případě D47).

Silniční síť kraje zahrnuje 713 km silnic I. třídy, 744 km silnic II. třídy a 1 888 km silnic III. třídy.

Při porovnání struktury silniční sítě kraje a ČR je zřejmé, že v kraji je nižší hustota silnic na plochu i podle počtu obyvatel. Téměř dvojnásobná oproti ČR je však hustota silnic I. třídy: z celkové délky silnic je 21 % silnic 1. třídy, v ČR je to 11,1 %. Podle výsledků sčítání dopravy v roce 2000 patří v Moravskoslezském kraji mezi nejvíce zatížené úseky silnic (nad 10 000 vozidel/24 hod.) R48 Běloutín – Dobrá, R56 Frýdek-Místek – Ostrava, I/58 Příbor – Ostrava a I/11 Havířov-Opava.

Podle prognózy Ředitelství silnic a dálnic ČR Praha lze předpokládat v období 2000 – 2015 průměrný nárůst dopravního výkonu komunikační sítě na dálnicích a rychlostních komunikacích o 44 %, na silnicích 1. třídy o 40 %, na silnicích 2. třídy o 31 %, na silnicích 3. třídy o 25 %.

Ročně je do údržby sítě silnic II. a III. třídy na území regionu investováno cca 500 mil. Kč. Problémem současného nevyhovujícího stavu dopravní infrastruktury je vysoká vnitřní zadluženost silniční sítě ve správě kraje (II. a III. třídy), která je odhadována cca 4–4,5 mld. Kč. Pokud by měl být tento vnitřní dluh splacen a stávající silniční síť II. a III. třídy se měla dostat do 10 let na odpovídající úroveň, bylo by nutno investovat do oprav a údržby ročně cca 1 mld. Kč.

V železniční dopravě hraje významnou roli jak osobní, tak nákladní železniční doprava. Územím kraje procházejí dvě důležité tratě mezinárodní kombinované dopravy, a to ve směru Gdyně-Rijeka a Le Havre-Lvov. Moravskoslezský kraj protíná 206 km dlouhá severo-jihní větev 2. železničního koridoru, která vede z Břeclavi do Petrovic u Karviné a která patří k větvi VI B sítě TEN-T. Tento koridor má velký význam pro tranzitní nákladní přepravu a jeho celkový podíl na tržbách Českých drah z nákladní a osobní dopravy činí přes 20 %. Také ve směru na Slovensko je železniční doprava z regionu v rámci celé země nejintenzivnější. Lze konstatovat, že v železniční dopravě se kraj řadí mezi nejvýznamnější území v České republice. Kromě mezinárodních tras je v kraji významně zastoupena i regionální železniční doprava. Trasy spojující největší města kraje jsou postupně modernizovány a v souvislosti s tím je nutno na nich nasadit i moderní vozové jednotky, které zvýší atraktivitu těchto tras.

Leteckou dopravu v regionu představuje především mezinárodní Letiště Leoše Janáčka Ostrava – největší regionální letiště v České republice s dobrými kapacitními parametry pro rozvoj, jemuž ovšem schází dopravní napojení na evropské destinace a které má zastaralou infrastrukturu, jež brání realizaci rozvojových záměrů (cargo, oprava letadel aj.). Dalším problémem je dopravní napojení letiště na regionální centra. Značný význam má jeho poloha v blízkosti ostravské aglomerace a hranic s Polskem a Slovenskem

Počet cestujících na tomto letišti se od roku 1997 téměř zdvojnásobil a nákladní doprava narostla od roku 1996 téměř trojnásobně. Počet letů do roku 2000 stále klesal, od té doby však začal výrazně narůstat. Mezi lety 2004-2005 byl nárůst počtu letů v porovnání s pražským, brněnským a karlovarským letišťem relativně nejvyšší. Absolutní čísla však ostravské letiště řadí v počtu letů až na třetí místo v ČR.

V návaznosti na rozvoj dopravní infrastruktury bude žádoucí soustředění výkonů a služeb do logistických center a terminálů kombinované dopravy, které by měly být situovány v místech, kde dojde k souběhu či křížení základních tahů železniční, dálniční, silniční a případně letecké či vodní dopravy. Realizace projektů na využití vodních cest však s největší pravděpodobností proběhne v delším časovém horizontu.

Protože Moravskoslezský kraj sousedí s Polskem a se Slovenskem, hraje významnou roli v dopravní infrastruktuře kraje také problematika hraničních přechodů, které představují relativně poddimenzovanou část infrastruktury. Z celkového počtu osob, které za rok překročí

státní hranici se Slovenskem po železnici, více než polovina cestuje přechodem Mosty u Jablunkova – Čadca. Hraniční přechod Petrovice u Karviné – Zebrzydowice ročně překročí tři čtvrtiny z celkového počtu osob, které cestují mezi Polskem a ČR po železnici.

Významné jsou ovšem také silniční hraniční přechody. Silničním hraničním přechodem Chotěbuz–Cieszyn na česko-polské hranici projede více než polovina nákladních automobilů, které ročně překročí státní hranici s Polskem, a téměř polovina autobusů. Nový hraniční přechod by měl být otevřen v souvislosti s výstavbou dálnice D47 ve Věřňovicích na hranici s Polskem. Celkově je na hranicích kraje s Polskem v provozu 12 silničních hraničních přechodů, z nichž jen dva (Chotěbuz a Bartultovice) jsou bez jakéhokoli omezení dopravy (i pro kamióny nad 20 tun celkové hmotnosti).

1.7.2 Dopravní obslužnost

Rozvoj využívání individuální dopravy vede k úbytku cestujících veřejné dopravy. Tento úbytek je způsoben nedostatečnou variabilitou veřejné dopravy a její nekoordinovaností jako celku. Tento problém je postupně řešen organizací veřejné hromadné dopravy pomocí integrovaného dopravního systému na území regionu. V současné době již existuje na území regionu Ostravský dopravní integrovaný systém (dále ODIS), který se postupně rozvíjí směrem od jeho nejvíce urbanizovaného středu do dalších měst a obcí.

ODIS vznikl 23. listopadu 1997 na území města Ostravy a jeho bezprostředním okolí. V současné době je v ODIS zapojeno celkem 145 měst a obcí Moravskoslezského kraje s rozlohou 2400 km² a s více než 750 000 obyvateli. Koordinaci a další rozvoj ODIS zajišťuje společnost Koordinátor dopravního integrovaného systému (KODIS), založená zúčastněnými obcemi a Moravskoslezským krajem.

Obsluhu území ODIS zajišťuje 7 dopravců 172 linkami o celkové délce téměř 3500 km přičemž využívá cca 800 dopravních prostředků (autobusy, trolejbusy, tramvaje, vlaky). Kromě potřeby zkvalitnění veřejné dopravy je třeba také řešit systém záchytných parkovišť a přestupních terminálů, včetně bezpečnosti přepravy a dostupnosti pro lidi se zdravotním postižením.

V některých oblastech regionu mimo území obsluhovaného ODIS se projevuje zhoršení dopravní obslužnosti. Týká se to zejména okrajových a méně lidnatých podhorských a venkovských oblastí regionu, jako jsou Osoblažský výběžek a západní část okresu Bruntál, Vítkovsko v okrese Opava, na které navazuje oblast Poodří a Oderských vrchů v okrese Nový Jičín a oblast Beskyd v okrese Frýdek–Místek.

1.7.3 Technická infrastruktura, energie

Moravskoslezský kraj je díky svému průmyslovému charakteru významným odběratelem elektrické energie, která je dostupná na celém území Moravskoslezského kraje. Spotřeba elektrické energie je přitom v kraji vyšší než její výroba; rozdíl činí asi 1 GW. U zdrojů s výkonem nad 3 MW_e je z 94% k výrobě elektřiny využíváno v kraji těžené černé uhlí. Účinnost takto vyrobené elektřiny je nízká, cca 20 až 58%. Zemní plyn pokrývá přibližně 70 % spotřeby paliv domácnostmi. Území, která ještě nejsou plynofikována, se v kraji nacházejí především v okrese Bruntál.

V regionu je výrazný rozdíl mezi energetickou spotřebou, dostupností primárních energetických zdrojů a stupněm vybavenosti nezbytnou technickou infrastrukturou v oblastech s velkou hustotou osídlení, s rozvinutou průmyslovou výrobou a venkovskými oblastmi se zemědělským charakterem výroby. Větší sídlení celky a průmyslové aglomerace

jsou charakterizovány vysokou koncentrací energetické spotřeby, vysokou energetickou náročností a rozvinutou technickou infrastrukturou síťových forem dodávek elektrické energie, zemního plynu, tepla a pitné vody. V návaznosti na nárůst počtu průmyslových zón a výstavbu objektů pro bydlení a občanskou vybavenost lze předpokládat další nárůst požadavků na zasobování energií.

V oblastech z nízkou hustotou osídlení, s nerozvinutou výrobní aktivitou, příhraničních oblastech a oblastech využívaných pro cestovní ruch, je patrná nízká kapacita distribučních sítí. V severní části regionu (Bruntálsko a Osoblažsko) není vybudována infrastruktura pro dodávku zemního plynu.

Energetické zdroje v kraji lze považovat za dostatečné, je však zajistit jejich distribuci, vyšší účinnost jejich výroby a rozšíření alternativních zdrojů energie. Území Moravskoslezského kraje nemá vhodné podmínky pro využívání větrné energetiky (průměrná rychlost větru dosahuje rychlosti okolo 4 m/s, v několika málo lokalitách nad 5 m/s – část okresů Frýdek – Místek, Opava a Bruntál). Vzhledem k charakteru krajiny s malými a středně velkými vodními toky se silně kolísajícím průtokem je podobně obtížně využitelná energie vodních toků. Mezi nejvýznamnější možnosti využívání obnovitelných zdrojů v Moravskoslezském kraji patří energie biomasy, tj. využívání energetických plodin a dřevní hmoty.

1.7.4 Informační infrastruktura

V oblasti informačních a komunikačních technologií se domácnosti Moravskoslezského kraje nacházejí poměrně pod průměrem ČR. Pevnou telefonní linkou bylo v první polovině roku 2006 vybaveno 39 % domácností kraje, což je jedna z nejnižších hodnot v rámci krajů ČR. V roce 2005 bylo k internetu připojeno 25,8 % domácností, v celé ČR pak 26,7 %. V polovině roku 2006 byl podíl domácností s vysokorychlostním napojením na internet 13,8 % – oproti 15,1 % v celé ČR. Pokrytí u všech mobilních sítí již dosahuje téměř 100 % obyvatelstva České republiky. V první polovině roku 2006 vlastnilo mobilní telefon v Moravskoslezském kraji 83,4 % osob starších 15 let, což je více než byl průměr ČR (83,1 %) v daném roce. Domácností, vybavených osobním počítačem, bylo v první polovině roku 2006 v kraji 37,5 %, což je o necelá dvě procenta více než průměr ČR (35,7 %).

1.7.5 Lokality brownfields

Lokality typu brownfields (areály a objekty, které jsou vlivem minulého využívání ekologicky či jinak postižené a vyžadují prostředky pro svou regeneraci) jsou pro umístění investorů, ale i jiných aktivit obtížně použitelné. Jejich regenerace je finančně velmi náročná a bez veřejných prostředků u většiny brownfields nerealizovatelná. Existuje pouze malé procento brownfields, jejichž nové využití díky jejich výhodné poloze, neexistenci kontaminací a většinou jasnému vymezení v územním plánu, se vyřeší přirozeným fungování trhu samy.

V současném modelu soutěže s greenfieldy lze prakticky nabízet pouze „minulý brownfield“, to znamená lokalitu, která prošla regenerací. Jednou z možností, jak řešit pro nemovitostní trh nezajímavé brownfields je vznik tzv. veřejných developerů, kteří zajistí zcelení pozemků pomocí výkupů, dále přípravu technické a dopravní infrastruktury popř. změnu územního plánu. Takto připravený brownfield bude i v přímé konkurenci s greenfieldy pro investora zajímavý.

V letech 2003-2004 byl podle zadání Agentury CzechInvest zpracován projekt Národní strategie regenerace brownfieldů, jehož výstupem je dokument Národní strategie regenerace brownfields pro Českou republiku. Strategie nabízí rámec, jehož prostřednictvím bude možno řešit široké spektrum problémů, souvisejících s regenerací brownfieldů, a zároveň by měl přispět ke vzniku regionálních strategií.

Jedním z pilotních výstupů Národní strategie regenerace brownfields pro Českou republiku bylo doporučení zřídit regionální jednotky regenerace brownfields. Moravskoslezský kraj jako první v České republice podpořil v roce 2004 vznik profesionálního týmu pro řešení postižených a devastovaných lokalit – brownfields. Od roku 2004 byly zpracovány studie využití pro 16 lokalit, které slouží k první orientaci vlastníka brownfields o nákladnosti vlastní regenerace a k návrhu varianty budoucího využití. Na základě těchto studií bylo s podporou SF během období 2004-2006 realizováno popř. již zrealizováno pět projektů regenerace.

V rámci projektu přípravy vládního dokumentu Národní strategie regenerace brownfields, je realizována vyhledávací studie brownfields. Vyhledávací studie je prováděna ve všech krajích České republiky podle společné metodiky a kritérií, aby jednotlivé výstupy mohly být v dokumentu porovnány a zhodnoceny. V prvním kroku vyhledávací studie bylo v kraji vyhledáno cca 232 lokalit brownfields s celkovou rozlohou 2007 hektarů (1/5 všech identifikovaných brownfields v ČR). Z tohoto počtu lokalit mělo 49,6 % bývalé průmyslové využití, 56,6 % má ekologickou zátěž a 72,8 % je v soukromém vlastnictví. Z hlediska počtu lokalit 70 %, z hlediska rozlohy téměř 85 % brownfields leží v katastru měst nad 10 000 obyvatel. Více než polovina rozlohy brownfields je tvořena 21 areály většími než 20 ha, které převážně leží ve velkých městech nad 50 000 obyvatel. Závěry z vyhledávací studie jsou zapracovány do databáze brownfields a budou podkladem pro novou Národní strategii regenerace brownfields.

Tabulka 21 - Základní charakteristiky brownfields v regionu Moravskoslezsko

Rozložení velikosti brownfields	>20 ha	10-20 ha	5-10 ha	2-5 ha	<2 ha
Rozloha (%)	50,4	23,6	12,3	10,0	3,7
Četnost (počet)	21	31	36	65	79
Umístění podle velikosti obcí	>50 tis.	10-50 tis.	2-10 tis.	<2tis.	
Rozloha (%)	70,4	14,2	10,4	4,9	
Četnost (počet)	102	57	35	38	

Zdroj: Czechinvest Brno 2007

1.8 Cestovní ruch

1.8.1 Přírodně geografické podmínky regionu pro cestovní ruch

Moravskoslezský kraj má významné kulturně-historické bohatství, technické památky (zejména na Ostravsku, Karvinsku a Novojičínsku), připomínající průmyslovou historii regionu, rozmanitou atraktivní krajinu a dostatek vhodných lokalit k rekreaci a k rozvoji cestovního ruchu. V regionu se pravidelně konají akce národního i mezinárodního významu. Kraj má velmi výhodné geografické i klimatické podmínky pro celoroční horskou rekreaci zejména v oblasti Beskyd a Jeseníků, se snadnou dostupností z městských aglomerací regionu i okolí. Tyto oblasti nabízejí velmi rozsáhlá zalesněná území. V pohoří Jeseníků se v některých mikroregionech vyskytuje rekordní, až sedmdesátiprocentní pokryvnost území lesy. Je zde síť značených turistických tras, řada vhodných terénů, lokalit pro využití v rámci celé řady forem cestovního ruchu. Malebnost Beskyd a velmi zachovalá a nepoškozená příroda Jeseníků vytvářejí obrovský potenciál pro sportovně i zdravotně orientovanou turistiku.

1.8.2 Hlavní atraktivity jednotlivých turistických oblastí v regionu

Marketingová strategie rozvoje cestovního ruchu v turistickém regionu Severní Moravy a Slezska rozčleňuje turistický region na šest turistických oblastí, z nichž každá je určitým způsobem specifická a přitažlivá pro cestovní ruch.

Jeseníky jsou atraktivní turistickou oblastí pro letní a zimní sporty (lyžování, cyklo a pěší turistika), nachází se v ní technické a kulturní památky i lázeňská města.

Opavské Slezsko je oblast atraktivní svými technickými, kulturními a přírodními památkami (zámky Hradec nad Moravicí a Raduň, arboretum v Novém Dvoře u Opavy), s přirozeným kulturně-historickým a správním centrem Opavou.

Ostravsko má nejen vhodné podmínky pro příměstskou turistiku (vodní sporty, cykloturistika) a lázeňství (Sanatoria Klimkovice), ale také unikátní technické památky (národní technická památka Důl Michal a hutní pece v oblasti Dolních Vítkovic, aspirující na zápis do Seznamu UNESCO, Hornické muzeum OKD Landek). Centrum Moravskoslezského kraje – Ostrava – má předpoklady pro rozvoj kongresové turistiky a nákupního cestovního ruchu.

Středem turistické oblasti **Poodří – Moravské Kravařsko** je CHKO Poodří se sítí cyklo a pěších stezek. Oblast je vhodná jak pro venkovskou turistiku a hippoturistiku, tak i k návštěvám městských památkových rezervací a památek (Novojičínsko).

Těšínské Slezsko je typické specifickým stavebním slohem a svěbytnou folklorní tradicí při hranicích s Polskem a Slovenskem. Dominují kulturní památky (dřevěné kostelíky, slovanské sídliště Chotěbuz) a lázeňství (Darkov).

Turistická oblast **Beskydy – Valašsko** je atraktivní jak přírodními zajímavostmi (CHKO Beskydy), tak tradičně velkými možnostmi pro běžecké a sjezdové lyžování v zimě a pro pěší turistiku, cykloturistiku a golfovou turistiku v létě. Typická je rovněž regionálními produkty a valašskou architekturou i historickými centry měst.

Z hlediska forem a atraktivit cestovního ruchu je region velmi rozmanitý – z tohoto důvodu je vhodné podporovat v turistických oblastech vždy to, co je v nich typické a co přinese největší rozvoj.

1.8.3 Infrastruktura cestovního ruchu

Z výše uvedeného vyplývá, že kraj disponuje podmínkami pro další formy cestovního ruchu v podobě pěší turistiky, cykloturistiky, agroturistiky, industriální turistiky, kongresové turistiky, poznávací turistiky či pro nákupní cestovní ruch, jako rozvíjející se specifickou formu cestovního ruchu.

Přestože je potenciál pro rozvoj cestovního ruchu (CR) v kraji značný, jeho využití je nedostatečné. To je způsobeno vlivem nízké úrovně dopravní a informační infrastruktury pro CR, zejména v příhraničních oblastech, nedostatečnou nabídkou a kvalitou základních a doplňkových služeb a produktů a taktéž omezenou nabídkou marketingových produktů CR, nedostatečným a nekoordinovaným marketingem a limitující kvalitou lidských zdrojů. Intenzivní a koordinované využití potenciálu cestovního ruchu povede k tvorbě nových pracovních míst a přispěje ke snižování nezaměstnanosti, zejména v okrajových oblastech regionu.

V regionu je dostatečný počet kulturních, industriálních památek a technických zajímavostí a lázeňských areálů. Problémem je nedostatek finančních zdrojů na modernizaci a zvýšení atraktivity těchto památek ve vazbě na cestovní ruch. V regionu se také nacházejí památky

zapsané na tzv. indikativním seznamu památek, které se mohou připravovat k zapsání do Seznamu světového dědictví UNESCO.

V Beskydech a Jeseníkách jsou situovány areály pro letní i zimní turistiku, chybí zde ovšem vhodná turistická infrastruktura a doprovodné služby, prodlužující sezónnost v regionu a se zaměřením na cílovou skupinu „rodiny s dětmi“. Pro zvýšení jejich atraktivity i dalších turistických cílů je tedy důležité jejich napojení na hustou síť doprovodné infrastruktury (orientačně-informační systémy, (cyklo)turistické a běžkařské trasy, hippostezky) a provázanost s doplňkovými službami (cyklobusy, skibusy, cykloservisy apod.).

1.8.4 Kapacita a kvalita ubytování v regionu Moravskoslezsko

Po nárůstu počtu návštěvníků v předchozích letech došlo v letech 2002-2004 k výraznému poklesu počtu cizinců a mírnému úbytku počtu tuzemských návštěvníků regionu. Jednou z příčin poklesu počtu zahraničních návštěvníků je posilování koruny vůči měnám sousedních států, a tím i relativní zvyšování cen služeb při stagnující kvalitě.

Tabulka 22 - Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v MSK v roce 2005

	Počet hostů	podíl	počet přenocování	podíl	průměrná doba pobytu
Hosté celkem	596 130	100 %	2 065 271	100 %	4,5
z toho zahraniční celkem	107 560	18,05 %	313 688	15,2 %	3,9

Zdroj: Statistická ročenka MSK (2006)

Turisté přijíždějící do tohoto regionu se podle průzkumů ubytovávají nejčastěji v soukromí, u rodiny či přátel, dále v hotelích, kempech a penzionech. Pokud se ubytovávají v hotelích, upřednostňují hotely vyšší kategorie (tříhvězdičkové a více). V Beskydech dávají přednost více penzionům, v Jeseníkách zase hotelům. Z průzkumů návštěvnosti vyplynulo, že jako největší problém se jeví informovanost o regionu, péče o čistotu a pořádek a úroveň personálu ve stravovacích a ubytovacích zařízeních.

Tabulka 23 - Ubytovací zařízení podle kategorií k 31. 12. 2005

Ubytovací zařízení	Počet zařízení v ČR	Počet zařízení v Moravskoslezsku	Podíl MSK v %
Hotely *****	34	1	2,9
Hotely ****	253	7	2,7
Ostatní hotely a penziony	3 993	239	5,9
Turistické ubytovny a chatové osady	969	80	8,3
Kempy	499	14	2,8
Ostatní jinde nspecifikovaná zařízení	1 860	129	6,9
Ubytovací zařízení celkem	7 608	470	6,2

Zdroj: ČSÚ (2006)

Příčiny nízké kvality pohostinských a ubytovacích služeb se přisuzují rozdrobenosti sektoru ze začátku 90. let 20. století. Při tzv. malé privatizaci vzniklo mnoho malých podniků, jen velmi omezený počet středních podnikatelů a téměř neexistující skupina větších podnikatelů v aktivním cestovním ruchu. Důsledkem toho je jednak nedostatek rozvojového kapitálu, ale také teprve se rodící asociace, aliance, kooperace či společenství malých podnikatelů, kteří díky rozdrobenosti a finanční slabosti nejsou prozatím schopni zajistit takovou úroveň komplexnosti služeb, na jakou jsou turisté zvyklí v turisticky vyspělých zemích. Zatím

převyšuje prvek vzájemné konkurence potřebu vzájemné koordinace a spolupráce. Poskytovatelům služeb dále také chybí pohled „očima klienta“ – turisty.

Tabulka 24 - Hromadná ubytovací zařízení (HUZ) cestovního ruchu v MSK (2005)

	Moravskoslezsko	ČR
Počet ubytovacích zařízení	470	7 608
Počet lůžek	25 972	435 993
Průměrná cena za ubytování (Kč)	271	356
Počet zahraničních hostů v HUZ	163 935	6 336 128
Průměrná doba pobytu (dny)	4,5	4,1

Zdroj: ČSÚ, *Czech Tourism* (2006)

Významnou překážkou rychlejšího rozvoje cestovního ruchu v kraji, a zejména v oblasti Beskyd i Jeseníků, jsou často nedorozumění vlastnické vztahy. Řada rekreačních objektů nemá dodnes vlastníka, který by byl specialistou na provozování takovýchto aktivit, a forma pronájmů s sebou přináší velmi omezenou oddanost profesi či sektoru podnikání a téměř neexistující investiční rozvojové aktivity, v horším případě ukončenou činnost a devastaci objektu. Rovněž charakter těchto objektů nevyhovuje dnešním požadavkům zahraniční klientely, ale často ani požadavkům klientely domácí a neodpovídá mezinárodním standardům. Některé objekty kvůli nejasným majetkovým poměrům neslouží svému účelu a chátrají. Jinde poptávka po ubytování může lokálně převyšovat nabídku. Z těchto důvodů je vhodné umožnit nejen modernizaci stávajících, ale i vybudování nových ubytovacích zařízení.

Z důvodu nejasného vlastnictví objektů či nezájmu vlastníků o rozvoj ubytovacích a pohostinských služeb obvykle není ani personál na požadované úrovni profesionální kvality (jazyková vybavenost, jednání s klientem apod.). Nedostatečné investice v oblasti ubytování způsobily nedostatečné nebo zcela chybějící standardní doprovodné služby (sportovní zařízení, úschovny a půjčovny lyží a kol, parkovací plochy apod.). Mnohá zařízení nejsou certifikována dle existujících standardů. Certifikace ubytovacích zařízení povede ke srovnatelnosti úrovně kvality mezi ubytovacími zařízeními a ke zpřehlednění pro turisty.

1.8.5 Informovanost a organizace a kooperace v cestovním ruchu

Jako jedno z významných zjištění monitoringu návštěvníků regionu v letech 2001-2004 byla identifikována nedostatečná informovanost o regionu. V regionu existuje síť turistických informačních center, jednotlivá infocentra však mají různou kvalitu a rozsah služeb, v pohraničních oblastech dosud informační centra chybí. Certifikace informačních center má napomoci k vyššímu standardu kvality poskytovaných informačních služeb, jako je proškolený personál center, jazykové mutace informačních materiálů, délka otevírací doby infocenter, včetně víkendů, jednotné značení turistických infocenter apod.

Marketingová strategie rozvoje cestovního ruchu v turistickém regionu Severní Moravy a Slezska, jejíž aktualizace byla schválena zastupitelstvem Moravskoslezského kraje v říjnu 2005, představuje klíčový strategický materiál pro rozvoj cestovního ruchu v regionu - slouží jako dlouhodobý nástroj koordinace aktivit, prezentace potřeb regionu pro využívání potenciálu cestovního ruchu i inspirace pro jednotlivé spolupracující subjekty.

Tato strategie indikuje turistický potenciál regionu, definuje turistické oblasti s dominantním vlivem konkrétních forem cestovního ruchu a nabízí vize a strategické cíle pro rozvoj cestovního ruchu v regionu.

Přes přijatou strategii rozvoje CR existují slabiny, jejichž odstraněním spolu s využitím nabízených příležitostí bude možno více přispět k ekonomickému růstu regionu. Jedná se zejména o lepší využití četných atraktivit a technických památek v regionu, tvorbu žádaných a nových ucelených produktů CR, zkvalitnění služeb a informací pro návštěvníky. Pro účinnou propagaci cestovního ruchu v regionu je třeba kooperace subjektů cestovního ruchu. Vhodným nástrojem pro zastřešení informačních a propagačních aktivit regionu je organizační složka (společnost destinačního managementu), koordinující ve všech šesti turistických oblastech především oblast komplexního marketingu (propagace od tiskovin až po veletrhy cestovního ruchu, šetření spokojenosti návštěvníků apod.).

1.9 Životní prostředí

Bez ohledu na skutečnost, že se v regionu Moravskoslezsko podařilo v posledních dvou desetiletích podstatně zlepšit kvalitu životního prostředí, patří jeho území mezi nejzatíženější oblasti v České republice. Postiženy jsou všechny složky životního prostředí, ale nejzávažnější je narůstající trend znečištění ovzduší. Dalšími vážnými problémy je poškození krajiny těžbou uhlí (důlní poklesy), kontaminace horninového prostředí a podzemních vod v důsledku průmyslové činnosti (staré ekologické zátěže i v urbanizovaných územích), znečištění povrchových vod. Nejzávažnější dopady na životní prostředí se koncentrují do střední a severovýchodní části kraje (Ostravsko, Karvinsko, Třinecko).

Na druhé straně jsou součástí Moravskoslezského kraje také území s významnými a cennými přírodními zvláštnostmi, chráněnými v rámci tří velkoplošných chráněných krajinných oblastí (CHKO Jeseníky, Beskydy a Poodří), které zaujímají téměř pětinu rozlohy kraje (což kraj řadí na 7. místo v ČR) a řady maloplošných zvláště chráněných území, resp. další přírodně cenné lokality evropské soustavy Natura 2000 (ptačí oblasti, evropsky významné lokality).

1.9.1 Ovzduší

Region Moravskoslezsko patří – společně s Ústeckým a Středočeským krajem – stále mezi regiony s nejvíce zatíženým ovzduším v ČR. Podstatný je především negativní trend produkce škodlivin, který v posledních letech limituje vliv významného snížení objemu emisí, dosaženého v devadesátých letech minulého století v důsledku útlumu některých výrobních a opatření na zdrojích u největších znečišťovatelů. Při srovnání produkce celkových emisí (zahrnujících všechny typy zdrojů znečištění, včetně mobilních) je zřejmé, že region Moravskoslezsko produkuje zhruba stejně škodlivin jako region Severozápad - 270 000 t v roce 2005, oproti 280 000 t regionu Severozápad. Současně je nejvýznamnějším původcem oxidu uhelnatého a druhým největším původcem oxidů dusíku a organických látek (VOC) mezi kraji ČR. Obdobně jsou v regionu produkovány vysoké objemy oxidu uhličitého, podílejícího se na klimatických změnách.

Dominantními zdroji emisí jsou velké zdroje (REZZO 1)¹, které v roce 2004 vyprodukovaly 90,2 % emisí SO₂, 80 % CO, 58,6 % NO_x a 48 % tuhých znečišťujících látek (TZL). Na emisích se však významně podílejí i mobilní zdroje (25,6 % TZL a 38 % NO_x) a u TZL i malé zdroje (21,6 %). Vzhledem k charakteru velkých zdrojů škodlivin je jednou z příčin produkce také velká energetická náročnost průmyslové výroby v regionu. její snížení, resp. zvýšené využívání obnovitelných zdrojů energie, je jednou z nezbytných podmínek snížení produkce emisí.

¹ REZZO = registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší. Do registru jsou zahrnovány pouze zdroje znečišťující ovzduší v důsledku lidské činnosti. Dle zdrojů znečišťování ovzduší dělíme REZZO do skupin REZZO 1 – REZZO 4.

Negativním jevem je stoupající objem jak vnitrostátní dopravy, tak hlavně mezinárodní kamionové přepravy. Dochází k nárůstu znečištění oxidy dusíku a dalšími exhaláty výfukových plynů v městských centrech i v okolí mezinárodních komunikací. Soustředěná intenzivní doprava v sídlech nepříznivě zvyšuje i hlukovou zátěž. Na sekundární prašnosti i na zvýšené produkci emisí se podílí i nedostatečná kvalita komunikací, takže – kromě podpory šetrnějších forem dopravy (železniční doprava, cyklodoprava) může přinést zlepšení i zvýšení kvality vybraných úseků silnic v regionu).

Významným zdrojem znečišťování ovzduší v regionu Moravskoslezsko jsou také malé zdroje znečišťování - domácí topeniště vybavené nekvalitním spalovacím zařízením na tuhá paliva. Rizikem je návrat k vytápění tuhými palivy, způsobený především zvyšováním nákladů na vytápění plynem, při současné dostupnosti levnějších druhů pevných paliv

Z hlediska imisí přetrvává problém zvýšeného znečištění ovzduší suspendovanými částicemi PM_{10} , především v ostravsko-karvinské průmyslové aglomeraci a přilehlých územích, ale i ve větších městech mimo tuto aglomeraci. Přípustný průměrný roční limit $40 \mu g \cdot m^{-3}$ je téměř na všech městských měřicích stanicích překročen, na většině území kraje je rovněž překročen i přípustný počet dní v roce s naměřenou hodnotou vyšší než 24hodinový limit (35 dnů, $50 \mu g \cdot m^{-3}$). Mezi 20 lokalitami v ČR s nejvyšším počtem naměřených překročení denní přípustné hodnoty koncentrace PM_{10} bylo v roce 2005 14 lokalit na území regionu.

Dle vymezení oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší žilo v roce 2005 (MŽP), více než polovina obyvatel regionu na území, ve kterém byl v tomto roce překročen imisní limit pro některou ze sledovaných látek (45,5% v oblasti s překročením 24hodinového limitu pro suspendované částice PM_{10} , 42,8% s překročením cílového imisního limitu $B(a)P$). Podíl území regionu se zhoršenou kvalitou ovzduší v regionu se v letech 2001-2005 pohyboval mezi 22,5 % až 50,5 %, přičemž tato oblast tvoří souvislé území, pokrývající průmyslovou, vysoce urbanizovanou část regionu a místní průmyslová centra na západě a jihozápadě regionu.

1.9.2 Voda

Průmyslové podniky v Moravskoslezském kraji mají zajištěno čištění odpadních vod na úrovni legislativou požadovaných standardů.

Komunální odpadní vody mají dominantní podíl na znečištění vod jak co do množství, tak co do přiváděného organického znečištění a vnosu dusíku a fosforu do povrchových vod. Na kanalizaci je napojeno 74,1 % obyvatel regionu, což je o 3,7 % méně, než je průměr ČR. Pro naplnění právních předpisů ČR a evropské legislativy je potřeba do roku 2010 zajistit:

- úpravy šesti ČOV v aglomeracích nad 10 000 ekvivalentních obyvatel (EO); tyto úpravy jsou v různém stadiu pokračující přípravy
- řádnou likvidaci splaškových vod u přibližně 30 obcí a městských částí nad 2000 ekvivalentních obyvatel (EO),
- přiměřený způsob čištění odpadních vod v obcích menších než 2 000 EO (včetně dokončení evidence zdrojů a uvedení vypouštění vod do souladu s platnou legislativou).

1.9.3 Odpady

Region Moravskoslezsko produkuje ve srovnání s ostatními regiony ČR nejvíce odpadu na obyvatele. Stejně prvenství má region i v případě produkce nebezpečných odpadů.

Struktura produkce průmyslových odpadů v regionu Moravskoslezsko odpovídá struktuře průmyslové výroby regionu, jejímiž převládajícími oblastmi jsou výroba železa a oceli, výroba elektrické a tepelné energie a související výroba koku.

V regionu existuje funkční systém nakládání s komunálními odpady, jejichž třídění obyvateli se postupně úspěšně rozvíjí. Velké množství komunálních odpadů se však v regionu nadále skládá s dopady nejen na jednotlivé složky ŽP. V současné době se připravuje výstavba integrovaného střediska zneškodňování odpadů, které má sloužit pro celý region Moravskoslezsko. Jeho součástí budou i technologie na energetické využití komunálního odpadu s přímým dopadem na snižování objemu spotřebovaných fosilních paliv.

1.9.4 Ochrana přírody a krajiny

Přes obecné vnímání regionu Moravskoslezsko jako území se silně poškozeným životním prostředím, leží na území regionu řada rozsáhlých území s cennými přírodními hodnotami. Jedná se především o velkoplošná zvláště chráněná území – CHKO Poodří a dále části CHKO Beskydy a CHKO Jeseníky. Celková rozloha velkoplošných chráněných území pokrývá více než 17% rozlohy regionu. Velkoplošná chráněná území doplňuje 140 maloplošných zvláště chráněných území.

Kromě uvedených typů chráněných území byly v kraji vymezeny také lokality evropské sítě chráněných území soustavy Natura 2000. Jedná se o tzv. ptačí oblasti (PO) a evropsky významné lokality (EVL), navržené na základě požadavků příslušných směrnic EU, jejichž cílem je ochrana biodiverzity (druhové rozmanitosti). Velká část navržených lokalit se překrývá, nebo je téměř totožná se stávajícími „národními“ kategoriemi chráněných území, část byla vymezena v územích, které dosud nebyly chráněny dle zákona o ochraně přírody a krajiny. Na území regionu bylo schváleno vyhlášení tří ptačích oblastí a do národního seznamu bylo zařazeno 44 evropsky významných lokalit.

1.9.5 Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

Pro region Moravskoslezsko je zpracována Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, která prochází pravidelnou aktualizací. Je zaměřena na všechny cílové skupiny v rámci regionu, především veřejnost, NNO, podnikatele, veřejnou správu, ad. Význam environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty spočívá především v tom, že je – v případě některých problémů ŽP – jediným, případně jedním z mála použitelných nástrojů umožňujících řešení. Týká se to především problematiky emisí z domácích topenišť, ochrany přírody, problematiky nakládání s komunálním odpadem, ale také podpory úspor spotřeby energií a dalších kroků v oblasti energetiky.

1.10 Rizika a jejich prevence

Obyvatelstvo je ohrožováno riziky přírodních katastrof, průmyslových a dopravních havárií, požárů i riziky vyplývajících z mezinárodních konfliktů, jako jsou teroristické útoky apod. Specifikem části území regionu jsou rizika, spojená s poklesy území, způsobenými důlní činností a výstupy důlních plynů.

Největší přímé nebezpečí v oblasti přírodních katastrof představují pro ČR povodně, jejichž ohrožení je způsobeno snížením retenční schopnosti krajiny, nevhodnou regulací vodních toků a vysokým podílem půd, ohrožených erozí. V rámci ČR je horský masív Beskyd místem s nejčastějším výskytem extrémních srážek, na třetím místě jsou Jeseníky. Na území kraje byla po povodních v letech 1996 a 1997 nově stanovena záplavová území. Souběžně s protipovodňovými opatřeními je nutno v krajině realizovat revitalizační opatření, zlepšující její vodní režim a snižující nebezpečí záplav. Program těchto opatření je stanoven Koncepcí pro opatření na ochranu před povodněmi v ploše povodí na území Moravskoslezského kraje.

Specifické riziko představují poklesy půdy vlivem důlní činnosti, provázené výskytem metanu. V širším pohledu dochází i ke změnám reliéfu krajiny kvůli poklesům území a vršení odvalů. Sekundárním jevem je pak vznik různě velkých vodních ploch v místech poklesů a na okrajích odvalů. Důlní projevy jsou koncentrovány hlavně v oblasti Karvinska, kde těžba ještě nebyla ukončena, ale také v ostravském regionu, kde se sice už netěží, ale stále dochází k výronům metanu.

1.11 Ochrana obyvatel

Základ při koordinování činností a postupů jednotlivých složek při přípravě na mimořádné události, při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu tvoří Integrovaný záchranný systém Moravskoslezského kraje. Dominantní úlohu v něm sehrává Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje (HZS MSK), který je samostatnou organizační složkou státu. Složky integrovaného záchranného systému, především profesní organizace a jednotky požární ochrany na místní, respektive na krajské úrovni, jsou připraveny plnit základní úkoly v oblasti ochrany obyvatelstva.

Operativní řízení Integrovaného záchranného systému, do kterého kromě hasičů patří dále zdravotnická záchranná služba, Policie ČR a obecní policie, zajišťují centra tísňového volání. V současné době je na území regionu funkční jedno centrum tísňového volání ve městě Ostrava. Toto centrum zahájilo činnost v roce 1996 jako společné pracoviště všech výše uvedených emergenčních složek. Na centrum jsou napojeny tísňové linky hasičů, policie, zdravotnické záchranné služby i městské policie. Na linky 150 (policie) a 155 (zdravotnická záchranná služba) jsou kromě tísňových volání z území města Ostravy směřována i tísňová volání ze sítí mobilních operátorů z území Moravskoslezského kraje. Na tísňovou linku 158 na Centrum tísňového volání (CTV) jsou směřována tísňová volání z pevné i mobilní telefonní sítě z území města Ostravy, na tísňovou linku 112 jsou směřována tísňová volání z pevné i mobilní sítě z území celého Moravskoslezského kraje.

Od roku 1996 stoupl počet případů, řešených centrem, na téměř 85 000 případů ročně. Počet operátorů tísňových linek na Centru tísňového volání (CTV) Ostrava byl zvýšen z původních osmi na jedenáct (3 x Hasičský záchranný sbor, 3 x Zdravotnická záchranná služba, 3 x Policie ČR, 2 x Městská policie Ostrava). I přes toto organizačně-technické opatření je současný provoz Centra tísňového volání Ostrava na hranici své kapacity.

1.12 Vývoj měst

Pro region Moravskoslezsko je charakteristický vysoký podíl městského obyvatelstva. Existuje však kontrast mezi hustě osídlenou centrální částí regionu a okrajovými částmi regionu, které mají venkovský charakter.

Tabulka 25 - Podíl městského obyvatelstva v kraji (k 1. 1. 2005)

Okres	Podíl městského obyvatelstva
Ostrava-město	100,0 %
Karviná	88,8 %
Bruntál	68,7 %
Nový Jičín	67,9 %
Frýdek-Místek	56,9 %
Opava	55,3 %
Moravskoslezský kraj	76,7 %
ČR	71,0 %

Zdroj: ČSÚ (2005)

Rozdělení obyvatel do jednotlivých kategorií obcí (podle počtu obyvatel) od roku 1991 má v rámci kraje setrvalý charakter. Ačkoliv je početně nejvíce zastoupena kategorie obcí do 2 000 obyvatel, stále téměř 75 % obyvatel kraje žije v obcích s počtem obyvatel větším než 5 000 obyvatel.

Tabulka 26 - Počty obcí v kraji podle počtu obyvatel (k 1. 1. 2005)

Typ obce	Velikost	Počet obcí v daném typu obcí	Počet obyvatel v daném typu obcí
velmi malé obce	do 200 obyvatel	13	1 851
malé obce	do 500 obyvatel	62	21 492
střední obce	do 2 000 obyvatel	153	57 027
velké obce	do 5 000 obyvatel	39	230 458
města	nad 5 000 obyvatel	32	939 941

Zdroj: ČSU (2005); RIS

Poznámka: Místní části měst a obcí s venkovským charakterem jsou započítávány v rámci příslušné obce a nejsou vedeny samostatně. Dvě obce s více než 5 000 obyvateli nemají statut města.

V regionu je 16 měst s více než 10 000 obyvatel, ve kterých žijí téměř 2/3 obyvatel kraje (65,9 %).

Tabulka 27 - Města nad 10 000 obyvatel v MSK (počet obyvatel k 31. 12. daného roku)

Obec	Okres	2001	2003	2004	2005
Ostrava	Ostrava-město	316 744	313 088	311 402	310 078
Haviřov	Karviná	85 855	84 914	84 784	84 427
Karviná	Karviná	65 141	63 677	63 467	63 385
Frydek-Místek	Frydek-Místek	61 400	60 290	59 897	59 682
Opava	Opava	61 382	60 252	59 843	59 426
Třinec	Frydek-Místek	38 953	38 415	38 218	37 841
Orlová	Karviná	34 856	34 282	34 026	33 717
Nový Jičín	Nový Jičín	26 970	26 547	26 331	26 271
Český Těšín	Karviná	26 429	26 159	26 059	25 913
Krnov	Bruntál	25 764	25 547	25 442	25 282
Kopřivnice	Nový Jičín	23 747	23 424	23 389	23 314
Bohumín	Karviná	23 284	23 075	23 078	23 028
Bruntál	Bruntál	17 627	17 686	17 631	17 568
Hlučín	Opava	14 346	14 228	14 195	14 201
Frenštát p. R.	Nový Jičín	11 361	11 334	11 209	11 201
Studénka	Nový Jičín	10 505	10 341	10 343	10 261

Zdroj: ČSÚ (2006)

Z výše uvedené tabulky je patrné, že počet obyvatel ve městech nad 10 000 obyvatel v Moravskoslezském kraji stagnuje či mírně klesá – v posledních 5 letech ubylo v těchto městech od 1 % do 3,3 % obyvatel.

Z věkového složení obyvatel vyplývá, že většina měst nad 10 000 obyvatel má vyšší podíl obyvatel v produktivním věku, než je průměr regionu (71,6 %). Podíl dětí v těchto městech se pohybuje kolem regionálního průměru (15,5 %) od 14,8 % do 17,2 %. Nejvýznamnější rozdíly mezi městy jsou v počtu obyvatel poproduktivního věku, který se pohybuje od 8,8 % do 14,1 %, je však u většiny měst nižší než je průměr kraje (12,9 %).

1.13 Zemědělství, příroda a venkov

1.13.1 Zemědělství

Z hlediska zemědělské výroby je v Moravskoslezském kraji zastoupena řepařská, bramborářská a horská výrobní oblast. Rozmanitost oblastí je dána rozdílným reliéfem kraje.

Moravskoslezský kraj je rozlohou zemědělské půdy na 6. místě mezi kraji, rozlohou orné půdy na 7. místě, trvalých travních porostů na 3. místě, lesních pozemků na 5.-6. místě (spolu s Jihomoravským krajem).

Rozložení zemědělské půdy je v rámci kraje nerovnoměrné – nejvyšší zastoupení je v okrese Bruntál, Opava a Nový Jičín. Nejvíce orné půdy je v okrese Opava, kde je i nejvyšší procento zornění.

Pozemky s méně příznivými podmínkami (LFA) představují oblasti se značně omezenými možnostmi využití půdy a výrazným zvýšením nákladů na její obdělávání. V Moravskoslezském kraji zaujímají 60 % z celkové rozlohy, 49 % z výměry zemědělské půdy. Území LFA zasahuje 159 z 299 obcí kraje (v rámci některých obcí jde pouze o některá katastrální území). Rozdíly v zastoupení u jednotlivých druhů pozemků ukazují, že na území LFA v kraji mají velký podíl podhorské okresy Bruntál a Frýdek Místek.

Tabulka 28 - Vybrané ukazatele v zemědělství (2005)

Ukazatel (jednotka)	ČR	Moravskoslezský kraj	Podíl kraje k ČR ¹⁾ (v %)
Zemědělské podniky (počet)	42 252,0	3 595,0	8,5
Zemědělská produkce celkem (mil. Kč)	109 144,6	6 148,4	5,6
- z toho rostlinná	50 739,8	2 688,3	5,3
- z toho živočišná	58 404,8	3 140,5	5,4
Zaměstnaní v zemědělství (počet)	147 585,0	6 656,0	4,5

¹⁾ ČR = 100 %

Zdroj: ČSÚ (2006)

1.13.2 Chráněné krajinné oblasti

Významnou plochu – 16 % rozlohy kraje – zaujímají chráněné krajinné oblasti. Jde o rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, s výrazným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě dochovanými historickými památkami. Na území Moravskoslezského kraje se nenachází žádný národní park, jsou zde ale 3 chráněné krajinné oblasti (CHKO):

- CHKO Poodří – 81,5 km²,
- CHKO Jeseníky – 743,91 km², v MSK jen část – zhruba 1/3 – 247,9 km²,
- CHKO Beskydy – 1 200 km² (největší CHKO v ČR) – v MSK 46,7 % – 560,4 km²,

V regionu je celkem 136 maloplošných chráněných území o rozloze 5 752 ha (1 % rozlohy regionu).

1.13.3 Venkov

Přestože má Moravskoslezský kraj nadprůměrný podíl městského obyvatelstva, převážnou část území kraje tvoří osídlení venkovského charakteru. Venkovský charakter si uchovala i větší sídla, která obecně přijímaným definicím venkova nevyhovují. Moravskoslezský kraj má zpracovanou Koncepti rozvoje zemědělství a venkova Moravskoslezského kraje, v níž

byla použita definice venkovského prostoru kraje zahrnující obce do 4 000 obyvatel a dále obce i města mezi 4 000 až 10 tis obyvateli, jejichž hustota osídlení je nižší než 200 obyvatel na km². Podle této definice patří do venkovského prostoru 269 obcí (z 299), které zahrnují necelých 81 % rozlohy kraje, a v nichž žije 27 % obyvatel kraje.

Pro účely ROP MS budou do venkovského prostoru zařazeny obce s počty obyvatel 500 – 5 000. Tato definice zahrnuje 193 obcí které zahrnují cca 56% území a 23% obyvatel kraje.

Venkovský prostor kraje není homogenní. Zahrnuje oblasti, ve kterých dochází k vyliďňování a které jsou charakterizovány nevyvážeností věkového složení obyvatelstva, zhoršující se kvalitou služeb a infrastruktury (Bruntálsko, Rýmařovsko, Krnovsko, Odersko, Fulnecko, Vítkovsko); dále zde patří oblasti čelící tlakům městských center, plynoucím z rozvoje městských aglomerací (Karvinsko, Třinecko, Frýdecko-Místeco, okolí Ostravy), oblasti s rekreačním potenciálem (Bruntálsko, Rýmařovsko, Krnovsko, oblast Beskyd, Poodří) i oblasti, které mají potenciál stát se významným hnacím prvkem regenerace venkova (Bruntálsko, Rýmařovsko, Krnovsko, Opavsko, Těšínsko, oblast Beskyd, Fulnecko, Odersko, Bílovecko).

1.14 Analýza zkušeností s realizací předchozích programů

Region soudržnosti Moravskoslezsko, definovaný územím Moravskoslezského kraje, čerpá zkušenosti z implementace předvstupních programů (Phare, SAPARD, ISPA) a také z operačních programů a Iniciativ Společenství, realizovaných v programovém období 2004-2006. Největší zkušeností minulého programového období 2004-2006 byla implementace Společného regionálního operačního programu (SROP), na který ROP NUTS II Moravskoslezsko 2007-2013 v mnoha aspektech navazuje. Cenné však byly také zkušenosti s přípravou projektů pro čerpání prostředků z ostatních operačních programů.

1.14.1 Předvstupní programy EU v regionu Moravskoslezsko

Region Moravskoslezsko využívá program Phare již od roku 1993, kdy byly v regionu založeny Agentura pro regionální rozvoj a Podnikatelské inovační centrum (BIC). V letech 1993-2000 prostřednictvím těchto institucí byla například zajištěna příprava a počáteční investice Vědeckotechnologického parku Ostrava, konverze areálu kasáren u letiště Leoše Janáčka Ostrava na podnikatelskou zónu, podnikatelského inkubátoru BIC. Byla vybudována síť turistických informačních center, realizován regionální informační systém. Byla poskytnuta pomoc obcím postiženým katastrofálními záplavami v roce 1997 a poskytnuta podpora v rámci pilotního ověřování strukturálních fondů v mikroregionu Jeseníky. Po roce 2000 byla s pomocí programů Phare, Phare CBC a ISPA realizována celá řada větších investičních projektů z nichž například uvádíme vybudování multifunkční budovy ve Vědeckotechnologickém parku Ostrava (Phare 2000), vybudování průmyslové zóny Kopřivnice – Vlčovice (Phare 2000), vybudování železničního podjezdu a komunikace k hraničnímu přechodu Třinec – Horní Lištná (Phare CBC), kanalizace Horní Benešov (Phare CBC), Kanalizace v euroregionu Praděd (Phare CBC), silničního obchvatu obce Dobrá (ISPA), dobudování kanalizačního systému v Ostravě (ISPA) atd.

Dále byla poskytnuta podpora několika desítkám projektů obcí z oblasti rozvoje cestovního ruchu a infrastruktury pro podnikání (30 projektů z Phare 2000, 17 projektů z Phare 2003), rozvoje lidských zdrojů (34 projektů z Phare 2000) a podpory malým a středním podnikům (27 projektů z Phare 2000).

Předvstupních programů od roku 2000 do roku 2004 se zúčastnila celá řada obcí a podnikatelů, kteří tak získali významné zkušenosti pro budoucí využívání strukturálních fondů.

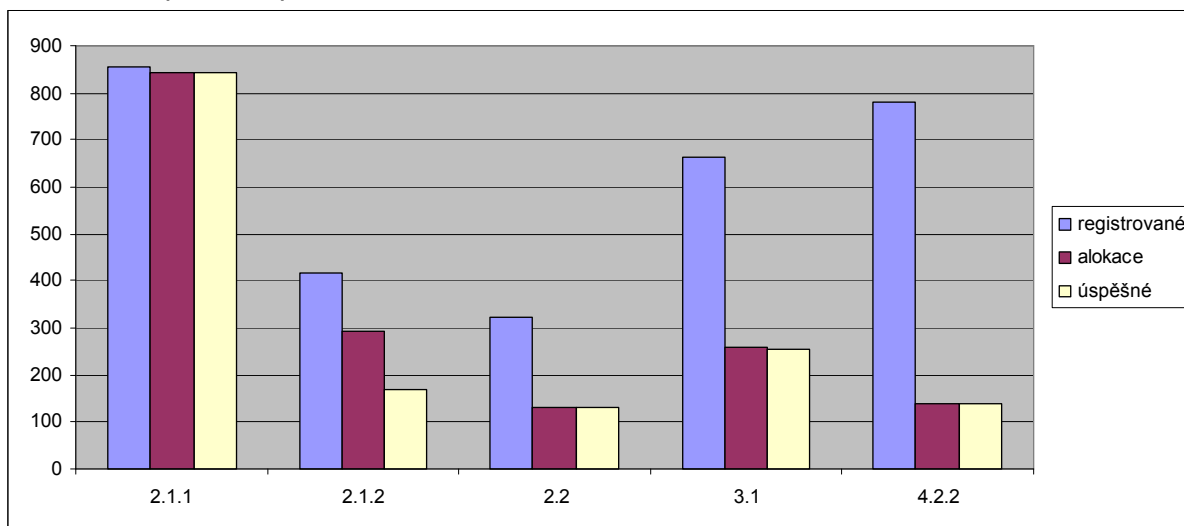
1.14.2 Společný regionální operační program (SROP)

Priority a opatření SROP pokrývaly hlavní oblasti potřeb regionu, kterými jsou: podpora podnikání, modernizace silnic, dopravní obslužnost, informační a komunikační technologie, rozvoj měst, lidské zdroje a cestovní ruch.

Na region soudržnosti Moravskoslezsko připadlo v rámci SROP celkem cca 2,3 mld. Kč ze strukturálních fondů EU.

Na individuální projekty bylo v regionu alokováno 1,45 mld. Kč (ERDF). Všechny tyto prostředky byly nasmlouvány v rámci 1., 2., 4., 5. a 8. kola výzvy pro předkládání projektů. Sekretariát Regionální rady (od 1. 7. 2006 úřad Regionální rady) zaregistroval celkem 203 projektů, z nichž bylo vybráno k financování 71 projektů (35 %). Ve všech opatřeních byl zaznamenán převis poptávky nad alokovanými zdroji, jak dokládá následující graf.

Graf 2 - Finanční nároky individuálních projektů v jednotlivých pod/opatřeních SROP (v mil. Kč)

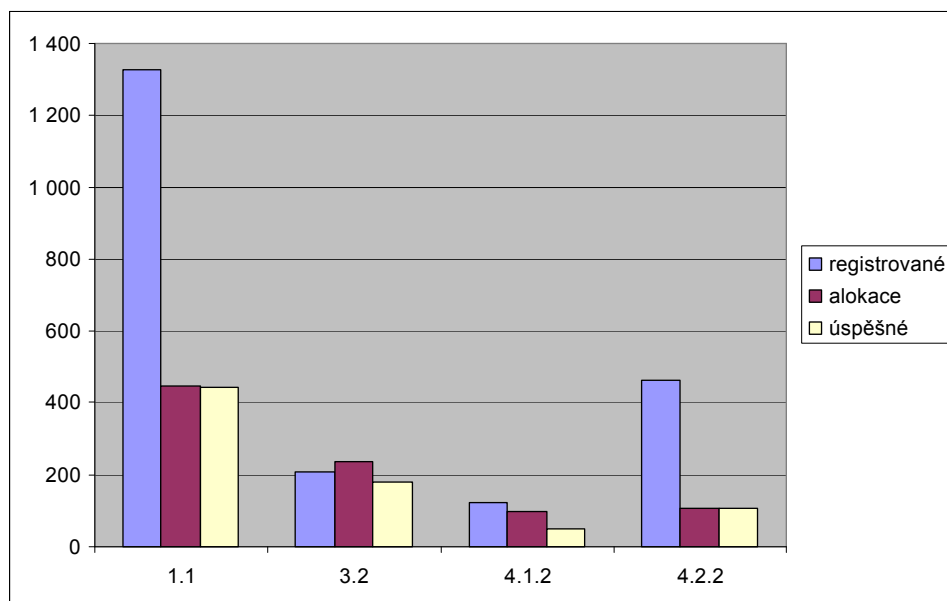
Zdroj: Úřad regionální rady, (2007)

Jak vyplývá z grafu, více než polovina prostředků byla alokována v podopatření 2.1.1 Rozvoj regionální dopravní infrastruktury. V tomto podopatření byl jediným vhodným žadatelem kraj. Největší zájem žadatelů vyvolalo společně s již zmiňovaným podopatřením 2.1.1 také opatření 3.1 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech a podopatření 4.2.2 Podpora regionální a místní infrastruktury cestovního ruchu. Nároky předkladatelů byly oproti možnostem programu v opatření 4.2.2 až pětinasobné. Podobně náročné bylo i hodnocení velkého množství projektů v těchto pod/opatřeních (60 projektů v opatření 3.1, 63 projektů v podopatření 4.2.2).

Na grantová schémata SROP v regionu Moravskoslezsko bylo alokováno celkem 822 mil. Kč (ERDF, ESF). Ve výzvách pro alokace let 2004 až 2006 bylo zaregistrováno 646 akcí, z nichž bylo podpořeno 258 akcí (40 %).

Graf 3 - Finanční nároky žadatelů u akcí do grantových schémat SROP (alokace 2004 - 2006, dle pod/opatření, v mil. Kč)

Zdroj: odbor regionálního a ekonomického rozvoje KÚ MSK, (2006)

Polovina prostředků, distribuovaných prostřednictvím grantových schémat SROP, plynula na podporu podnikání v regionu (opatření 1.1). Jak je patrné z grafu, poptávka po těchto dotacích byla trojnásobná oproti možnostem programu. Zájem malých a středních podniků o investice v oblasti infrastruktury cestovního ruchu byl dokonce čtyřnásobný. Naopak nízký zájem o dotace byl zaznamenán v opatření 3.2 Podpora sociální integrace v regionech, kde poptávané množství vůbec nepřevýšilo danou alokaci na toto opatření, a to z důvodu nedořešené problematiky zálohových plateb pro nestátní neziskové organizace. U podopatření 4.1.2 Podpora služeb pro cestovní ruch byl zájem o dotace jen o něco málo vyšší než nabízená alokace.

Kritické faktory ovlivňující realizaci programů a jejich efektivnost ve SROP

Z hodnocení dosavadní realizace SROP vyplývá, že se osvědčilo zaměření jednotlivých oblastí podpory (podpora podnikání, podpora infrastruktury, rozvoj měst, rozvoj lidských zdrojů, cestovní ruch). Potvrdilo se očekávání velkého zájmu o finanční prostředky hlavně ze strany malých a středních podniků v opatření 1.1 (Regionální podpora podnikání) a 4.2.2 (Infrastruktura pro rozvoj regionálního a místního cestovního ruchu) a zájem veřejných a neziskových subjektů o oblast cestovního ruchu (podopatření 4.2.2) a infrastrukturu pro rozvoj lidských zdrojů (opatření 3.1).

Hlavní problémy a kritická místa implementace programu lze rozdělit do několika skupin:

- *Z hlediska rozdělení finanční alokace na priority a opatření a výše alokace* – nesoulad alokací u jednotlivých priorit a opatření s reálnou poptávkou ze strany soukromého i veřejného sektoru.
- *Z hlediska žadatele o dotaci:*
  - problémy s požadavkem na 100 % předfinancování projektu z vlastních zdrojů, nejvíce postihuje nestátní neziskové organizace (NNO), ale je problémem i pro menší obce,
  - podrobné a komplikované vyplňování projektové žádosti a příloh a další dokumentace v průběhu realizační fáze projektu (etapové a závěrečné zprávy, žádost o platbu) – je nutná revize současných požadovaných údajů a celkové zjednodušení

formulářů, dále nabídka konzultací žadatelů s pracovníky implementačního orgánu a školení potenciálních žadatelů, příp. poradenských firem ve snaze snížit podíl formálně nevyhovujících žádostí,

- složitý implementační systém, nepřehledný pro žadatele – řešením je „politika jedněch dveří“ – informace o programech EU na jednom místě; dále zjednodušení implementace programu (odbourání implementačního „mezičlánku“ grantových schémat v regionálním programu).
- *Z hlediska implementačního systému* – fluktuace pracovníků, zapojených do implementace a jejich personální poddimenzovanost vede k přetěžování pracovníků a k prodlužování lhůt pro konkrétní procesy (hodnocení, kontrola apod.) – řešením je reálné zhodnocení jednotlivých procesů implementace z hlediska času a personálních kapacit pro programové období 2007-2013.

Opatření přijatá v ROP MS k eliminaci problémů identifikovaných v rámci implementace SROP

Jedním z hlavních problémů Společného regionálního operačního programu (dále jen SROP) byl příliš složitý implementační systém. V rámci SROP zajišťovaly jednotlivé činnosti různé orgány na různých úrovních:

- Řídící orgán SROP a JPD Praha (dále jen OŘOS),
- Odbor cestovního ruchu Ministerstva pro místní rozvoj (dále jen MMR),
- Zprostředkující subjekty:
  - Sekretariáty Regionální rady regionu soudržnosti (dále už jen S-RR),
  - Pobočky Centra pro regionální rozvoj (CRR),
  - Agentura CzechInvest.

Nyní při implementaci ROP MS jsou všechny činnosti centralizovány do **jediné organizace – Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko jako Řídícího orgánu pro ROP MS**; RO nepočítá se zřízením zprostředkujících subjektů. Orgány Regionální rady jsou dle zákona č. 248/2000 Sb.: výbor Regionální rady, předseda Regionální rady a úřad Regionální rady (ÚRR), který je výkonným orgánem RR.

ÚRR se z důvodu zvýšení efektivity řízení funkčně dělí na jednotlivé odbory. Pro snadnější orientaci potenciálních příjemců i žadatelů v oblasti ROP MS byl zřízen **odbor marketingu a posílení absorpce**, který zajišťuje poskytování konzultací projektových záměrů a řízení absorpční kapacity ROP MS. Také změna v systému řízení dokumentace pro žadatele a příjemce včetně jejího obsahu a vzhledu (použití barevných stop u jednotlivých dokumentů, jednoduchá a srozumitelná jazyková forma) povede k větší přehlednosti a snazšímu pochopení.

Aby byl snížen podíl formálně nevyhovujících žádostí, je kromě možnosti využití konzultací zavedena okamžitá **kontrola formálních náležitostí**, a to za účasti žadatele a pracovníka úřadu Regionální rady (ÚRR). Žadatel je takto neprodleně informován o případných nedostatcích a může tak operativně učinit nápravu.

Nevýhodou SROP byla také povinnost žadatelů předložit společně s žádostí o dotaci velké množství povinných příloh. V rámci ROP MS jsou nyní po žadatelích **požadovány při předložení žádosti pouze takové povinné přílohy, které jsou bezpodmínečně nutné pro následné hodnocení projektu**. Ostatní přílohy žadatel dokládá až k podpisu Smlouvy o poskytnutí dotace, a některé přílohy, předkládané v období 2004-2006, již nejsou požadovány.

Dále je dbáno na **vytvoření objektivního a transparentního modelu hodnocení projektů**. Oproti SROP je kladen větší důraz na kvalitu projektů a jejich přínos pro společnost. V rámci hodnotících tabulek jsou navržena specifická kritéria pro jednotlivé oblasti podpory a jsou zavedena „eliminační kritéria“ za účelem zabránění poskytování dotací nekvalitním či špatně zpracovaným projektům.

Vznik samostatných regionálních operačních programů rovněž umožňuje lepší rozdělení finančních alokací na jednotlivé prioritní osy v návaznosti na provedené analýzy předpokládané poptávky ze strany soukromého i veřejného sektoru v jednotlivých regionech soudržnosti. Jelikož v rámci SROP bylo u některých příjemců problémem 100 % předfinancování projektu z vlastních zdrojů, počítá se u financování projektů v rámci ROP MS s variantou kvartálního průběžného financování zaplacených faktur.

V neposlední řadě jsou v rámci RR vytvořeny účinné nástroje pro zajištění dostatečné personální kapacity při implementaci ROP MS, mezi které patří především systém péče o zaměstnance ÚRR, propracovaný systém vzdělávání a motivační systém odměňování. ÚRR MS se připravuje na zavádění standardů kvality, především „Balanced Scorecard“ (BSC) a „Investors in People“ (IIP), tak aby se stal prestižní organizací, a tím získal a byl schopen udržet kvalitní lidský kapitál.

1.14.3 Další operační programy a Iniciativy Společenství

V programovém období 2004-2006 se nejen samotný kraj, ale také další subjekty v regionu ucházely o podporu z různých dotačních titulů, spolufinancovaných EU, na podporu realizace jimi připravovaných projektů. Jednalo se zejména o následující operační programy a Iniciativy Společenství:

- Operační program Průmysl a podnikání (OP PP)
- Operační program Infrastruktura (OP I)
- Operační program Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ)
- Iniciativa Společenství EQUAL
- Iniciativa Společenství INTERREG IIIA Česko-Polsko
- Iniciativa Společenství INTERREG IIIA Česko-Slovensko

V následující tabulce jsou pro názorné srovnání uvedeny údaje o počtu předložených projektů v rámci výše zmíněných programů a výše přiznané podpory pro tyto projekty, a to vždy za NUTS II Moravskoslezsko a celou ČR (v případě INTERREG IIIA za danou hranici).

Tabulka 29 - Předložené projekty a výše podpory (v Kč)

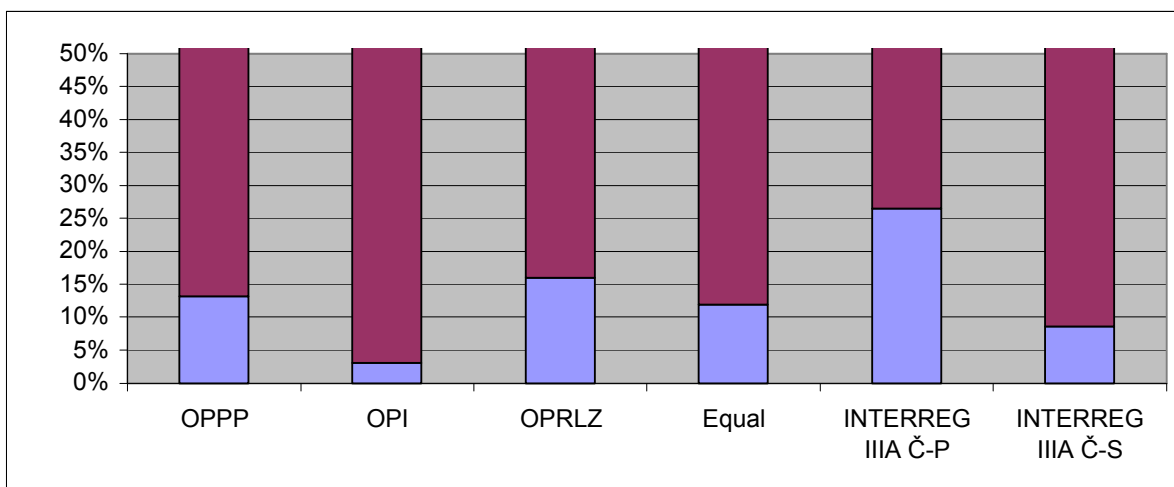
Program	počet schválených projektů (za MSK)	počet schválených projektů (za ČR)	výše přiznané podpory (MSK)	výše přiznané podpory (ČR)
OP PP	246	1 620	438 884 470	2 486 200 000
OP I	11	343	279 300 125	6 555 200 000
OP RLZ	96	505	586 197 568	3 505 371 529
EQUAL	8	59	8 529 673	51 561 708
INTERREG IIIA Č-Polsko	28	75	141 721 468	465 335 865
INTERREG IIIA Č-Slovensko	10	106	11 270 685	273 285 000
Celkem	398	2708	1 312 911 836	12 598 333 237

Zdroj: Agentura pro regionální rozvoj, a.s. Ostrava; Sekretariát Regionální rady, (2006)

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že celkem bylo v rámci uvedených programů schváleno v celé České republice 2 708 projektů, přičemž podíl NUTS II Moravskoslezsko činí 14,7 %.

Celková výše přiznané finanční podpory v ČR dosáhla hodnoty 12,5 mld. Kč. Podíl NUTS II Moravskoslezsko na této hodnotě je 10,42 % (tj. 1,3 mld. Kč).

Graf 4 - Podíl NUTS II Moravskoslezsko na počtu podpořených projektů v ČR

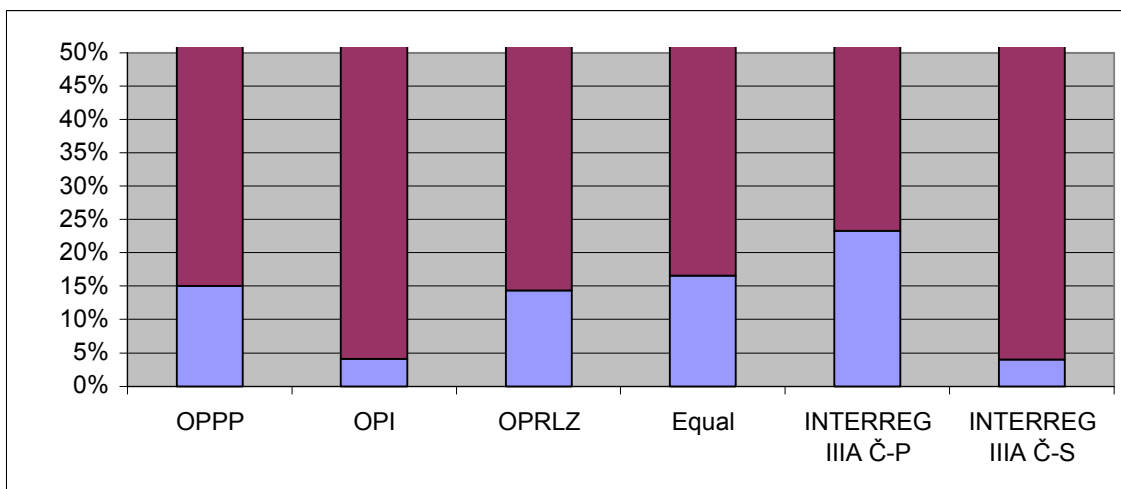

Zdroj: Agentura pro regionální rozvoj, a.s. Ostrava; Sekretariát Regionální rady, (2006)

Z uvedeného grafu je zřejmé, že největší podíl na celkovém počtu podpořených projektů v rámci celé ČR dosáhl NUTS II Moravskoslezsko u operačních programů OP RLZ a OP PP, kde tento podíl činí 19,00 %, resp. 15,19 %. Ještě lepšího výsledku dosáhla Iniciativa Společenství INTERREG IIIA na česko-polské hranici (36,00 %), kde se ovšem předkládaly projekty pouze z česko-polského pohraničí (5 krajů ČR).

Další graf ukazuje podíl NUTS II Moravskoslezsko na celkové výši přiznané podpory v ČR u jednotlivých programů.

Graf 5 - Podíl NUTS II Moravskoslezsko na celkové výši přiznané podpory v ČR

Zdroj: Agentura pro regionální rozvoj, a.s. Ostrava; Sekretariát Regionální rady, (2006)

Z výsledků obsažených v grafu je zřejmé, že podíly NUTS II Moravskoslezsko vůči celkové výši přiznané podpory v ČR jsou oproti předchozím výsledkům odlišné, protože nejvyšší podíl dosáhla Iniciativa Společenství EQUAL, konkrétně 19,76 %. V rámci Iniciativy Společenství INTERREG IIIA Česko-Polsko získal Moravskoslezský kraj v konkurenci pěti krajů 30,46 % přiznaných prostředků.

1.15 SWOT analýza

Silné stránky
<p>Regionální dostupnost a životní prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> • Výhodná poloha regionu na mezinárodní dopravní křižovatce. • Letiště pro mezinárodní provoz na území regionu s perspektivou dalšího rozvoje. • Průběh multimodálního koridoru VI.b transevropské komunikační sítě regionem. • Zavedený systém zpětného odběru odpadů a jejich zpětného využívání v průmyslu. • Stabilizovaný systém krizového řízení a systém monitoringu a prognózy povodňových stavů. • Připravenost regionu na realizaci regenerace brownfields. <p>Ekonomický rozvoj</p> <ul style="list-style-type: none"> • Využitelný a dostupný potenciál zdrojů pro ekonomický rozvoj regionu. • Silná průmyslová základna. • Vyšší investiční pobídky pro investory ve srovnání s většinou území ČR. • Rozvinutá infrastruktura poradenských služeb pro investory a podnikatele. • Rozvinutá síť veřejných a soukromých škol, včetně 4 vysokých škol. • Nadprůměrný podíl studentů technických oborů ve srovnání s ČR. <p>Cestovní ruch</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snadná dostupnost rekreačních oblastí (Beskydy, Jeseníky) z městských aglomerací regionu i Horního Slezska. • Kumulace technických a průmyslových památek na Ostravsku, Karvinsku a Novojičínsku. • Pravidelné konání kulturních a sportovních akcí národního a mezinárodního významu. • Rozvinutá síť kulturních zařízení, včetně kulturních zařízení celostátního významu v centrech kraje. • Hustá síť značených tras pro pěší a cyklisty a upravovaných běžeckých lyžařských tras. <p>Městské a venkovské prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozvinutá infrastruktura služeb na trhu práce. • Rozvinutý systém základní zdravotní a sociální péče. • Rozvinutá síť neziskových organizací v oblasti sociálních služeb. • Rostoucí pozitivní úloha regionální metropole – Ostravy – ve vývoji regionu. • Zajištění efektivnosti a dostupnosti poskytování zdravotnických služeb.

Slabé stránky

Regionální dostupnost a životní prostředí

- Chybějící napojení regionu na českou a evropskou dálniční síť a nevyhovující napojení na okolní státy.
- Nevyhovující technický stav silnic I., II. a III. tříd a místních komunikací (technický stav, šířka).
- Dopravní problémy v centrech větších měst a tranzitních obcích.
- Nedostatečná kapacitní a technická způsobilost propojení centra regionu s okolím.
- Absence rychlého a kapacitního spojení měst s letištěm Leoše Janáčka Ostrava.
- Absence záchytných parkovišť a přestupních terminálů.
- Nedostatečný podíl cyklostezek – oddělených komunikací pro cyklisty na značených cyklotrasách.
- Velkoplošné poškození krajiny v důsledku dlouhodobé těžební činnosti včetně výstupů metanu.
- Přetrvávající zvýšené znečištění NO_x, PM₁₀, překračování imisních limitů u těchto látek.
- Neexistence nástrojů na komplexní řešení problematiky brownfields
- Devastace krajiny v důsledku těžby černého uhlí v severovýchodní části kraje, včetně rizika výstupu důlních plynů

Ekonomický rozvoj

- Nedostatek investičně připravených ploch a objektů pro investory a rozvoj podnikání.
- Nedostatečně efektivní a provázaná marketingová propagace investičních příležitostí v kraji, celkově špatná image kraje.
- Nedostatečná infrastruktura pro vznik nových technologických firem založených na využití výsledků VaV
- Nedostatečný systém služeb pro podporu inovací.
- Narůstající nerovnováha mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, zejména v některých kvalifikovaných technických profesích.
- Dlouhodobě nepříznivé charakteristiky nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji ve srovnání s jinými regiony ČR.
- Odchod řady vzdělaných lidí s vysokým pracovním a podnikatelským potenciálem do jiných míst ČR i do zahraničí.
- Nedostatečná orientace vzdělávacího systému na rozvoj kompetencí absolventů, které požaduje trh práce, nízká spolupráce škol a zaměstnavatelů.
- Nízká úroveň adaptace pracovních sil na nové podmínky pracovního trhu, zvláště u lidí uvolněných z velkých společností, dlouhodobě a opakovaně nezaměstnaných.
- Nedostatečné vybavení škol, školských a školících zařízení špičkovým technologickým zařízením a školícími programy pro praktickou přípravu budoucích zaměstnanců.
- Nedostatečné materiální a technické vybavení škol a školských zařízení.
- Velká část disponibilní pracovní síly s nevhodnou kvalifikací pro současný trh práce.
- Nepřipravenost veřejného sektoru na projekty PPP.

Cestovní ruch

- Neadekvátní využití řady památkových objektů.
- Nedostatečná úroveň materiální základny CR a jeho nízké využívání pro ekonomický a sociální rozvoj obcí a mikroregionů.
- Nízká kvalita základních a doplňkových služeb CR.
- Nedostatečná nabídka ucelených produktů CR.
- Nedostatečná úroveň dopravní a informační infrastruktury pro CR.
- Nedostatečné informační zajištění návštěvníků, neprovázanost nabídky služeb, nedostatečný společný marketing.

Městské a venkovské prostředí

- Nízký počet vysokoškolsky vzdělaných obyvatel ve srovnání s jinými kraji ČR.
- Vyšší míra výskytu sociálně patologických jevů u dětí a mládeže ve srovnání s průměrem v ČR.
- Nedostatečné řešení sekundární a terciální prevence a terapie drogových závislostí vč. koordinace protidrogové politiky.
- Vysoký podíl obyvatel žijících v panelových domech na hranici jejich životnosti.
- Nedostatečně rozvinutý systém a nedostatečná nabídka a motivace k celoživotnímu vzdělávání.
- Dlouhodobě pomalá a nedostatečná integrace specifických skupin obyvatelstva.
- Nedostatek pracovních a rekvalifikačních příležitostí na venkově a odliv obyvatel v produktivním věku.
- Existence brownfields v urbanizovaných územích.
- Nerovnoměrné pokrytí území regionu zdravotními a sociálními službami.
- Zhoršená dostupnost veřejných služeb na venkově a v okrajových oblastech regionu.
- Zastarání technického a věcného vybavení zdravotnických zařízení

Příležitosti

Regionální dostupnost a životní prostředí

- Zprovoznění dopravní infrastruktury multimodálního dopravního koridoru.
- Využití rozvojového potenciálu mezinárodního letiště Leoše Janáčka Ostrava k diverzifikaci dopravního napojení regionu.
- Využití rozvojového potenciálu splavnění řeky Odry do Bohumína k diverzifikaci dopravního napojení regionu.
- Vyšší využití spolupráce veřejného a privátního sektoru při financování infrastrukturních staveb.
- Rozšíření dostupnosti a zkvalitnění připojení k vysokorychlostnímu internetu.
- Vyšší využití brownfields pro rozvoj podnikatelských aktivit a občanskou výstavbu.
- Kombinované využití dostupných programů podpory pro biologickou rekultivaci, pozemkové úpravy a revitalizaci území.

Ekonomický rozvoj

- Rozvoj inovační kultury.
- Partnerská spolupráce průmyslových podniků s univerzitami v regionu.
- Příchod dalších investorů, vytváření a expanze nových podniků místními podnikateli.
- Trh 5 milionů spotřebitelů v okruhu 100 km od centra regionu.
- Dynamický rozvoj automobilového průmyslu a jeho subdodavatelského sektoru v kraji a jeho relativní blízkosti (Slovensko, Polsko, Česko).
- Potenciál růstu cestovního ruchu, průmyslových a sociálních služeb.
- Využití potenciálu velkých podniků pro rozvoj místních MSP.
- Přeměna nevyužitého potenciálu brownfields pro podnikatelské účely i veřejné služby.

Cestovní ruch

- Zpřístupnění technických památek, jejich komerční využití a zvýšení informovanosti.
- Rostoucí poptávka návštěvníků po nových produktových balících CR.
- Spolupráce veřejné správy a nestátních neziskových organizací v oblasti volnočasových aktivit.
- Zpřístupnění školních sportovních zařízení a zařízení sportovních organizací široké veřejnosti pro využití volného času a CR.
- Spolupráce s přeshraničními partnery v oblasti volnočasových aktivit.
- Nabídka služeb kulturních institucí a sportovních zařízení v rámci rozvoje cestovního ruchu.
- Rozvoj cestovního ruchu na venkově jako zdroje diverzifikace ekonomických aktivit.
- Nabídka zvláštností, výjimečných osobností a jedinečných atraktivit regionu v rámci rozvoje CR.

Městské a venkovské prostředí

- Zvyšování zaměstnatelnosti a konkurenceschopnosti pracovních sil.
- Zvýšení atraktivnosti technických profesí.
- Zavádění komunitního plánování a standardů kvality v oblasti sociálních služeb.
- Rozvoj neziskových subjektů působících v sociální oblasti.
- Cílená prevence sociálně patologických jevů, zejména mládeže.
- Využití škol a jejich zařízení pro veřejnost.
- Zvyšování poptávky po efektivních veřejných službách.

Hrozby

Regionální dostupnost a životní prostředí

- Zpoždování budování a modernizace mezinárodních komunikačních tahů.
- Zpoždování budování a modernizace navazujících regionálních dopravních cest (silnice, železnice, logistická centra, parkoviště).
- Nárůst těžké automobilové dopravy s negativním vlivem na ŽP a technický stav silnic.
- Nekoordinovanost priorit a postupu výstavby dopravní infrastruktury v ČR, Polsku a SR.
- Konflikt mezi ekologickými omezeními a výstavbou nové dopravní energetické a podnikatelské infrastruktury.
- Rychlé zastarávání městských dopravních sítí.
- Nedostatečný rozvoj záchytných parkovišť a přestupních terminálů.
- Útlum provozu a zánik regionálních železničních tratí.
- Snížená mobilita obyvatelstva v oblastech s nízkou dopravní obslužností.
- Návrat spotřebitelů k méně hodnotným zdrojům energie.
- Rizika plynoucí z koncentrace potenciálně nebezpečné průmyslové výroby v regionu.
- Přetrvávající kontaminace půdy a podzemních vod v průmyslových areálech.

Ekonomický rozvoj

- Pokračování „odlivu mozků“ a kvalifikovaných pracovních sil z důvodu nedostatku pracovních příležitostí.
- Vysoká závislost ekonomiky kraje na několika dominantních firmách.
- Nízký podíl investic do vědy a výzkumu v kraji z veřejných zdrojů.
- Podcenění významu organizace, řízení a marketingu, zejména v MSP.
- Pomalá reakce pracovišť VaV na vznik nových oborů, směry výzkumu a potřeby uživatelů jejich výsledků.
- Nedostatečná vazba vzdělávacího systému a systému celoživotního vzdělávání na potřeby trhu práce.
- Vysoká energetická náročnost průmyslových odvětví Moravskoslezského regionu (v evropském prostoru se jedná o nevýhodu, jejíž význam poroste, zřejmá souvislost je tu i s poškozováním životního prostředí).

Cestovní ruch

- Sílicí konkurence orientující se na tuzemské turisty a turisty z Polska, Slovenska a Německa.
- Nevratné škody na historických památkách v důsledku nedostatečné údržby a zániku jejich dosavadního využití.
- Konflikt mezi ochranou přírody a jejího využití pro rekreaci ve zvláště chráněných územích.
- Podcenění významu rozvoje CR pro tvorbu pracovních příležitostí.
- Přetrvávající negativní image regionu.

Městské a venkovské prostředí

- Nedostatečná dynamika rozvoje ekonomiky kraje, a tím nízká tvorba pracovních příležitostí.
- Rostoucí podíl ekonomicky neaktivních obyvatel.
- Nezvládnutí dopadu demografických změn ve vazbě na trh práce.
- Nízká efektivnost prorůstových opatření (programů a projektů) financovaných z veřejných zdrojů.
- Nárůst počtu osob, závislých na sociální péči.
- Zhoršování bezpečnosti občanů v důsledku kriminality v územích s vyšší koncentrací sociálně nepřizpůsobivých občanů.
- Nárůst problémů v občanském soužití ve vztahu k etnickým menšinám.
- Úpadek odlehlých venkovských oblastí v důsledku nedostatku pracovních příležitostí a zhoršování služeb.

2 Strategie regionu Moravskoslezsko a ROP Moravskoslezsko pro období 2007-2013

2.1 Strategie regionu Moravskoslezsko pro období 2007-2013

Region soudržnosti Moravskoslezsko je územně totožný s územím Moravskoslezského kraje, proto se v textu využívá obou výrazů (kraj i region). Pro vypracování strategie regionu byly využity dostupné krajské strategické dokumenty.

Výchozí strategické dokumenty

Základní dlouhodobou strategickou vizi kraje vytyčuje programový dokument „Cesta vpřed“ (schválen Radou Moravskoslezského kraje 7. 5. 2005), který v rámci střednědobého horizontu do roku 2015 stanovuje následující vizi:

„Moravskoslezský kraj je atraktivním místem pro život, práci i volný čas, živý, soběstačný a ctízádnostivý, s dynamickou ekonomikou, zdravým životním prostředím a svěbytnou kulturou.“

K naplnění vize přispěje:

- všestranný ekonomický rozvoj;
- rozvoj lidského, kulturního a přírodního potenciálu kraje;
- kvalitní dopravní infrastruktura v kraji a napojení na evropské dopravní cesty;
- poskytování kvalitních sociálních a zdravotních služeb občanům kraje;
- zrychlení obnovy měst a vesnic;
- zlepšení celkového vnímání kraje zvenčí.

Tato vize je konkretizována v Programu rozvoje Moravskoslezského kraje (schválen zastupitelstvem Moravskoslezského kraje 4. 5. 2006) pro období 2006-2008, který definuje pět prioritních rozvojových oblastí:

1. *konkurenceschopné podnikání* – podpora podnikání, investic, včetně investic do výzkumu a vývoje
2. *úspěšní lidé* – posilování lidského potenciálu v regionu
3. *dynamická společnost* – zlepšení sociálních a zdravotních služeb, rozvoj kultury
4. *efektivní infrastruktura* – zejména v oblasti dopravy a s ohledem na ochranu životního prostředí
5. *vzkvétající území* – podpora využívání brownfields, cestovního ruchu a zvyšování kvality života ve městech i na venkově

Oba dva zmíněné strategické dokumenty vytvářejí rámec pro realizaci cílů obsažených v sektorových strategických dokumentech, jako je například Marketingová strategie rozvoje cestovního ruchu v turistickém regionu Severní Morava a Slezsko z roku 2005 či Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje pro léta 2006 – 2008.

Pro dílčí naplnění vize bude sloužit navazující ROP Moravskoslezsko, jenž vymezuje rámec podporovaných aktivit a projektů, které odpovídají zásadám financování ze strukturálních fondů EU pro období 2007-2013 a dohodnutému rozdělení aktivit mezi operačními programy v ČR.

Strategie regionu

Předkládaná strategie vychází z obou výchozích strategických dokumentů kraje (Cesta vpřed a Program rozvoje kraje), z výše uvedené sociálně-ekonomické analýzy kraje a s ní spjaté SWOT analýzy (viz kap. 1) a z regionálních sektorových strategických dokumentů. Socioekonomická analýza představuje popis současné situace a hlavních problémů v kraji. SWOT analýza kromě rekapitulace silných a slabých stránek regionu navíc poskytuje přehled rizik a potenciálních výhod regionu, které se promítají do této strategie.

Ekonomika

Růst ekonomiky regionu od roku 2000 je tažen úspěšnou privatizací velkých průmyslových podniků v souběhu s celosvětovou konjunkturou tradičních průmyslových odvětví a od roku 2005 rovněž příchodem nových investorů.

Strategií regionu v ekonomické oblasti je další rozšiřování ekonomické základny, ať již vytvářením podmínek pro příchod nových investorů pro růst stávajících podniků, tak v neposlední řadě i podmínek pro vznik a rozvoj malého a středního podnikání.

Vzhledem k tomu, že zdroje extenzivního růstu ekonomiky narážejí na bariéry dostupnosti ploch a zejména dostupnosti kvalifikované pracovní síly, bude důraz kladen na růst konkurenceschopnosti ekonomiky.

Konkurenceschopnost regionu Moravskoslezsko není v rámci ČR uspokojivá. Vzhledem k průmyslové tradici je přirozenou regionální ambicí přechod ke znalostní ekonomice, tzn. k produkci s vysokým zastoupením high-tech firem, s velkým počtem inovací a vysokou mírou přidané hodnoty. Smyslem budoucích aktivit je tedy významně podpořit inovační proces ve firmách a využít výzkum a vývoj jako významný zdroj inovací.

Jedním z klíčových opatření bude ustavení regionálního inovačního systému, který musí být schopen převádět výzkumné potřeby firem do úkolů pro vývojovou základnu v regionu a stejně tak požadavky veřejné správy do inovačních procesů ve firmách. Oproti statu quo zde jde zejména o požadavek zajistit tyto procesy na kvalitativně vyšší úrovni a ve výrazně větším objemu. S tím souvisí rovněž vytváření institucí typu centra transferu technologií.

Opatření je třeba rozvíjet také ve finanční rovině, jako např. zřízení revolvingového finančního fondu k financování na trhu absentujících produktů např. pre-seed capital, seed capital apod. I nadále musí probíhat podpora zavádění nových inovačních technologií, podpora výzkumu a vývoje v podnikatelských subjektech.

Rovněž lákání mimoregionálních, tj. i zahraničních subjektů, k zakládání firem musí být stále více propojeno s nabídkou příležitostí pro realizaci výzkumně vývojových aktivit.

V souvislosti s podporou podnikání bude dále zapotřebí realizovat opatření posilující růst a kvalitu podnikatelského prostředí, včetně podpůrné infrastruktury a služeb. Zlepšování podnikatelské infrastruktury bude dosaženo zejména rozvojem podnikatelských nemovitostí v rámci regenerace brownfields, služby budou obsahovat právní poradenství související s ochranou duševního vlastnictví, uzavíráním obchodních smluv či s přípravou marketingových strategií. Firmám bude nutné napomáhat při vypořádávání se s důsledky internacionalizace podnikání, tzn. především využít příležitosti plynoucí z nových forem spolupráce, včetně intenzivnějšího využívání informačních technologií.

Regionální sektorové strategické dokumenty:

Regionální inovační strategie MSK (2003)

Průzkum bariér v podnikání a definice nástrojů na podporu podnikání (2003)

Koncepce vědy a výzkumu v Moravskoslezském kraji (2005)

Marketingová strategie Moravskoslezského kraje (2006)

Lidské zdroje a vzdělávání

Ve vzdělávání je nutné soustředit pozornost na změnu priorit, tj. zaměřit se více na osvojování klíčových kompetencí uplatnitelných na pracovním trhu a na přípravu k celoživotnímu učení, a zároveň zajistit odpovídající materiální a technické zázemí pro naplňování tohoto cíle. Nástrojem na úrovni počátečního vzdělávání vedoucím k této kvalitativní změně ve výuce a v přístupu k žákům je především kurikulární reforma zavádějící do vzdělávací soustavy rámcové a školní vzdělávací programy.

Nadprůměrná míra nezaměstnanosti v kraji v porovnání s průměrem ČR, způsobená restrukturalizací místního průmyslu, si žádá realizaci řady opatření na poli aktivní politiky zaměstnanosti. Rozhodujícím faktorem bude možnost posilování adaptability pracovních sil. Na jedné straně musí být překonána bariéra nedostatečné motivace lidí získávat nové znalosti a dovednosti požadované trhem práce, na druhé straně musí existovat nástroje, které vytvoří podmínky pro jejich budoucí zaměstnatelnost. Jedná se především o tvorbu a realizaci odpovídajících vzdělávacích programů, a to jak v samotných firmách, tak ve školách v rámci dalšího vzdělávání či v rekvalifikačních kurzech. Tato cílená příprava lidských zdrojů bude směřovat do strategických odvětví s vysokým růstovým potenciálem a pozitivním dopadem na tvorbu HDP, zároveň bude podporován rozvoj podnikání jako přitažlivé formy pracovního uplatnění.

Mezi důležitá opatření bude také náležet zvýšení množství technických absolventů, mladých výzkumných a vývojových pracovníků. Za hlavní doporučené aktivity lze uvést výstavbu nových univerzitních kapacit minimálně na úrovni fakult a vytvoření finančního rámce podporujícího mladé výzkumné pracovníky a příchod renomovaných vědeckých kapacit do regionu.

Regionální sektorové strategické dokumenty:

Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje (2006)

Tendence rozvoje vzdělávání a lidských zdrojů v Moravskoslezském kraji

Zdravotnictví a sociální péče

Ve zdravotnictví budou realizována opatření ke zvýšení kvality, dostupnosti a efektivity zdravotní péče. Zahrnují zejména vybavení zdravotnických zařízení kvalitní přístrojovou technikou, využití informačních technologií, podporu špičkových lékařských pracovišť zařazených do národních sítí.

V sociální oblasti je potřeba klást důraz na rozvoj sociálních služeb, které posílí sociální soudržnost v Moravskoslezském kraji. Je nutné reagovat na očekávané stárnutí populace, a přitom dát přednost rozvoji terénních služeb před službou ústavní a podporovat integraci znevýhodněných skupin. V oblasti etnických menšin, které v Moravskoslezském kraji představují převážně Romové, je nutné se zaměřit hlavně na odstraňování neuspokojivé sociální situace této etnické skupiny, která je dána především specifickým způsobem života Romů, nízkou úrovní vzdělanosti, nezaměstnaností a existencí sociálně vyloučených romských lokalit.

Regionální sektorové strategické dokumenty:

Koncepce sociálních služeb v Moravskoslezském kraji (2003)

Strategie integrace romské komunity Moravskoslezského kraje na období 2006-2009 (2006)

Koncepce zdravotní péče v Moravskoslezském kraji (2003)

Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením (2005)

Strategie prevence sociálně-patologických jevů u dětí a mládeže v Moravskoslezském kraji v období 2005-2008 (2005)

Doprava

Pro další rozvoj regionu je rozhodující dokončení výstavby dálnice D47 a silnice R48 a rekonstrukce železničních koridorů zajišťujících napojení kapacitní regionu do vnitrozemí a směrem do Polska a na Slovensko. V návaznosti na dokončení dálnice D47 silnice R48 ležících v koridoru VIB sítě TEN-T, budou rekonstruovány páteřní komunikace I/11 a I/57 zajišťujících spojení uvnitř regionu a přivádějících dopravu ke komunikacím koridoru TEN-T. Dále budou rekonstruovány regionální komunikace, jejichž technický stav neodpovídá současnému dopravnímu zatížení a budou budovány obchvaty měst s cílem zlepšení životního prostředí uvnitř obcí.

Letiště Leoše Janáčka Ostrava s mezinárodním statutem je významnou branou do regionu, bude podporován rozvoj osobní i nákladní dopravy na tomto letišti a vytvářeny podmínky pro rozvoj podnikatelských aktivit v okolí letiště.

Bude podporován rozvoj logistických terminálů kombinujících železniční (leteckou) a silniční dopravu nákladů, rozvoj osobní železniční dopravy mezi největšími městy regionu a rozvoj městské hromadné dopravy v těchto městech s cílem snížit negativní dopad dopravy na životní prostředí. Bude rozšiřována integrace osobní dopravy na území celého regionu.

Regionální sektorové strategické dokumenty:

Koncepce rozvoje dopravní infrastruktury Moravskoslezského kraje (2004)

Koncepce rozvoje cyklistické dopravy v Moravskoslezském kraji (2006)

Technická infrastruktura

Strategie rozvoje technické infrastruktury je orientována na využití potenciálu energetických úspor ve výrobních, distribučních a spotřebitelských systémech, zvýšení podílu výroby energie z obnovitelných zdrojů, snížení ztrát v rozvodech pitné vody a zvýšení přenosových kapacit distribučních sítí, umožňující připojení nových odběratelů při respektování rozdílnosti specifik venkovských oblastí, městských a průmyslových aglomerací.

Zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů, snížení ztrát a zvýšení přenosové kapacity síťových forem energií na území městské a průmyslové zástavby bude dosaženo snížením podílu fosilních paliv a zvýšení efektivnosti výroby u energetických zdrojů, podporou výstavby obnovitelných zdrojů energie, snížením energetické náročnosti průmyslu, objektů pro bydlení a občanskou vybavenost a veřejné dopravy. Ve venkovských oblastech bude podpora směřovat do výstavby obnovitelných zdrojů energie, využívající jejich dostupný potenciál v místě spotřeby, souvisejících distribučních sítí a snížení energetické náročnosti objektů pro bydlení a občanské vybavenosti.

U podnikatelských subjektů bude podpora orientována na realizaci úsporných opatření a použití nejlepších dostupných technik (BAT).

U nepodnikatelských subjektů bude podporována manažerská příprava, poradenství a aktivity vytváření podvědomí energeticky úsporného chování ve spolupráci sítí Energetických konzultačních středisek České energetické agentury a Environmentálních poradenských a informačních center.

Regionální sektorové strategické dokumenty:

Územní energetická koncepce Moravskoslezského kraje (2003)

Program snižování emisí a imisí znečišťujících látek do ovzduší Moravskoslezského kraje (2004)

Cestovní ruch

Opatření v oblasti cestovního ruchu se v následujícím období soustředí na podporu nosných produktů v těchto kategoriích: 1. poznávání (folklor, zvyky a tradice, průmyslové dědictví ad.); 2) lázně a wellness; 3) sport a aktivní dovolená; 4) zábava; 5) venkovská, agro a ekoagro turistika; 6) profesní turismus. Jako hlavní cílové skupiny byly identifikovány rodiny s dětmi, senioři, mládež a školní skupiny, firemní klientela, aktivní a rekreační sportovci, zájemci o zábavu. Podle zemí jsou pak cílovými skupinami tuzemští turisté, pak turisté ze sousedních zemí, zemí EU, Ruska a Ukrajiny. Ve vzdálenější perspektivě i turisté ze zemí Dálného východu. Mezi klíčová strategická opatření stimulující další rozvoj cestovního ruchu náleží především:

- budování nových multifunkčních areálů a atraktivit s podporou celoročního využití
- vytváření nových zábavních a volnočasových atraktivit pro rodiny s dětmi
- rozvoj sportovních a zábavních areálů pro rozšíření programové nabídky s podporou celoročního využití
- rozvoj a zpřístupňování nabídky poznávacího a profesního turismu
- vytvoření portfolia celoroční nabídky produktů a produktových balíčků poznávacího, rekreačního, profesního a venkovského turismu

Zaměření podpory rozvoje cestovního ruchu bude diferencováno podle šesti turistických oblastí do kterých je region rozdělen.

Sektorové strategické dokumenty:

Marketingová strategie rozvoje cestovního ruchu v turistickém regionu Severní Moravy a Slezska 2005–2008 (2005)

Životní prostředí

Z analýzy stavu životního prostředí plyne, že region Moravskoslezsko patří mezi nejvíce zatížené oblasti České republiky, především z hlediska znečištění ovzduší.

Intervence zaměřené na ochranu ovzduší v regionu bude řešeno prostřednictvím omezení vlivů stacionárních zdrojů v rámci rekonstrukce a pořízení spalovacích zdrojů s cílem snížení spotřeby a emisí. Dalším opatřením ke snižování produkce emisí bude snížení objemu spalování fosilních paliv.

Snižování negativních vlivů dopravy bude realizováno opatřeními zaměřenými na zlepšení kvality regionální a místní silniční sítě, neboť souvisejícím efektem bude zvýšení efektivity dopravy (lepší dopravní napojení), snížení sekundární prašnosti na kvalitnějších vozovkách (především suspendovaných částic PM₁₀) i snížení samotné produkce emisí v důsledku omezení dopravních kongescí, provozu spalovacích motorů v nevýhodném režimu. Na snižování negativních vlivů dopravy budou působit především opatření na podporu železniční dopravy, integrace osobní dopravy, výstavby logistických terminálů, umožňujících převedení nákladní dopravy na ekologicky výhodnější železniční dopravu.

Omezování vlivů malých zdrojů znečištění ovzduší (domácích topenišť) bude řešeno podporou využívání alternativních zdrojů energie. Nezbytnou podmínkou řešení jsou aktivity v oblasti ekologické výchovy a vzdělávání obyvatel, které budou působit na vlastníky domů.

Strategie intervencí v dalších oblastech životního prostředí zahrnuje:

- snižování znečišťování povrchových vod prostřednictvím rekonstrukcí a intenzifikací ČOV vybraných měst nad 10 000 EO, resp. napojováním na kanalizace a řádným čištěním splaškových vod v menších obcích
- nakládání s odpady – klíčovou investicí v regionu je výstavba „Integrovaného střediska nakládání s odpady“
- snižování spotřeby fosilních paliv a zlepšení využívání zdrojů energie

- ochrana přírody a krajiny
- podpora aktivit ekologické výchovy a vzdělávání obyvatel, zaměřených na nakládání s odpady a ochranu přírody.

Sektorové strategické dokumenty:

Koncepční rozvojový dokument pro plánování v oblasti vod na území Moravskoslezského kraje v přechodném období do roku 2010

Program snižování emisí a imisí znečišťujících látek do ovzduší Moravskoslezského kraje (2004)

Plán odpadového hospodářství Moravskoslezského kraje (2004)

Koncepce strategie ochrany přírody krajiny Moravskoslezského kraje (2005)

Koncepce Environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) Moravskoslezského kraje (2004)

Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Moravskoslezského kraje (2004)

Rozvoj měst a venkova

Podpora rozvoje měst bude sledovat naplňování třech strategických cílů: 1. regeneraci prostředí ve městech, zejména historických center, sídlištních celků a deprivovaných částí měst; 2. zlepšení podmínek života obyvatel měst; a 3. komplexní řešení dopravy ve městech. Regenerace prostředí ve městech zahrnuje využití brownfieldů pro rozšiřování veřejných prostor a prostor pro podnikání, zajištění prostor pro podnikání pro MSP a zejména začínající podnikatele, regeneraci kulturních a historických památek a regeneraci veřejných prostranství, rozšiřování zelených ploch.

Zlepšení podmínek života obyvatel měst představuje rozšiřování kulturních a volnočasových zařízení a aktivit, podpora soudržnosti obyvatel s územím, kde žijí, rozvoj služeb odrážejících měnící se demografickou strukturu, akce na zlepšení situace v ekonomicky a sociálně deprivovaných částech měst založené na integrovaných strategiích - zlepšení sociální situace obyvatel těchto částí měst, zvýšení bezpečnosti – prevence kriminality, zlepšení prostředí.

Cíl komplexního řešení dopravy ve městech bude dosažen prostřednictvím modernizace dopravní infrastruktury měst s orientací na preferenci a zkvalitňování služeb MHD včetně záchytných parkovišť, zázemí a tratí MHD, zlepšování dostupnosti veřejné dopravy pro specifické skupiny (staré a hendikepované občany), budování cyklistických stezek, cyklotras, stezek pro pěší a realizace integrovaných strategií pro čistou městskou dopravu.

Pro zachování a další rozvoj venkova v MS kraji musí být kladen důraz na údržbu kulturní krajiny, což v praxi bude znamenat podporu rozvoje ekologických funkcí krajiny, extenzivního obhospodařování zemědělské půdy a zalesňování, podporu šetrných technologií a přírodě blízkého obhospodařování lesů, opatření pro ochranu a vytváření příznivých podmínek pro udržení a rozvoj biodiverzity v krajině, pro ochranu lokalit NATURA 2000 a pro ochranu zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin apod.

Neméně důležitými opatřeními budou aktivity podporující podnikání na venkově jako např. podpora zakládání a zvyšování pracovních míst u živností a malých podniků či podpora pěstování energetických plodin (biomasa) jako obnovitelného zdroje energie

Zvýšení atraktivity venkova znamená rovněž zajištění lepší dostupnosti veřejných služeb a rozvoj občanské vybavenosti a aktivit (např. výstavba či rekonstrukce zařízení pro služby pro obyvatelstvo a podniky, rozšiřování kulturních a volnočasových zařízení a aktivit) .

Pro obnovu vesnic je v neposlední řadě důležitý rozvoj místní infrastruktury. Mezi hlavní opatření lze zařadit revitalizaci veřejných prostranství a zlepšování vzhledu sídel, výstavbu a rekonstrukci místních komunikací, stezek pro pěší a cyklisty.

Sektorové strategické dokumenty:

Územní plán velkého územního celku Beskydy (2005)

Územní plán velkého územního celku Jeseníky (1994)

Územní plán velkého územního celku Opava (2003)

Územní plán velkého územního celku Ostrava – Karviná (2006)

Koncepce rozvoje zemědělství a venkova Moravskoslezského kraje (2006)

V následující tabulce jsou znázorněny jednotlivé operační programy, řešící strategické směry MSK.

Tabulka 30 - Možnost financování strategických cílů MSK prostřednictvím nástrojů politiky soudržnosti EU

Strategické oblasti MSK	Možnosti financování (úroveň prioritních os daných OP)
Ekonomika	OP PI <ul style="list-style-type: none"> • Vznik firem • Rozvoj firem • Prostředí pro podnikání a inovace • Služby pro rozvoj podnikání • Podpora rozvoje znalostní ekonomiky OP LZZ <ul style="list-style-type: none"> • Adaptabilita OP VK <ul style="list-style-type: none"> • Další vzdělávání • Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj OP VaVpl <ul style="list-style-type: none"> • Posilování kapacit vysokých škol pro terciární vzdělávání • Rozvoj kapacit pro spolupráci veřejného sektoru se soukromým ve VaV • Rozvoj kapacit výzkumu a vývoje
Lidské zdroje a vzdělávání	OP VK <ul style="list-style-type: none"> • Počáteční vzdělávání • Další vzdělávání • Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj OP VaVpl <ul style="list-style-type: none"> • Posilování kapacit vysokých škol pro terciární vzdělávání OP ZZ <ul style="list-style-type: none"> • Adaptabilita • Aktivní politiky trhu práce • Mezinárodní spolupráce

	<p>ROP</p> <ul style="list-style-type: none"> podpora fyzické infrastruktury do vzdělávání v regionech <p>OP PI</p> <ul style="list-style-type: none"> Služby pro rozvoj podnikání
Zdravotnictví a sociální péče	<p>OP LZZ</p> <ul style="list-style-type: none"> Sociální integrace a rovné příležitosti <p>IOP</p> <ul style="list-style-type: none"> Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb <p>ROP</p> <ul style="list-style-type: none"> podpora fyzické infrastruktury do zdravotnictví a sociálních služeb v regionech
Doprava	<p>OP D</p> <ul style="list-style-type: none"> Modernizace železniční sítě TEN-T Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN-T Modernizace železniční sítě mimo TEN-T Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy <p>ROP</p> <ul style="list-style-type: none"> Regionální infrastruktura (silniční infrastruktura II. a III. třídy, vymezené místní komunikace, cyklotrasy) Dopravní obslužnost (terminály veřejné dopravy, ekologický vozový park veřejné dopravy) Podpora regionálních letišť
Technická infrastruktura	<p>OP ŽP</p> <ul style="list-style-type: none"> Udržitelné využívání zdrojů energie <p>OP PI</p> <ul style="list-style-type: none"> Efektivní energie
Cestovní ruch	<p>ROP</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozvoj cestovního ruchu <p>IOP</p> <ul style="list-style-type: none"> Národní podpora cestovního ruchu
Životní prostředí	<p>OP ŽP</p> <ul style="list-style-type: none"> Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí Udržitelné využívání zdrojů energie Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik Zlepšování stavu přírody a krajiny Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu

	<p>OP PI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Efektivní energie
Rozvoj měst a venkova	<p>ROP</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj měst • Rozvoj venkova <p>IOP</p> <ul style="list-style-type: none"> • Národní podpora územního rozvoje

2.2 Strategie ROP Moravskoslezsko pro období 2007-2013

Návrh strategie Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko (dále jen ROP MS) a stanovení jeho tematického zaměření vychází z následujících dokumentů:

- Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. 7. 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999, (dále obecné nařízení)
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. 7. 2006, o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999,
- Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti a k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, (dále prováděcí nařízení)
- Strategické obecné zásady Společenství (vydané EK 6. 10. 2006),
- Národní rozvojový plán České republiky pro období 2007-2013 (schválen vládou ČR v únoru 2006),
- Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013 (verze z 8. 6. 2007),
- Programový dokument „Cesta vpřed“ (2005)
- Program rozvoje územního obvodu Moravskoslezského kraje 2005-2008 (schválen v květnu 2006 zastupitelstvem kraje) a další koncepční a rozvojové dokumenty, přijaté na regionální i místní úrovni.

Důležitým vstupem byl návrh priorit ROP MS, přijatý všemi regiony soudržnosti (i kraji) v ČR, který sloužil jako podklad pro vyjednávání obsahového zaměření ROP zástupců regionu v pracovních skupinách v rámci ŘKV při MMR.

Dalším důležitým vnějším faktorem ovlivňujícím obsah priorit ROP MS je vymezení obsahového zaměření tematických operačních programů. Kapitola 2.5.10 stanovuje vazbu ROP MS na jiné operační programy a Program rozvoje venkova.

Strategie vychází z endogenních přístupů k regionálnímu rozvoji – je zaměřena na stimulaci rozvojového potenciálu, odstraňování bariér, posilování sociální soudržnosti, podporu progresivních a inovativních postupů, a to vše při respektování zásad udržitelného rozvoje a maximálním využití principu partnerství.

Strategie usiluje o takovou kvalitativní přeměnu sociálního a ekonomického prostředí v regionu, která umožní využít místní rozvojový potenciál, a tím posílit komparativní výhody regionu. Strategie je dále zaměřena na zvyšování atraktivity regionu a celé ČR pro vlastní obyvatele a podnikatele, návštěvníky regionu a zahraniční subjekty, kteří mohou poskytnout dodatečné rozvojové impulsy a přispět ke zvýšení zaměstnanosti a rozvoji místních lidských zdrojů.

Strategie ROP respektuje zásady, které byly definovány při formulování strategie NRP, i stanovení tří pilířů politiky regionálního rozvoje:

- nezbytnost posílení konkurenceschopnosti ČR, regionů a jednotlivých aktérů,
- posílení sociální soudržnosti,
- posílení vyváženého a harmonického rozvoje regionů.

Kombinací těchto tří pilířů je možné, při respektování zásad udržitelného rozvoje, dosáhnout v regionu soudržnosti Moravskoslezsko udržitelného růstu, který bude vyšší než průměr Evropské unie. Z těchto strategických úvah byl definován globální cíl ROP MS.

2.3 Globální cíl ROP Moravskoslezsko

Region soudržnosti Moravskoslezsko je územím se značným rozvojovým potenciálem, ale také s řadou závažných problémů, které jsou důsledkem minulého rozvoje, zaměřeného na těžký průmysl. Restrukturalizace těžkého průmyslu, spolu s budováním nové perspektivní a konkurenceschopné hospodářské báze, předpokládá řešení širokého spektra náročných úkolů, jejichž strategické zaměření definuje globální cíl ROP regionu soudržnosti Moravskoslezsko. Globální cíl navazuje na globální a strategické cíle a priority Národního rozvojového plánu a Národního strategického referenčního rámce na období 2007-2013 a podporuje naplnění stanovené vize regionu.

Globálním cílem ROP regionu soudržnosti Moravskoslezsko je:
Urychlit rozvoj regionu a zvýšit jeho konkurenceschopnost efektivnějším využitím jeho potenciálu. Tohoto cíle bude dosaženo zejména zvyšováním kvality života obyvatel a atraktivity regionu pro investory a návštěvníky, zlepšováním podmínek pro práci i volný čas, zejména modernizací dopravní infrastruktury a rozvojem dalších atributů spokojenosti obyvatel a návštěvníků regionu. Konkurenceschopnost regionu Moravskoslezsko bude posilována vytvářením příhodných podmínek pro podnikání a aktivním marketingem Moravskoslezského kraje.

Globální cíl je v souladu se Strategickými obecnými zásadami Společenství 2007-2013 a rovněž s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006, o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999, současně reflektuje závažnost regionálních problémů.

Globální cíl ROP MS naplňuje 5 specifických cílů, jimž odpovídá věcná orientace prioritních os ROP a které současně věcně naplňují priority NSRR:

- Zkvalitnit dopravní infrastrukturu, infrastrukturu krizového řízení a dopravní dostupnost v regionu při současném respektování ochrany životního prostředí.
- Zvýšit prosperitu ekonomiky a kvalitu života v regionu a snížit míru nezaměstnanosti.
- Všeestranně zkvalitnit prostředí měst a jejich občanskou infrastrukturu v souladu s potřebami jejich udržitelného rozvoje.
- Podpořit komplexní rozvoj venkova a zachovat základní funkce venkovského prostoru regionu Moravskoslezsko pro obyvatele, návštěvníky i investory.
- Vytvořit institucionální, technické a administrativní podmínky pro realizaci ROP MS a absorpční kapacitu regionu.

Strategie rozvoje regionu Moravskoslezsko bude realizována prostřednictvím 5 prioritních os.

Prioritní osa 1 – Regionální infrastruktura a dostupnost

Prioritní osa 2 – Podpora prosperity regionu

Prioritní osa 3 – Rozvoj měst

Prioritní osa 4 – Rozvoj venkova

Prioritní osa 5 – Technická pomoc

2.4 Specifické cíle operačního programu a strategie k jejich dosažení

2.4.1 Prioritní osa 1 – Regionální infrastruktura a dostupnost

Zkvalitnit dopravní infrastrukturu, infrastrukturu krizového řízení a dopravní obslužnost v regionu při současném respektování ochrany životního prostředí.

Strategie dosažení tohoto cíle zahrnuje :

- zvýšení kvality regionálních komunikací II. a III. třídy, se zvláštním zřetelem na komunikace napojující jednotlivé části regionu na komunikace sítě TEN-T procházející regionem a převedení dopravní zátěže mimo centra měst,
- odstraňování bezpečnostních závad na komunikacích II. a III. třídy, vytváření podmínek pro pěší a cyklistickou dopravu,
- zvýšení odbavovací kapacity, zvýšení bezpečnosti a zlepšení dostupnosti veřejnou dopravou Letiště Leoše Janáčka Ostrava,
- zlepšení koordinace veřejné dopravy a zvýšení její atraktivity použitím moderních, životnímu prostředí příznivých vozidel a zajištěním infrastruktury pro přestup mezi různými druhy dopravy,
- vybudování společného centra pro řízení činnosti emergenčních složek regionu.

2.4.2 Prioritní osa 2 – Podpora prosperity regionu

Zvýšit prosperitu ekonomiky a kvalitu života v regionu a snížit míru nezaměstnanosti.

Strategie dosažení tohoto cíle zahrnuje :

- zlepšení kvality vybavení škol zajišťujících základní a zejména střední a odborné vzdělávání, tak aby vzdělávání lépe odpovídalo požadavkům trhu práce,
- zvýšení kvality a dostupnost zařízení poskytujících služby sociálně znevýhodněným skupinám obyvatel,
- zvýšení kvality poskytovaných služeb a efektivní vynakládání zdrojů regionálních zdravotnických zařízení, rovnoměrné zajištění těchto služeb na území kraje,
- zlepšení infrastruktury pro cestovní ruch s celoročním využitím, vyšší využití památek a zajištění jiných atraktivit pro rozvoj cestovního ruchu, zvýšení kvality ubytovacích zařízení pro turisty, koordinovanou propagaci turistického regionu Severní Morava a Slezsko vůči potenciálním návštěvníkům, změny image kraje ve vztahu k turistům,
- odstraňování brownfields, které není vhodné využívat dále pro průmysl, v lokalitách vymezených integrovanými plány rozvoje měst i příprava, případně i realizace nového využití těchto území.

2.4.3 Prioritní osa 3 – Rozvoj měst

Všestranně zkvalitnit prostředí měst a jejich občanskou infrastrukturu v souladu s potřebami jejich udržitelného rozvoje.

Strategie dosažení tohoto cíle zahrnuje :

- zvýšení atraktivity měst zlepšením stavu jejich center i obytných čtvrtí, zlepšením infrastruktury pro kulturní a volnočasové aktivity, regeneraci památek a veřejných objektů,

- zlepšení stavu zaostávajících částí měst revitalizací veřejných prostranství, zajištění jejich dostupnosti veřejnou dopravou, zajištění dostupnosti veřejných služeb, rozvojem služeb pro sociální začleňování etnických menšin a dalších ohrožených skupin, zvýšení bezpečnosti, nové funkční využití zanedbaných území (brownfields),
- zkvalitnění služeb městské veřejné dopravy a další aktivity směřující ke snížení vlivu dopravy na životní prostředí,
- integrovaný přístup řešení problému velkých měst.

2.4.4 Prioritní osa 4 – Rozvoj venkova

Podpořit komplexní rozvoj venkova a zachovat základní funkce venkovského prostoru regionu Moravskoslezsko pro obyvatele, návštěvníky i investory.

Strategie dosažení tohoto cíle zahrnuje :

- zajištění dostatečné kapacity infrastruktury veřejných služeb v obcích s rostoucím počtem obyvatel a zajištění dostupnosti infrastruktury veřejných služeb v odlehlých a jinak zaostávajících obcích, zejména služeb odrážejících měnící se demografickou strukturu obyvatelstva,
- zvýšení atraktivity venkovských obcí zachováním kulturního i přírodního dědictví, zkvalitnění kulturních a volnočasových zařízení,
- nové funkční využití zanedbaných území (brownfields), jiné než pro průmysl nebo zemědělství.

2.4.5 Prioritní osa 5 – Technická pomoc

Vytvořit institucionální, technické a administrativní podmínky pro realizaci Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko a absorpční kapacitu regionu.

Strategie dosažení tohoto cíle zahrnuje :

- zajištění dostatečné administrativní kapacity řídicího orgánu ROP MS pro všechny fáze implementace projektů – výběr projektů, jejich realizace, monitorování, plateb, sběru informací o realizaci projektů a programu, kontroly a hodnocení programu,
- zajištění motivace, vzdělávání a dalších podmínek pro přilákání a udržení kvalifikovaného personálu řídicího orgánu ROP,
- vytvoření technických podmínek pro pracovníky řídicího orgánu ROP MS, zajištění odpovídajících prostor a technického vybavení,
- zpracování studií a hodnocení dle potřeb strategického řízení a realizace programu
- zajištění publicity programu, zajištění mezinárodní výměny zkušeností,
- vzdělávání potenciálních příjemců pomoci a jejich podpora při přípravě i realizaci projektů, iniciování projektů.

2.5 Vnější koherence ROP

2.5.1 Vazby ROP Moravskoslezsko na Strategické obecné zásady Společenství

Strategické obecné zásady Společenství (SOZS) jsou základním dokumentem pro přípravu Národního strategického referenčního rámce a operačních dokumentů pro programovací období 2007–2013.

Nová politika soudržnosti bude současně naplňována **třemi novými cíli**:

- Konvergence,
- Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost,
- Evropská územní spolupráce.

Cílem Konvergence je podpora růstového potenciálu, aby se udržela a dosáhla vyšší míra růstu. Jedná se především o zlepšení podmínek pro růst zaměstnanosti prostřednictvím investic do materiálních a lidských zdrojů, inovací, společnosti založené na znalostech, schopnosti přizpůsobit se ekonomickým a společenským změnám a vyšší efektivity administrativy.

Cílem Regionální konkurenceschopnosti a zaměstnanosti je předjímat a podporovat hospodářskou změnu zlepšováním konkurenceschopnosti a atraktivity regionů EU. Zaměřuje se na posílení konkurenceschopnosti a atraktivity regionů, podporování inovací a společnosti založené na znalostech, podnikavost, ochranu životního prostředí, prevenci rizik, podporu přizpůsobivosti pracovníků a podniků a rozvoj trhů práce zaměřených na sociální začleňování.

Cílem Evropské územní spolupráce je podpora silnější integrace území EU. Zaměřuje se na vyvážený a trvale udržitelný rozvoj a přeshraniční spolupráci.

Globální cíl i specifické cíle ROP MS jsou plně v souladu s cílem Konvergence nové politiky hospodářské a sociální soudržnosti a svou realizací přispějí k jejich naplnění.

Obecná zásada: Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující

Prioritou je „zlepšení přístupnosti regionů, zajištění odpovídající kvality a úrovně služeb, vazba mezi ochranou životního prostředí a ekonomickým růstem a lepší využívání energií“. ROP naplňuje tuto obecnou zásadu v prioritní ose 1, zajištěním napojení území regionu na komunikační síť TEN-T procházející regionem Moravskoslezsko a sousedními regiony prostřednictvím komunikací II. a III. třídy. Prioritní osa 1 dále zahrnuje intervence v oblasti alternativních forem dopravy, zvyšování bezpečnosti silniční dopravy, koordinaci rozvoje městské a meziměstské veřejné dopravy, včetně železniční.

V oblasti udržitelného rozvoje bude v prioritní ose 1 ROP MS podporováno pořízení vozidel pro čistou městskou a meziměstskou veřejnou dopravu, rekonstrukce silnic a výstavba obchvatů sídel přispěje ke zvýšení plynulosti provozu a ke snížení emisí skleníkových plynů. V prioritní ose 2 bude podporováno odstraňování brownfields, v prioritních osách 3 a 4 i jejich nové využití pro jiné než průmyslové a zemědělské účely. V prioritních osách 3 a 4 bude podporována obnova přírodního i kulturního dědictví ve městech i na venkově.

Ve vztahu k udržitelnému využití energií budou v prioritní ose 2, zejména v oblasti podpory cestovního ruchu, a rovněž v prioritních osách 3 a 4 preferovány projekty energeticky efektivní, s nízkou spotřebou energie, nebo využívající alternativní zdroje energie.

Obecná zásada: Zlepšení znalostí a inovace pro růst

Tato obecná zásada požaduje zaměření na „podporu inovací, podnikatelského ducha a růstu hospodářství založeného na znalostech pomocí kapacit pro výzkum a inovace, zajištění dostupnosti informačních a komunikačních technologií“ a zlepšení přístupu podniků k financím.

Podpora inovací, podnikání, včetně přístupu k financím i využití ICT jsou zahrnuty v tematických operačních programech. Proto nejsou možné přímé intervence ROP v těchto oblastech. V prioritní ose 1 ROP MS budou podporována inovativní řešení v oblasti koordinace a řízení dopravy, intenzivní využití ICT technologií bude zahrnovat integrované bezpečnostního centrum. Budou preferována řešení využívající ICT technologií v prioritních osách 2 – vybavení školských a zdravotnických zařízení a obdobně rovněž v prioritních osách 3 a 4.

Obecná zásada: Vytváření více a lepších pracovních míst

Tato obecná zásada je zaměřena na „tvorbu většího počtu a lepších pracovních míst, zlepšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků a zvýšení investic do lidského kapitálu, zajištění zdravé pracovní síly a zvýšení efektivity veřejné správy“.

V prioritní ose 2 přispěje k naplnění této zásady podpora cestovního ruchu, která je potenciálním zdrojem nových pracovních míst. Zkvalitnění vybavení středních škol přispěje k lepšímu uplatnění jejich absolventů na trhu práce a současně vytvoří podmínky i využití těchto škol pro celoživotního vzdělávání. Zkvalitnění infrastruktury sociálních služeb bude podporovat mimo jiné začleňování ohrožených skupin mládeže a etnických menšin do společnosti, a tím i na trh práce. Modernizace vybavení zdravotnických zařízení přispěje ke zkrácení doby léčení a rychlejšímu návratu do práce.

V prioritní ose 3 přispěje realizace integrovaných plánů rozvoje měst k rozvinutí kapacity velkých měst definovat a realizovat politiky rozvoje města. Prioritní osy 3 a 4 budou mimo jiné zahrnovat opatření k integraci znevýhodněných skupin obyvatel nebo opatření umožňující rodičům pečujícím o děti návrat do práce.

Zohlednění územního rozměru politiky soudržnosti

Tato část SOZS zvýrazňuje územní rozměr realizace politiky soudržnosti. Tuto část SOZS naplňují zejména prioritní osy 3 a 4. Prioritní osa 3 podporou regenerace upadajících částí měst, včetně opatření k sociální integraci a sociální soudržnosti jejich obyvatel, opatřeními na zvýšení atraktivity měst pro vysoce kvalifikované zaměstnance. Podmínkou podpory z této prioritní osy pro města nad 50 000 obyvatel bude zpracování integrovaného plánu rozvoje zaměřeného na určitou část města, který zajistí kritickou masu intervence ROP. Na základě schválení integrovaného plánu budou města oprávněna k výběru projektů realizujících cíle tohoto plánu .

Prioritní osa 4 bude podporovat rozvoj venkovských obcí do 5 000 obyvatel komplementárně k Programu rozvoje venkova, který bude podporovat rozvoj nejmenších venkovských obcí do 500 obyvatel.

2.5.2 Vazba prioritních os ROP na strategii NSRR

V této podkapitole je analyzován přínos ROP Moravskoslezsko k naplnění **globálního cíle a strategických cílů Národního strategického referenčního rámce**. Globálním cílem NSRR pro období 2007-2013 je přeměna socioekonomického prostředí České republiky v souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby Česká republika byla přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenceschopnosti bude dosahováno udržitelného růstu, jehož tempo bude vyšší než průměrný růst EU 25. ČR bude usilovat o růst zaměstnanosti a o vyvážený a harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva.

NSRR specifikuje pro období 2007-2013 čtyři strategické cíle:

- I. Strategický cíl NSRR Konkurenceschopná česká ekonomika
- II. Strategický cíl NSRR Otevřená, flexibilní a soudržná společnost
- III. Strategický cíl NSRR Atraktivní prostředí
- IV. Strategický cíl NSRR Vyvážený rozvoj území

Priority ROP jsou orientovány především k naplnění IV. Strategického cíle Vyvážený rozvoj území.

Prioritní osa 1 ROP MS – Regionální infrastruktura a dostupnost bezprostředně reaguje na IV. Strategický cíl NSRR (Vyvážený rozvoj území) rozvojem a modernizací regionální a místní dopravní infrastruktury, zlepšováním dopravní obslužnosti, současně přispívá i k naplnění III. Strategického cíle NSRR v oblasti dopravní infrastruktury podporou čisté veřejné dopravy.

Prioritní osa 2 ROP MS – Podpora prosperity regionu reflektuje II. Strategický cíl NSRR - Otevřená, flexibilní a soudržná společnost, a to v oblasti vzdělávání a sociální soudržnosti budováním infrastruktury regionálního školství a zdravotních a sociálních služeb. Nepřímou vazbu má na III. Strategický cíl NSRR v oblasti odstraňování brownfields a preferencí projektů zohledňujících energetickou efektivitu a obnovitelné zdroje energie v oblasti veřejné infrastruktury i cestovního ruchu. Přímá vazba pak je na IV. Strategický cíl NSRR v oblasti podpory cestovního ruchu.

Prioritní osa 3 ROP MS – Rozvoj měst zohledňuje především IV. Strategický cíl NSRR Vyvážený rozvoj území. Bude podporován rozvoj velkých měst a urbánních seskupení jako „motorů“ socioekonomického rozvoje a komplexní přístup k revitalizaci vybraných čtvrtí. V menších městech bude podporována veřejná a sociální infrastruktura (nepřímá vazba na II. Strategický cíl NSRR), regenerace brownfields a energeticky efektivní řešení (vazba na III. Strategický cíl NSRR).

Prioritní osa 4 ROP MS – Rozvoj venkova zohledňuje podobně jako prioritní osa 3 ROP IV. Strategický cíl NSRR Vyvážený rozvoj území. Bude podporován komplexní rozvoj venkovských obcí komplementárně k Programu rozvoje venkova (financován z EAFRD) zahrnující revitalizaci území, infrastrukturu pro zdravotní a sociální služby, volnočasové, kulturní a sportovní aktivity s přímou vazbou na IV. Strategický cíl NSRR.

Tabulka 31 - Vazby prioritních os ROP MS a prioritních os strategie NSRR

Priority NSRR	Prioritní osy ROP MS			
	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4
Konkurenceschopná česká ekonomika				
Konkurenceschopný podnikatelský sektor				
Podpora kapacit VaV pro inovace				
Udržitelný rozvoj cestovního ruchu a využití potenciálu kulturního bohatství		xx		
Otevřená, flexibilní a soudržná společnost	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4
Vzdělávání		xx		
Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti				
Posilování sociální soudržnosti		xx	x	X
Rozvoj informační společnosti				
Smart Administration			x	

Atraktivní prostředí				
Ochrana a zlepšení kvality živ. prostředí	x	x	x	x
Zlepšení dostupnosti dopravou	x			
Vyvážený rozvoj území				
Vyvážený rozvoj regionů	xx	xx		
Rozvoj městských oblastí		x	xx	
Rozvoj venkovských oblastí				xx

Legenda: xx .....přímá vazba; x .....nepřímá vazba

2.5.3 Vazby ROP MS na Lisabonskou strategii a Národní program reforem

Revize Lisabonského programu, která byla výsledkem jeho střednědobého hodnocení, je orientována na dosažení vyššího ekonomického růstu a vyšší zaměstnanosti při dodržování principů udržitelného rozvoje.

Regionální operační program podporuje cíle obnovené Lisabonské strategie v oblastech zvyšování atraktivity území regionu Moravskoslezsko pro podnikání zlepšením regionální dopravní infrastruktury a dostupnosti jednotlivých částí regionu a zlepšením prostředí ve městech. Dále přispěje k zlepšování podmínek pro vzdělávání, včetně celoživotního vzdělávání, a zlepšení zdravotní a sociální péče prostřednictvím budování infrastruktury těchto služeb.

Národní program reforem České republiky byl vypracován na základě obnovené Lisabonské strategie, která je promítnuta do Integrovaných směrů pro růst a pracovní místa (2005–2008), které přijala Evropská rada v červnu roku 2005. ROP MS má návaznost na Národní program reforem, realizující Lisabonskou strategii v těchto oblastech :

Tabulka 32 - Vazby ROP MS na Lisabonskou strategii a národní program reforem

Opatření Národního programu reforem	Prioritní osy ROP MS			
	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4
Maximalizovat energetickou a materiálovou efektivnost a racionální využívání zdrojů	x	x	x	
Modernizovat a rozvíjet dopravní síť	xx			
Zavádět inteligentní systémy pro řízení dopravy a dopravního provozu	xx			
Zvýšit podíl železniční dopravy na přepravním trhu a rozvíjet kombinovanou dopravu	x			
Snížit nezaměstnanost mladých do 25 let		x	x	
Prosazovat rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce		x	x	x
Zvýšit participaci starších osob na trhu práce			x	
Zlepšit propojení systému počátečního a dalšího vzdělávání		xx		

Legenda: xx .....přímá vazba; x .....nepřímá vazba

Prioritní osa 1 ROP MS přispívá k naplňování Národního programu reforem zejména v oblasti Modernizace a rozvoj dopravních sítí, prioritně opatření Modernizace a rozvoj dopravních sítí a částečně Zavádění inteligentních systémů do řízení dopravy a dopravního provozu a zvýšení podílu železniční přepravy to vše ve vztahu k regionálním komunikacím a dopravní obslužnosti.

Prioritní osa 2 ROP MS reflektuje Národní program reforem intervencemi v oblasti vzdělávání budováním infrastruktury pro vzdělávání a má vazbu na opatření NPR propojení systému počátečního a dalšího vzdělávání, pro které bude poskytovat infrastrukturu. Nepřímou vazbu pak má na snížení nezaměstnanosti mladých, rovné příležitosti a zajištění účasti starších osob na trhu práce.

Prioritní osy 3 a 4 ROP MS zohledňují Národní program reforem zejména v oblasti podpory rovných příležitostí a eliminace nezaměstnanosti mladých a participace starších lidí na trhu práce.

2.5.4 Vazby ROP Moravskoslezsko na Strategii udržitelného rozvoje České republiky (SUR ČR)

SUR je výchozím rámcem pro zpracovávání materiálů koncepčního charakteru. Rovněž ROP Moravskoslezsko byl vypracován v souladu s touto strategií.

SUR ČR stanovila své strategické a dílčí cíle tak, aby co nejvíce omezovaly nerovnováhu ve vzájemných vztazích mezi ekonomickým, environmentálním a sociálním pilířem udržitelnosti. Cíle směřují k zajištění co nejvyšší dosažitelné kvality života pro současnou generaci a k vytvoření předpokladů pro kvalitní život generací budoucích. Globální cíl ROP Moravskoslezsko respektuje vyvážený, harmonický a udržitelný rozvoj regionu.

Strategie se člení do 6 oblastí:

- Ekonomický pilíř: posilování konkurenceschopnosti ekonomiky
- Environmentální pilíř: ochrana přírody, životního prostředí, přírodních zdrojů a krajiny, environmentální limity
- Sociální pilíř: posílení sociální soudržnosti a stability
- Výzkum a vývoj, vzdělávání
- Evropský a mezinárodní kontext
- Správa věci veřejných

Ekonomickému pilíři odpovídají všechny prioritní osy, zejména pak prioritní osa 2 ROP MS Podpora prosperity regionu.

Environmentální pilíř SUR je respektován prostřednictvím všech prioritních os ROP MS (vyjma prioritní osy 5).

Sociální pilíř je respektován prostřednictvím prioritních os 3 a 4 ROP MS Rozvoj měst a Rozvoj venkova, částečně i prioritní osou 2 Podpora prosperity regionu.

Výzkum a vývoj, vzdělávání není v ROP MS obsažena z důvodu řešení této problematiky tematickými operačními programy.

Evropský a mezinárodní kontext je respektován prioritními osami 1-5 ROP MS.

Správa věci veřejných není v ROP MS obsažena.

2.5.5 Vazby ROP Moravskoslezsko na Politiku územního rozvoje ČR (PÚR ČR)

Politika územního rozvoje České republiky je nástrojem územního plánování, který určuje požadavky a rámce pro konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, přeshraničních a mezinárodních souvislostech, zejména s ohledem na udržitelný rozvoj území, a určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů.

Pro území regionu Moravskoslezsko tento dokument specifikuje rozvojovou oblast OB2 Ostrava, územím regionu prochází rozvojová osa OS2 (Katovice-Ostrava-Břeclav-Vídeň). Na území regionu dále leží specifická oblast SOB 5 Karvinsko a částečně specifické oblasti SOB 2 Beskydy a SOB 4 Jeseníky-Kralický Sněžník.

Pro rozvojovou oblast OB 2 Ostrava stanovuje PÚR tyto úkoly :

- řešit územních souvislostí výstavby dálnice D47 a modernizace silnic R48 a I/11 – v oblasti silniční dopravy řešeno v prioritní ose 1
- podporovat restrukturalizace ekonomické základny oblasti- nepřímo řešeno všemi prioritními osami ROP
- rozšiřovat a zkvalitňovat systém veřejné dopravy – řešeno prioritní osou 1
- podporovat rozvoj cestovního ruchu – řešeno prioritní osou 2

Úkoly pro rozvojovou osu OS2 se týkají vesměs území mimo území regionu, s výjimkou úkolu „rozšiřovat a zkvalitňovat systém veřejné dopravy“, který je v ROP MS řešen prioritní osou 1.

Pro specifickou oblast SOB 5 Karvinsko je podporováno řešení několika úkolů stanovených PÚR :

- investičně podporovat restrukturalizaci ekonomiky, zejména využití brownfields, výstavbu nových průmyslových zón a logistických center – řešeno částečně prioritní osou 2
- informovat potenciální investory, včetně zahraničních, o možnostech rozvoje sídel a vhodných volných rozvojových plochách s dobrou dopravní dostupností – řešeno prioritní osou 2
- investičně podporovat regeneraci sídel (přestavbu zastavěného území a jeho zkvalitnění) a rekultivaci devastovaných ploch za účelem jejich využití pro nové průmyslové zóny – první část úkolu řešena prioritními osami 3 a 4

Pro specifickou oblast SOB 2 Beskydy řeší ROP MS tyto úkoly stanovené PÚR :

- soustřeďovat ekonomické aktivity do hlavních středisek oblasti – řešeno prioritními osami 3 a 4
- informovat potenciální investory, včetně zahraničních, o možnostech rozvoje sídel a vhodných volných rozvojových plochách s dobrou dopravní dostupností – řešeno prioritní osou 2
- podporovat rozvoj ekologických forem rekreace, turistiky a cyklistiky, zpracování místních surovin, tradičních řemesel apod., navázat na místní tradice umělecké a řemeslné výroby – řešeno částečně prioritními osami 2 a 4 doplňkově k Programu rozvoje venkova (PRV)
- celostátně a mezinárodně propagovat možnosti rekreace, přírodní a kulturní hodnoty oblasti, zejména kulturní a lidové tradice, symboliku míst s cílem rozvíjet cestovní ruch, organizovat poradenství pro rozvoj kvalifikace obyvatel v této oblasti – řešeno částečně v prioritních osách 2 a 4 doplňkově k PRV

Pro specifickou oblast SOB 4 Jeseníky-Kralický Sněžník řeší ROP MS tyto úkoly :

- najít vyvážený vztah mezi ochranou přírody a krajiny a ekonomickým a sociálním rozvojem v území – jedná se o princip realizace ROP

- informovat potenciální investory, včetně zahraničních, o možnostech rozvoje území, jednotlivých sídel a o vhodných volných rozvojových plochách s dobrou dopravní dostupností – řešeno prioritní osou 2 ROP MS
- investičně podporovat zejména ekologické zemědělství, ekologické formy rekreace, turistiky a cyklistiky, zpracování místních surovin, tradiční řemesla apod. – řešeno částečně prioritní osou 2 ROP MS doplňkově k PRV
- podporovat rozvoj ekologických forem dopravy, především na území intenzivně využívaných částí CHKO Jeseníky, zejména veřejné hromadné dopravy pro rekreační využití oblasti – řešeno prioritní osou 1 ROP
- celostátně i mezinárodně propagovat přírodní a kulturní hodnoty oblasti a možnosti rekreace s cílem rozvoje cestovního ruchu, organizovat poradenství pro rozvoj kvalifikace obyvatel v této oblasti – řešeno prioritní osou 2 ROP MS.

2.5.6 Vazby ROP Moravskoslezsko na Strategii hospodářského růstu (SHR)

SHR je základním dokumentem pro nastavení hospodářské politiky vlády ČR v období 2007-2013. Cílem Strategie hospodářského růstu je významným způsobem přiblížit Českou republiku ekonomické úrovni hospodářsky rozvinutějších zemí Evropské unie při respektování principů udržitelného rozvoje. Globální cíl ROP MS je s cílem SHR plně v souladu, rovněž specifické cíle ROP MS přispívají k jeho realizaci.

SHR stanovila tyto priority:

- Institucionální prostředí pro podnikání
- Zdroje financování
- Infrastruktura
- Rozvoj lidských zdrojů – vzdělávání a zaměstnanost
- Výzkum, vývoj a inovace

Prioritami **Institucionální prostředí pro podnikání, Zdroje financování a Výzkum, vývoj a inovace** se ROP MS ve svém obsahu nezabývá.

Priorita **Infrastruktura** SHR je naplňována všemi prioritními osami ROP, především prioritní osou 1 ROP MS Regionální infrastruktura a dostupnost prostřednictvím všech jejich oblastí podpory.

Priorita **Rozvoj lidských zdrojů – vzdělávání a zaměstnanost** je realizována pouze částečně, a to prostřednictvím prioritních os 3 a 4 ROP MS Rozvoj měst a Rozvoj venkova a také v prioritní ose 2 Podpora prosperity regionu aktivitami v oblasti infrastruktury pro vzdělávání.

Priorita **Výzkum, vývoj a inovace** není v ROP MS obsažena vzhledem k tomu, že je zahrnuta v tematických operačních programech.

2.5.7 Vazby ROP Moravskoslezsko na Strategii regionálního rozvoje ČR (SRR ČR)

SRR ČR je základním koncepčním dokumentem realizace regionální politiky ČR a výchozí základnou pro orientaci rozvojových programů napojených na fondy EU. SRR ČR primárně vychází ze Strategie hospodářského růstu.

Globálním cílem Strategie regionálního rozvoje ČR je „dosažení ekonomické, sociální a kulturní úrovně regionů České republiky srovnatelné s vyspělými regiony Evropy, efektivní

naplňování principu subsidiarity v regionálním politice EU a ČR, zejména v oblasti kompetenční, institucionální a finanční, zastavení růstu a postupné snižování nepřiměřených regionálních disparit.“ Realizace globálního cíle ROP MS přispěje k naplnění globálního cíle SRR ČR.

ČR si v oblasti regionálního rozvoje stanovila tyto problémové okruhy:

- Evropský a národohospodářský strategický rámec
- Ekonomika regionů
- Lidé a osídlení
- Infrastruktura
- Příroda, krajina a životní prostředí
- Cestovní ruch
- Kultura
- Problémová území

Prioritní osa 1 ROP MS Regionální infrastruktura a dostupnost naplňuje problémový okruh Infrastruktura, dále problémový okruh Příroda, krajina a životní prostředí a částečně problémový okruh Lidé a osídlení.

Prioritní osou 2 ROP MS Podpora prosperity regionu je realizován problémový okruh Ekonomika regionů, Cestovní ruch a částečně Problémová území.

Prioritní osa 3 ROP MS Rozvoj měst navazuje na problémový okruh Problémová území a částečně Cestovní ruch.

Prioritní osa 4 ROP MS Rozvoj venkova rovněž navazuje na problémový okruh Problémová území a částečně problémový okruh Cestovní ruch.

2.5.8 Vazba prioritních os ROP na Program rozvoje Moravskoslezského kraje

ROP Moravskoslezsko byl zpracován v návaznosti na Program rozvoje Moravskoslezského kraje 2005-2008 (PRK) a přispívá k naplňování vize tohoto programu, jejíž znění je:

„Moravskoslezský kraj je atraktivním místem pro život, práci i volný čas, živý, soběstačný a ctížádostivý, s dynamickou ekonomikou, zdravým životním prostředím a svou svěbytnou kulturou.“

Veškeré navržené prioritní osy ROP MS jsou zaměřeny na podporu dosažení této vize. Návaznost jednotlivých prioritních os ROP MS na prioritní oblasti PRK lze charakterizovat následovně:

Prioritní osa 1 ROP MS – Regionální infrastruktura a dostupnost reaguje na Prioritní oblast 4 - Efektivní infrastruktura a v rámci ní pak na:

- strategický cíl I, opatření 1.1, jehož cílem je rozšíření funkce a kapacity mezinárodního letiště Leoše Janáčka Ostrava a zlepšení jeho dopravního spojení s centrem regionu;
- strategický cíl II, jenž je zaměřen na zvýšení kvality dopravní obslužnosti Moravskoslezského kraje a zlepšení stavu sítě silnic 2 a 3. třídy a místních komunikací;
- strategický cíl III, kdy plně koresponduje s jeho cílem, kterým je zvýšení podpory dopravy šetrné k životnímu prostředí a dopravní obslužnosti spojené s rozvojem hromadné dopravy;

- strategický cíl V, a to především v oblastech ochrany složek životního prostředí a rozvíjení systému krizového řízení v oblasti ŽP.

Prioritní osa 2 ROP MS – Podpora prosperity regionu, jejíž zaměření je velmi široké, reflektuje následující Prioritní oblasti PRK:

- Prioritní oblast 3 - Dynamická společnost, v rámci níž přispívá v oblasti rozvoje infrastruktury veřejných služeb k naplňování strategických cílů III a IV;
- Prioritní oblast 5 - Vzkvétající území, strategický cíl I, kdy plně odráží náplň tohoto cíle, kterým je podpora využívání brownfields ve městech a na venkově;
- Prioritní oblast 5 - Vzkvétající území, strategický cíl II, která je orientována na obnovu a rozvoj infrastruktury ČR, zkvalitňování služeb poskytovaných v ČR a v neposlední řadě také následné zvýšení příjmů z ČR;
- Prioritní oblast 1 - Konkurenceschopné podnikání, strategický cíl III, jehož záměrem je zajištění kvalitního marketingu regionu.

Prioritní osa 3 ROP MS – Rozvoj měst odráží cíle Prioritní oblasti 5 - Vzkvétající území, kterými jsou podpora využívání brownfields ve městech a na venkově a regenerace měst jako center ekonomického rozvoje regionu a dále pak Prioritní oblasti 3 - Dynamická společnost, a to především v těchto oblastech:

- vytváření podmínek pro aktivní a kvalitní využití volného času;
- rozvoj kulturního života v kraji a uchování a využití kulturního dědictví;
- zlepšení zdravotního stavu obyvatel zdravotní prevencí a zajištěním kvalitní zdravotní péče;
- udržení a rozvoj sítě sociálních služeb v rozsahu odpovídajícím potřebám v souladu se standardy kvality a optimalizace financování poskytovaných sociálních služeb.

Prioritní osa 4 ROP MS – Rozvoj venkova zohledňuje podobně jako předchozí prioritní osa cíle Prioritní oblasti 5 - Vzkvétající území, a to v oblastech podpory využívání brownfields ve městech a na venkově a ve snaze o zlepšování kvality krajiny a života na venkově v souladu s principy udržitelného rozvoje. Dále zohledňuje cíle Prioritní oblasti 3 - Dynamická společnost, kdy naplňuje její záměr budování a modernizaci infrastruktury veřejných služeb, rozvoj kulturního života, aktivního využívání volného času a uchování a využití kulturního dědictví.

2.6 Horizontální témata ROP MS

Horizontální témata jsou průřezové oblasti, které se prolínají všemi operačními programy, a tudíž i ROP MS. Plní významnou roli jak při programování, tak při realizaci ROP MS. Evropská unie považuje tato témata za zásadní a strategická, proto je jim též v rámci ROP MS věnována zvýšená pozornost.

V souladu s obecným nařízením a Strategickými obecnými zásadami Společenství jsou pro období 2007-2013 definována dvě základní horizontální témata, která jsou promítnuta do ROP MS a jeho následné implementace:

1. rovné příležitosti (čl. 16 Rovné příležitosti mužů a žen a zákaz diskriminace)
2. udržitelný rozvoj² (čl. 17 Udržitelný rozvoj).

Horizontální témata jsou zapracována do všech programových dokumentů vázících se k ROP MS (samotný Regionální operační program, Příručka pro žadatele, Příručka pro

² Pro účely ROP MS je pod pojmem udržitelný rozvoj chápána pouze oblast životního prostředí (zdůvodnění viz podkapitola "Udržitelný rozvoj" níže), Pro udržitelný rozvoj je v textu tedy ekvivalentně používán termín životní prostředí.

příjemce, metodický pokyn pro žadatele a příjemce s názvem Průvodce horizontálními tématy apod.). Současně jsou horizontální témata zohledněna při řízení ROP MS (např. vyvážené zastoupení mužů a žen na úřadu Regionální rady, nastavení hodnotících kritérií při výběru projektů apod.). ŘO klade na naplňování horizontálních témat při realizaci operačního programu značný důraz. ŘO bude v rámci dalšího vzdělávání svých zaměstnanců a zvyšování jejich kvalifikace rozvíjet jejich znalosti i v oblasti horizontálních témat.

V rámci jednotlivých prioritních os, resp. oblastí podpory ROP MS lze z pohledu horizontálních témat definovat:

- a) aktivity, které jsou přímo zaměřeny na oblast rovných příležitostí/životního prostředí,
- b) aktivity, které nejsou přímo zaměřeny na oblast rovných příležitostí/životního prostředí, nicméně mohou rovné příležitosti/životní prostředí ovlivnit,
- c) aktivity bez vazby na rovné příležitosti/životní prostředí.

Stejně jako řídicí orgán ROP MS zajistí sledování vlivů tohoto programu na životní prostředí a rovné příležitosti, tak i žadatelé budou povinni při realizaci svých projektů zajistit přinejmenším neutrální vliv na rovné příležitosti a životní prostředí. Projekty s negativním vlivem na některé z horizontálních témat nebudou v rámci ROP MS podporovány.

Hlavním cílem zohlednění horizontálních témat při realizaci ROP MS je přispět k vyšší přidané hodnotě pomoci ze strukturálních fondů a k vyšší kvalitě projektů.

Rovné příležitosti

Ve vztahu k rovnosti příležitostí poskytují všechny oblasti podpory ROP MS v souladu s čl. 16 obecného nařízení stejné podmínky všem potencionálním žadatelům o dotaci, bez ohledu na jejich pohlaví, rasový či etnický původ, náboženství či světový názor, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci. Téma rovných příležitostí se vztahuje i na další znevýhodněné skupiny obyvatel, souhrnně označované jako skupiny ohrožené sociálním vyloučením. Jedná se o etnické menšiny, imigranty a azylanty, dlouhodobě nezaměstnané, osoby s nízkou kvalifikací nebo bez kvalifikace, drogově závislé, propuštěné vězně, osoby z obtížně dopravně dostupných oblastí, a absolventy škol.

Zvláštní pozornost je v kontextu rovných příležitostí věnována genderové problematice (tj. rovnosti mužů a žen). Při realizaci, programování, monitorování a evaluaci ROP MS tedy bude brán zřetel na příspěvek k rovnému zacházení a na podporu žen, aby mohly stejnou měrou profitovat z prostředků strukturálních fondů jako muži.

Všechny prioritní osy ROP MS obsahují aktivity s vazbou na rovnost příležitostí. Tato vazba je relevantní zejména v rámci následujících aktivit jednotlivých prioritních os:

U prioritní osy 1 ROP MS „Regionální infrastruktura a dostupnost“ se vliv na rovné příležitosti projeví zejména v oblasti dopravní obslužnosti. Konkrétně se bude jednat o vybudování bezbariérového přístupu pro osoby s omezením pohybu a orientace a to jak výstavbou infrastruktury, tak pořízováním vozidel veřejné hromadné dopravy.

Prioritní osa 2 ROP MS „Podpora prosperity regionu“ má vliv na rovné příležitosti zejména v oblasti infrastruktury veřejných služeb. Budou zde podporovány aktivity, které povedou k rozvoji infrastruktury pro oblast sociálních služeb, vzdělávání a zdravotnictví, a které umožní rovný přístup k těmto veřejným službám. Konkrétně se jedná například o sociální služby poskytované osobám ohroženým sociálním vyloučením či o zlepšování dostupnosti veřejných budov pro osoby s omezením pohybu nebo orientace.

Prioritní osy 3 a 4 ROP MS „Rozvoj měst“ a „Rozvoj venkova“ zahrnují aktivity na podporu rovných příležitostí zejména v oblasti rozvoje služeb pro staré občany a rodiny s dětmi. V prioritní ose 3 je tento vliv zřejmý rovněž v oblasti revitalizace deprivovaných čtvrtí měst, včetně aktivit k eliminaci rizika sociálního vyloučení jejich obyvatel, pro jejichž podporu bude využito rovněž křížového financování. Prioritní osa 3 obsahuje též aktivity zaměřené na podporu sociálního začlenění etnických menšin.

Řešení problematiky horizontálních témat je součástí hodnocení projektů. Zvýhodněny budou ty projekty, které obsahují konkrétní aktivity na podporu rovných příležitostí. Cílem je motivovat žadatele, aby vedle hlavního cíle projektu zvážili rozšíření projektových aktivit o ty, které mají pozitivní dopad na rovné příležitosti. Žadatel se ve specifické části projektové žádosti vyjádří k tomu, zda plánuje v rámci projektu realizovat konkrétní aktivity na podporu rovných příležitostí a zároveň tyto konkrétní aktivity popíše. Jejich následné naplňování bude sledováno v rámci monitorovacích zpráv.

Zohlednění rovných příležitostí bude hrát významnou roli i v nastavení implementační struktury, resp. v procesech monitorování, hodnocení a v realizaci principu partnerství. Řídicí orgán bude dbát na to, aby v závislosti na charakteru podporované oblasti a bude-li to účelné, byla zabezpečena účast institucí či organizací zabývajících se prosazováním rovných příležitostí v pracovních skupinách ŘO.

Informace o horizontálních tématech budou sledovány primárně na úrovni projektů. Ve vztahu k monitorování budou v opodstatněných případech informace sledovány odděleně dle pohlaví. Řídicí orgán zajistí, že horizontální témata budou agregována v rámci monitorování realizace programu na úrovni oblasti podpory, případně prioritní osy.

Příspěvní ROP MS k naplňování zásady rovných příležitostí bude vyhodnoceno při zpracování strategických evaluací.

Udržitelný rozvoj

Udržitelný rozvoj lze obecně chápat jako dosahování rovnováhy mezi ekonomickou, sociální a environmentální oblastí. V čl. 17 obecného nařízení je však udržitelný rozvoj omezen pouze na ochranu a zlepšování kvality životního prostředí (tj. environmentální oblast)³. Pro účely ROP MS je tedy pod pojmem „udržitelný rozvoj“ chápána právě oblast životního prostředí.

Horizontální téma udržitelného rozvoje (resp. životního prostředí) bylo zohledněno při návrhu jednotlivých prioritních os ROP MS, přičemž většina oblastí podpory ROP MS obsahuje aktivity, které ke zlepšení životního prostředí přispějí přímo či alespoň napomohou ke zmírnění dopadu ekonomických aktivit na životní prostředí. V prioritních osách ROP MS je téma udržitelného rozvoje zahrnuto následovně:

Prioritní osa 1 ROP MS „Regionální infrastruktura a dostupnost“ zohledňuje životní prostředí zejména v aktivitách zaměřených na podporu veřejné hromadné dopravy a modernizaci vozového parku v hromadné dopravě s důrazem na jeho ekologičnost. Rovněž bude kladen důraz na podporu dalších ekologicky šetrných forem dopravy (např. cyklistická doprava). Nepřímý vliv na zlepšování kvality životního prostředí budou mít i projekty v oblasti dopravní infrastruktury (např. výstavba obchvatů měst a obcí).

³ Podpora ze strukturálních fondů EU usiluje v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU o posílení rozvoje členských států EU, a to zejména v ekonomické a sociální oblasti. V důsledku rozvoje ekonomických aktivit však dochází ke zvýšení negativních dopadů na životní prostředí. V souladu s čl. 6 Smlouvy o založení ES, je tedy ochrana životního prostředí podmínkou pro dosažení udržitelného rozvoje, tj. pro dosažení rovnováhy mezi jeho ekonomickou, sociální a též environmentální dimenzí.

U prioritní osy 2 ROP MS „Podpora prosperity regionu“ je vliv na životní prostředí obsažen zejména u aktivit týkajících se regenerace brownfields, které zahrnují i odstranění méně závažných ekologických zátěží. V oblasti rozvoje cestovního ruchu pak budou podpořeny projekty zaměřené na rozvoj ekologicky šetrných forem cestovního ruchu (cykloturistika, pěší turistika apod.).

U prioritních os ROP MS 3 „Rozvoj měst“ a 4 „Rozvoj venkova“ se vliv na životní prostředí předpokládá především u projektů zaměřených na regeneraci fyzického prostředí ve městech a obcích. Ty povedou mj. ke zvýšení ekologické hodnoty těchto území a jejich účelnějšímu využití (včetně regenerace brownfields pro další využití). Prioritní osa 3 dále obsahuje aktivity zaměřené na minimalizaci vlivu staveb na jednotlivé složky životního prostředí a eliminaci vlivu dopravy na kvalitu ovzduší.

Napříč všemi prioritními osami bude zohledněna problematika udržitelné energie, jež je důležitým kritériem pro dosažení udržitelného rozvoje, a to zejména ve vztahu ke snížení energetické náročnosti, zlepšení energetické účinnosti, nalezení vhodných energetických zdrojů nezatěžujících životní prostředí, využití obnovitelných zdrojů energie apod. Budou proto preferovány projekty, které přispějí k těmto cílům. Kritérium udržitelné energie bude zohledněno při hodnocení konkrétních projektů.

Vliv na životní prostředí bude sledován na úrovni projektů. Při hodnocení projektů budou zvýhodněny takové projekty, které obsahují konkrétní aktivity na podporu životního prostředí. Žádoucí je podpořit ty projekty, které (kromě svého primárního zaměření a účelu) budou mít větší dopady na životní prostředí. Navržený systém je zaměřen zejména na pozitivní dopady projektů na životní prostředí. Případné negativní dopady jsou detailně sledovány v rámci legislativních postupů (např. EIA) a vlivy projektu na životní prostředí jsou stanoveny příslušnou environmentální legislativou. Příjemce dotace musí při realizaci svého projektu dodržovat zákonné normy v oblasti životního prostředí.

ŘO bude sledovat dopady implementace ROP MS na životní prostředí se záměrem maximalizovat zlepšení stavu životního prostředí. Agregace údajů o vlivech projektů na sledované veličiny bude podkladem pro posouzení celkového vlivu ROP MS na životní prostředí.

Vliv ROP MS na životní prostředí je posouzen procesem strategického hodnocení vlivu koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví (SEA). Výstupem tohoto hodnocení jsou podmínky pro realizaci ROP MS, které se vztahují k posuzování vlivu navrhovaných intervencí na životní prostředí. Součástí těchto podmínek je rovněž doporučení kritérií a monitorovacích indikátorů pro výběr intervencí a sledování jejich dopadu na životní prostředí, a to za účelem zohlednění vlivu ROP MS na životní prostředí, preference intervencí s pozitivním vlivem na životní prostředí a sledování dopadu realizace ROP MS na toto horizontální téma.

2.7 Vazby ROP MS na jiné operační programy a na Program rozvoje venkova

ROP MS je komplementární k tematickým operačním programům a k operačním programům přeshraniční spolupráce na česko-slovenské a česko-polské hranici. Aktivity ROP MS jsou rovněž komplementární k aktivitám Programu rozvoje venkova. Zejména v oblasti cestovního ruchu bude probíhat koordinace ROP MS s Regionálním operačním programem Střední Morava a to především formou konzultací a výměny informací na úrovni řídicích orgánů obou ROP.

Koordinační mechanismy pro sladění vazeb mezi ROP MS a ostatními operačními programy jsou blíže popsány v kapitole 2.8.

OP Doprava (OP D)

Oblasti veřejných intervencí ROP MS a OP D se tematicky doplňují. V oblasti silniční dopravní infrastruktury řeší OP D tuto infrastrukturu na národní úrovni, tj. dálnice a silnice I. třídy. ROP MS je zaměřen na dopravní infrastrukturu ve vlastnictví krajů, tj. ROP MS na intervence OP D navazuje modernizací, rekonstrukcí a výstavbou silnic II. a III. třídy (ve vybraných případech i místních komunikací) napojujících region na silniční síť TEN-T.

V oblasti železniční dopravy OP D řeší rekonstrukce železničních tratí. ROP MS navazuje výstavbou nového železničního terminálu u Letiště Leoše Janáčka Ostrava, podporou přístupných terminálů a vybraných železničních zastávek. ROP MS dále podporuje pořízení a modernizaci drážních vozidel meziměstské hromadné přepravy osob (regionální kolejová vozidla), drážních vozidel městské hromadné dopravy (tramvaje a trolejbusy) a dalších vozidel městské hromadné dopravy s ekologickým pohonem (autobusy). Pořizování a modernizaci drážních vozidel OP D nepodporuje.

OP Životní prostředí (OP ŽP)

ROP MS řeší problematiku veřejné zeleně ve městech a na venkově. Ostatní aspekty životního prostředí jsou řešeny v OP ŽP. Výsadba a rekonstrukce zeleně bude z ROP MS podporována pouze jako součást komplexních projektů. Z OP ŽP budou financovány individuální projekty, zaměřené na výsadbu a regeneraci zeleně v intravilánech obcí, sloužící k eliminaci dopravy.

V rámci OP ŽP budou řešeny sanace závažných starých ekologických zátěží. Bude zde podporována inventarizace a kategorizace priorit starých ekologických zátěží na kontaminovaných místech a sanace vážně kontaminovaných lokalit (průmyslové objekty, vojenské a zemědělské areály, brownfields s výskytem závažné staré ekologické zátěže) ohrožujících složky životního prostředí a zdraví člověka v případech, kdy žadatel o podporu není původcem kontaminace nebo původce již neexistuje (stará ekologická zátěž). Méně závažné kontaminace bude možné řešit v rámci ROP MS a OP PI na základě stanoviska MŽP.

Integrovaný operační program (IOP)

Oblast infrastruktury pro krizové řízení

V prioritní ose 1 Regionální infrastruktura a dostupnost řeší ROP MS krajskou část infrastruktury pro krizové řízení, která je v majetku a zodpovědnosti kraje – bude realizován pilotní projekt krajského Integrovaného bezpečnostního centra. Řešení ROP MS bude v oblasti krizového řízení navazovat na IOP (prioritní osa IOP “Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb”) tím, že využije vzdělávací a výcvikové centrum a prostředky komunikace podporované v IOP.

Oblast veřejného zdraví

- a) Vybavení zdravotnickou technikou - IOP bude podporovat vybavení vybraných národních sítí center akutní péče (tato centra specifikuje MZd oborově i lokalizací ve vybraných nemocnicích, viz kapitola 2.8.3). ROP MS bude podporovat komplementární investice související s rozvojem těchto center a dále vybavení zdravotnickou technikou v dalších zdravotnických zařízeních nebo částech zdravotnických zařízení, která nebudou součástí těchto sítí.
- b) Projekty prevence zdravotních rizik - IOP bude podporovat projekty realizované státními zdravotními ústavami a zdravotními pojišťovnami a národní nebo nadregionální projekty NNO. ROP MS bude podporovat projekty prevence zdravotních rizik regionálního významu.

Oblast sociální integrace

- a) Transformace rezidenčních sociálních zařízení – IOP řeší pilotní projekty transformace jmenovitě specifikovaných rezidenčních zařízení, která byla vybrána ve spolupráci MPSV a krajů (viz kapitola 2.8.3). ROP MS komplementárně řeší infrastrukturu sociálních služeb zahrnutých v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
- b) Návrat příslušníků nejvíce ohrožených sociálně vyloučených romských lokalit zpět na trh práce a do společnosti bude v IOP řešen systémovým projektem/projekty, které budou zaměřeny na nejvíce ohrožené lokality vybrané na základě odborné studie. Jsou to lokality, ve kterých bylo identifikováno selhání nástrojů uplatňovaných na místní a regionální úrovni. ROP MS bude intervenovat projekty infrastruktury sociálních služeb nebo kombinovanými intervencemi v rámci integrovaných plánů rozvoje měst v ostatních lokalitách, nespecifikovaných v IOP.
- c) Prosazování a realizace nástrojů sociální ekonomiky – v IOP budou rozvíjeny inovativní postupy rozvoje sociální ekonomiky, zatímco ROP MS podporuje ověřené a legislativou podchycené postupy - chráněné dílny.

Oblast cestovního ruchu a kultury

V ROP MS je komplexně řešena regionální problematika cestovního ruchu a kultury (včetně podpory kulturních památek, usilujících o zápis do Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO). Naproti tomu v prioritní ose IOP "Národní podpora cestovního ruchu" bude řešena na národní úrovni problematika destinačního managementu, marketingu cestovního ruchu a propagace kulturního dědictví, obnova a využití kulturních památek ve vlastnictví státu, nebo stávajících památek, zapsaných na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

V případě realizace vzorových projektů a budování infrastruktury pro moderní kulturní služby bude IOP podporovat pouze vybrané památky (seznam památek podporovaných z IOP bude zpracován MK a odsouhlasen kraji, ve kterých jsou tyto památky umístěny, viz kapitola 2.8.3). ROP MS navazuje tematicky a místně specifickými výzvami k předkládání projektů v oblasti rozvoje cestovního ruchu (případně dle potřeby v dalších oblastech, jako je dopravní infrastruktura, dopravní obslužnost), zaměřenými na komplementární aktivity k projektům podporovaným IOP.

Oblast rozvoje měst - revitalizace problémových sídlišť

Podpora z IOP (v rámci prioritní osy Národní podpora územního rozvoje) je zaměřená na zlepšení fyzického prostředí pro bydlení, především formou podpory revitalizace problémových sídlišť i jednotlivých domů s cílem předejít výrazné sociální segregaci a polarizaci, bude poskytována na základě celostátně platných kritérií s cílem zaměřit podporu na nejproblémovější části měst. Tato podpora na revitalizaci sídlišť z IOP doplňuje řešení problémů měst v ROP a bude poskytována pouze pokud bude provázána s podporou měst realizovanou v ROP na základě zpracovaných Integrovaných plánů rozvoje měst.

Operační programy Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) a Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK)

ROP MS bude podporovat infrastrukturu, potřebnou pro realizaci obou těchto operačních programů s cílem zkvalitňování vzdělávání, rozvíjení sociálních služeb a začleňování etnických menšin na trh práce. Ve vztahu k OP VK se jedná především o vytvoření odpovídajících materiálních podmínek na školách, které umožní používání moderních vyučovacích metod a rozvíjení dovedností a znalostí požadovaných trhem práce. Jedním z cílů prioritní osy 1 OP VK je právě podpora realizace kurikulární reformy, jež má zkvalitnit výuku na základních a středních školách. Stejný cíl, avšak pro oblast terciárního vzdělávání, je stanoven pro prioritní osu 2 OP VK. V souvislosti s OP LZZ půjde zejména o zlepšení infrastruktury, usnadňující dostupnost služeb pro sociálně znevýhodněné občany, včetně etnických menšin. ROP MS tak bude vytvářet prostředí pro realizaci prioritní osy 2 Sociální integrace a rovné příležitosti OP LZZ.

OP Výzkum a inovace (OP VaVpl)

Oblasti intervencí ROP MS a OP VaVpl mají odlišné zaměření. ROP MS bude doplňkově k VaVpl podporovat opatření, která přispějí k atraktivitě velkých měst pro vysoce kvalifikované pracovníky, jejichž dostupnost je klíčovým faktorem úspěšné intervence VaVpl.

Operační program Podnikání a inovace (OP PI)

Je dohodnuta věcná hranice podpory regenerace brownfields mezi ROP MS a OP PI, a to dle budoucího využití území. OP PI bude podporovat regeneraci brownfields, jejichž převážné budoucí využití bude pro podnikání (budoucí využití nemovitosti bude spadat do OKEČ: 15-37 nebo se bude jednat o strategické služby či technologická centra), zatímco ROP MS bude podporovat regeneraci brownfields pro převažující veřejné využití a služby. V případě financování projektů regenerace brownfields fondem rozvoje měst nástroje finančního inženýrství JESSICA mohou být ROP MS financovány i projekty regenerace brownfields s převážným využitím pro OKEČ15-37 (CZ-NACE 10 - 33) nebo oblastí strategických služeb, technologických center a oblastí výzkumu a vývoje. Pokud takový případ nastane, řídicí orgán ROP MS zajistí projednání takových projektů s ŘO OPPI, aby bylo zamezeno případnému dvojímu financování takovýchto projektů.

Program rozvoje venkova (PRV)

ROP MS navazuje zejména na osu III PRV - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova. V této ose III PRV poskytuje podporu obcím pod 500 obyvatel, zatímco v ROP MS bude v souladu s místními podmínkami poskytována komplexní podpora venkovským obcím od 500 do 5 000 obyvatel v oblasti fyzické revitalizace území, veřejné infrastruktury, sociální infrastruktury, kulturního dědictví venkova, rozvoje cestovního ruchu (s výjimkou projektů začínajících podnikatelů a podnikatelů v zemědělství). Podporu investic do místních komunikací bude ROP MS doplňkově k PRV poskytovat obcím nad 500 obyvatel. V rámci PRV bude podporována regenerace brownfields s budoucím využitím pro zemědělství, zatímco ROP MS podporuje regeneraci brownfields pro převažující veřejné využití a služby.

OP přeshraniční spolupráce ČR - Polsko 2007-2013 a OP přeshraniční spolupráce Slovensko - ČR 2007-2013

ROP MS má tematickou vazbu na OP přeshraniční spolupráce ČR - Polsko 2007-2013 a OP přeshraniční spolupráce Slovensko - ČR 2007-2013. Oblasti veřejných intervencí těchto operačních programů přeshraniční spolupráce se s ROP MS nepřekrývají z důvodu jejich odlišného cíle a procesu implementace. Na rozdíl od ROP MS jsou oba operační programy přeshraniční spolupráce zaměřeny na intervence s přeshraničním efektem.

OP Technická pomoc (OP TP)

ROP MS v prioritní ose 5 Technická pomoc bude podporovat implementaci programu a zvyšování absorpční kapacity v intervenčních oblastech, které jsou v působnosti ROP MS. OP Technická pomoc bude řešit intervence na centrální úrovni (monitorovací systémy, vzdělávání řídicích orgánů apod.)

2.8 Mechanismy koordinace ROP s tematickými operačními programy

2.8.1 Koordinace na úrovni NSRR

V souladu s obecným nařízením definovala ČR základní instituce pro řízení a koordinaci NSRR:

- Národní orgán pro koordinaci (NOK),
- Monitorovací výbor - Řídící a koordinační výbor (ŘKV),
- Platební a certifikační orgán (PCO) – MF - Národní Fond,
- Auditní orgán (AO) – MF - Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu.

Koordinaci všech aspektů implementačního systému celkově zastřešuje MMR – NOK, ve spolupráci s MF – PCO a AO v oblasti metodického řízení finančních toků a finanční kontroly.

Národním orgánem pro koordinaci NSRR bylo rozhodnutím vlády ČR ze dne 22. února 2006 (usnesení č. 198) pověřeno MMR, jehož kompetence je založena zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. V rámci MMR je zřízen odborný útvar, který vykonává koordinaci podpory ze strukturálních fondů (SF) a Fondu soudržnosti (FS). Zodpovídá za celkovou koordinaci NSRR a je oficiálním partnerem vůči EK v otázce realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti jako celku.

Pro implementaci pomoci ze SF a FS byl ustaven jediný Platební a certifikační orgán (PCO), kterým je Národní fond MF. Výkon funkce auditního orgánu (AO) zajišťuje MF – útvar Centrální harmonizační jednotky pro finanční kontrolu. Útvar Centrální harmonizační jednotky je funkčně nezávislý na řídicích orgánech a na PCO. Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu fungující v rámci MF centrálně odpovídá za provádění auditů k ověření účinného fungování řídicího a kontrolního systému implementace podpory ze SF a FS.

Na národní úrovni je mechanismem pro zajištění nejširší koordinace za účasti nejen orgánů zapojených do implementace, ale také hospodářských a sociálních partnerů, Řídící a koordinační výbor (ŘKV), který plní roli Monitorovacího výboru pro NSRR.

Řídící a koordinační výbor byl zřízen MMR na základě zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Role ŘKV pro období 2007-2013 byla upřesněna usnesením vlády ČR č. 245 ze dne 2. 3. 2005.

V souladu se svým Statutem ŘKV zejména:

- projednává a doporučuje finanční a věcné změny schválených operačních programů,
- projednává návrhy a změny procedurálních postupů a pravidel pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti,
- schvaluje a předkládá vládě opatření ke zlepšení účinnosti implementace NSRR a OP;
- projednává a schvaluje návrhy na finanční a věcné změny NSRR vyplývající z rozhodnutí Komise.

Vzhledem k tomu, že koordinace mezi operačními programy zahrnuje specifické sektory jako jsou VaV, životní prostředí, doprava, urbánní problematika, místní rozvoj, organizuje koordinační orgán NSRR vedle pravidelných jednání Monitorovacího výboru NSRR rovněž jednání zaměřená na čtyři strategické cíle NSRR. Z tohoto důvodu byly pod ŘKV ustaveny následující koordinační výbory:

- Konkurenceschopná česká ekonomika,
- Otevřená, flexibilní a soudržná společnost,

- Atraktivní prostředí,
- Vyvážený rozvoj území.

Koordinace mezi OP a příspěvky EIB a ostatními finančními nástroji

Využívání nástrojů Evropské investiční banky jako jsou JEREMIE, JASPERS a JESSICA bude řešeno po dohodě ŘO ROP MS s MMR a MF. ČR jedná s Evropskou investiční bankou o možnosti využití úvěrových zdrojů EIB pro zajištění národního spolufinancování.

2.8.2 Spolupráce na úrovni ROP MS

Spolupráce mezi MV ROP MS a dalšími monitorovacími výbory ROP

Monitorovací výbory všech sedmi ROP budou podle možností usilovat o koordinaci termínů a míst zasedání s cílem zajistit co nejplynulejší tok informací.

Spolupráce mezi ŘO ROP MS a dalšími řídicími orgány

Pro zajištění plynulého toku informací, posílení synergického efektu, zabránění překryvům a k co nejúčinnějšímu využití prostředků ze SF a FS je nezbytná úzká spolupráce mezi řídicím orgánem ROP MS a ostatními řídicími orgány.

Koordinaci mezi jednotlivými operačními programy popisuje NSRR. Na základě dohod s ŘO IOP, OP D a programy ESF (OP LZZ a OP VK) je tato spolupráce prohloubena tak, aby byla zajištěna velmi úzká spolupráce a synergický efekt realizovaných aktivit v těchto programech. Tyto dohody proto specifikují a rozšiřují formu spolupráce. Jde především o společný postup při vyhlášení výzev v rámci jednotlivých operačních programů a vzájemnou spolupráci v oblastech, ve kterých je žádoucí postupovat koordinovaně, a vzájemnou informovanost o přípravě a realizaci jednotlivých aktivit.

Dále je zajištěna koordinace a spolupráce řídicích orgánů politiky soudržnosti (tedy i ŘO ROP MS) s Programem rozvoje venkova (EAFRD) a OP Rybářství (EFF), a to na centrální úrovni prostřednictvím resortní koordináční skupiny MMR. Tato skupina poskytne k dispozici všem řídicím orgánům databázi všech projektů v jednotlivých programech.

2.8.3 Koordinace ROP MS s jednotlivými operačními programy

Koordinace ROP MS s Integrovaným operačním programem (IOP)

Mezi všemi regionálními radami a MMR je uzavřena dohoda o vzájemné spolupráci a koordinaci při implementaci IOP a regionálních operačních programů. Účelem dohody je zajištění spolupráce a koordinace při implementaci IOP a regionálních operačních programů, a to především z důvodu zajištění synergie mezi těmito operačními programy, zejména v oblastech sociální integrace, veřejného zdraví, cestovního ruchu, kultury, integrovaných plánů rozvoje měst, územního plánování a bydlení, které jsou v působnosti Řídicího orgánu IOP a Řídicích orgánů ROP. Spolupráce bude probíhat zejména vzájemným zastoupením zástupců Řídicích orgánů ROP a IOP v monitorovacích výborech dotčených operačních programů, zřízením koordináčního výboru Vyvážený rozvoj území v rámci RKV, složeného především ze zástupců IOP, Řídicích orgánů ROP a AK ČR, vzájemným předběžným a průběžným informováním o předpokládaných termínech výzev, jejich zaměření a průběhu a o výběru projektů a synergických vazbách mezi nimi, ustavením výběrových komisí, do kterých budou nominováni zástupci AK ČR, pro výběr projektů v rámci IOP, spoluprací v oblasti integrovaných plánů rozvoje měst, vzájemnou výměnou hodnotících a výročních zpráv a využitím systému MSC2007 k zajištění přístupu informací o projektech.

Pro koordinaci ROPů s IOP jsou nastaveny tyto mechanismy:

A) Monitorovací výbor

Zastoupení ŘO IOP v monitorovacích výborech ROP a recipročně zastoupení ŘO ROP v Monitorovacím výboru IOP bude tvořit vrcholovou úroveň koordinace mezi IOP a ROPy.

B) Sdílení dat prostřednictvím MSC2007

Prostřednictvím MSC2007 bude zajištěno, aby ŘO ROP a ŘO IOP měly přístup k informacím o projektech vybraných k realizaci v obou operačních programech. Provázanost zajistí také vzájemná výměna hodnotících a výročních zpráv, evaluací zpracovávaných pro zajištění efektivnosti pomoci Společenství ze SF a případně dalších studií a analýz.

C) Regionální pracovní skupina pro koordinaci intervencí ROP MS a IOP s EAFRD, která bude složena ze zástupců ŘO ROP MS, regionálního pracoviště SZIF v Opavě, MZe a MMR.

D) Oblast veřejného zdraví

Vybavení zdravotnickou technikou – MZd specifikuje (oborově i lokalizací ve vybraných nemocnicích) centra akutní péče, v nichž bude vybavení zdravotnickou technikou podporovat IOP (viz kapitola 2.7).

E) Oblast sociální integrace

Transformace rezidenčních sociálních zařízení – IOP bude řešit pilotní projekty transformace jmenovitě specifikovaných rezidenčních zařízení, která byla vybrána ve spolupráci MPSV a krajů (viz kapitola 2.7).

F) Oblast kultury

V oblasti budování národních center pro kulturní dědictví MK, jako zprostředkující subjekt IOP, připraví specifikaci navrhovaných center a odsouhlasí tuto specifikaci s krajem.

V případě realizace vzorových projektů a budování infrastruktury pro moderní kulturní služby MK zpracuje seznam památek, které budou podporovány IOP. Tento seznam bude odsouhlasen krajem, ve kterých jsou tyto památky umístěny (viz kapitola 2.7).

G) Souhlas krajů s projekty předkládanými IOP

V oblastech sociální integrace, veřejné zdraví a kultury bude vyžadováno ŘO IOP souhlasné stanovisko krajů k projektům navrhovaným k realizaci v IOP.

H) Integrované plány rozvoje měst

Podmínkou podpory bydlení z IOP bude zahrnutí této podpory do integrovaných plánů rozvoje měst, které budou zpracovány městy pro zóny vyhovující kritériím uvedeným v čl. 47 prováděcího nařízení (v rámci větších měst nad 20 000 obyvatel může jít o vybraná problémová sídliště s více než 500 byty, cca 1300 obyvatel).

I) Výběrová komise

Za účelem výběru projektů v rámci jednotlivých oblastí intervence IOP budou ustaveny výběrové komise za účasti zástupců ŘO ROP.

Koordinace s Operačním programem Doprava (OP D)

Mezi regionálními radami všech sedmi regionů soudržnosti a OP D byla uzavřena Dohoda o vzájemné spolupráci a koordinaci při implementaci OP D a regionálních operačních programů.

A) Monitorovací výbor

Řídící orgán OP D - MD je zastoupeno v Monitorovacím výboru ROP MS. Tím je zajištěn přístup ŘO OP D k stanovení kritérií pro výběr projektů v ROP MS a ke zprávám o průběhu realizace ROP MS.

B) Poskytování informací a koordinace

Budou probíhat koordinační schůzky na úrovni ředitele odboru ŘO OP D a ředitelů úřadů regionálních rad a za koordinační role národního koordinátora, které se budou konat nejméně jedenkrát za půl roku a budou projednávat informace z průběhu implementace OP D a ROP a informace o připravovaných, realizovaných i ukončených projektech v oblasti dopravy

C) Konzultace

Konzultace budou realizovány na úrovni vedoucích odborů/oddělení a referentů jednotlivých odborů/oddělení při stanovení technických podmínek pro výběr drážních vozidel v ROP a při řešení problematiky veřejné podpory a projektů vytvářejících příjmy v oblasti obnovy vozového parku drážních vozidel hromadné přepravy osob. ŘO ROP poskytnou ŘO OP D pro informaci dokumentaci pro žadatele, která bude zaměřena na oblast „Podpory obnovy vozového parku drážních vozidel hromadné přepravy osob“.

Koordinace s Operačním programem Životní prostředí (OP ŽP) a s Operačním programem Podnikání a inovace (OP PI) v oblasti regenerace brownfields

Mezi ROP MS, OP ŽP a OP PI je dohodnut tento koordinační mechanismus v oblasti regenerace brownfields a řešení starých ekologických zátěží:

A) Řešení starých ekologických zátěží

MŽP bude předem informováno o projektech regenerace brownfields předkládaných do ROP MS a OP PI. MŽP bude informovat ŘO ROP MS nebo OP PI o tom, zda předkládaný projekt zahrnuje vážnou starou ekologickou zátěž, která bude řešena OP ŽP, nebo zda může být ekologická zátěž řešena v rámci ROP MS (OP PI). Tento mechanismus fungoval v minulém programovém období mezi OP I a OP PP.

MŽP poskytne ŘO ROP MS a OP PI podle potřeby informace z databáze starých ekologických zátěží, jejichž mapování v současné době MŽP provádí.

B) Poskytování informací

Řídící orgány se budou vzájemně informovat o připravovaných výzvách v oblasti odstraňování starých ekologických zátěží (OP ŽP) a regenerace brownfields (ROP, OP PI). Prostřednictvím MSC2007 bude zajištěno, aby ŘO ROP a ŘO OP ŽP a OP PI měly přístup k informacím o projektech vybraných k realizaci v těchto operačních programech a ke zprávám o průběhu realizace operačních programů. ŘO ROP MS bude informovat ŘO OPPI o záměrech financování projektů regenerace brownfields fondem rozvoje měst nástroje finančního inženýrství JESSICA v případech, kdy bude budoucí využití regenerovaného území určeno převážně pro zpracovatelský průmysl pro OKEČ 15-37 (CZ-NACE 10 - 33) nebo oblasti strategických služeb, technologických center a oblasti výzkumu a vývoje.

Koordinace ROP MS s operačními programy financovanými z ESF (OP LZZ a OP VK)

Na základě Dohody o vzájemné spolupráci se ROPy a programy financované z ESF (OP LZZ a OP VK) zavázaly ke vzájemné spolupráci a koordinaci při implementaci operačních programů, a to především z důvodu synergie mezi ROPy a OP financovanými z ESF. Na základě Dohody bude spolupráce probíhat zejména v oblastech:

- na úrovni Řídícího a koordinačního výboru (dále jen ŘKV) bude docházet ke vzájemné informovanosti mezi řídicími orgány programů ESF a řídicími orgány ROP,

- řídicí orgány ROP poskytnou řídicím orgánům programů ESF informace o regionálních potřebách v oblasti vzdělávání, zdravotnictví a sociálních služeb,
- řídicí orgány ROP budou poskytovat informace o projektech řídicím orgánům programů ESF, u nichž bylo rozhodnuto o využití křížového financování,
- při poskytování křížového financování bude v každém jednotlivém případě řídicí orgán ROP zkoumat potřebnost použití tohoto nástroje,
- prostřednictvím MSC2007 bude zajištěno, aby ŘO ROP a ŘO ESF programů měly přístup k informacím o projektech vybraných k realizaci, jichž se křížové financování bude týkat,
- ŘO ROP budou umožňovat účast zaměstnanců na školeních a seminářích týkajících se ESF programů a naopak.

Pro koordinaci s dalšími operačními programy je zásadní role ŘKV a NOK.

2.9 Křížové financování

Ve vybraných oblastech podpory ROP MS bude pro naplňování cílů intervencí a programu umožněno financovat opatření, která svým charakterem spadají do oblasti pomoci Evropského sociálního fondu. Dotace z křížového financování v ROP MS bude tak překrývat časový nesoulad mezi vybudováním infrastruktury a přijetím případně navazujícího projektu v OP, financovaném z ESF (OP LZZ, OP VK).

Křížové financování je umožněno v prioritní ose 2 Podpora prosperity regionu, 3 Rozvoj měst a 4 Rozvoj venkova. Bude se jednat o projekty zaměřené na vybudování infrastruktury veřejných služeb (sociální a vzdělávací infrastruktura), neboť materiální zázemí je nezbytné doplnit vzděláváním zaměstnanců související se změnou charakteru poskytovaných služeb a podporou provozu nových služeb.

Při aplikaci křížového financování bude postupováno v souladu s „Pokyny pro křížové financování na programové období 2007-2013“, vydanými na národní úrovni, tak, aby byla dodržena příslušná ustanovení nařízení ES.

Aktivity spadající pod ESF budou připuštěny také u projektů zaměřených na rozvoj a zvyšování úrovně ubytovacích zařízení a turistických informačních center, neboť analýza potvrzuje, že zaměstnanci v cestovním ruchu nemají potřebné znalosti pro poskytování kvalitních služeb, které jsou nezbytné pro plné využití potenciálu vybudovaného zázemí. Příjemci křížového financování jsou provozovatelé ubytovacích zařízení (zejména malé a střední podniky) a informačních center (zejména ve vlastnictví veřejného sektoru).

Při poskytování křížového financování bude v každém jednotlivém případě ŘO ROP zkoumat potřebnost použití tohoto nástroje a výši křížového financování vzhledem k celkovému rozpočtu projektu (ŘO bude dodržovat jednotné limity podpory na jeden projekt, které vychází z Pokynů pro křížové financování). Řízení křížového financování u individuálních projektů v rámci finančního řízení (např. kontrola žádostí o platbu) tak bude účinně napomáhat k dodržení všech podmínek stanovených EK (zejména v čl. 34 obecného nařízení).

U některých z plánovaných aktivit ROP je identifikována potřeba doplňujícího vzdělávání, které není možné pokrýt v rámci křížového financování (ať již z hlediska časového nebo zdrojového). Proto Řídicí orgán ROP osloví řídicí orgány operačních programů kofinancovaných z ESF s informací o výčtu potřeb, aby jej mohly řídicí orgány použít pro zacílení svých intervencí. Jedná se o tyto oblasti podpory z ESF, které doplňkovým způsobem rozvíjejí investiční projekty ROP MS:

- profesní vzdělávání poskytovatelů veřejných (sociálních a vzdělávacích) služeb
- vzdělávání zejména malých a středních podniků působících v cestovním ruchu, které bude reagovat na požadavky poskytovat kvalitnější služby vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb pro osoby ohrožené sociální exkluzí a etnické menšiny (aktivity pro návrat na trh práce, dokončení a rozšíření vzdělání apod.)
- vzdělávání zaměřené na posílení soudržnosti a partnerství na místní úrovni (např. Agenda 21), ve městech i na venkově
- vzdělávání s tematikou regenerace a revitalizace brownfields pro dotčené subjekty – obce, instituce veřejné správy a odbornou veřejnost.

2.10 Inovativní akce

Regionální operační program bude podporovat realizaci nových netradičních řešení, přispívajících ke zlepšování kvality pomoci poskytované strukturálními fondy v regionu Moravskoslezsko, které se mohou stát příklady dobré praxe pro příjemce ROP MS.

Jednou z aktivit, které budou realizovány formou inovativních akcí, bude zpracování regionální strategie inovací.

Inovativní akce budou realizovány ve spolupráci mezi soukromou sférou, veřejnou správou, univerzitami atd. na principu partnerství.

Příprava inovativních akcí bude financována z prioritní osy 5 Technická pomoc. Realizace inovativních akcí bude financována z odpovídající prioritní osy podle zaměření konkrétní akce.

2.11 Mezinárodní spolupráce

Moravskoslezský kraj, jehož území tvoří region Moravskoslezsko, má navázány dlouhodobé partnerské vztahy s několika regiony členských zemí EU. Jsou to regiony Katovice (Slezské vojvodství), Žilina (Žilinský samosprávný kraj), Lotrinsko ve Francii a North-East v Anglii. Regionální operační program bude podporovat meziregionální spolupráci s těmito regiony v oblastech intervencí řešených tímto programem. Bude rovněž umožňovat spolupráci s institucemi v jiných regionech, pokud tato spolupráce přispěje k posílení kvality pomoci, poskytované Regionálním operačním programem MS.

V rámci Iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu, kterou upravuje sdělení Komise KOM (2006) 675, se Řídící orgán ROP MS zavazuje:

- učinit nutná opatření pro to, aby do realizace programu byly začleněny inovativní operace související s výsledky sítí, v nichž je region Moravskoslezsko zapojen,
- za účelem podávání zpráv o pokroku v aktivitách sítě umožnit zástupcům těchto sítí, v nichž je region Moravskoslezsko zapojen, účast na monitorovacím výboru; přičemž tito zástupci budou v monitorovacím výboru vystupovat v úloze hostů,
- minimálně jedenkrát ročně zařadit do jednacího programu monitorovacího výboru projednání aktivit sítě a návrhů relevantních pro ROP MS,
- ve výroční zprávě o provádění informovat o implementaci regionálních akcí týkajících se Iniciativy Regiony pro hospodářskou změnu.

2.12 Koordinace a partnerství při zpracování Regionálního operačního programu

V souladu s článkem 10 obecného nařízení probíhala příprava ROP MS na bázi partnerské spolupráce všech klíčových aktérů.

Moravskoslezský kraj vybral pro zpracování programového dokumentu „Regionální operační program Moravskoslezsko, pro období let 2007-2013“ (ROP MS) Agenturu pro regionální rozvoj Ostrava, a.s. V průběhu zpracování celého dokumentu zpracovatel úzce spolupracoval se zástupci Krajského úřadu Moravskoslezského kraje a od 1. 7. 2006, po vzniku Regionální rady, s členy výboru Regionální rady a zaměstnanci úřadu Regionální rady.

Příprava ROP MS byla zahájena v říjnu 2005 ve spolupráci s konsorciem zpracovatelů, ke kterému dále patřily společnosti DHV CR, s.r.o., Hospodářská rozvojová agentura třinecka, Podnikatelské centrum s. r. o. a RPIC-ViP s.r.o.

V průběhu zpracování probíhaly také konzultace zpracovatelů s ex-ante hodnotitelem (Ekonomická fakulta Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava) a se zpracovatelem SEA hodnocení (ENVI TRADE, s.r.o.).

Princip partnerství při přípravě ROP MS byl naplňován na několika úrovních. Nejvyšší úroveň zastřešovala v přípravné fázi programu „Pracovní skupina pro programování a přípravu Regionálního operačního programu Moravskoslezsko pro období 2007–2013“, která byla ustanovena Radou Moravskoslezského kraje v březnu 2006 usnesením č. 5/2195. Tato šestnáctičlenná pracovní skupina byla partnersky složena ze zástupců veřejného i nevládního sektoru z Moravskoslezského kraje, hospodářských a sociálních partnerů, kterými jsou:

- Svaz měst a obcí ČR,
- Vysoké školy,
- Agentura pro regionální rozvoj,
- Krajská hospodářská komora Moravskoslezského kraje,
- Nestátní neziskové organizace,
- Spolek pro obnovu venkova,
- Českomoravská záruční a rozvojová banka.

Dále byla v pracovní skupině zastoupena ministerstva: MMR, MF, MPSV.

Pracovní skupina pro programování a přípravu ROP MS se v období březen 2006 – duben 2007 sešla 5x, zpravidla před odevzdáním další verze dokumentu. Členové pracovní skupiny byli pravidelně informováni o stavu příprav dokumentu a připomínkách veřejnosti. Z problémů diskutovaných na jednáních pracovní skupiny lze uvést :

- problematika venkova v ROP MS – požadavek na vytvoření samostatné prioritní osy pro rozvoj venkova byl akceptován. Diskuze o definici venkova se vyvíjela v návaznosti na upřesňování rozhraní s PRV.
- podpora podnikání – pracovní skupina požadovala použití nástrojů pro podporu začínajících podnikatelů a inovací. Z konečné verze ROP MS byla tato podpora vypuštěna vzhledem k překryvu s OP PI.
- zahrnutí infrastruktury vysokých škol do ROP MS - z konečné verze ROP MS byla tato podpora vypuštěna vzhledem k překryvu s OP VaVpl.
- delegování městských intervencí na města – podle vyjádření zástupců měst města nejsou připravena převzít roli zprostředkujících subjektů.

Kromě zastřešující přípravné pracovní skupiny byl ROP MS konzultován s širokou odbornou veřejností z oblastí, dotčených programem, a to:

- s pracovníky dotčených odborů Krajského úřadu Moravskoslezského kraje,
- na tzv. „kulatých stolech“ odborné veřejnosti (odborníci a zájmové skupiny) na témata, související se strategií ROP MS (cestovní ruch, veřejná doprava, brownfields, rozvoj venkova) – v průběhu přípravného období se sešly 1x – 3x,
- s odbornými pracovními skupinami, které se podílely na zpracování krajského strategického dokumentu „Program rozvoje kraje“. Cílem jednání pracovních skupin bylo převést vhodné úkoly, definované Programem rozvoje kraje, do ROP MS.

Od ledna 2006 do května 2007 proběhlo na základě koordinace zadavatele a zpracovatele ROP MS celkem 20 jednání pracovních skupin a kulatých stolů k přípravě ROP MS. Těchto jednání se účastnilo celkem 256 osob. Z jednání jsou pořízeny výstupy ve formě zápisů.

Výstupy programu byly v přípravné fázi rovněž průběžně prezentovány zástupcům obcí, mikroregionů, podnikatelské a neziskové sféry, kteří mohli aktivně uplatnit připomínky k analytické i návrhové části programu. Zaměření intervencí bylo rovněž diskutováno s reprezentanty ostatních řídicích orgánů tak, aby se eliminovaly potenciální překryvy mezi regionálními a tematickými operačními programy. Při jednání s ministerstvy byla pozice krajů koordinována prostřednictvím Asociace krajů ČR. V rámci konzultačního procesu byli osloveni zástupci měst a obcí, mikroregionů a neziskových organizací. Konzultační proces byl rovněž podpořen v rámci projektu „Posílení kapacity místních a regionálních orgánů při plánování a realizaci programů“, podpořeného z opatření 3.3 SROP.

Regionální operační program MS byl několikrát oficiálně poskytnut k připomínkování široké veřejnosti, a to v březnu, v srpnu 2006 a v dubnu 2007, kdy byl zveřejněn na www stránkách Moravskoslezského kraje a Regionální rady a prezentován na veřejných slyšeních v lednu a září 2006. Připomínkami reagovala zejména velká města a regionální státní orgány. Města požadovala podporu místních komunikací (akceptováno částečně), podporu turistických informačních center (akceptováno), podporu regenerace historických center měst, regenerace parků (akceptováno v PO 3), budování bezbariérových zastávek veřejné dopravy (akceptováno), umožnění podpory i projektům svazků obcí, které měly v minulém období z administrativních důvodů ztížený přístup k podpoře ze strukturálních fondů (akceptováno). Správa CHKO Poodří požadovala budování cyklistických stezek ve vazbě na Evropskou síť EURO-VELO a soustředění podpory na páteřní síť cyklistických stezek v regionu (akceptováno). Hasičský záchranný sbor MSK požadoval zdůraznění aspektu zvyšování bezpečnosti při rekonstrukcích komunikací (akceptováno), zařazení rozvoje infrastruktury integrovaného záchranného systému (akceptováno).

Meziresortní připomínkové řízení k verzi 3, předkládané do vlády, proběhlo 10.-23. 10. 2006. V připomínkách ze strany Svazu měst a obcí zazněl mj. požadavek na zařazení podpory místních komunikací do ROP MS. Řídící orgán ROP MS tento požadavek akceptoval částečně – podpora ROP MS je směřována hlavně k silniční síti II. a III. třídy ve vazbě na síť TEN-T. Místní komunikace jsou podporovány ne plošně, ale striktně ve vazbě strategie na bezpečnost provozu na místních komunikacích (bezpečnostní prvky pro chodce, oddělené pruhy pro cyklisty), příp. ve vztahu k atraktivitě center venkovských obcí. Dalším požadavkem na doplnění bylo zahrnutí problematiky parkování ve městech. ROP MS zahrnul do svých aktivit parkoviště typu P+R v návaznosti na veřejnou dopravu ve městech, příp. zahrnutí dopravy v klidu v rámci integrovaných plánů rozvoje města.

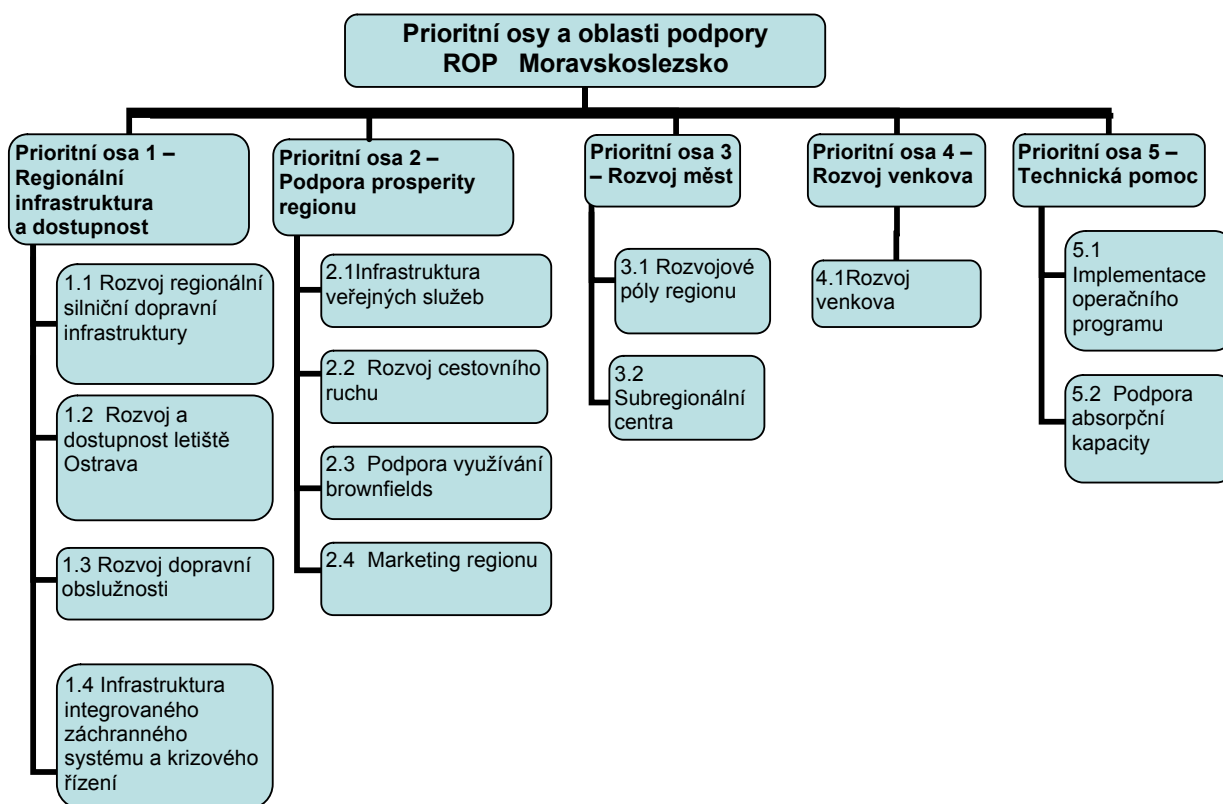
V rámci připomínkování Prováděcího dokumentu ROP v březnu 2007, který detailizuje Programový dokument ROP MS, byl vznesen ze strany NNO požadavek na lepší podmínky pro cash-flow projektů. Řídící orgán ROP MS usiluje o co nejplynulejší čerpání dotace a průběžné financování projektů. Dalším požadavkem bylo doplnění typu příjemce „zájmové

sdužení právnických osob“ do ROP MS. Takovým typem žadatele jsou např. místní akční skupiny, které jsou aktivní ve venkovských oblastech, ale i euroregiony, které jsou i významným hráčem regionálního rozvoje. Některé připomínky upomínaly na další oblasti života, které by zasluhovaly podporu v regionu Moravskoslezsko (podnikání, výzkum a využití nových technologií, spolupráce regionu s příhraničními regiony Slovenska a Polska, regenerace sídlišť, kulturní a volnočasové aktivity). Tyto aktivity však nebyly zahrnuty do strategie ROP MS z důvodu zahrnutí těchto aktivit ostatními operačními programy nebo jejich neslučitelnosti s podporou ze strukturálních fondů. Ostatní připomínky byly víceméně formálního nebo technického rázu a pokud byly relevantními, byly zapracovány do programového dokumentu.

Mezi lednem a červnem 2007 byl ROP MS prezentován na 26 akcích konaných v celém regionu, a to zejména obcím, představitelům místní i regionální veřejné správy, ale také NNO a podnikatelům.

Programový dokument byl rovněž k dispozici veřejnosti v rámci zjišťovacího řízení v procesu SEA v období duben – květen 2007. V tomto procesu nebyly vzneseny žádné významné připomínky.

3 Prioritní osy ROP Moravskoslezsko

3.1 Prioritní osa 1 Regionální infrastruktura a dostupnost

3.1.1 Výchozí stav a zdůvodnění prioritní osy

V Moravskoslezském kraji je stále nedostatečná technická úroveň silniční sítě II. a III. třídy i místních komunikací s návazností na síť TEN-T. Současný stav silniční sítě neodpovídá středoevropskému standardu jak po stránce dopravní kapacity, tak po stránce technického stavu. V návaznosti na dokončování dálnice D47 a rekonstrukce dalších komunikací, tvořících páteřní silniční síť regionu a transnacionální trasy TEN-T, je nutno zajistit úpravy komunikací, zajišťujících přístup navazujících částí regionu na tuto páteřní síť. Pro komplexní vyhodnocení technického stavu a potřebnosti rekonstrukce a modernizace jednotlivých silnic či jejich úseků v rámci sítě komunikací II. a III. třídy bude pro období 2007-2013 k dispozici tzv. „Bílá kniha“. Tento dokument, pracující s konkrétními kritérii pro vyhodnocování výše uvedených atributů silniční sítě, bude východiskem pro databázi projektů připravovaných pro implementaci v ROP.

V kraji rovněž nejsou dořešeny obchvaty měst a obcí na páteřních regionálních trasách, což přináší zátěž pro životní prostředí a kvalitu života. Také propojení venkovských částí regionu na větší centra osídlení je nedostatečné.

Na silniční síti v kraji se především ve městech a intravilánech obcí objevují úseky se zvýšenou dopravní nehodovostí a není dostatečně zajištěna infrastruktura pro pěší a cyklisty.

Dosažení dostatečné kvality silniční infrastruktury zvýší předpoklady pro realizaci podnikatelských aktivit, ve městech pak zvýší plynulost dopravy, a přispěje tak k větší bezpečnosti provozu.

Kvalita silniční sítě a dopravní obslužnost v turisticky atraktivních oblastech, které se nacházejí v okrajových částech kraje, zajistí lepší dosažitelnost cíle a efektivní využití turistického potenciálu.

V oblasti letecké dopravy tvoří mezinárodní Letiště Leoše Janáčka Ostrava vstupní bránu do regionu. Toto letiště leží v koridoru větve VI.B transevropské sítě TEN. Letiště má dobré technické parametry přistávací dráhy, ale není vybaveno pro provoz za nízké dohlednosti, nemá vybudováno vyhovující dopravní napojení na regionální centra a disponuje nedostatečným vybavením a zastaralou infrastrukturou, která brání realizaci rozvojových záměrů (cargo, oprava letadel, aj.). Rozšíření kapacity a modernizace technického zázemí letiště Leoše Janáčka Ostrava jsou jedním z předpokladů pro jeho další rozvoj a růst intenzity a objemu přepravy. S nadcházejícím vstupem ČR do Schengenského prostoru je nutné zvýšit bezpečnost při provozu letiště. Poloha letiště v blízkosti modernizovaného II. železničního koridoru nabízí možnost výrazného zkvalitnění jeho dostupnosti pomocí kolejového napojení. Moravskoslezský kraj, jakožto vlastník letiště, stanovil letiště za předmět veřejného hospodářského zájmu Moravskoslezského kraje a považuje jej za jednu z hlavních rozvojových priorit. Letiště Leoše Janáčka Ostrava představuje významný pól růstu – v jeho blízkosti se rozvíjí podnikatelská a logistická zóna, ve kterých vznikají nová pracovní místa. Vyšší kapacita letiště a zvýšení jeho dostupnosti pomůže zvýšit jeho atraktivitu pro obyvatele, návštěvníky regionu i dynamický terciární sektor.

Přes poměrně hustou dopravní síť a existující systémy MHD není veřejná doprava v kraji dostatečně koordinovaná a variabilní tak, aby byla schopna konkurovat přepravě cestujících v individuální dopravě. Není dosud dokončena integrace veřejné dopravy v regionu ani řešení parkovišť P+R a přestupních terminálů, včetně bezpečnosti přepravy a dostupnosti pro občany se sníženou pohyblivostí a schopností orientace. V oblasti provozu veřejné dopravy nejsou dosud zajištěna dostatečná opatření pro zkrácení doby cestování a odbavení a pro přesuny mezi jednotlivými druhy veřejné dopravy a individuální dopravou tak, aby hromadná doprava byla časově konkurenceschopná. Vysoká intenzita individuální osobní dopravy ve městech zatěžuje životní prostředí a snižuje kvalitu života. Současný standard a komfort přepravy mnohdy zastaralými dopravními prostředky snižuje atraktivitu veřejné dopravy. Obnova ekologického a bezbariérového vozového parku, integrace dopravy a vyřešení přechodu mezi jednotlivými druhy dopravy dovolí zkrátit dobu odbavení cestujících a zvýšit bezpečnost provozu a rychlost dopravy.

Občané kraje jsou vystaveni rizikům působení vlivů nepříznivých povětrnostních a klimatických podmínek, nárůstu intenzity dopravy, rizikům následků průmyslových havárií a mimořádných událostí. Rozvoj integrovaného záchranného systému přinese zkvalitnění a zrychlení pomoci občanům v tísni, zefektivní záchranu lidských životů a výrazně sníží následky těchto událostí na životech, zdraví a majetku obyvatel kraje.

V rámci prioritní osy 1 budou podporovány integrované systémy regionální dopravy, kde je obtížné oddělit městskou a regionální část dopravy. Obyvatelé měst, ale i návštěvníci budou moci na území měst využít přestupní terminály hromadné dopravy (včetně parkovišť P+R), bezpečnější dopravní infrastrukturu (modernizace nehodových křižovatek, bezpečnostní prvky na komunikacích) a atraktivní městskou a příměstskou hromadnou dopravu (včetně integrovaného systému veřejné dopravy).

V souladu s cíli této prioritní osy přispějí zde předkládané projekty ke zlepšení životního prostředí v regionu. Projekty výstavby a modernizace silniční infrastruktury (včetně

odstranění bodových závad a protihlukových opatření) budou mít pozitivní dopad na snížení sekundární prašnosti a zvýšení plynulosti dopravy (a tím na snížení hluku a emisí). To bude mít následně dopad i na kvalitu života, zdraví a zvýšení bezpečnosti obyvatel. Ke snížení emisí rovněž přispěje větší využívání atraktivnější regionální i městské veřejné dopravy (záchytná parkoviště P+R na okrajích měst, ekologické prostředky veřejné dopravy). Projekty integrovaného záchranného systému a krizového řízení zase přispějí k ochraně životního prostředí a obyvatelstva při haváriích a mimořádných událostech.

3.1.2 Cíle prioritní osy

Globální cíl prioritní osy:

Zkvalitnit dopravní infrastrukturu, infrastrukturu krizového řízení a dopravní obslužnost v regionu při současném respektování ochrany životního prostředí. Zajistit komplexní rozvoj infrastruktury regionu, která zvýší mobilitu osob, zboží a služeb, sníží dopady lidské činnosti na životní prostředí a zefektivní krizové řízení v regionu.

Specifické cíle:

- Zabezpečit obnovu a modernizaci regionálních silnic, přispívajících k napojení na síť TEN-T, vzájemně propojit hospodářská centra a adekvátním způsobem napojit klíčové dopravní uzly a periferní oblasti na ekonomická centra regionu při minimálních dopadech na ekosystémy.
- Modernizovat mezinárodní Letiště Leoše Janáčka Ostrava a zlepšit jeho dopravní spojení s metropolí regionu a dalšími městy.
- Zajistit rozvoj veřejné dopravy integrací jednotlivých druhů dopravy a zvýšením její kvality, a eliminovat tak růst dopravní zátěže ekonomických center individuální automobilovou dopravou. Umožnit obyvatelům venkovských oblastí dojíždku do míst s vyšší nabídkou pracovních příležitostí.
- Zkvalitnit infrastrukturu krizového řízení kraje (včetně integrovaného záchranného systému).

3.1.3 Strategie pro dosažení cílů

V souladu se stanovenými cíli budou provedena opatření pro rozvoj regionální silniční infrastruktury zajišťující zlepšení dostupnosti celého území Moravskoslezského kraje návazně na silnice I. třídy a budovanou dálniční síť. V Bílé knize rekonstrukce a modernizace silnic II. a III. třídy Moravskoslezského kraje pro léta 2007-2013 budou určeny priority ve vazbě na zlepšování dostupnosti, zvyšování bezpečnosti dopravy a vytváření podmínek pro rozvoj podnikání.

Bude podporován rozvoj komunikací, zajišťujících zvýšení dostupnosti okrajových území Moravskoslezského kraje. Preferovány budou projekty výstavby a modernizace silnic, které napojují území na síť TEN-T.

Bude podporován rozvoj systémově vymezených místních komunikací tam, kde přispívají ke bezpečnosti provozu a zkvalitnění dopravního propojení obcí regionu.

Na silniční síti II. a III. třídy a místních komunikacích budou realizována opatření ke zvýšení bezpečnosti účastníků silničního provozu a ke snížení vlivu provozu na životní prostředí.

Pro zvýšení atraktivity cyklistické dopravy jako ekologické alternativy individuální silniční dopravy a ke zvýšení bezpečnosti v území s hustou silniční dopravou bude podporováno systematické budování cyklistických stezek a cyklotras, umožňujících bezpečnou cestu do škol, zaměstnání nebo za zábavou. Strategie podpory bude v souladu se zásadami Konceptu rozvoje cyklistické dopravy Moravskoslezského kraje.

Ze strukturálních fondů EU nebude podporována údržba komunikací, pouze rekonstrukce, modernizace nebo výstavba komunikací II. a III. třídy, resp. místních komunikací.

Zastupitelstvo Moravskoslezského kraje usnesením z 22. 12. 2005 ustanovilo rozvoj Letiště Leoše Janáčka Ostrava, jež patří k hlavním prioritám rozvoje kraje, za předmět veřejného hospodářského zájmu Moravskoslezského kraje. V programovém období 2007-2013 bude realizováno několik samostatných projektů, které přispějí ke zvýšení odbavovací kapacity mezinárodního Letiště Leoše Janáčka Ostrava, ke zvýšení bezpečnosti leteckého provozu a cestujících. Dalším významným projektem je zajištění dostupnosti letiště železniční dopravou, který zahrnuje výstavbu železničního terminálu u letiště. Budou rovněž vytvářeny podmínky pro rozvoj dalších návazných služeb letiště, spojenými s dostupností a atraktivitou letiště, jako je výstavba účelových komunikací, napojujících letiště a sousední průmyslovou zónu na silniční síť.

Bude zvyšována atraktivita veřejné dopravy integrací veřejné dopravy v rámci kraje, včetně potřebného technického vybavení, usnadněním přestupu mezi jednotlivými dopravními systémy, budováním a rekonstrukcemi dopravních terminálů, pořízením bezbariérových a ekologických vozidel hromadné dopravy (regionální kolejová doprava, MHD ve městech). Technické podmínky pro výběr vozidel regionální kolejové dopravy bude konzultován s MD. Pro plynulost dopravy budou zaváděny systémy řízení dopravy, umožňující preferenci veřejné dopravy. Na podporu veřejné dopravy ve městech (dopravní terminály, odbavovací systémy a systém řízení dopravy) a pořízení ekologických vozidel veřejné dopravy budou alokovány prostředky ve výši minimálně ve výši minimálně 58,3 mil. EUR (dle prioritních témat 25 - Městská doprava, 28 Inteligentní dopravní systémy a 52 - Podpora čisté městské dopravy dle kategorizace pomoci z Fondů (příloha II prováděcího nařízení).

Intervence v oblasti veřejné dopravy budou prováděny v souladu s právem ES a ČR (včetně pravidel pro veřejné zakázky a hospodářskou soutěž). Rovněž bude zabezpečeno, aby prostředky ze strukturálních fondů byly využity jasně a efektivně, ve veřejném zájmu a bez nepřiměřeného zisku.

Jako základní článek krizového řízení v kraji bude vybudováno krajské Integrované bezpečnostního centrum, které bude společné pro všechny emergentní složky v kraji a bude současně sloužit i pro město Ostrava. Realizace tohoto centra naváže na zkušenosti s realizací městského centra tísňového volání v Ostravě, které je již 10 let v provozu a vyžaduje inovaci. V návaznosti na budování nových komunikací a průmyslových zón bude potřeba vybudovat a vybavit nová výjezdová stanoviště a modernizovat technické vybavení stávajících.

U velkých investic, pokud to bude metodika způsobilých výdajů, veřejné podpory a zadávání veřejných zakázek umožňovat, bude podporováno partnerství veřejného a soukromého sektoru.

Prioritní osa 1 navazuje na obecnou zásadu Strategických obecných zásad Společenství „*Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracovníky*“ zajištěním napojení území regionu na komunikace sítě TEN-T prostřednictvím komunikací II. a III. třídy. Prioritní osa 1 dále na tuto obecnou zásadu navazuje intervencemi v oblasti alternativních forem dopravy, zvyšování bezpečnosti silniční dopravy, koordinace rozvoje městské a meziměstské veřejné dopravy (včetně železniční). V oblasti udržitelného rozvoje bude v prioritní ose 1 podporováno pořízení vozidel pro čistou městskou a meziměstskou veřejnou dopravu, rekonstrukce silnic a výstavba obchvatů sídel přispěje ke zvýšení plynulosti provozu a ke snížení emisí skleníkových plynů.

Dále prioritní osa částečně navazuje na obecnou zásadu „Zlepšení znalostí a inovace: cesta k růstu“ u inovativních řešení v oblasti koordinace a řízení dopravy; intenzivní využití ICT technologií bude zahrnovat Integrované bezpečnostní centrum.

3.1.4 Hlavní oblasti podpory

Prioritní osa je strukturována do následujících oblastí podpory:

- Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury
- Rozvoj a dostupnost letiště Leoše Janáčka Ostrava
- Rozvoj dopravní obslužnosti
- Infrastruktura integrovaného záchranného systému a krizového řízení

Oblast podpory 1.1 Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury

- Modernizace a výstavba silnic II. a III. třídy, včetně odstranění největších dopravních závad na silniční síti a na průtazích měst, zvyšující bezpečnost a plynulost dopravy – rekonstrukce nehodových, rizikových nebo nekapacitních úseků a křižovatek, dopravní informační a řídicí systémy.
- Výstavba obchvatů měst a obcí pro silnice II. a III. třídy.
- Výstavba a rekonstrukce místních komunikací zlepšujících dopravní dostupnost současných nebo plánovaných podnikatelských aktivit nebo kulturních či přírodních cílů, přispívajících k rozvoji obcí, nebo jsou-li součástí nápravy škod po živelných pohromách
- Opatření na komunikacích, vedoucí ke zvýšení bezpečnosti silničního provozu.
- Budování a modernizace strategických významných cyklostezek a cyklotras.

Oblast podpory 1.2 Rozvoj a dostupnost letiště Ostrava

Zvýšení kapacity pro osobní i nákladní přepravu včetně zázemí

- Rozšíření infrastruktury a technického vybavení pro provoz letiště (vybavení pro provoz za nízké dohlednosti, rozšíření pojezdových drah, rozšíření odbavovací plochy pro letadla, příletová hala).
- Vznik nových služeb (kryté parkoviště), modernizace bezpečnostní infrastruktury (řídicí věž, bezpečnostní komplex).
- Stroje a vybavení pro odbavování letadel, údržbu dráhových systémů a technické prostředky letištního záchranného systému.
- Infrastruktura pro realizaci podnikatelských aktivit souvisejících s leteckým provozem v prostoru letiště.

Zajištění dopravního napojení na Ostravu a okolní města a regiony

- Výstavba napojení letiště na železniční dopravu – výstavba přestupního železničního terminálu.
- Rekonstrukce a výstavba účelových komunikací.

Oblast podpory 1.3 Rozvoj dopravní obslužnosti

Rozvoj integrovaného dopravního systému na území kraje a podpora regionální veřejné dopravy

- Integrace a zavádění integrovaných systémů veřejné dopravy na úrovni kraje.
- Obnova odbavovacích systémů.
- Zavádění řídicích a informačních systémů pro městskou hromadnou dopravu.

Zvýšení atraktivity hromadné dopravy dobudováním související infrastruktury

- Budování a rekonstrukce přestupních terminálů pro přestup mezi jednotlivými dopravními systémy, rekonstrukce a budování vybraných zastávek (včetně železničních).
- Zajištění návaznosti na individuální dopravu (parkoviště typu P+R, ekologické formy parkování), doplňující stavby integrující jednotlivé druhy dopravy.
- Zlepšení dostupnosti veřejné dopravy pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace pořízením a modernizací vozového parku (bezbariérová vozidla)
- Doprovodná infrastruktura spojená s provozem pořizovaných vozidel (místa pro stání, garáže, plničky (jen na plyn) atd.
- Pořízení a modernizace drážních vozidel městské (tramvaje, trolejbusy) a meziměstské (regionální kolejová vozidla) hromadné přepravy osob
- Pořízení a modernizace ekologických autobusů příměstské a městské hromadné dopravy (využívající alternativní paliva a naftové motory dle emisních norem EURO 5 a vyšších)

Při pořizování a modernizaci vozidel a rekonstrukci související infrastruktury (úpravy zastávek a stanic) budou upřednostněna řešení zajišťující zlepšení dostupnosti veřejné dopravy pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace.

Oblast podpory 1.4 Infrastruktura integrovaného záchranného systému a krizového řízení

Rozvoj integrovaného záchranného systému a systémů krizového řízení včetně technického a komunikačního zabezpečení

- Systém havarijní komunikace mezi obyvateli, podniky a veřejnou správou,
- Soustředění pracoviště krizového řízení kraje a jeho dalších složek s operačními středisky Hasičského záchranného systému, zdravotní záchranné služby, Policie ČR, Městské policie Ostrava,
- Zefektivnění systému příjmu tísňových volání, vysílání sil a prostředků (společné dispečerské pracoviště záchranných složek, datové a hlasové propojení záchranných složek),
- Výstavba a rekonstrukce výjezdových stanovišť a pořízení a modernizace jejich technického vybavení.

3.1.5 Kategorie intervencí

Kód	Prioritní téma
16	Železnice
18	Mobilní majetek železnic
23	Regionální/místní komunikace
24	Cyklistické stezky
25	Městská doprava
28	Inteligentní dopravní systémy
29	Letiště
52	Podpora čisté městské hromadné dopravy
53	Předcházení rizikům (včetně návrhu a provedení plánů a opatření na předcházení přírodním a technologickým rizikům a jejich řízení)

3.1.6 Příjemci

- Moravskoslezský kraj, organizace jím zřízené a založené,
- obce, dobrovolné svazky obcí, organizace zřízené a založené obcemi a dobrovolnými svazky obcí,
- nestátní neziskové organizace,
- Správa železniční dopravní cesty,
- dopravci zajišťující veřejnou dopravu na základě závazku veřejné služby,
- vlastníci zastávek veřejné hromadné dopravy,
- Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje

3.1.7 Forma podpory

Nevratná přímá pomoc (dotace).

V případě veřejné podpory bude veřejná podpora propočítána k celkovým způsobilým výdajům projektu a nepřekročí 40 % těchto výdajů (NGE - čistý ekvivalent grantu). Celková výše veřejné podpory pro jednotlivé příjemce tak nesmí překročit strop veřejné podpory, stanovený v regionální mapě intenzity veřejné podpory na období 2007-2013 dle Pokynů k regionální podpoře č. 2006/C54/08 na období 2007-2013.

V zónách a tématech vymezených integrovanými plány rozvoje měst je možné financování projektů fondy rozvoje měst zřízenými v rámci nástroje JESSICA, které budou městům zprostředkovávat úvěry či záruky.

3.1.8 Typ podpory

Individuální projekty.

3.1.9 Flexibilita (křížové financování)

Flexibilita nebude využita.

3.1.10 Koordinace s intervencemi jiných OP

Koordinace s IOP

V prioritní ose 1 Regionální infrastruktura a dostupnost řeší ROP MS krajskou část infrastruktury pro krizové řízení, která je v majetku a zodpovědnosti kraje – bude realizován pilotní projekt krajského Integrovaného bezpečnostního centra. Řešení ROP MS bude v oblasti krizového řízení navazovat na IOP (prioritní osa IOP “Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb“), kde využije vzdělávací a výcvikové centrum a prostředky komunikace připravované v IOP.

Koordinace s OP D

Oblasti veřejných intervencí ROP MS a OP D mají zcela odlišné obsahové zaměření a v podstatě se tematicky doplňují. V oblasti silniční dopravní infrastruktury řeší OP D tuto infrastrukturu na národní úrovni, tj. dálnice a silnice 1. třídy. ROP MS je zaměřen na dopravní infrastrukturu ve vlastnictví krajů, tj. ROP MS na intervence OP D navazuje modernizací, rekonstrukcí a výstavbou silnic II. a III. třídy (ve vybraných případech i místních komunikací) napojujících region na silniční síť TEN-T.

V oblasti železniční dopravy OP D řeší rekonstrukce železničních tratí, ROP MS navazuje výstavbou nového železničního napojení letiště Leoše Janáčka Ostrava, podporou přestupních terminálů a vybraných železničních zastávek. ROP MS dále podporuje pořízení a modernizaci drážních vozidel meziměstské hromadné přepravy osob (regionální kolejová

vozidla), drážních vozidel městské hromadné dopravy (tramvaje a trolejbusy) a dalších vozidel městské hromadné dopravy s ekologickým pohonem (autobusy). Pořizování a modernizaci drážních vozidel OP D nepodporuje.

Koordinace s PRV

Ve vztahu Programu rozvoje venkova (PRV) bude ROP MS řešit modernizaci a výstavbu místních komunikací v obcích nad 500 obyvatel, zlepšujících dopravní dostupnost současných nebo plánovaných podnikatelských aktivit nebo kulturních či přírodních cílů, přispívajících k rozvoji obcí a dále opatření na komunikacích, vedoucí ke zvýšení bezpečnosti silničního provozu. PRV řeší místní komunikace v obcích do 500 obyvatel a s investičním nákladem do 5 mil. Kč.

Koordinace s OP přeshraniční spolupráce ČR - Polsko 2007-2013 a OP přeshraniční spolupráce Slovensko - ČR 2007-2013 ROP má tematickou vazbu na OP přeshraniční spolupráce ČR - Polsko 2007-2013 a OP přeshraniční spolupráce Slovensko - ČR 2007-2013, jež obsahují prioritní osu zaměřenou na posilování dopravní dostupnosti, výhradně však v příhraničních oblastech. Oblasti veřejných intervencí operačních programů přeshraniční spolupráce se s ROP MS nepřekrývají z důvodu jejich odlišného cíle a procesu implementace. Oba operační programy Přeshraniční spolupráce podporují budování dopravní infrastruktury regionálního a místního významu s přeshraničním efektem, zatímco ROP MS podporuje rozvoj infrastruktury napojující region soudržnosti Moravskoslezsko na síť TEN-T. Veřejné intervence ROP MS v oblasti dopravní infrastruktury tak budou doplněny o intervence, zaměřující se výhradně na příhraniční oblasti, jejichž cílem je rozvíjet přeshraniční spolupráci prostřednictvím zlepšování dopravní dostupnosti.

3.2 Prioritní osa 2 Podpora prosperity regionu

3.2.1 Výchozí stav a zdůvodnění prioritní osy

Tato prioritní osa je zaměřena na podporu prosperity regionu zajištěním dostupnosti infrastruktury veřejných služeb (školství, sociální péče, zdravotnictví), rozvojem cestovního ruchu, odstraňováním nevyužívaných ploch a zlepšením vnímání regionu jeho obyvateli, podnikateli působícími v regionu a potenciálními investory a turisty.

Dostupnost a zvyšování kvality a efektivnosti vybraných veřejných služeb

Poskytování veřejných služeb je limitováno nedostatečným materiálním a technickým zajištěním v důsledku omezených finančních prostředků.

Vzdělávání

Vzdělávání musí reagovat na priority vzdělávací politiky – princip celoživotního učení a zvyšování efektivnosti vzdělávacího systému. Významnou roli v této oblasti hraje znevýhodnění podmínek vzdělávání, které je dáno nižší průměrnou úrovní ekonomického, sociálního a kulturního statutu rodin v kraji, a nerovnoměrné působení tohoto faktoru v mikroregionech kraje. Cílem vzdělávací politiky Moravskoslezského kraje je eliminovat znevýhodnění, dané prostředím rodin, ze kterých pocházejí žáci. Na tyto výzvy je nutno reagovat i v oblasti materiálního vybavení škol podporou jejich komunitní role a rozvojem zařízení pro aktivní využívání volného času mládeže.

Dalším významným problémem je vyvážení aktuálních požadavků trhu práce, vycházejících z rozvoje tradiční ekonomiky kraje (odvětví uhelné, ocelářské, strojírenské, chemické, dřevozpracující a stavebních hmot) s novými strategickými ekonomickými prioritami (informační technologie, bezpečnost, mechatronika, nové materiály, environmentální technologie, obnovitelné zdroje). Pro řadu vzdělávacích institucí, zejména pro střední školy, je obtížné zajistit, aby jejich vybavení bylo na úrovni současného technologického rozvoje, protože toto vybavení je nákladné. Důraz bude kladen na rozvoj dalšího vzdělávání dospělých realizovaného na SŠ a VOŠ.

V kraji existuje síť veřejných knihoven, v níž klíčovou roli hraje Moravskoslezská vědecká knihovna, která poskytuje své informační, koordinační a metodické služby v rámci celého kraje.

Sociální péče

Podobně jako v celé západní Evropě dochází i v České republice ke stárnutí obyvatelstva. Rostoucí skupina obyvatel důchodového věku má specifické potřeby, které je nutné zohlednit. Dalšími ohroženými skupinami obyvatel jsou děti a mladiství, etnické menšiny a osoby se zdravotním postižením. Obce a nestátní neziskové organizace zajišťují převážnou část terénních služeb sociální péče. Kraj a velká města naproti tomu zajišťují provoz rezidenčních zařízení s větší kapacitou klientů. S ohledem na vyšší efektivitu a kvalitu sociálních služeb je nutno zavádět ve větší míře terénní a intervenční sociální služby a transformovat rezidenční zařízení dle současných standardů sociální péče.

Zdravotnictví

V Moravskoslezském kraji je střední délka života zejména u mužů kratší než v ostatních regionech ČR. Tato skutečnost je způsobena zejména historicky daným špatným stavem životního prostředí, strukturou průmyslu, charakterizovanou těžkými provozy se zvýšeným nebezpečím úrazu, stresem, ale i nezdravým životním stylem. Na tuto situaci je nutno reagovat zkvalitňováním zdravotní péče, využíváním moderních technologických postupů a metod, které dovolují zdravotnickým zařízením poskytovat svým pacientům lepší, kvalitnější a efektivnější zdravotní péči. K tomu je nutno zajistit modernizaci přístrojů

zdravotnické techniky, případně stavebním úpravy budov tak, aby konstrukčně odpovídaly požadavkům nových technologií a aby zdravotnická zařízení mohla poskytovat zdravotně-sociální péči osobám, znevýhodněným jejich zdravotním stavem nebo věkem.

Nezanedbatelnou úlohu v systému zdravotní péče sehraává také zdravotní prevence, která je nezbytnou součástí lékařské péče, neboť sehraává důležitou roli při bránění vzniku onemocnění, umožňuje u pacientů včas odhalit počáteční stadia závažných onemocnění a včas zahájit případnou léčbu.

Cestovní ruch

Region Moravskoslezsko disponuje významným potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu především v segmentech pěší turistiky, lyžařské turistiky, cykloturistiky a v zimních sportech (rekreační sjezdové lyžování) v oblastech Beskyd a Jeseníků. Kromě uvedených existují také příležitosti v rozvoji některých speciálních segmentů – industriálního cestovního ruchu, kongresové turistiky nebo i venkovské turistiky.

V Moravskoslezském kraji existuje poměrně velké množství kulturních, technických a průmyslových památek, z nichž mnohé nejsou vhodným způsobem využívány jako atraktivity cestovního ruchu. Některé tyto památky jsou vhodnými kandidáty pro zápis na seznam UNESCO. Mnohým z těchto památek však chybí další doprovodná infrastruktura (přístupové komunikace, parkovací plochy, sociální zařízení apod.).

V Moravskoslezském kraji je trvalý nedostatek turistických atrakcí – velkých zábavních, sportovních a návštěvnických center. Dle monitoringu návštěvníků je zřejmé, že taková centra výrazně v Moravskoslezském kraji chybí, obzvláště pro cílovou skupinu „rodiny s dětmi“, která je druhou nejpočetnější skupinou návštěvníků. Budou podporovány přednostně turistické atraktivity s celoročním využitím.

V regionu je indikována poměrně hustá síť ubytovacích zařízení, jejich druhová struktura a hustota je nerovnoměrná a kvalita poskytovaných služeb je nedostatečná. Proto bude podporována modernizace stávajících ubytovacích zařízení, zvyšující kvalitu ubytování v cestovním ruchu. V odůvodněných případech (v oblastech s nevyhovující druhovou strukturou nebo hustotou ubytovacích kapacit) je možné podpořit také budování nových ubytovacích zařízení.

Brzdou rozvoje cestovního ruchu v kraji je také poměrně nízká míra organizovanosti cestovního ruchu, která je dána především nízkou mírou kooperace veřejného, soukromého a neziskového sektoru, což se projevuje především v jeho podpoře. Zřetelná je především nízká míra kooperace ze strany soukromých subjektů.

Moravskoslezský kraj má relativně dostatek turistických informačních center, jejichž kvalita je však mnohdy velmi rozdílná. V některých, především příhraničních částech kraje však turistická informační centra chybí.

V regionu dále chybí kvalitní programy pro vzdělávání odborníků pro rozvoj cestovního ruchu, chybí informační a vzdělávací programy resp. semináře k novým formám a produktům cestovního ruchu pro současné poskytovatele služeb cestovního ruchu, které by umožnily zkvalitnění těchto služeb. V portfoliu vzdělávacího systému cestovního ruchu chybí rekvalifikační programy pro vzdělávání obyvatel regionů, postižených restrukturalizací, kde mohou být některé formy cestovního ruchu novým či alternativním zdrojem obživy (např. venkovská turistika).

Brownfields

Jedním z důsledků průmyslové historie Moravskoslezského kraje, vývoje sídelní struktury, ale i vývoje zemědělství v posledních 15 letech, je existence řady ploch, které ztratily své původní funkční využití. Jedná se o bývalé průmyslové areály, krajinu postiženou těžbou uhlí, nevyužívané zemědělské areály i objekty občanské vybavenosti. Vyhledávací studie realizovaná v regionu Moravskoslezsko v roce 2006 identifikovala 232 ploch typu brownfield o celkové rozloze přes 2 000 ha. Kolem 70 % těchto brownfields vzniklo zemědělskou nebo průmyslovou činností, avšak z hlediska budoucího využití je pro čistě průmyslové, nebo zemědělské vhodných cca 20 % těchto pozemků. Pro téměř polovinu brownfields bylo identifikováno jako nejvhodnější smíšené využití (průmysl, služby, bydlení apod.). Z hlediska cílů ROP klíčová je regenerace brownfields na městské funkce, občanskou vybavenost, bydlení, nebo veřejnou zeleň, která byla identifikována jako vhodná pro 33% brownfields.. Více než 70 % brownfields se nachází na území měst, velmi často uvnitř urbanizovaného území, kde negativně ovlivňují vzhled území a brání jeho potenciálnímu rozvoji jinou formou využití. Problematika brownfields bude komplexně řešena na základě pevně vymezených rozhraní v rámci tematických operačních programů.

Marketing regionu

Moravskoslezský kraj je v současnosti stále spojován s negativním image minulosti, především s těžkým průmyslem (doly, hutě) a jeho následky (zdevastované životní prostředí). Kraj je vnímán jako sociálně slabý, s nízkou kupní silou. Mediální obraz kraje je negativní a je horší než u jiných krajů. Byla zpracována Marketingová strategie kraje na období 2006-2008, která systematicky řeší změnu image regionu.

3.2.2 Cíle prioritní osy

Globální cíl prioritní osy:

Zvýšit prosperitu ekonomiky a kvalitu života v regionu a snížit míru nezaměstnanosti.

Specifické cíle:

- Zvýšit kvalitu života v regionu budováním, modernizací a rekonstrukcí infrastruktury veřejných služeb.
- Zvýšit prosperitu regionu vytvářením podmínek pro rozvoj cestovního ruchu.
- Vytvořit podmínky pro vhodné využití opuštěných areálů v souladu s potřebami regionu.
- Změnit image kraje.

3.2.3 Strategie pro dosažení cílů

Prosperita regionu závisí na mnoha faktorech, z nichž Regionální operační program bude podporovat rozvoj infrastruktury veřejných služeb, rozvoj cestovního ruchu, regeneraci brownfields a změnu image regionu.

Podpora infrastruktury veřejných služeb se zaměřuje na hmotné investice v oblasti vzdělávání, infrastruktury sociálních a zdravotních služeb, infrastruktury pro využití volného času a zajištění informačních služeb pro občany prostřednictvím sítě knihoven, a dále sociální integraci specifických skupin, ohrožených sociálním vyloučením. Projekty zaměřené na rozvoj infrastruktury veřejných služeb mohou také využívat křížového financování, tzn. spolufinancování výdajů jinak způsobilých z ESF. V Dohodě o vzájemné spolupráci se ROPy a programy financované z ESF zavazují ke vzájemné spolupráci a koordinaci při implementaci operačních programů

V oblasti vzdělávací infrastruktury bude podporována modernizace vybavení škol tak, aby odpovídala požadavkům vzdělávání pro 21. století, bude podporována komunitní role škol a vybavení pro aktivní využívání volného času, a to včetně rekonstrukce budov. Současně budou vytvářeny podmínky pro přípravu a nabídku kvalitních pracovníků pro nová strategická

odvětví v množství, které nejen vyhoví současné poptávce, ale bude také iniciovat růst této poptávky v budoucnu. Realizace podpory bude navazovat na strategii Moravskoslezského kraje. Aktivita podporovaná z ROP MS jsou v souladu především se dvěma strategickými směry Dlouhodobého záměru rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje - „Zkvalitnění a modernizace vzdělávání“ a „Podpora dalšího vzdělávání“. Dalším dokumentem, na který realizace podpory ROP MS navazuje je „Program rozvoje kraje“, s prioritní oblastí 2 Úspěšní lidé, která zahrnuje strategické cíle rozvoje vzdělávání a navržená opatření vedoucí ke zlepšení vzdělávací infrastruktury, především pak rozvoj oborových center, rozvoj komunitních center či celoživotního vzdělávání.

Bude podporován rozvoj infrastruktury sociálních služeb včetně infrastruktury pro sociální integraci specifických skupin ohrožených sociálním vyloučením tak, aby byla zajištěna přiměřená dostupnost a odpovídající kvalita těchto služeb. Podporované aktivity v oblasti sociálních služeb jsou v souladu s „Koncepcí sociálních služeb v Moravskoslezském kraji“, „Programem rozvoje kraje“ a „Plánem vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením. V prvních dvou dokumentech je kladen důraz na rozvoj sociálních služeb spadajících do Zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb., především pak na rozvoj terénních služeb a intervenčních služeb. Z třetí koncepce pak vyplývá nutnost podpory chráněných dílen, jež nespadají do Zákona o sociálních službách.

Podpora infrastruktury zdravotních služeb bude zaměřena na zvýšení kvality služeb a efektivní vynakládání zdrojů. Dle potřeb plynoucích z výsledků optimalizace struktury poskytované zdravotní péče ve zdravotnických zařízeních zřizovaných a založených Moravskoslezským krajem budou podporovány aktivity zaměřené na zajištění rovnoměrné kvality zdravotní péče v klíčových oborech na území Moravskoslezského kraje zahrnující výstavbu, přestavbu a přístavbu budov nemocnic včetně pořízení zdravotnické techniky.

V oblasti rozvoje cestovního ruchu bude podpora směřovat ke kvantitativně i kvalitativně vyšší úrovni turistických atrakcí, služeb a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu, tvorbě produktových balíčků, zvyšování kvality řízení a organizace cestovního ruchu a využití nových způsobů financování rozvoje cestovního ruchu. Podpora bude poskytována v souladu s regionální strategií rozvoje cestovního ruchu, která je zahrnuta v Marketingové strategii rozvoje cestovního ruchu v turistickém regionu Severní Morava a Slezsko, případně v budoucnu tvořenými strategiemi cestovního ruchu.

Regenerace ploch brownfields je žádoucí nejen z hlediska opětovného využití území, ale jsou s ní spojeny i další pozitivní faktory, mezi něž patří zejména zvýšení příjmů a podpora ekonomiky v území a vytvoření nových pracovních příležitostí, revitalizace celého území, odstranění ekologických zátěží v sídelní krajině, alternativa k záboru půdy pro stavby "na zelené louce" i ochrana zdraví obyvatel a zkvalitňování životního prostředí.

Rozvoj lokalit typu brownfields je až na výjimky nezajímavý pro soukromé investice. Tyto lokality lze prakticky nabízet pro soukromé investice zpravidla pouze jako „minulý brownfield“, to znamená jako lokality, které již regenerací prošly. Strategií podpory regenerace brownfields v této prioritní ose je zvýšení kvality především městského prostředí, kterého bude dosaženo odstraněním brownfields, tedy dosažení stavu ve kterém je území „bývalého brownfieldu“ schopno konkurovat z hlediska budoucího rozvoje zeleným plochám a současně neovlivňuje negativně vzhled okolí. Nebudou podporovány investice do nového využití brownfields, s výjimkou zajištění jejich dopravní dostupnosti, napojení na inženýrské sítě a ozelenění území.

Bude budována image regionu ve vazbě na čtyři oblasti – Moravskoslezský kraj jako nejlepší místo k životu, ke studiu, podnikání a trávení volného času (turistická destinace).

U velkých investic, pokud to bude umožňovat metodika způsobilých výdajů, veřejné podpory a zadávání veřejných zakázek, bude podporováno partnerství veřejného a soukromého sektoru, a to zejména v oblasti regenerace brownfields, infrastruktury veřejných služeb a rozvoje cestovního ruchu.

Budou podporovány takové projekty, které nemají negativní vliv na životní prostředí. To se týká např. infrastruktury cestovního ruchu. U podpory regenerace brownfields navíc dojde k pozitivnímu vlivu na životní prostředí.

Prioritní osa 2 naplňuje obecnou zásadu Strategických obecných zásad Společenství „*Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracovníky*“ podporou odstraňování brownfields pro jiné než průmyslové a zemědělské účely. Ve vztahu k udržitelnému využití energií budou – zejména v oblasti podpory cestovního ruchu – preferovány projekty energeticky efektivní, s nízkou spotřebou energie, nebo využívající alternativní zdroje energie.

Rovněž je indikována vazba na obecnou zásadu „*Zlepšení znalosti a inovace: cesta k růstu*“ v projektech využívající ICT technologií – u vybavení školských a zdravotnických zařízení. Aktivity prioritní osy 2 také přispějí k naplnění obecné zásady „*Vytváření většího počtu a lepších pracovních míst*“, zvláště podpora cestovního ruchu, která je potenciálním zdrojem nových pracovních míst. Zkvalitnění vybavení středních škol přispěje k lepšímu uplatnění jejich absolventů na trhu práce a současně vytvoří podmínky i využití těchto škol pro celoživotního vzdělávání. Zkvalitnění infrastruktury sociálních služeb bude podporovat mimo jiné začleňování ohrožených skupin mládeže a etnických menšin do společnosti, a tím i na trh práce. Modernizace vybavení zdravotnických zařízení přispěje ke zkrácení doby léčení a rychlejšímu návratu do práce.

3.2.4 Hlavní oblasti podpory

Prioritní osa je strukturována do následujících oblastí podpory:

- Infrastruktura veřejných služeb
- Rozvoj cestovního ruchu
- Podpora využívání brownfields
- Marketing regionu

Oblast podpory 2.1 Infrastruktura veřejných služeb

Tato oblast podpory se zaměřuje na hmotné investice v oblasti infrastruktury vzdělávání, sociálních a zdravotních služeb, infrastruktury pro využití volného času a zajištění informačních služeb pro občany prostřednictvím sítě knihoven, včetně sociální integrace specifických skupin ohrožených sociálním vyloučením.

Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání bude podporovat rekonstrukce a obnovu kapacit, materiálního a technického vybavení vzdělávacích zařízení a zařízení pro aktivní využívání volného času, která jsou ve správě obcí, kraje i neziskových organizací, občanských iniciativ a podobně, které pomáhají řešit specifické místní a regionální problémy v oblasti vzdělávání a aktivního využití volného času.

Podporovány budou investiční projekty v základním, středním, vyšším odborném školství a ve školských zařízeních se zaměřením na:

- modernizaci vybavení škol a školských zařízení, které odpovídá současnému vývoji a moderním výukovým metodám pro praktické i teoretické vyučování tak, aby bylo na

požadované úrovni technického vývoje anebo odpovídalo požadavkům zaměstnavatelů na trhu práce,

- podporu komunitní role škol (učebny a vybavení pro další vzdělávání, zázemí pro poskytování komunitních služeb),
- podporu aktivního využívání volného času (modernizace sportovišť, klubů pro zájmové vzdělávání, informační centra mládeže),
- tvorba vzdělávacích programů v souvislosti s infrastrukturou pro vzdělávání,
- rekonstrukce a výstavba nových objektů souvisejících s modernizací výuky či komunitní funkcí škol a školských zařízení,
- zavádění ICT a multimediálního vybavení a e-learningu do výuky ve školách a školských zařízeních s možností využití pro celoživotní učení.

V oblasti přípravy pracovníků pro strategická odvětví ekonomiky kraje bude podpora poskytována na:

- vytváření vybavení a provozování oborových center praktické přípravy pro klíčové obory MS kraje. Tato centra budou vznikat jak v rámci stávající sítě škol, tak při vybraných centrech celoživotního vzdělávání, vzdělávání personálu související se změnou charakteru poskytovaných služeb nebo zaváděním nových služeb.

Rozvoj infrastruktury sociálních služeb bude zahrnovat podporu projektů, které budou v souladu se Střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb na území Moravskoslezského kraje, Moravskoslezským krajským plánem vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením, či s výstupy komunitního plánování v jednotlivých obcích:

- výstavbu, rozvoj zázemí a materiálního vybavení zařízení poskytujících služby sociální péče dle zákona č. 108/2006 Sb. a pozdějších předpisů,
- výstavbu, rozvoj zázemí a materiálního vybavení zařízení poskytujících služby sociální prevence dle zákona č. 108/2006 Sb. a pozdějších předpisů,
- výstavbu, rozvoj zázemí a materiálního vybavení zařízení poskytujících služby odborného sociálního poradenství a dalších služeb sociální péče a prevence (dle zákona č. 108/2006 Sb. a pozdějších předpisů),
- transformaci pobytových zařízení o velkém počtu uživatelů na koedukovaná zařízení komunitního typu,
- výstavbu, rozvoj zázemí a materiálního vybavení zařízení na podporu rovných příležitostí pro znevýhodněné skupiny obyvatel (např. sociálně terapeutické dílny, sociální rehabilitace),
- výstavbu, rozvoj zázemí a materiálního vybavení chráněných dílen, kdy je příjemcem podpory NNO, zařízení sociálně - právní ochrany dětí, probační a mediační služby,
- provozní náklady při zahájení provozu zařízení sociálních služeb, max. na dobu 1 roku,
- vzdělávání personálu související se změnou charakteru poskytovaných služeb nebo zaváděním nových služeb.

Podpora zajištění efektivity a dostupnosti poskytování zdravotnických služeb

Bude podporována modernizace, rozvoj a vybavení zdravotnických zařízení přispívajících ke zvýšení dostupnosti a kvality zdravotní péče a zlepšení zdravotního stavu obyvatel, a to se zaměřením na:

- výstavbu, dostavbu, rekonstrukce a rozvoj zázemí, včetně technického vybavení, lůžkových zdravotnických zařízení poskytujících zdravotnické služby v rámci Moravskoslezského kraje
- technické vybavení zdravotnických zařízení s ohledem na jejich dostupnost, kvalitu a efektivní využívání,
- zavádění informačních technologií v souvislosti s pořízením technického vybavení,
- stavební úpravy nutné při pořízení nového technického vybavení zdravotnických zařízení,

- zvýšení dostupnosti a kvality zdravotnických zařízení pro osoby znevýhodněné jejich zdravotním stavem nebo věkem.

Oblast podpory 2.2 Rozvoj cestovního ruchu

- revitalizace a zpřístupnění kulturních, industriálních památek, technických zajímavostí a kulturního dědictví pro jejich využití jako atraktivit cestovního ruchu,
- podpora výstavby či obnovy vybavenosti v oblasti sportu, rekreace a lázeňství sloužící pro turisty a cestovní ruch, včetně zpřístupnění pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace,
- cílená podpora vybraných objektů či míst při formálním postupu žádosti o zařazení do UNESCO. Podpora při budování či rekonstrukci vhodné infrastruktury u těchto objektů / atraktivit,
- modernizace a rozvoj areálů zimních sportů (především v Beskydech a Jeseníkách) s předpokladem možností celoročního využití,
- rozvoj a zvyšování úrovně ubytovacích zařízení pro potřebu cestovního ruchu,
- obnova, rozvoj a rekonstrukce doprovodné infrastruktury pro cestovní ruch - turistické a cykloturistické trasy, naučné trasy, orientačně-informační systém, hippostezky, infrastruktura pro vodní aktivity a vodní turistiku,
- zlepšení kvality infrastrukturních služeb cestovního ruchu (cyklobusy, skibusy, cykloservisy apod.),
- zkvalitnění práce turistických informačních center,
- podpora tvorby nových turistických produktů a produktových balíčků,
- zavádění kvalitativních standardů a certifikace v cestovním ruchu,
- komplexní propagace cestovního ruchu regionu, podpora koordinačních a propagačních aktivit v turistických oblastech regionu.

Oblast podpory 2.3 Podpora využívání brownfields

Podpora bude zaměřena na regeneraci brownfields pro nezemědělské a nepodnikatelské účely, resp. na využití brownfields, jejichž plocha využitá pro zpracovatelský průmysl bude nižší než 50 % celkové rozlohy. Podporována bude regenerace brownfields především ve městech. Vzhledem k průmyslové historii regionu jsou mnohé brownfields umístěny v bezprostřední blízkosti měst, avšak nikoliv na jejich území. Proto bude podporována regenerace brownfields i mimo území měst. Podporována bude pouze regenerace brownfields ve vlastnictví veřejných subjektů, nebo subjektů založených na spolupráci veřejného a soukromého sektoru, ve kterých však veřejný sektor bude mít rozhodující vliv (veřejný developer).

Podpora regenerace brownfields bude poskytnuta v souladu s národním a komunitním právem, včetně pravidel zadávání veřejných zakázek, principu „znečišťovatel platí“ a souladu s pravidly veřejné podpory.

U projektů nezakládajících veřejnou podporu, které předpokládají prodej nebo pronájem regenerovaných pozemků, tj., které jsou připravovány jako částečně finančně návratné, je předpokládáno financování formou finanční mezery.

Podporována bude i regenerace, která nesměřuje bezprostředně k dalšímu investičnímu využití území – pro dočasnou výsadbu zeleně, dokud se pro ně nenajde jiné, ekonomicky vhodné využití, anebo pro rozšíření služeb občanské vybavenosti.

Podpora regenerace brownfields bude určena na transformaci území na „bývalý brownfield“, tj. na přeměnu brownfield na území vhodné pro umístění nových investic (veřejných i soukromých) nebo veřejné zeleně, pokud regenerované území není vhodné pro nové

investice. Realizace nových investic na regenerovaném území nebude v této prioritní ose financována s výjimkou rekonstrukce existujících objektů.

Budou podporovány následujících fáze regenerace :

- Podpora majetkoprávního řešení lokalit, včetně zajištění dopravní dostupnosti těchto lokalit pro místní silniční, cyklistickou a pěší dopravu.
- Projektová příprava regenerace, včetně potřebných průzkumů.
- Příprava území, demolice nepoužitelných objektů a vyklizení pozemků.
- Dekontaminace území.
- Terénní úpravy a sadové úpravy a výsadba zeleně.
- Napojení pozemku na dopravní a technickou infrastrukturu nutnou pro budoucí využití území, včetně přeložek.
- Rekonstrukce stávajících objektů vhodných k dalšímu využití.
- Aktualizace a rozvoj databáze brownfields.
- Vzdělávání s tematikou regenerace a revitalizace brownfields pro dotčené subjekty – obce, instituce veřejné správy a odbornou veřejnost.
- Partnerství pro sladění zájmů veřejných a privátních subjektů, které jsou v procesu regenerace a revitalizace zapojeny.

V případě financování regenerace brownfields prostřednictvím fondu rozvoje měst nástroje finančního inženýrství JESSICA je možno dále financovat:

- regeneraci brownfields ve vlastnictví soukromých subjektů
- regeneraci brownfields pro podnikatelské účely
- vybudování technické a dopravní infrastruktury na regenerovaném pozemku,
- vybudování podnikatelské infrastruktury, zejména pro malé a střední podniky, jež povede ke zvýšení jejich konkurenceschopnosti a zvýšení zaměstnanosti.

Oblast podpory 2.4 Marketing regionu

Budou podporovány aktivity které budou v souladu s Marketingovou strategií kraje:

Marketingová strategie regionu

- Rozvoj jednotného vizuální stylu.
- Zabezpečení jednotné prezentace značky kraje v rámci všech komunikačních aktivit – a to jak kraje, tak institucí, které užívají značku kraje ve svých aktivitách.
- Rozvoj obrazového konceptu značky kraje.

Implementace marketingové strategie

- Web a e-marketing, integrace aktivit v oblasti e-marketingu, jazykové mutace.
- Public Relations a externí komunikace – zpracování strategie a její implementace (mediální kampaně - mediální prostor, multimedialní spoty, výstavy, call centrum, propagační materiály).
- Budování image institucí regionu.
- Propagace kraje v zahraničních cílových destinacích.
- Podpora vzniku a rozvoj Touch Point.

Marketingové analýzy a měření

Pro zpětnou vazbu o naplňování cílů je nutné měřit výsledky konkrétních kroků. Proto je součástí Marketingové strategie také systém marketingových analýz a výzkumů. Klíčové jsou tyto:

- Síla značky MSK (Indexový ukazatel, který vyjadřuje sílu značky a vývoj image).
- Spokojenost návštěvníků kraje a Indexy – CSI a CLI (Customer Satisfaction Index a Customer Loyalty Index).
- Vývoj počtu návštěvníků kraje.
- Mediální analýzy.
- Benchmarking.

3.2.5 Kategorie intervencí

Kód	Prioritní téma
50	Sanace průmyslových areálů a kontaminované půdy
56	Ochrana a rozvoj přírodního dědictví
57	Jiná podpora zlepšení služeb cestovního ruchu
58	Ochrana a zachování kulturního dědictví
71	Cesty k integraci a znovuzapojení znevýhodněných osob na trh práce; boj proti diskriminaci v přístupu na trh práce a v profesním postupu a podpora kladného přístupu k rozmanitosti na pracovišti
72	Navrhování, zavádění a provádění reforem systémů vzdělávání a odborné přípravy s cílem rozvíjet zaměstnatelnost, zvyšování významu základního a odborného vzdělávání a odborné přípravy na trhu práce a neustálé zlepšování dovedností vzdělávacích pracovníků s ohledem na inovace a znalostní ekonomiku
73	Opatření na zvýšení celoživotní účasti na vzdělávání a odborné přípravě, mimo jiné prostřednictvím opatření zaměřených na snížení počtu osob s nedokončeným vzděláním, ukončení rozdělování předmětů na základě rozdílů mezi muži a ženami a zvyšování dostupnosti a kvality základního, odborného a terciárního vzdělávání a odborné přípravy
75	Vzdělávací infrastruktura
76	Zdravotní infrastruktura
79	Jiná sociální infrastruktura

3.2.6 Příjemci

- Moravskoslezský kraj a organizace jím zřízené a založené,
- obce, dobrovolné svazky obcí a organizace zřízené a založené obcemi a dobrovolnými svazky obcí,
- státní podniky,
- nestátní neziskové organizace,
- vzdělávací a poradenské instituce,
- školy a školská zařízení dle zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon),
- vysoké školy
- poskytovatelé sociálních služeb registrovaných dle zákona 108/2006 Sb. (Zákon o sociálních službách),
- profesní, oborová a jiná sdružení,
- podniky,
- zdravotnická zařízení,
- organizační složka státu,
- státní organizace,
- zájmová sdružení právnických osob, zřízená pouze k poskytování služeb v oblasti regionálního rozvoje,
- obchodní společnosti, poskytující služby v závazku veřejné služby.

3.2.7 Forma podpory

Nevratná přímá pomoc (dotace).

V případě veřejné podpory bude veřejná podpora propočítána k celkovým způsobilým výdajům projektu a nepřekročí 40 % těchto výdajů (NGE - čistý ekvivalent grantu). Celková výše veřejné podpory pro jednotlivé příjemce tak nesmí překročit strop veřejné podpory,

stanovený v regionální mapě intenzity veřejné podpory na období 2007-2013 dle Pokynů k regionální podpoře č. 2006/C54/08 na období 2007-2013.

V zónách a tématech vymezených integrovanými plány rozvoje měst je možné financování projektů fondy rozvoje měst zřízenými v rámci nástroje JESSICA, které budou městům zprostředkovávat úvěry či záruky.

3.2.8 Typ podpory

Individuální projekty.

3.2.9 Flexibilita (křížové financování)

Flexibilita bude využita pro:

- doprovodné aktivity k infrastruktuře veřejných služeb,
- vzdělávací aktivity doprovázející investice do rozvoje cestovního ruchu.

3.2.10 Koordinace s intervencemi jiných OP

Koordinace s OP RLZZ a OP VK

V oblasti podpory Infrastruktura veřejných služeb bude ROP MS zajišťovat budování a obnovu infrastruktury pro OP RLZZ a částečně i pro OP VK.

Koordinace s PRV

Doplňkově k PRV podporuje priorita 2 ROP MS výstavbu infrastruktury veřejných služeb v obcích nad 500 obyvatel (PRV toto podporuje v obcích do 500 obyvatel). ROP MS podporuje rozvoj cestovního ruchu, s výjimkou podpory projektů začínajících podnikatelů a podnikatelů v zemědělství, jež spadá do působnosti PRV.

Koordinace s IOP (oblast sociální integrace)

- a) Transformace rezidenčních sociálních zařízení – IOP bude řešit pilotní projekty transformace jmenovitě specifikovaných rezidenčních zařízení, která byla vybrána ve spolupráci MPSV a krajů. ROP MS komplementárně řeší infrastrukturu sociálních služeb zahrnutých v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
- b) Návrat příslušníků nejvíce ohrožených sociálně vyloučených romských lokalit zpět na trh práce a do společnosti bude v IOP řešen systémovým projektem/projekty, které budou zaměřeny na nejvíce ohrožené lokality vybrané na základě odborné studie. Jsou to lokality, ve kterých bylo identifikováno selhání nástrojů uplatňovaných na místní a regionální úrovni. ROP MS bude intervenovat infrastrukturou sociálních služeb nebo kombinovanými intervencemi v rámci integrovaných plánů rozvoje měst v ostatních lokalitách, nespecifikovaných v IOP.
- c) Prosazování a realizace nástrojů sociální ekonomiky – v IOP budou rozvíjeny inovativní postupy rozvoje sociální ekonomiky, zatímco ROP MS podporuje ověřené a legislativou podchycené postupy, jako jsou například chráněné dílny. Tyto typy intervencí budou v ROP MS jmenovitě specifikovány.

Koordinace s IOP (oblast veřejného zdraví)

- a) Vybavení zdravotnickou technikou - IOP bude podporovat vybavení vybraných národních sítí center akutní péče (tato centra specifikuje Ministerstvo zdravotnictví oborově i lokalizací ve vybraných nemocnicích). ROP MS bude podporovat komplementární investice související s rozvojem těchto center a dále vybavení zdravotnickou technikou v dalších zdravotnických zařízeních nebo částech zdravotnických zařízení, která nebudou součástí těchto sítí.

- b) Projekty prevence zdravotních rizik - IOP bude podporovat projekty realizované státními zdravotními ústavami a zdravotními pojišťovnami a národní nebo nadregionální projekty NNO. ROP MS bude podporovat projekty prevence zdravotních rizik regionálního významu.

Koordinace s IOP (oblast cestovního ruchu a kultury)

V ROP MS je komplexně řešena regionální problematika cestovního ruchu a kultury (včetně podpory kulturních památek, usilujících o zápis do Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO). Naproti tomu v prioritní ose IOP "Národní podpora cestovního ruchu" bude řešena na národní úrovni problematika destinačního managementu, marketingu cestovního ruchu a propagace kulturního dědictví, obnova a využití kulturních památek ve vlastnictví státu, nebo stávajících památek, zapsaných na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. V případě realizace vzorových projektů a budování infrastruktury pro moderní kulturní služby bude IOP podporovat pouze vybrané památky (seznam památek podporovaných z IOP bude zpracován Ministerstvem kultury a odsouhlasen kraji, ve kterých jsou tyto památky umístěny). ROP MS navazuje tematicky a místně specifickými výzvami k předkládání projektů v oblasti rozvoje cestovního ruchu (případně dle potřeby v dalších oblastech, jako je dopravní infrastruktura, dopravní obslužnost) zaměřenými na komplementární aktivity k projektům podporovaným IOP.

Koordinace s OP PI, OP ŽP a PRV (oblast regenerace brownfields)

Dle budoucího využití území je věcná hranice podpory regenerace brownfields mezi ROP MS, OPPI a PRV následující:

- ROP MS bude podporovat regeneraci brownfields pro převažující veřejné využití a sektor služeb.
- ROP MS nebude podporovat regeneraci brownfields, jejichž převážné budoucí využití bude pro podnikání (budoucí využití nemovitosti bude spadat do OKEČ: 15-37 nebo se bude jednat o strategické služby či technologická centra), neboť tyto podporuje OP PI s výjimkou regenerace brownfields financované fondem rozvoje měst nástroje finančního inženýrství JESSICA.
- ROP MS nebude podporovat regeneraci brownfields s budoucím využitím pro zemědělství, neboť tyto budou podporovány z PRV.

Dle závažnosti ekologických zátěží bude podpora sanace brownfields probíhat následovně:

- v rámci ROP MS (případně OPPI) bude na základě stanoviska MŽP možné řešit pouze méně závažné kontaminace. Sanaci závažných starých ekologických zátěží bude podporovat OP ŽP.

3.3 Prioritní osa 3 Rozvoj měst

3.3.1 Výchozí stav a zdůvodnění prioritní osy

Region Moravskoslezsko je nejlidnatějším krajem v ČR. Na 7 % rozlohy ČR žije 12,3 % populace (1,26 mil. obyvatel). V regionální metropoli Ostravě žije čtvrtina obyvatel celého regionu, v pěti městech nad 50 000 obyvatel žije 580 000 obyvatel, to je téměř 1/2 obyvatelstva kraje. Průmyslovou činností poznamenané centrum regionu je tvořeno téměř souvislou aglomerací tří největších měst regionu (Ostrava, Havířov, Karviná), která spolu s dvěma dalšími městy (Orlová a Bohumín) a několika dalšími obcemi koncentruje téměř 600 000 obyvatel. Tato aglomerace byla postižena útlumem hornictví a restrukturalizací ostatních tradičních odvětví průmyslu. Jedním z nejzávažnějších vnějších projevů restrukturalizace průmyslu je vysoká nezaměstnanost, která je z hlediska relativních srovnání nižší než ve vybraných regionech např. severozápadních Čech, ale z pohledu absolutních čísel představuje přes 20 % všech nezaměstnaných v ČR, koncentrovaných převážně na velmi malém území ostravsko-karvinské oblasti. Tato vysoká koncentrace nezaměstnaných přináší s sebou všechny průvodní negativní jevy, jako vyšší kriminalitu, užívání drog, vznik čtvrtí s koncentrací sociálně slabých obyvatel aj. Toto území má relativně dobrou, ale mnohdy zastaralou infrastrukturu.

Další skupinou měst jsou regionální průmyslová centra (Opava, Frýdek-Místek, Třinec, Nový Jičín, Krnov, Bruntál, Kopřivnice, Frenštát pod Radhoštěm a Studénka), která tvoří kostru osídlení zbývajících území kraje. Tato města mají svou vlastní průmyslovou základnu a nezaměstnanost je zde zpravidla nižší než v centru regionu. Úroveň nezaměstnanosti je v těchto městech ovlivněna aktuálním vývojem v místních firmách, ale i u mnohých z nich také vývojem v centrální aglomeraci kraje (vysokou intenzitou dojížděky do centra). Specifickými městy jsou město Český Těšín, které je menší částí souměstí, rozkládajícího se na české a polské straně hranice, a město Hlučín, které je z hlediska zaměstnanosti bezprostředně ovlivňováno vývojem v jádru regionu.

Města často neplní funkci katalyzátorů ekonomického rozvoje, neboť nemají dořešeny základní problémy pro svůj harmonický rozvoj (sociální a zdravotní služby spojené se stárnutím populace, dopravní infrastruktura, nedostatek připravených rozvojových ploch, kvalita bydlení zejména na sídlištích atd.).

Tato prioritní osa je zaměřena na podporu vyváženého rozvoje regionu, na snižování disparit v socioekonomické úrovni uvnitř regionu soudržnosti. Bude zaměřena na rozvoj dostupnosti infrastruktury veřejných služeb (školství, sociální péče, zdravotnictví), na zlepšování prostředí ve městech, a tím ke zvyšování jejich atraktivity pro obyvatele a pro podnikání, na odstraňování nevyužívaných ploch a zlepšení vnímání regionu jeho obyvateli, podnikateli, působícími v regionu, a potenciálními investory a turisty.

Podpora této prioritní osy bude v jedné části zaměřena na města s více než 50 000 obyvateli, kterých je v regionu 5 - Ostrava, Karviná, Opava, Frýdek-Místek a Havířov. V těchto městech, rozvojových pólech, žije téměř 1/2 obyvatel regionu.

Druhá část podpory je orientována na zbývajících 27 měst s 5 000 až 50 000 obyvateli, která plní roli subregionálních center rozvoje a tvoří je bývalá okresní města a další města s významnou vlastní základnou průmyslu a služeb.

Prioritní osa Rozvoj měst je propojena a úzce svázána s ostatními prioritními osami ROP, které také v různé míře přispívají k vyváženému rozvoji měst a regionu.

3.3.2 Cíle prioritní osy

Globální cíl prioritní osy:

Všestranně zkvalitnit prostředí měst a jejich občanskou infrastrukturu v souladu s potřebami jejich udržitelného rozvoje.

Specifické cíle:

- Zajistit rozvoj center měst a zvýšit atraktivitu měst – zvelebit centra, ve kterých je koncentrována velká část ekonomických a společenských aktivit a zkvalitnit sociální infrastrukturu pro obyvatele i návštěvníky.
- Zlepšit kvalitu bydlení a života v zaostávajících částech měst, revitalizovat a humanizovat obytné čtvrti a veřejná prostranství, posílit soudržnost obyvatelstva.
- Aktivizovat růstový potenciál měst - revitalizovat brownfields a vybrané městské části a zajistit přípravu dalších rozvojových zón pro všechny funkce (služby, volný čas).

3.3.3 Strategie pro dosažení cílů

Střed měst

Aby se předešlo odlivu obyvatel a návštěvníků z center měst, je nutno zatraktivnit centra měst pro podnikání, bydlení i trávení volného času. Zlepšení fyzického prostředí v centrech měst, ale i na sídlištích přispěje k vyšší atraktivitě měst pro rozvoj ekonomických aktivit. Historická centra měst jsou památkově chráněna, což přináší bariéry při jejich využití pro podnikání i bydlení. Na druhé straně rekonstruovaná historická centra jsou lákadlem pro jejich návštěvníky i obyvatele. Atraktivita měst bude posilována vybudováním a zkvalitněním sociální infrastruktury (vzdělávací, sociální, zdravotní infrastruktura, infrastruktura pro volnočasové, kulturní a sportovní aktivity).

Obytné čtvrti

Velká část obyvatel měst, zejména v ostravsko-karvinské části kraje, žije v sídlištích, vzniklých v druhé polovině 20. století na okrajích historických měst, která je nutno dovybavit zařízeními občanské vybavenosti a podpořit zde rozvoj vzdělávacích, sociálních, kulturních, rekreačních a sportovních služeb.

Sociální soudržnost

Jako jeden z důsledků ekonomické transformace vznikly na okrajích měst, ale někdy i přímo v jejich centrech, lokality s koncentrací sociálně slabých obyvatel. Tyto lokality, často obývané romskou komunitou, vyžadují komplexní přístup, zahrnující zlepšení fyzického prostředí, který musí být doprovázen opatřeními v sociální a bezpečnostní oblasti.

Podnikání, inovace

Podpora v pólech rozvoje bude zaměřena na posílení kvalitních kulturních a volnočasových služeb, které budou motivovat vysoce kvalifikované pracovníky k setrvání ve městech, a tím k rozvoji inovačních aktivit.

Funkční využití území brownfields

Ve většině měst se nacházejí prostory, které ztratily své původní využití, zpravidla se jedná o areály s původně výrobní funkcí, často vrostlé do obytných částí měst, které negativně ovlivňují využití území. Tyto prostory lze po jejich regeneraci znovu využít pro rozšiřování občanské vybavenosti nebo služby. Podpora bude směřována na revitalizaci nebo změnu funkčního využití vybraných městských částí.

Podpora bude zaměřena na území, u kterých z důvodu jejich charakteru je třeba přilákání soukromých investic pomocí intervence veřejného sektoru.

Bude podporována regenerace měst, zejména jejich částí, které z různých důvodů bez této podpory nejsou zajímavé pro soukromé investice, a aktivity směřující k zlepšování životního prostředí urbanizované krajiny.

Doprava

Města mohou v oblasti dopravy realizovat individuální projekty v rámci prioritní osy 1, nebo zahrnout dopravní investice jako aktivity do zonálního či tematického IPRM v rámci oblasti podpory 3.1.

Na podporu veřejné dopravy ve městech (dopravní terminály, odbavovací systémy a systém řízení dopravy) a pořízení ekologických vozidel veřejné dopravy jsou v prioritní ose 1 alokovány prostředky ve výši minimálně 58,3 mil. EUR (prioritní téma 25 - Městská doprava, 28 Inteligentní dopravní systémy a 52 - Podpora čisté městské dopravy) dle kategorizace pomoci z Fondů (příloha II prováděcího nařízení).

Prioritní osa 3 naplňuje část Strategických obecných zásad Společenství, která zvýrazňuje *územní rozměr realizace politiky soudržnosti*, a to podporou regenerace upadajících částí měst, včetně opatření k sociální integraci a sociální soudržnosti jejich obyvatel, opatřeními na zvýšení atraktivity měst pro vysoce kvalifikované zaměstnance. Podmínkou podpory z této prioritní osy pro města nad 50 000 obyvatel bude zpracování integrovaného plánu rozvoje města.

V integrovaném plánu rozvoje města mohou být zahrnuty aktivity prioritní osy 1 a 2, takže tato prioritní osa bude naplňovat rovněž obecnou zásadu „*Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracovníky*“ (regenerace brownfields, intervence do městské dopravy, obnova přírodního i kulturního dědictví ve městech, energeticky efektivní projekty), dále obecnou zásadu „*Zlepšení znalostí a inovace: cesta k růstu*“ (vybavení školských zařízení ICT) a „*Vytváření většího počtu a lepších pracovních míst*“ (podpora cestovního ruchu, uplatnitelnost studentů středních škol na trhu práce, zkvalitnění infrastruktury sociálních služeb, opatření k integraci znevýhodněných skupin obyvatel nebo opatření umožňující rodičům pečujícím o děti návrat do práce.)

3.3.4 Hlavní oblasti podpory

Budou podporovány tyto aktivity:

Přitažlivá města

- Zvýšení kvality ekonomicky a sociálně exponovaných území, aby plnila reprezentativní, kulturní, sociální a další městské funkce.
  - Výstavba, modernizace, a rekonstrukce objektů občanské vybavenosti.
  - Rekonstrukce veřejných prostranství.
- Regenerace památkových objektů, zejména v centrech měst, posílení infrastruktury pro cestovní ruch a zvyšování turistické atraktivity tvorbou produktů cestovního ruchu včetně navazujících investic.
- Příprava nových rozvojových zón pro veřejné služby.
- Využití lokalit typu brownfields pro veřejné služby, veřejná prostranství, obchod, služby.
- Zkvalitnění a rozšíření kulturního, sportovního a volnočasového zázemí a podmínek, podpora zdravého způsobu života.
- Zlepšení přístupu občanů z deprivovaných a okrajových částí města ke službám.

Sociální integrace

- Rozvoj služeb, odrážejících měnící se demografickou strukturu obyvatel – rozvoj terénních služeb pro staré občany.
- Služby pro rodiče s dětmi, které jim umožní návrat do práce.
- Rozvoj služeb pro sociální začlenění etnických menšin.
- Revitalizace zanedbaných a upadajících území doprovázená opatřeními ke zlepšení sociální situace obyvatel v ekonomicky a sociálně deprivovaných částech měst.
- Infrastruktura pro celoživotní vzdělávání.
- Infrastruktura služeb pro rizikové skupiny mládeže a opatření proti místní kriminalitě.
- Modernizace objektů zdravotnických zařízení.

Prioritní osa 3 je strukturována do následujících oblastí podpory:

Oblast podpory 3.1 Rozvojové póly regionu

Podpora městům, tvořícím regionální póly rozvoje (města nad 50 000 obyvatel), bude v této oblasti podpory poskytována výhradně prostřednictvím integrovaných plánů rozvoje měst (IPRM), jejichž předkladateli budou níže uvedená města.

Definice IPRM: IPRM se rozumí soubor vzájemně časově provázaných akcí, které jsou realizovány :

- a) ve vybrané zóně města (**zónový přístup**). IPRM v principu zahrnuje následující typy intervencí :
- regeneraci a revitalizaci brownfields
  - revitalizaci specifických městských zón
  - modernizaci veřejných prostranství
  - rozvoj infrastruktury v oblasti školství a vzdělávání
  - rozvoj infrastruktury pro zdravotnictví
  - posilování sociální soudržnosti, kvality života a zdraví městského obyvatelstva

Smyslem zónové orientovaného integrovaného rozvoje měst je koncentrace finančních zdrojů do vybrané územně limitované zóny města a komplexního řešení všech existujících problémů (deprivovaná území) nebo podpory růstového potenciálu (póly růstu) v této zóně.

b) **tematickým integrovaným přístupem** (např. veřejná doprava, zeleň) v celém městě. Integrovaný přístup by tedy měl dosáhnout stanoveného cíle ve vybrané městské zóně nebo v tematické oblasti daného města.

Jako minimální velikost rozpočtu IPRM je stanovena hranice 10 mil. EUR, aby bylo dosaženo dostatečné koncentrace zdrojů a bylo zabráněno tříštění podpory. Řídící orgán ROP MS bude usilovat o dosažení průměrné velikosti IPRM 15 mil. EUR.

IPRM zahrnuje aktivity spolufinancované ROP MS. IPRM může také samostatně pro informaci zmiňovat významné projekty, které ve vybrané zóně města, případně vybrané tematické oblasti, budou spolufinancovány z jiných operačních programů. Nicméně tyto významné projekty, které mají být spolufinancovány z jiných (tematických) operačních programů, nejsou funkčně součástí IPRM. Tyto projekty spolufinancované z jiných (tematických) operačních programů obdrží při hodnocení řídicím orgánem příslušného operačního programu 10% bonifikaci v souladu s usnesením vlády č. 883/2007 z 13. 8. 2007.

Vymezení uplatnění integrovaného přístupu (IPRM)

Města s více než 50 000 obyvateli mají povinnost připravit IPRM, aby mohla využít podporu prioritní osy 3 - Rozvoj měst. Na spolufinancování IPRM, předložených níže uvedenými městy, je v rozpočtu ROP MS (oblasti podpory 3.1) orientačně vyčleněno 107 mil. EUR (prioritní téma 61 Integrované projekty pro obnovu měst a venkova). Aby tato města mohla tyto prostředky využít, musí předložit IPRM pro tuto oblast podpory.

V regionu soudržnosti Moravskoslezsko se tato povinnost týká následujících měst :

obec	počet obyvatel k 1. 1. 2006
Ostrava	310 078
Havířov	84 427
Karviná	63 385
Frýdek-Místek	59 682
Opava	59 426

Území určená k podpoře v rámci IPRM

Prostřednictvím IPRM budou řešena:

- Deprivovaná území (zóny) s koncentrací negativních jevů, jako je vysoká nezaměstnanost, kriminalita, sociální vyloučení, atd.)
- Území s vysokým potenciálem růstu, kde pákový efekt strukturálních fondů může být využit ke zvýšení konkurenceschopnosti zóny
- Tematicky vymezená oblast města

Geograficky vymezená zóna pro realizaci IPRM je souvislá plocha na území města, která bude vybrána na základě následujících ukazatelů :

A) **deprivované území** – vykazuje v regionálním kontextu nepříznivé hodnoty u nejméně dvou ukazatelů dle článku 47 prováděcího nařízení:

- a) Vysoká úroveň chudoby a vyloučení
- b) Vysoká úroveň dlouhodobé nezaměstnanosti
- c) Neuspokojivý demografický vývoj
- d) Nízká úroveň vzdělání, významné nedostatky v oblasti dovedností a velký počet žáků, kteří předčasně opouštějí školu
- e) Vysoký stupeň kriminality a delikvence
- f) Obzvláště znečištěné životní prostředí
- g) Nízká míra hospodářské aktivity
- h) Velký počet přistěhovalců, etnických skupin a příslušníků menšin nebo uprchlíků
- i) Poměrně nízká úroveň hodnoty nemovitostí
- j) Vysoká energetická náročnost budov

nebo

B) **území s vysokým potenciálem růstu**, charakterizované některými z následujících ukazatelů :

- a) Vysoká koncentrace ekonomických aktivit
- b) Vysoký potenciál pro stimulaci podnikání a rozvoj služeb
- c) Výrazné uplatnění obslužných a administrativních funkcí
- d) Vysoká koncentrace vzdělávacích aktivit

- e) Velký význam v systému dopravní obslužnosti, která umožňuje mobilitu obyvatel a přispívající k rozvoji města
- f) Velký význam pro zajištění zdravotních, sociálních, kulturních a vzdělávacích potřeb obyvatel a pro zlepšení kvality života ve městě
- g) Vysoký inovační potenciál, především ve vztahu k rozvoji podnikatelského sektoru a vzdělávacích institucí, zacílený na vzájemnou synergii jejich rozvoje

Příprava IPRM

V počáteční fázi ŘO ROP MS vyhlásí výzvu pro města k přípravě a předložení IPRM. V této výzvě ŘO ROP MS specifikuje typy a charakteristiky IPRM, jeho obsah, kritéria výběru atd. Následně město připraví IPRM (vybere zónu/téma na základě výše uvedených ukazatelů, určí strategii a kvantifikuje cíle, konzultuje s partnery atd.). Město může připravit a podat několik IPRM, jejichž zdůvodnění a stanovení priorit je podloženo vizí města o potřebách v rámci vybraných zón/témat.

Integrovaný plán rozvoje města bude mezi jinými obsahovat následující informace:

- Sociálně-ekonomická analýza a SWOT analýza města
- Zdůvodnění výběru dané zóny/tématu ve městě na základě výše zmíněných ukazatelů
- Popis zóny/tématu
- Kvantifikace cílů; definování indikátorů
- Popis očekávaných výsledků
- Popis partnerů a jejich zapojení v přípravě a implementaci IPRM (využití principu partnerství)
- Rozpočet a časový harmonogram (popis zdrojů financování)
- Popis schopnosti města k administraci a řízení IPRM
- Dopady IPRM na horizontální témata atd.
- V příloze IPRM může být připojen seznam důležitých projektů spolufinancovaných z jiných operačních programů. Tyto projekty nejsou funkčně součástí IPRM.
- Popis aktivit k dosažení stanovených cílů IPRM.(včetně indikativního seznamu významných projektů)

Město předkládá IPRM ŘO ROP MS, který jej hodnotí a schvaluje/zamítá. Při hodnocení IPRM věnuje ŘO ROP MS pozornost zejména:

- kritériím, stanoveným výzvou k předkládání IPRM,
- zdůvodnění výběru zóny/ tématu, analýze výchozí situace pro strategii implementace IPRM,
- definici cíle, stanovené strategii, indikativnímu seznamu akcí/projektů k dosažení vybraných cílů, rozpočtu a časovému harmonogramu, předpokládaným výsledkům, respektování principu partnerství, dopadu na horizontální témata, schopnosti města administrovat a řídit IPRM, indikátorům atd.,
- technické kvalitě a vyzrálosti navrhovaného IPRM.

Po schválení IPRM Řídícím orgánem ROP MS město provede předvýběr nejvhodnějších projektů k dosažení stanovených cílů IPRM. Předvýběr individuálních projektů je v kompetenci města, které při respektování principů transparentnosti, rovných příležitostí a principu partnerství nastaví postupy pro hodnocení a výběr projektů.

Projekty předvybrané městem jsou předloženy ŘO ROP MS, který je posoudí. Řídící orgán ROP MS může městem předvybrané projekty zamítnout pouze na základě formálních/technických nedostatků (např. nezpůsobilost, nedostatečný rozpočet).

Realizace IPRM

V průběhu realizační fáze IPRM město pečlivě sleduje vývoj všech projektů a podává o tom zprávy ŘO ROP MS. Individuální projekty jsou realizovány nositelem projektu (město nebo jeho partner). Řídící orgán ROP MS monitoruje projekty zařazené do IPRM stejným způsobem, jako ostatní projekty podporované v rámci ROP MS.

Intervence v rámci IPRM budou respektovat legislativu České republiky a Evropského společenství (zvláště ve vztahu k zadávání veřejných zakázek, pravidlům veřejné podpory, pravidlům hospodářské soutěže, způsobilosti, atd.) a budou realizovány tak, aby bylo zajištěno efektivní využití strukturálních fondů EU, ochráněn veřejný zájem a aby bylo zabráněno nepřiměřeným ziskům.

Město může do rozpočtu IPRM zahrnout i náklady spojené s přípravou Integrovaných plánů a jejich realizací. Tyto náklady budou hrazeny v rámci specifických projektů na řízení a administraci IPRM, podaných městem.

Integrované plány rozvoje měst mohou zahrnovat i aktivity uvedené v prioritních osách 1 a 2 tohoto programu (za podmínek, vymezených v těchto prioritních osách), jako jsou:

- Infrastruktura veřejných služeb.
- Podpora využívání brownfields.
- Bezpečnost na komunikacích, cyklo a pěší doprava, rozvoj dopravní obslužnosti.
- Turistická informační centra a další.

Oblast podpory 3.2 Subregionální centra

Podpora bude poskytována obcím s počtem obyvatel 5 000–50 000. Vedle výše uvedených aktivit společných pro celou prioritní osu budou ve formě individuálních projektů podporovány i tyto aktivity:

- Rozvoj základních sociálních služeb zajišťovaných městy (nebo prostřednictvím jimi založených a zřizovaných organizací) – služby sociální péče a prevence, služby odborného sociálního poradenství a další služby⁴.
- Rozvoj infrastruktury pro vzdělávání.
- Volnočasová infrastruktura pro děti a mládež.

Obce překládající projekty do této oblasti podpory mohou rovněž předložit integrovaný plán rozvoje města, pokud to ŘO ROP umožní. Tyto IPRM budou financovány z alokace oblasti podpory 3.2. V případě, že ŘO ROP umožní předkládání IPRM i v této oblasti podpory, může rovněž rozhodnout o úpravě podmínek pro přípravu a realizaci IPRM, předkládaných městy s méně než 50 000 obyvateli, v závislosti na geografickém, demografickém a ekonomickém potenciálu těchto měst v daném regionu.

3.3.5 Kategorie intervencí

Kód	Prioritní téma
50	Sanace průmyslových areálů a kontaminované půdy
52	Podpora čisté městské dopravy
57	Jiná podpora zlepšení služeb cestovního ruchu

⁴ Zákon č. 108/2006 Sb.

58	Ochrana a zachování kulturního dědictví
59	Rozvoj kulturní infrastruktury
61	Integrované projekty pro obnovu měst a venkova
69	Opatření na zlepšení přístupu k zaměstnání a ke zvýšení udržitelné zaměstnanosti žen a udržitelného postupu žen v zaměstnání za účelem snížení segregace podle pohlaví na trhu práce a sladění pracovního a soukromého života, například usnadnění přístupu k péči o děti a péči o závislé osoby
75	Vzdělávací infrastruktura
76	Zdravotní infrastruktura
77	Infrastruktura péče o děti
79	Jiná sociální infrastruktura

3.3.6 Příjemci

- obce, organizace zřizované a založené obcí
- Moravskoslezský kraj a organizace jím zřizované a založené
- vysoké školy
- nestátní neziskové organizace

3.3.7 Forma podpory

Nevratná přímá pomoc (dotace).

V případě veřejné podpory se bude aplikovat režim blokové výjimky podle nařízení Komise (ES) č. 1628/2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na vnitrostátní regionální investiční podporu ze dne 24. 10. 2006, vyhlášeného v Úředním věstníku EU dne 1. 11. 2006.

V rámci rozvoje měst je možnost využít iniciativu JESSICA, a dosáhnout tak většího přístupu k prostředkům pro úvěry a záruky. Výhodou iniciativy JESSICA je přitáhnutí dalších finančních prostředků (např. od EIB, soukromých bank, investorů apod.). Města prostřednictvím návratných (revolvingových) úvěrů či záruk mohou realizovat své rozvojové projekty, obsažené v integrovaných plánech rozvoje města. Iniciativa JESSICA může být směřována na spolupráci soukromého a veřejného sektoru - Public Private Partnership (PPP). Cílem iniciativy Jessica je dosažení finančního pákového efektu a možnost opětovného použití prostředků, obsažených ve fondech rozvoje měst.

Možné formy realizace iniciativy JESSICA:

- a) přímý vztah s fondy rozvoje měst - příspěví ŘO ROP a dalších institucí finanční částkou do fondů rozvoje měst na podporu úvěrů pro urbánní projekty (přímá smlouva o financování mezi ŘO a vybraným fondem rozvoje měst),
- b) organizace iniciativy Jessica prostřednictvím holdingového fondu (holdingový fond spravuje více než jeden fond rozvoje měst, možnost správy holdingového fondu Evropskou investiční bankou).

ROP MS předpokládá využití iniciativy Jessica prostřednictvím fondů rozvoje měst, které budou městům zprostředkovávat úvěry či záruky. Bližší forma implementace iniciativy JESSICA bude předmětem dalších vyjednávání Řídicího orgánu ROP s Evropskou komisí a EIB.

3.3.8 Typ podpory

Individuální projekty (oblast podpory 3.2).

Integrované plány rozvoje měst (oblast podpory 3.1, případně 3.2).

3.3.9 Flexibilita (křížové financování)

Flexibilita bude využita:

- pro zahájení provozu v nových zařízeních sociálních služeb a služeb pro rizikové skupiny mládeže.
- vzdělávání personálu podpořených vzdělávacích a sociálních zařízení související se změnou charakteru poskytovaných služeb.

3.3.10 Koordinace s intervencemi jiných OP

Koordinace s OP PI, OP ŽP a PRV (oblast regenerace brownfields)

Dle budoucího využití území je věcná hranice podpory regenerace brownfields mezi ROP MS, OPPI a PRV následující:

- ROP MS bude podporovat regeneraci brownfields pro převažující veřejné využití a služby.
- ROP MS nebude podporovat regeneraci brownfields, jejichž převážné budoucí využití bude pro podnikání (budoucí využití nemovitosti bude spadat do OKEČ 15-37 nebo se bude jednat o strategické služby či technologická centra), neboť tyto podporuje OP PI s výjimkou regenerace brownfields financované fondem rozvoje měst nástroje finančního inženýrství JESSICA
- ROP MS nebude podporovat regeneraci brownfields s budoucím využitím pro zemědělství, neboť tyto budou podporovány z PRV.

Dle závažnosti ekologických zátěží bude podpora sanace brownfields probíhat následovně:

- v rámci ROP MS (případně OPPI) bude na základě stanoviska MŽP možné řešit pouze méně závažné kontaminace. Sanaci závažných starých ekologických zátěží bude podporovat OP ŽP.

Koordinace s OP ŽP

Výsadba a rekonstrukce veřejné zeleně v ROP MS bude podporována pouze jako součást komplexních projektů. Individuální projekty zaměřené na výsadbu a regeneraci zeleně v intravilánech obcí, sloužící k eliminaci dopravy, budou financovány z OP ŽP.

Koordinace s IOP

Podpora z IOP (v rámci prioritní osy Národní podpora územního rozvoje) zaměřená na zlepšení fyzického prostředí pro bydlení, především formou podpory revitalizace problémových sídlišť i jednotlivých domů s cílem předejít výrazné sociální segregaci a polarizaci, bude poskytována na základě celostátně platných kritérií s cílem zaměřit podporu na nejproblémovější části měst. Tato podpora na revitalizaci sídlišť z IOP doplňuje řešení problémů měst v ROP MS a bude poskytována pouze pokud bude provázána s podporou měst realizovanou v ROP MS na základě zpracovaných Integrovaných plánů rozvoje měst.

3.4 Prioritní osa 4 Rozvoj venkova

3.4.1 Výchozí stav a zdůvodnění prioritní osy

Moravskoslezský kraj má nadprůměrný podíl městského obyvatelstva ve srovnání s ČR, převážnou část rozlohy kraje však tvoří osídlení venkovského charakteru.

Pro Regionální operační program Moravskoslezsko jsou do prioritní osy Rozvoj venkova zahrnuty obce a města s počtem obyvatel od 500 do 5 000 (193 obcí). Z toho je 170 obcí velikostní kategorie do 2 000 obyvatel a 23 obcí s 2 – 5 000 obyvatel, které tvoří přirozená centra rozvoje. Podíl venkovských obcí na počtu obyvatel regionu činí 23 %, avšak pokrývají 56 % území.

Venkovský prostor Moravskoslezského kraje není homogenní. Zahrnuje oblasti, ve kterých dochází k vytlidňování a které jsou charakterizovány nevyvážeností věkového složení obyvatelstva, zhoršující se kvalitou služeb a infrastruktury (Bruntálsko, Rýmařovsko, Krnovsko, Odersko, Fulnecko, Vítkovsko), které čelí tlakům městských center, plynoucích z rozvoje městských aglomerací (Karvinsko, Třinecko, Frýdecko-Místecsko, okolí Ostravy). Dále zde patří oblasti s rekreačním potenciálem (Bruntálsko, Rýmařovsko, Krnovsko, oblast Beskyd, Poodří) i oblasti, které mají potenciál stát se významným hnacím prvkem regenerace venkova (Bruntálsko, Rýmařovsko, Krnovsko, Opavsko, Těšínsko, oblast Beskyd, Fulnecko, Odersko, Bílovecko).

Podpora ROP bude s ohledem na komplementaritu s Programem rozvoje venkova (PRV), financovaným z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD), zaměřena především na rozvojové póly venkovského prostoru, na zajištění dostupnosti veřejných služeb, zachování kulturního dědictví venkova a vytváření podmínek pro rozvoj podnikání.

3.4.2 Cíle prioritní osy

Globální cíl prioritní osy:

Podpořit komplexní rozvoj venkova a zachovat základní funkce venkovského prostoru regionu Moravskoslezsko pro obyvatele, návštěvníky i investory.

Specifické cíle:

- Zlepšit prostředí venkovských obcí.
- Zachovat a rozvíjet identitu venkovských oblastí, venkovského kulturního a přírodního dědictví.
- Vybudovat a modernizovat infrastrukturu veřejných služeb na venkově, vybavení pro spolkovou a zájmovou činnost.

3.4.3 Strategie pro dosažení cílů

Budou podporovány projekty obcí, tvořících póly rozvoje venkovského osídlení. Budou vybírány projekty zaměřené na úpravu veřejných prostranství a rozvojových ploch v centrech obcí a infrastrukturu veřejných služeb, které mají dosah i do okolních venkovských obcí. Oblast je dále orientována na projekty, které vytvářejí podmínky pro rozvoj nezemědělského podnikání, rozvoj cestovního ruchu, zajištění dostupnosti veřejných služeb, zvyšování bezpečnosti a zvyšování atraktivity pro obyvatele i návštěvníky na venkově .

Prioritní osa 4 naplňuje část Strategických obecných zásad Společenství, která zvýrazňuje *územní rozměr realizace politiky soudržnosti*. Tato prioritní osa 4 bude podporovat rozvoj venkovských obcí do 5 000 obyvatel komplementárně k Programu rozvoje venkova, který bude podporovat rozvoj nejmenších venkovských obcí do 500 obyvatel. Tato prioritní osa je

tedy výhradně určena k podpoře rozvoje obcí s počtem obyvatel od 500 do 5 000. Plánovaná alokace ERDF na podporu rozvoje obcí s 500 až 5 000 obyvateli v této prioritní ose činí necelých 24,35 mil. EUR.

Aktivity prioritní osy 4 budou rovněž naplňovat obecnou zásadu „Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracovníky“ (regenerace brownfields, obnova přírodního i kulturního dědictví na venkově, energeticky efektivní projekty), dále obecnou zásadu „Zlepšení znalosti a inovace: cesta k růstu“ (vybavení školských zařízení ICT) a „Vytváření většího počtu a lepších pracovních míst“ (podpora cestovního ruchu, zkvalitnění infrastruktury sociálních služeb, opatření k integraci znevýhodněných skupin obyvatel nebo opatření umožňující rodičům pečujícím o děti návrat do práce).

3.4.4 Hlavní oblasti podpory

Prioritní osa je strukturována do následující oblasti podpory:

Oblast podpory 4.1 Rozvoj venkova

Podporovány budou aktivity:

- Obnova, rekonstrukce, modernizace a estetické zlepšení venkovských sídel, veřejných budov a veřejných prostranství vesnic.
- Rekonstrukce památek, místních atraktivit a ostatních důležitých prvků venkovského dědictví.
- Rekonstrukce místních komunikací, jsou-li součástí úprav centra obce nebo přiléhají-li k významným objektům obce nebo je-li na nich ohrožena bezpečnost chodců.
- Zvyšování atraktivity venkovských obcí, zachování a rozvoj identity venkovských oblastí, venkovského kulturního dědictví.
- Výstavba, obnova, rekonstrukce a vybavení zařízení pro služby pro obyvatelstvo a podniky – objekty občanské vybavenosti např. zařízení zdravotnických nebo sociálních služeb, hasičských zbrojnic, základní obchodní infrastruktury, tržnic, atd.
- Výstavba a rekonstrukce škol a školských zařízení a jejich vybavení, podpora komunitní role mateřských a základních škol.
- Rozšiřování kulturních a volnočasových zařízení – bude podporována rekonstrukce nebo výstavba zejména víceúčelových zařízení a ploch využitelných pro spolkové, sportovní, zájmové i kulturní aktivity obyvatel.
- Rozvoj služeb odrážejících měnící se demografickou strukturu – rozvoj terénních služeb pro staré občany, služby pro rodiče s dětmi, které jim umožní návrat do práce.
- Využití lokalit brownfields pro jiné účely (z více než 50%) než pro výrobu a strategické služby – tato aktivita musí zahrnovat nové využití plochy nebo objektu, není podporována pouhá příprava rozvojové plochy nebo objektu.

3.4.5 Kategorie intervencí

Kód	Název
23	Regionální/místní komunikace
50	Sanace průmyslových areálů a kontaminované půdy
57	Jiná podpora zlepšení služeb cestovního ruchu
58	Ochrana a zachování kulturního dědictví
59	Rozvoj kulturní infrastruktury
69	Opatření na zlepšení přístupu k zaměstnání a ke zvýšení udržitelné zaměstnanosti žen a udržitelného postupu žen v zaměstnání za účelem snížení segregace podle pohlaví na trhu práce a sladění pracovního a soukromého života, například usnadnění přístupu k péči o děti a péči o závislé osoby

75	Vzdělávací infrastruktura
76	Zdravotní infrastruktura
77	Infrastruktura péče o děti
79	Jiná sociální infrastruktura

3.4.6 Příjemci

- obce, dobrovolné svazky obcí a organizace zřizované a založené obcemi a dobrovolnými svazky obcí,
- nestátní neziskové organizace,
- zájmové sdružení právnických osob.

3.4.7 Forma podpory

Nevratná přímá pomoc (dotace).

V případě veřejné podpory se bude aplikovat režim blokové výjimky podle nařízení Komise (ES) č. 1628/2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na vnitrostátní regionální investiční podporu ze dne 24. 10. 2006, vyhlášeného v Úředním věstníku EU dne 1. 11. 2006.

3.4.8 Typ podpory

Individuální projekty.

3.4.9 Flexibilita (křížové financování)

Flexibilita bude využita:

- pro doprovodné aktivity k infrastruktuře veřejných služeb,
- a pro vzdělávací a sociální aktivity, doprovázející investice.

3.4.10 Koordinace s intervencemi jiných OP a Programem rozvoje venkova

Koordinace s PRV

ROP MS bude doplňkově k PRV řešit komplexní rozvoj ve venkovských obcích od 500 do 5 000 obyvatel, zatímco podpora z PRV bude soustředěna na obce do 500 obyvatel (např. infrastruktury veřejných služeb a základního občanského vybavení).

Koordinace s OP PI, OP ŽP a PRV (oblast regenerace brownfields)

Dle budoucího využití území je věcná hranice podpory regenerace brownfields mezi ROP MS, OPPI a PRV následující:

- ROP MS bude podporovat regeneraci brownfields pro převažující veřejné využití a sektor služeb.
- ROP MS nebude podporovat regeneraci brownfields, jejichž převážné budoucí využití bude pro podnikání (budoucí využití nemovitosti bude spadat do OKEČ: 15-37 nebo se bude jednat o strategické služby či technologická centra), neboť tyto podporuje OP PI.
- ROP MS nebude podporovat regeneraci brownfields s budoucím využitím pro zemědělství, neboť tyto budou podporovány z PRV.

Koordinace s OP ŽP

Výsadba a rekonstrukce veřejné zeleně bude podporována v ROP MS pouze jako součást komplexních projektů. Individuální projekty zaměřené na výsadbu a regeneraci zeleně v intravilánech obcí, sloužící k eliminaci dopravy, budou financovány z OP ŽP.

3.5 Prioritní osa 5 Technická pomoc

3.5.1 Výchozí stav a zdůvodnění prioritní osy

Technická pomoc slouží k financování aktivit v oblasti přípravy, řízení, monitorování, evaluace, informování a kontroly Regionálního operačního programu Moravskoslezsko. Dále bude použita pro podporu aktivit, zaměřených na posílení administrativní a absorpční kapacity strukturálních fondů v regionu Moravskoslezsko.

3.5.2 Cíle prioritní osy

Globální cíl prioritní osy:

Vytvořit podmínky pro úspěšnou realizaci ROP MS budováním potřebných administrativních kapacit a stimulací tvorby projektů v rámci všech skupin potenciálních žadatelů.

Specifické cíle:

- Zajistit podmínky pro úspěšnou implementaci ROP MS.
- Zajistit dostatečné množství kvalitních projektů a rozvojových programů pro ROP MS a ostatní operační programy a vytvářet příznivé prostředí pro iniciaci těchto projektů.

3.5.3 Strategie pro dosažení cílů

Tato prioritní osa bude sloužit především Regionální radě NUTS II Moravskoslezsko, jako řídicímu orgánu Regionálního operačního programu Moravskoslezsko pro zajištění potřeb, spojených s přípravou, realizací a řízením operačního programu.

Prostředky budou využity pro zajištění vybavení úřadu Regionální rady technikou a systémy řízení a zajištění přípravy, řízení, monitorování, evaluace, informování a kontroly Regionálního operačního programu.

V souladu s usnesením vlády 818/2007 z 18. 7. 2007 bude posilována administrativní kapacita řídicího orgánu a spolupracujících institucí s cílem efektivně zajišťovat veškeré činnosti, spojené s řízením, administrací, evaluací, kontrolou a informováním, investicemi do rozvoje lidských zdrojů těchto institucí.

Jednou z podmínek úspěšné implementace operačního programu je dostatečná informovanost všech aktérů, která bude zajišťována v rámci publicity programu.

Touto prioritní osou budou rovněž podporovány systémové (strategické) aktivity OP TP pod koordinací NOK.

Pro zajištění dostatečné absorpční kapacity regionu bude zajištěno vzdělávání, konzultační a informační podpora pro příjemce všech operačních programů, financovaných ze strukturálních fondů a dostupných v regionu NUTS II Moravskoslezsko.

3.5.4 Hlavní oblasti podpory

Oblast podpory 5.1 Implementace operačního programu

- Technické zajištění Regionální rady a dalších subjektů, zapojených do řízení a implementace operačního programu.
- Tvorba dokumentů, potřebných pro řízení operačního programu.
- Vyhodnocení dobrých praktik a mezinárodní výměna zkušeností, relevantních k řízení a implementaci operačního programu.

- Příprava a rozvoj lidských zdrojů pro implementaci operačního programu.
- Zajištění administrace operačního programu.
- Zajištění publicity programu.
- Zpracování studií a průzkumů, nutných pro řízení, monitorování a hodnocení Regionálního operačního programu.

Oblast podpory 5.2 Podpora absorpční kapacity

- Podpora iniciace a přípravy projektů v regionu pro regionální i tématické operační programy.
- Podpora realizace projektů (aby obstály a „dotáhly“ realizaci projektů do zdárného konce).
- Rozvoj lidských zdrojů související s přípravou a realizací projektů.

3.5.5 Kategorie intervencí

Kód	Název
81	Mechanismy lepšího vytváření, monitorování a hodnocení dobrých politik a programů na vnitrostátní, regionální a místní úrovni, budování kapacit pro provádění politik a programů
85	Příprava, provádění, monitorování a kontrola
86	Hodnocení a studie, informace a komunikace

3.5.6 Příjemci

- Regionální rada NUTS II Moravskoslezsko,
- Moravskoslezský kraj, organizace jím zřízené a založené,
- obce, dobrovolné svazky obcí.

3.5.7 Forma podpory

Nevratná přímá pomoc (dotace).

V případě veřejné podpory bude veřejná podpora propočítána k celkovým způsobilým výdajům projektu a nepřekročí 40 % těchto výdajů (NGE - čistý ekvivalent grantu). Celková výše veřejné podpory pro jednotlivé příjemce tak nesmí překročit strop veřejné podpory, stanovený v regionální mapě intenzity veřejné podpory na období 2007-2013 dle Pokynů k regionální podpoře č. 2006/C54/08 na období 2007-2013.

3.5.8 Typ podpory

Individuální projekty.

3.5.9 Flexibilita (křížové financování)

Flexibilita nebude využita.

3.5.10 Koordinace s intervencemi jiných OP

Aktivity této prioritní osy budou koordinovány s Operačním programem Technická pomoc, implementovaným Ministerstvem pro místní rozvoj. Technická pomoc ROP MS je výhradně určena pro potřeby tohoto operačního programu.

3.6 Velké projekty

Regionální operační program nepředpokládá realizaci velkých projektů ve smyslu čl. 39 obecného nařízení.

3.7 Indikátory pro monitoring a evaluaci

3.7.1 Vlastnosti a charakteristiky indikátorové soustavy

Indikátorová soustava Regionálního operačního programu Moravskoslezsko je tvořena za účelem podpory efektivního řízení distribuce finančních prostředků operačního programu. Hlavními uživateli jsou manažeři programu (včetně členů Monitorovacího výboru), pracovníci monitoringu a evaluace, EK, národní koordinátor a jiní sociální a ekonomičtí partneři.

Základní struktura indikátorového systému se odvíjí od třech úrovní jeho využití:

- využití pro charakteristiku sociálně ekonomického prostředí, ve kterém jsou realizovány cíle (tuto úlohu plní kategorie kontextových indikátorů, jejichž volba vychází především z výsledků vstupní sociálně ekonomické analýzy);
- využití pro monitorovací funkce, kde hlavní úloha připadá na indikátory výstupů, kterými jsou sledovány aktivity realizované jednotlivými opatřeními, a dále na indikátory výsledků u těch opatření, kde je možno průběžně hodnotit důsledky realizovaných intervencí na chování, kapacitu nebo výkonnost příjemců SF;
- využití pro evaluační funkce, do kterého vstupují všechny indikátory, z kterých lze odvodit úspěšnost programu a které umožňují v kvantifikované podobě stanovit, jak byly splněny stanovené programové cíle. Nejdůležitějším nástrojem pro evaluaci jsou indikátory dopadu, které slouží pro hodnocení za delší časový úsek a které mohou být základem pro přijímáním strategických rozhodnutí.

Věcný rámec pro systém měření a kvantifikace programových cílů je určen charakterem předpokládaných výstupů z realizovaných aktivit a zahrnuje v souladu s metodikou EK tyto úrovně indikátorů:

- **Indikátory kontextu** – tyto indikátory charakterizují hlavní determinanty utvářející prostředí, v němž jsou aktivity ROP realizovány, ale na jejichž dosahování a ovlivňování nemají jednotlivé prioritní osy ROP přímý vliv.
- **Indikátory programu** – tyto indikátory vystihují jednotlivé složky globálního cíle ROP a prostřednictvím sledování jejich vývoje bude umožněno posouzení naplňování tohoto cíle.
- **Indikátory výstupů** – těmito indikátory je vyjádřen rozsah zamýšlených aktivit v rámci jednotlivých prioritních os a naplňování dílčích cílů, na které jsou tyto osy zaměřeny.
- **Indikátory výsledků** – tyto indikátory charakterizují přímé účinky programu na cílové skupiny a změny v oblastech, na něž se jednotlivé prioritní osy zaměřují.

Soubory indikátorů jsou uspořádány podle struktury strategické části ROP, tj. podle globálního a specifických cílů, jednotlivých prioritních os a oblastí veřejných intervencí.

3.7.2 Způsob měření a monitorování

Navržená struktura monitorovacích a evaluačních indikátorů byla vytvořena s ohledem na dostupnost hodnot pro jejich sledování po celou dobu realizace ROP a vychází zejména z údajů, které nabízejí současné oficiální informační zdroje, kterými jsou ČSÚ, resortní statistiky a EUROSTAT.

Počáteční hodnota v tabulkách indikátoru představuje výchozí hodnoty z roku 2005, cílová hodnota potom rok 2015.

Sledování vývoje indikátorů kontextu a programu bude prováděno průběžně na základě údajů vydávaných jednotlivými oficiálními informačními zdroji. Jejich zveřejňování probíhá s roční periodicitou.

U indikátorů programu budou zjištěné hodnoty posuzovány ve vztahu ke stanoveným cílovým hodnotám.

Pro jednotlivé prioritní osy budou v souvislosti se sledováním dosahování cílových hodnot indikátorů výstupu a výsledku stanovovány roční cíle jejich plnění, a to s ohledem na pravidelně vypracovávaný plán výzev.

Závazné indikátory, které budou jednotliví žadatelé naplňovat realizací jimi předkládaných projektů, budou společně s jejich kvantifikací vyplňovány v elektronické verzi žádosti a následně budou zapracovány do monitorovacího systému a také do smluv mezi příjemci a řídicím orgánem.

Průběžné naplňování těchto indikátorů bude sledováno v monitorovacím systému, a to na základě čtvrtletně předkládaných monitorovacích hlášení, závěrečných monitorovacích zpráv na konci realizace každého projektu a následných zpráv o zajišťování udržitelnosti projektu.

Z důvodu lepší kontroly a ovlivňování byly indikátory ROP MS začleněny jako jedno z kritérií hodnocení také do systému hodnocení a výběru projektů. Toto bylo provedeno na základě stanovení optimální výše jednotlivých indikátorů ve vztahu k nákladům pro konkrétní typ projektů a míra přispění k jejich naplňování bude bodována. Toto umožní do budoucna také možnost přímého ovlivňování naplňování indikátorů, a to prostřednictvím změny uvedeného optima.

Sběr věcných a finančních údajů o projektech (od fáze přijetí žádosti o spolufinancování projektu ze SF, přes výběr projektů, dohodu o spolufinancování, žádosti o provedení platby, převod plateb na účty příjemců, informace o pokroku projektu, kontroly fyzické realizace projektů a kontroly vzorku projektů až po ukončení projektu), vkládání veškerých dat o projektech do monitorovacího systému programu a jejich průběžnou aktualizaci zajišťuje ÚRR.

3.7.3 Indikátory kontextu

Jak již bylo uvedeno výše, úlohou kontextových indikátorů je poskytnutí informací o vývoji hodnot hlavních ukazatelů, které charakterizují prostředí, v němž jsou aktivity ROP realizovány, ale které budou ovlivňovány jeho realizací jen nepřímo.

<i>Indikátor</i>	<i>Měrná jednotka</i>	<i>Zdroj</i>	<i>Hodnota 2005</i>
Regionální HDP na obyvatele v PPS (ČR)	ČR = 100	ČSÚ	81,7
Regionální HDP na obyvatele v PPS (EU 25)	EU 25 = 100	ČSÚ	60,2
Míra registrované nezaměstnanosti	%	ČSÚ	14,23
Míra zaměstnanosti 15-64	%	MPSV	59,3
Míra ekonomické aktivity 15+	%	ČSÚ	58,4
Podíl městského obyvatelstva	%	ČSÚ	76,6
Podíl osob s vysokoškolským vzděláním 15+	%	ČSÚ	8,43
Měrné emise ze stacionárních zdrojů a) tuhé částice b) SO ₂ c) NO _x d) CO	V tunách za rok na km ²	ČHMÚ	1,05 5,42 4,59 24,39
Měrné emise z mobilních zdrojů a) tuhé částice b) SO ₂ c) NO _x d) CO	V tunách za rok na km ²	ČHMÚ	0,46 0,03 1,60 3,77

3.7.4 Indikátory pro sledování vlivu na životní prostředí

V rámci implementace ROP bude prováděno sledování vlivu programu na životní prostředí dle ustanovení §10h zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb. Pro sledování vlivů implementace ROP na jednotlivé referenční cíle ochrany životního prostředí stanovené SEA jsou definovány indikátory. Hodnoty všech indikátorů uvedených v tabulce budou sledovány v průběhu celého programového období za region Moravskoslezsko a zveřejňovány ve výročních zprávách programu a www stránkách ŘO ROP MS.

Pro vybrané indikátory ze sady níže uvedené v tabulce bude provedeno hodnocení vlivu ROP MS na tyto indikátory. Výběr indikátorů pro hodnocení vlivu programu na životní prostředí a vyhodnocení vlivu ROP MS na tyto indikátory bude proveden evaluační studií realizovanou v rámci střednědobého a závěrečného hodnocení programu. Střednědobé hodnocení vlivu programu a jeho prioritních os/oblastí podpory na tyto ukazatele bude

využito pro včasné zachycení případných negativních dopadů programu na životní prostředí ve smyslu čl. 10 směrnice SEA (2001/41/EC).

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Zdroj za region	Zdroj za ROP MS
210300	Celková emise skleníkových emisí podle ekvivalentu CO2 podle Kjótského protokolu v mil.t	t	ČSÚ MŽP	Výsledky evaluační studie vlivu ROP MS na životní prostředí
210600 210700 210800 210900	Celkové emise za všechny kategorie zdrojů - tuhé částice - SO2 - NOx - CO	t	ČSÚ MŽP	
211000 211100 211200 211300	Celkové emise v členění dle kategorií REZZO 1-4 - tuhé částice - SO2 - NOx - CO	t	ČSÚ MŽP	
653102	Expozice obyvatelstva nadlimitními koncentracemi PM10	% celkovéh o počtu obyvatel	ČHMÚ Region	
220200	Množství odpadů - celkem z toho - průmyslové - komunální	kilotuny	ČSÚ MŽP	
240100	Plocha revitalizovaných území	ha	MZE MŽP	
240200	Plocha odstraněných starých ekologických zátěží	ha	MŽP	
270100	Celkové výdaje na ochranu životního prostředí z toho - ochrana vody - ochrana ovzduší a klimatu - nakládání s odpady	Mil.Kč	ČSÚ MŽP	
270200	Investiční výdaje na ochranu životního prostředí	Mil.Kč	ČSÚ MŽP	
362100 362200 362300	Výroba tepla z obnovitelných zdrojů celkem z toho - výroba tepla - z pevné biomasy - výroba tepla - z odpadů	TJ	ČSÚ	
653107	Snížení hlukové zátěže obyvatelstva	%	Hlukov é mapy MZdr	
	Neinvestiční dotace na ekologickou výchovu a v zemědělství	mil.Kč	Region	

3.7.5 Programové indikátory

Tyto indikátory slouží pro hodnocení globálního cíle ROP regionu soudržnosti Moravskoslezsko, jehož znění je následující:

„Urychlit rozvoj regionu a zvýšit jeho konkurenceschopnost efektivnějším využitím jeho potenciálu. Tohoto cíle bude dosaženo zejména zvyšováním kvality života obyvatel a atraktivity regionu pro investory a návštěvníky, zlepšováním podmínek pro práci i volný čas, zejména modernizací dopravní infrastruktury a rozvojem dalších atributů spokojenosti obyvatel a návštěvníků regionu. Konkurenceschopnost regionu Moravskoslezsko bude posilována vytvářením příhodných podmínek pro podnikání a aktivním marketingem Moravskoslezského kraje“.

Na základě globálního cíle ROP MS byly identifikovány následující indikátory programu, které vystihují jednotlivé složky tohoto cíle a lze jimi sledovat jeho dosahování.

Indikátor	Měrná jednotka	Zdroj	Kvantifikace	
			Hodnota 2005	Cílová hodnota 2015
Hodnota migračního salda obyvatel	%	ČSÚ	-1,34	-0,7
Vnitroregionální diference míry nezaměstnanosti	Variační koeficient míry nezaměstnanosti ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností	Výpočet na základě údajů ČSÚ	21,06	19
Zaměstnanost v terciárním sektoru	%	ČSÚ	54,3	60

3.7.6 Indikátory prioritních os

Indikátory prioritní osy 1: Regionální infrastruktura a dostupnost

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Zdroj	Kvantifikace	
				Výchozí hodnota 2005	Cílová hodnota 2015
Indikátory výstupu					
51.11.00 Core 13	Počet projektů	Počet	Region	0	110
61.01.01 Core 14	Délka nových silnic II. a III. třídy	km	Region	0	10,5
61.01.02 Core 16	Délka rekonstruovaných silnic II. a III. třídy	km	Region	0	208
61.01.11	Délka nově vybudovaných cyklostezek s vyloučením motorové dopravy	km	Region	0	100

61.03.01	Počet upravených regionálních letišť	Počet	Region	0	1
51.46.00 Core 31	Počet podpořených projektů na ochranu proti požárům, povodním a dalším rizikům	Počet	Region	0	1
Indikátory výsledku					
61.03.11	Počet odbavených cestujících na letištích - změna počtu v čase v %	%	Region	216 259*	200
61.02.41	Počet nově pořízených ekologických vozidel ve veřejné dopravě	Počet	Region	0	75
61.02.11	Počet obcí zapojených do IDS	Počet	Region	145	240
61.02.05	Přírůstek počtu osob přepravených veřejnou dopravou - celkem	tis. osob	Provozovatelé, MD	279 420	300 000
61.02.10	Přírůstek počtu obyvatel obcí zapojených do IDS	osob	Provozovatelé, ČSÚ	750 461	875 538

* údaj za rok 2004

Indikátory prioritní osy 2: Podpora prosperity regionu

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Zdroj	Kvantifikace	
				Výchozí hodnota 2005	Cílová hodnota 2015
Indikátory výstupu					
51.15.00	Počet podpořených projektů zaměřených na udržitelný rozvoj a zvyšující atraktivitu měst a velkoměst celkem Z toho: - rozvoj infrastruktury pro vzdělávání - rozvoj infrastruktury sociálních služeb - podpora zdravotnictví	Počet počet počet počet	Region	0	90 45 22 23
51.12.00 Core 34	Počet podpořených projektů na rozvoj cestovního ruchu	Počet	Region	0	85
Indikátory výsledku					
65.11.00	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů ve městech celkem	Užitná plocha v m ²	Region	0	74 200
52.02.12 Core 35	Počet vytvořených pracovních míst v rámci projektů na rozvoj cestovního ruchu	Počet	Region	0	80
63.05.02	Návštěvníci v regionu - počet přenocování	tis. osob	ČSÚ	2 065,	2 400

63.01.00	Počet nově vybudovaných nebo zrekonstruovaných lůžek celkem	Počet	Region	0	300
65.20.00	Plocha revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů (brownfields) celkem	ha	Region	0	63

Indikátory prioritní osy 3: Rozvoj měst

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Zdroj	Kvantifikace	
				Výchozí hodnota 2005	Cílová hodnota 2015
Indikátory výstupu					
51.15.00 Core 39	Počet podpořených projektů zaměřených na udržitelný rozvoj a zvyšující atraktivitu měst a velkoměst celkem	Počet	Region	0	100
51.15.31	Počet podpořených projektů na rozvoj (zvyšující atraktivitu) - vybraných měst	Počet	Region	0	50
51.15.41	Počet podpořených projektů na ostatní města	Počet	Region	0	50
Indikátory výsledku					
65.01.01	Plocha regenerovaného a revitalizovaného území - ve městech	ha	Region	0	14
65.11.00	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů ve městech celkem	Užitná plocha v m ²	Region	0	150 000
65.11.01	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů určených pro rozvoj vzdělávání	Užitná plocha v m ²	Region	0	20 000
65.11.03	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů pro sociální služby a zdravotní péči	Užitná plocha v m ²	Region	0	30 000
65.11.04	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů zájmové a volnočasové povahy	Užitná plocha v m ²	Region	0	100 000
65.20.01	Plocha revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů (brownfields) ve městech	ha	Region	0	6

Indikátory prioritní osy 4: Rozvoj venkova

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Zdroj	Kvantifikace	
				Výchozí hodnota 2005	Cílová hodnota 2015
Indikátory výstupu					
51.21.00	Počet podpořených projektů na rozvoj venkovských oblastí (obcí) celkem	Počet	Region	0	100
Indikátory výsledku					
65.05.05	Plocha regenerovaného a revitalizovaného území - ve venkovských oblastech	ha	Region	0	6
65.15.00	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů ve venkovských oblastech (obcích) celkem	Užitná plocha v m ²	Region	0	50 000

Indikátory prioritní osy 5: Technická pomoc

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Zdroj	Kvantifikace	
				Výchozí hodnota 2005	Cílová hodnota 2015
Indikátory výstupu					
51.41.00	Počet podpořených projektů zaměřených na technickou pomoc	Počet	Region	0	10
71.05.00	Realizace evaluačních studií a zpráv celkem	Počet	Region	0	14
71.11.00	Počet uskutečněných školení, seminářů, workshopů a konferencí	Počet	Region	0	50
Indikátory výsledku					
71.16.00	Počet osob, které se zúčastnily vzdělávacích kurzů celkem	Počet osob	Region	0	1000

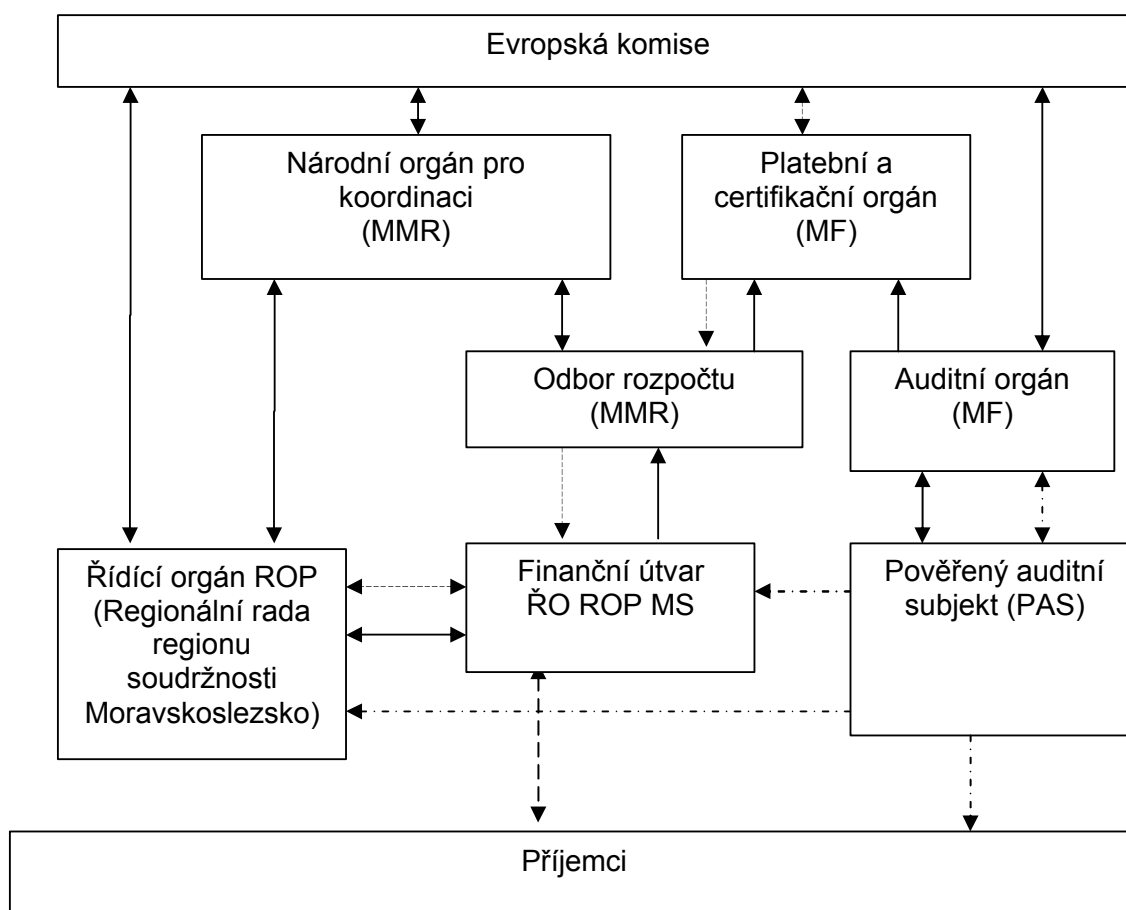
4 Realizační část Regionálního operačního programu

4.1 Implementace programu

Implementační struktura Regionálního operačního programu je v souladu se zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění zákona č. 138/2006 (dále Zákon) a s nařízeními ES, relevantními pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU v programovém období 2007-2013 (viz kapitola 1.1). Vazby mezi jednotlivými subjekty, zapojenými v implementaci ROP MS, popisuje graf č. 6. Popisy jednotlivých subjektů vycházejí z obecného nařízení.

Řídícím orgánem programu je Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko, která byla zřízena dle zákona 248/2000 Sb. O podpoře regionálního rozvoje ve znění zákona 138/2006 Sb.

Graf 6 - Implementační schéma ROP

—→ řídicí a informační tok

- - -→ tok prostředků

- · - · - · -> Aktivita AO ve vztahu k ROP

Subjekty zapojené do implementace ROP Moravskoslezsko:

- **Řídící orgán ROP MS** – Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko – odpovídá za řízení a provádění operačního programu v souladu se zásadou řádného finančního řízení;
- **Finanční útvar** úřadu Regionální rady je součástí Regionální rady regionu soudržnosti a provádí platby příjemcům z rozpočtu Regionální rady regionu soudržnosti odpovídající podílu národního financování a podílu určeného na financování výdajů z rozpočtu EU (SF).
- **Platební a certifikační orgán** – Ministerstvo financí, odbor Národní fond – ústřední orgán státní správy zodpovědný za celkové finanční řízení prostředků poskytnutých České republice z rozpočtu EU. Vyhotovuje a předkládá Evropské komisi certifikované výkazy výdajů a žádosti o platby, vyžaduje od řídicího orgánu informace o postupech a ověřeních v souvislosti s výdaji, uvedenými ve výkazu výdajů;
- **Auditní orgán** – Ministerstvo financí, odbor Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu – zejména zajišťuje provádění auditů za účelem ověření účinného fungování řídicího a kontrolního systému operačního programu;
- **Monitorovací výbor** – zajišťuje kvalitu provádění operačního programu zejména schvalováním kritérií pro výběr projektů, hodnocením pokroku v dosahování cílů programu a prioritních os a navrhováním změn, které přispějí k dosažení cílů nebo zlepšení řízení programu;
- **Národní orgán pro koordinaci**, Ministerstvo pro místní rozvoj – provádí zejména koordinaci a metodickou podporu při implementaci operačních programů, financovaných ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Finanční toky programu jsou blíže popsány v kapitole 4.4.

V implementační struktuře programu Řídící orgán nepředpokládá zřízení zprostředkujícího subjektu.

4.2 Řídící orgán

Usneseními vlády č. 175 ze dne 22. února 2006 a č. 603 ze dne 24. května 2006 byla Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko (dále RR) určena řídicím orgánem Regionálního operačního programu Moravskoslezsko pro období 2007-2013.

4.2.1 Orgány Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko

Obecné nařízení čl. 60 definuje úkoly řídicích orgánů. Z tohoto nařízení vychází také zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění zákona č. 138/2006 (dále Zákon), který paragrafem 16 zřizuje regionální rady jednotlivých regionů soudržnosti, definuje orgány Regionální rady a jejich úkoly v implementaci ROP. Orgány Regionální rady jsou dle zákona: výbor Regionální rady (dále jen „Výbor“), předseda Regionální rady a úřad Regionální rady (dále jen „Úřad“).

Rozhodnutím Výboru jsou stanoveny útvary, které budou zabezpečovat činnosti ŘO tak, aby byla zajištěna podmínka nezávislosti a oddělení funkce řídicí, platební, kontrolní a auditní (viz kap. 4.2.2).

Regionální rada odpovídá za zavedení a udržování řídicího a kontrolního systému v souladu s požadavky Komise, příslušných předpisů ES a národní legislativy, a zejména:

1. zajišťuje, že projekty určené ke spolufinancování z prostředků z rozpočtu EU jsou vybírány na základě kritérií schválených pro daný program Monitorovacím výborem (dále MV) a po celou dobu provádění zůstanou v souladu s příslušnými právními předpisy ES a předpisy národními;

2. ověřuje dodání spolufinancovaných produktů a služeb, skutečné vynaložení výdajů na operace vykázaných příjemci a jejich soulad s předpisy ES a národními předpisy, a to v souladu s čl. 13 prováděcího nařízení;
3. zajišťuje existenci systému pro záznam a uchovávání účetních záznamů v elektronické podobě pro každou operaci v rámci programu a shromažďování údajů nezbytných pro finanční řízení, monitorování, ověřování, audit a hodnocení; aniž jsou dotčena pravidla pro státní podporu podle článku 87 Smlouvy, zajistí řídicí orgán, aby veškeré podklady týkající se výdajů a auditů daného operačního programu byly uchovávány k dispozici Komisi a Evropskému účetnímu dvoru po dobu:
  - a) tří let od uzavření operačního programu;
  - b) tří let od roku, kdy došlo k částečnému uzavření, v případě dokladů týkajících se výdajů na operace a auditů operací podle odstavce 2 tohoto článku.Tyto doby se staví v případě soudního řízení nebo na řádně odůvodněnou žádost Komise. RO zpřístupní Komisi na její žádost seznam dokončených operací, jež jsou předmětem částečného uzavření.
4. zajišťuje soulad uskutečňovaných operací s národními pravidly a pravidly ES týkajícími se způsobilosti výdajů, zadávání veřejných zakázek, veřejné podpory, ochrany životního prostředí, rovnosti příležitostí mužů a žen a zákazu diskriminace (dle čl. 16 obecného nařízení);
5. zajišťuje, že příjemci a jiné subjekty zapojené do realizace operací vedou účetnictví či daňovou evidenci a to v souladu s platnými právními předpisy, zejména ustanoveními zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a vyhlášky č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a OSS;
6. zajišťuje hodnocení programů v souladu se čl. 47 a 48 obecného nařízení;
7. předává PCO podklady pro účely certifikace;
8. řídí práci MV a poskytuje mu dokumenty umožňující sledovat kvalitu realizace programu s ohledem na jeho konkrétní cíle;
9. vyhotovuje popis řídicích a kontrolních systémů dle čl. 71 obecného nařízení ve formátu daném přílohou 14 prováděcího nařízení a předkládá jej AO tak, aby bylo možné odeslat jej do 12 měsíců od schválení programu;
10. vypracovává výroční a závěrečné zprávy o provádění a po schválení MV je předkládá Komisi do šesti měsíců od konce každého kalendářního roku počínaje rokem 2008. Závěrečná zpráva o provádění bude předložena Komisi do 31. března 2017 prostřednictvím PCO spolu se závěrečnou žádostí o platbu. Kopie schválených zpráv předává RR v elektronické i písemné podobě PCO a AO;
11. vypracovává komunikační plán dle čl. 2 prováděcího nařízení a předává jej Komisi do čtyř měsíců od přijetí programu Komise. Zajišťuje soulad s požadavky na poskytování informací a publicitu stanovené prováděcím nařízením;
12. poskytuje Komisi informace, které jí umožní provést posouzení velkých projektů;
13. stanovuje postupy k zajištění toho, aby všechny dokumenty týkající se výdajů a auditů nezbytné pro zajištění odpovídajícího auditu byly uchovávány v souladu s požadavky čl. 90 obecného nařízení;
14. žádá AO o vydání prohlášení o uzavření;
15. zodpovídá za zajištění financování programu z národních veřejných zdrojů. Musí

zajistit, aby v příslušné kapitole státního rozpočtu a také v rozpočtu kraje byly na daný rok rozpočtovány požadované prostředky, a dále monitoruje prostřednictvím MSC2007, zda jsou u konkrétních projektů prostředky z jednotlivých zdrojů financování poskytovány příjemcům;

16. odpovídá za evidenci, šetření a hlášení podezření na nesrovnalost a potvrzených nesrovnalostí, jejich další monitoring a ve stanovených případech také vymáhání prostředků dotčených potvrzenou nesrovnalostí;
17. formou hlášení o zjištění nesrovnalosti a souhrnně čtvrtletně informuje PCO, pracovníka sítě AFCOS a AO o nesrovnalostech vzniklých při implementaci programu (včetně způsobu řešení dříve identifikovaných nesrovnalostí);
18. zajišťuje přijímání projektových žádostí od příjemců a schvaluje projekty;
19. zajišťuje, aby řídicí a kontrolní systém splňoval podmínky pro poskytnutí požadovaných údajů pro dostatečný audit trail v souladu s čl. 15 prováděcího nařízení;
20. z MSC2007 vystavuje ve stanovených termínech souhrnnou žádost, která obsahuje dílčí žádosti o platbu předložené příjemci, jež byly předfinancovány z prostředků SR, resp. financovány z rozpočtu RR, kterou předkládá PCO prostřednictvím MMR;
21. předává kopii vystavené souhrnné žádosti organizační složce státu (dále jen „OSS“), která poskytla prostředky na předfinancování výdajů, které mají být kryty prostředky z rozpočtu EU, souhrnná žádost musí být předložena MMR k odsouhlasení;
22. vypracovává odhady objemů žádostí o platby pro běžný a následující rozpočtový rok a předkládá je PCO nejpozději do 31. března každého roku;
23. odpovídá za správnost údajů předávaných ze svého IS ZS do MSC2007.

Výbor Regionální rady

Výbor Regionální rady je orgánem Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko. Členové Výboru jsou voleni z členů zastupitelstva Moravskoslezského kraje, který tvoří region soudržnosti Moravskoslezsko.

Výbor dle zákona 248/2000 Sb., v platném znění :

1. schvaluje realizační a řídicí dokumentaci Regionálního operačního programu,
2. schvaluje opatření, týkající se publicity a informovanosti o Regionálním operačním programu,
3. schvaluje výběr projektů, kterým Regionální rada poskytne dotaci či návratnou finanční výpomoc,
4. schvaluje rozpočet a závěrečný účet,
5. volí předsedu a místopředsedy RR,
6. jmenuje a odvolává ředitele Úřadu na návrh předsedy RR,
7. stanovuje organizační strukturu a počet zaměstnanců RR,
8. schvaluje další záležitosti, pokud tak stanoví jednací řád Výboru.

Výbor Regionální rady je odpovědný za řízení a provádění ROP MS a dále je odpovědný zejména za:

1. přípravu, projednání a předložení OP Evropské komisi,
2. zavedení systému pro shromažďování spolehlivých finančních a statistických

informací o provádění OP, zavedení ukazatelů monitorování a hodnocení; předávání těchto údajů v dohodnutém elektronickém formátu Monitorovacímu výboru, PCO a Komisi,

3. zajištění vypracování výroční a závěrečné zprávy o provádění OP a (po schválení Monitorovacím výborem) předložení Komisi,
4. zřízení a činnost Monitorovacího výboru programu,
5. zajištění toho, aby PCO obdržel všechny potřebné informace o postupech a auditech, prováděných ve vztahu k výdajům pro účely vydání potvrzení o oprávněnosti výdaje,
6. zajištění toho, aby Auditní orgán obdržel požadované dokumenty a podklady pro účely analytické a zpravodajské činnosti,
7. zabezpečení hodnocení ROP MS,
8. zajištění toho, aby subjekty, které jsou zapojeny do řízení a provádění OP, včetně příjemců podpory a dalších subjektů zapojených do implementace, vedly samostatný účetní systém, nebo používaly vhodné kódové označení účtů pro všechny transakce týkající se pomoci,
9. zabezpečení řízení k prošetření nesrovnalostí a zasílání hlášení o nesrovnalostech,
10. zajištění nápravných opatření v případě vzniklých nedostatků,
11. zajištění shody s národními politikami a politikami Společenství, zvláště s ohledem na zadávání veřejných zakázek, pravidla veřejné podpory, ochranu životního prostředí a rovné příležitosti,
12. zajištění zdrojů národního spolufinancování,
13. poskytnutí informací, které Komisi umožní provést vyhodnocení velkých projektů,
14. plnění povinností, týkajících se informovanosti a propagace OP,
15. výběr projektů, kterým Regionální rada poskytne dotaci či návratnou finanční výpomoc.

Předseda Regionální rady

Je statutárním orgánem Regionální rady a zastupuje ji navenek. Ze své činnosti je odpovědný Výboru.

Předsedu v jeho nepřítomnosti zastupuje místopředseda. Je-li zvoleno více místopředsedů, předsedu zastupují místopředsedové v pořadí stanoveném Výborem.

Úřad Regionální rady

Úřad Regionální rady (dále „Úřad“) je výkonným orgánem RR, který zabezpečuje veškeré úkoly spojené s funkcí řídicího orgánu ROP MS s výjimkou těch záležitostí, které jsou svěřeny nebo vyhrazeny Výboru a předsedovi RR. Úřad také plní úkoly, spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti RR.

Úřad zajišťuje zejména následující úkoly:

1. přijímání žádostí o podporu a organizování výzev k předkládání projektů,
2. podávání informací o programu,
3. posouzení formálních náležitostí a přijatelnosti předkládaných projektů,
4. zajištění kvalitativního hodnocení projektů,
5. přípravu smluv o financování projektu,
6. monitorování plnění pravidel pro zadávání veřejných zakázek při realizaci úspěšných

- projektů,
7. kontrola postupu prací na jednotlivých projektech,
  8. zajištění fungování monitorovacího systému – elektronické evidence dat pro monitorování a vyhodnocení implementace programu,
  9. zpracování údajů o výdajích jako podkladů pro certifikaci,
  10. příprava podkladů pro výroční a závěrečnou zprávu ROP MS,
  11. provádění a zajištění výkonu finančních kontrol realizace projektů s cílem ověřit, zda spolufinancované výrobky a služby byly dodány a požadované výdaje byly vynaloženy v souladu s podmínkami smlouvy o financování projektu a legislativou ČR a ES,
  12. přezkoumání předložených žádostí o proplacení uskutečněných výdajů příjemci podpory (především ověření souladu se stanovenými výkonovými cíli a finančním plánem projektu, souladu s politikami a legislativou ČR i ES, posouzení, zda výdaje jsou způsobilé atd.), včetně proplácení žádostí,
  13. zajišťování publicity programu,
  14. příprava rozpočtu a závěrečného účtu RR,
  15. uchování všech dokladů týkajících se výdajů a auditů nezbytných pro zajištění odpovídající pomůcky pro audit se zaměřením na finanční toky v souladu s čl. 90 obecného nařízení.

4.2.2 Oddělení funkcí v řídicím orgánu ROP MS

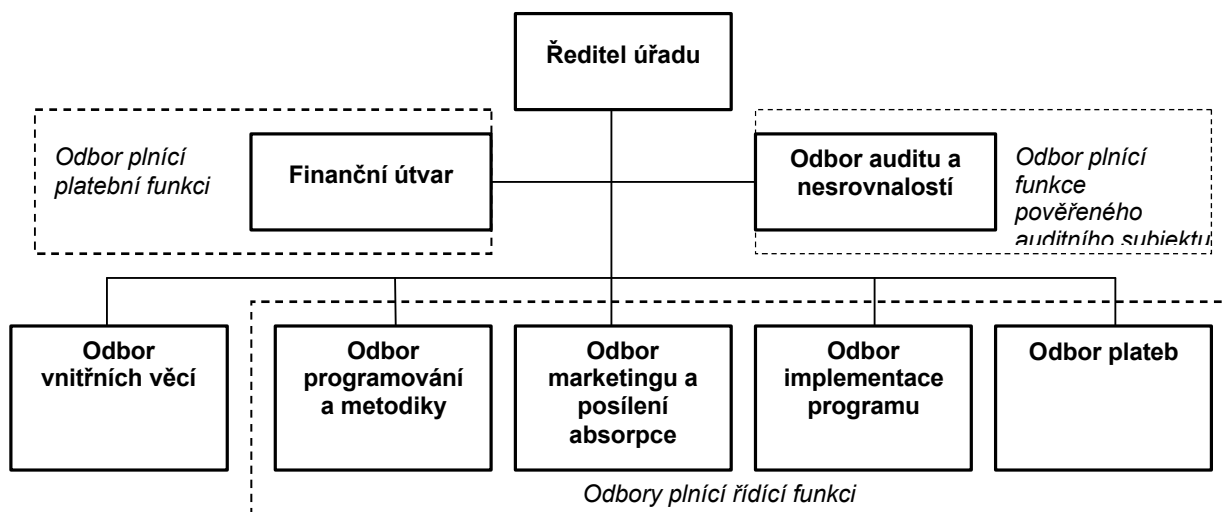
Řídící, platební, kontrolní a auditní funkce Úřadu jsou odděleny. Oddělení řídicí, platební, kontrolní a auditní funkce je zajištěno jasným rozdělením kompetencí a odpovědnosti za procesy a činnosti tak, aby rozhodování a kompetence byly nezpochybnitelné, bez duplicit a nejasností. Každá funkce je zajišťována na funkčně odděleném odboru.

Kontrolní funkce Řídicího orgánu jsou zajišťovány odborem plateb, který provádí ověření dodání spolufinancovaných produktů a služeb, vynaložení výdajů na operace a další kontrolní funkce dle čl. 60, odst. b) a d) obecného nařízení.

Provádění plateb příjemcům pomoci a zpracování souhrnných žádostí o provedení platby zajišťuje organizačně i funkčně samostatný finanční útvar.

Provádění auditů za účelem ověřování účinného fungování řídicího a kontrolního systému ROP MS a provádění auditu vzorku operací dle čl. 62, odst. a) a b) obecného nařízení zajišťuje organizačně i funkčně nezávislý Odbor auditu a nesrovnalostí, na který jsou tyto kompetence přeneseny z AO usnesením vlády č. 760/2007 z 11.7.2007 o zajištění výkonu funkcí auditního orgánu a pověřených subjektů auditního orgánu.

Oddělení funkcí uvnitř Úřadu RR Moravskoslezsko je znázorněno na schématu organizační struktury Úřadu, kde jsou Finanční útvar (platební funkce) a Odbor auditu a nesrovnalostí (auditní funkce) zřetelně odděleny od odborů plnících řídicí a kontrolní funkce dle čl. 60 obecného nařízení.

Graf 7 - Organizační struktura Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko

4.2.3 Zajištění administrativní kapacity řídicího orgánu ROP MS

Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko je nově vzniklým řídicím orgánem, proto je od počátku její činnosti věnována mimořádná pozornost zajištění odpovídající administrativní kapacity, a to jak z hlediska zajištění počtu a kvality pracovníků, tak z hlediska nastavení postupů implementace.

Při zajišťování administrativní kapacity Regionální rada postupuje podle usnesení vlády 818/2007 z 18. 7. 2007.

Zajištění počtu a kvality pracovníků

Jádro pracovníků Řídicího orgánu tvoří pracovníci, kteří přešli do Úřadu Regionální rady z krajského úřadu, ať už ze zprostředkujícího orgánu SROP, nebo z útvaru zajišťujícího administraci grantových schémat. Další část zaměstnanců tvoří pracovníci regionálních agentur, kteří se zabývali programováním podpory pro období 2004-2006 i pro období po roce 2007 a přípravou projektů pro programy SF období 2004-2006. V průběhu roku 2007 bude počet pracovníků doplněn na 66, tj. na cca 2/3 plánovaného cílového stavu 100 zaměstnanců.

Úřad Regionální rady se řídí vnitřním předpisem pro vzdělávání a rozvoj zaměstnanců, který je zaměřen na rozvoj kompetencí pracovníků podle jejich pracovního zařazení. Na Úřadu Regionální rady je zaváděn standard Investors in People – jeho úplné zavedení se předpokládá v polovině roku 2008.

Ve spolupráci s externí firmou byl zpracován procesní model systému řízení Regionální rady, jehož součástí je vypracování popisu pracovních pozic a požadavků na pracovní místa. Tento procesní model je dále rozvíjen s cílem zajistit dynamické modelování procesů. V cílovém stavu bude procesní model využíván i pro řízení administrativní kapacity úřadu.

Nastavení postupů zajištění administrativní kapacity

Potřebnost dostatečných administrativních struktur, garantujících efektivní využívání prostředků strukturálních fondů, byla potvrzena a uznána v textu Národního strategického referenčního rámce České republiky.

Dostatečná administrativní kapacita je nezbytná nejen k zajištění absorpční kapacity a používání formálních procedur, ale také k tomu, aby byly finanční prostředky využívány v souladu s principy správného finančního řízení.

V souladu s NSRR je základem přístupu k zajištění dostatečné administrativní kapacity následující:

- analýza potřeb ŘO při implementaci operačního programu
- definice funkcí a postupů
- formulace profilů zaměstnanců, popisy pracovních náplní
- kvalita výběru a přijímání nových zaměstnanců.

Dále, v souladu s NSRR: „kvalitní výkon všech funkcí systému využívání prostředků EU úzce souvisí s profilem a stabilizací zaměstnanců, kteří se na přípravách a zajištění tohoto systému podílejí. Zaměstnanci veřejné správy se musí na řádný a kvalitní výkon těchto činností soustavně připravovat až několik let, včetně jazykového vzdělávání. Nezbytnou podmínkou kvalitního systému řízení lidských zdrojů je zajištění kvalitního a nezávislého nábory pracovníků, který zohlední „best practice“ a bude aplikován na všech úrovních implementačního systému. Hlavním cílem zlepšování systému řízení lidských zdrojů je omezení nežádoucího odlivu těchto vzdělaných a zkušených zaměstnanců do soukromé sféry, a to především prostřednictvím nastavení takových podmínek, které z práce ve veřejné správě vytvoří konkurenční volbu k soukromé sféře.“

Tato ustanovení NSRR jsou blíže specifikována v dopise zaslaném českými úřady dne 29. června 2007 (ref. č. 24 449/2007-62) před vydáním rozhodnutí o přijetí NSRR Evropskou komisí takto:

- "Bude věnována pozornost systematickému posilování absorpční kapacity, včetně analýzy potřeb, definice požadavků, popisu pracovních pozic, nezávislých postupů při přijímání zaměstnanců, motivačního systému, vzdělávání zaměstnanců a jejich stabilizaci.
- Dokument nazvaný "Postupy k vyřešení administrativní kapacity pro využívání zdrojů strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v období 2007-2013" byl předložen české vládě."

Nařízení vlády č. 818 ze dne 18. června 2007, které schvaluje výše zmíněný dokument, bude aplikováno na veřejnou správu jako celek a jeho implementace bude monitorována předsedou vlády České republiky.

Následně musí být výše zmíněné závazky implementovány na úrovni každého operačního programu. Detailní zpráva popíše, jak jsou tyto závazky vypořádány (např. analýza potřeb ŘO, definice funkcí a postupů, formulace profilů zaměstnanců, popisy pracovních náplní, kvalita výběru a přijímání nových zaměstnanců). Dále tato zpráva popíše způsob, jakým budou Operační program Technická pomoc a prioritní osa technické pomoci ROP využívány k dosažení tohoto cíle. Další velmi důležitou otázkou je podpora absorpční kapacity příjemců a vstřícný přístup relevantních úřadů k příjemcům.

Tato implementační zpráva bude dokončena a představena během prvního zasedání Monitorovacího výboru ROP MS po přijetí ROP MS.

4.2.4 Závazek řídicího orgánu ve vztahu k veřejné podpoře

Řídící orgán ROP Moravskoslezsko zaručí, že každá veřejná podpora udělená v rámci ROP Moravskoslezsko bude v souladu s procedurálními a věcnými pravidly veřejné podpory aplikovanými v okamžiku udělení této podpory.

4.3 Úkoly příjemce, systém výběru projektů

4.3.1 Úkoly příjemce

Předkladatel předloží projektovou žádost pověřeným pracovníkům Úřadu. Příjemcem podpory může být pouze osoba s právní subjektivitou. Příjemci bude poskytnuta finanční pomoc na základě smlouvy o financování mezi příjemcem a řídicím orgánem na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Příjemce zajišťuje:

1. zpracování žádostí o poskytnutí pomoci, zahrnující identifikaci, hodnocení a přípravu projektu včetně finančního plánu,
2. přípravu zadávací dokumentace projektu,
3. v úzké koordinaci s Řídicím orgánem zadávání veřejných zakázek a podpis příslušných smluvních dokumentů s dodavateli,
4. řádnou realizaci projektu dle smluv, uzavřených s vybranými dodavateli,
5. ověřování a proplácení ověřených faktur dodavatelům,
6. fungující oddělený účetní systém projektu ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
7. vnitřní finanční kontrolu,
8. podávání pravidelných zpráv Řídicímu orgánu o postupu projektu, příp. podávání mimořádných zpráv na základě potřeb ŘO,
9. zpracování a předávání podkladů Řídicímu orgánu pro monitorování,
10. regionální a místní publicitu a informační tabule na místě staveb ve smyslu příslušných pravidel EU.

Příjemce odpovídá za to, že výdaje projektů, požadované k proplacení v rámci ROP MS, jsou způsobilé a že při realizaci projektu budou dodrženy podmínky smlouvy o poskytnutí dotace a příslušná legislativa ČR a ES.

Při předkládání žádostí o platby příjemce odůvodní předkládané výdaje a doloží, že odpovídají podmínkám realizace projektů, obsažených ve smlouvě o poskytnutí dotace. Veškeré platební nároky musí být podloženy doklady, které prokáží, že se jedná o prostředky vynaložené efektivně, hospodárně, účelně a transparentně.

Příjemce musí zajistit vedení dokumentace o projektech, která bude dostatečnou pomůckou pro audit, zaměřený na finanční toky.

Příjemce musí umožnit, aby doklady o projektech byly kdykoliv k dispozici pro kontroly a auditní šetření, prováděné oprávněnými osobami nebo subjekty. Doklady budou archivovány v souladu s platnou legislativou ČR a ES.

4.3.2 Systém výběru projektů

Předkladatel předloží návrh projektu Řídícímu orgánu – Úřadu Regionální rady.

Úřad posoudí formální úplnost a přijatelnost projektu a zajistí jeho kvalitativní hodnocení dle stanovených výběrových kritérií.

Z hlediska **formální úplnosti** je posuzována kompletnost žádosti o dotaci a jejích příloh dle požadavků uvedených v dokumentaci pro žadatele vypracované ŘO.

Přijatelnosti projektu je posuzována zejména z hlediska:

- souladu s podmínkami ROP, např. vhodnost projektu do oblasti podpory a vhodnost žadatele,
- vlivu projektu na region soudržnosti Moravskoslezsko (vyřazeny jsou projekty, které nebudou mít úplný či převažující vliv na Moravskoslezsko
- finanční a ekonomické efektivnosti (posuzováno dle výsledných ukazatelů finanční a ekonomické analýzy – vnitřní míry návratnosti a čisté současné hodnoty).

Následujícím krokem je hodnocení projektů dle výběrových kritérií.

Kritéria výběru projektů v ROP

Kritéria pro hodnocení projektů zahrnou jak kritéria společná pro všechny oblasti podpory, tak i specifická kritéria pro hodnocení projektů v rámci jednotlivých oblastí podpory.

Řídící orgán připraví kritéria, která budou schvalována Monitorovacím výborem. Kritéria budou směřovat k naplnění zejména Strategického cíle NSRR IV Vyuvážený rozvoj území.

Při hodnocení projektů jsou posuzovaná kritéria rozdělena do kategorií zaměřených na hodnocení:

- žadatele
- kvality projektu
- významu projektu
- horizontálních kritérií.

Žadatel je posouzen z hlediska samotné schopnosti realizovat podávaný projekt (technické a personální zabezpečení) a finančního zdraví.

V rámci **kvality projektu** je hodnocena vlastní *realizovatelnost projektu* (tím se rozumí připravenost a provázanost projektu a jeho aktivit a jejich návaznost na podaný rozpočet. Z hlediska efektivního čerpání zdrojů je zde také posouzena i přiměřenost výdajů na realizaci projektu). Důležitou část posuzování z pohledu kvality projektu tvoří *marketingová kvalita a finanční kvalita a udržitelnost*, v rámci níž je zhodnocena potřebnost daného projektu v místě jeho realizace a i z hlediska jeho obsahové náplně, dále také skutečnost, zda je projekt po finanční stránce udržitelný a jeho výstupy budou využitelné i po jeho ukončení. Poslední část posuzování se zaměřuje na *rizikovitost projektu*, tj. faktory, které by mohly ohrozit realizaci projektu vč. nástrojů, které budou použity pro zamezení rizikového vývoje projektu.

V kriteriích **významu projektu** je posouzen příspěvek projektu jak k naplňování závazných indikátorů ROP a specifických kritérií, tak i jeho celkový socioekonomický přínos pro region a jeho obyvatele a také jeho inovativnost.

Horizontální kritéria jsou posuzována na základě příspěvku projektu k udržitelnému rozvoji – životnímu prostředí a rovnosti příležitostí.

Schválení projektů, kterým bude poskytnuta finanční pomoc z prostředků ROP MS, je v kompetenci Výboru. Úřad informuje o výsledcích jednání Výboru a o jeho rozhodnutí příjemce.

Z hlediska komplexnosti hodnocení projektů jsou postihnuty všechny skutečnosti, a to jak z hlediska posouzení formálních náležitostí a vhodnosti projektu do ROP a plnění všech podmínek stanovených ŘO, tak i následné hodnocení kvality projektu a jeho přínosu k hospodářskému a sociálnímu rozvoji regionu soudržnosti Moravskoslezsko.

4.4 Finanční řízení

Za příjem prostředků z rozpočtu EU (SF) je odpovědný PCO. V rámci PCO metodicky řídí finanční prostředky z rozpočtu EU (SF) oddělení Metodiky finančního řízení a plateb MF, které rovněž bude realizovat převody prostředků z rozpočtu EU (SF) na příjmové účty správců jednotlivých kapitol SR.

Základní rámec finančního řízení je dán Metodikou finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 – 2013 v platném znění.

4.4.1 Systém finančních toků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti

Platby příjemcům pomoci jsou poskytovány z prostředků Regionální rady, která je obdrží z rozpočtu MMR (předfinancování výdajů hrazených z rozpočtu EU a národní financování) a z rozpočtu kraje (MSK). Prostředky z rozpočtu EU (SF) pak na účet správce kapitoly MMR zpětně proplácí PCO (viz body č.1-8 níže).

Dotace poskytované ze státního rozpočtu na předfinancování výdajů, které mají být kryty prostředky z rozpočtu EU a prostředky na národní financování jsou, v souladu s úpravou zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, Řídícím orgánem ROP MS poskytovány Ministerstvem pro místní rozvoj (MMR), a to na základě Rozhodnutí o poskytnutí dotace vydávaného MMR.

Na programovací období 2007-2013 vydává MMR Rámcové rozhodnutí o poskytování dotací. V návaznosti na toto Rámcové rozhodnutí pak MMR každoročně v prvních dnech měsíce ledna vydává Rozhodnutí o poskytnutí dotace pro příslušný kalendářní rok, a to do 15 pracovních dnů ode dne obdržení bezchybné Žádosti o poskytnutí dotace od ŘO ROP MS. Žádost o poskytnutí dotace odesílá ŘO ROP MS na MMR do konce prosince předchozího roku.

Po akceptaci Rozhodnutí Řídícím orgánem ROP MS a jeho doručení zpět na MMR, odešle MMR finanční prostředky na speciální účet ŘO ROP. Tuto dotaci (resp. její 1. splátku), poskytnutou na financování projektů ŘO ROP, převede MMR na speciální účet ŘO ROP do 15 dnů ode dne převzetí akceptovaného rozhodnutí od ŘO ROP. Termíny a převody dalších finančních prostředků stanovuje MMR v Rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Výši dotace pro účely Žádosti o poskytnutí dotace stanoví ŘO ROP MS na základě odhadů výdajů příjemců na dané období. Z rozpočtu MMR pak bude dotace uvolňována v návaznosti na schválený státní rozpočet ČR pro daný kalendářní rok.

Platby příjemcům probíhají formou ex-post plateb (zpětné proplacení příjemcem již uskutečněných výdajů).

1. Příjemce na základě uskutečněných výdajů vystavuje žádost v CZK o proplacení prostředků z rozpočtu Regionální rady (odpovídající evropskému i národnímu podílu), přičemž žádost je předložena ke kontrole a schválení řídicímu orgánu.
2. Řídicí orgán žádost příjemce schvaluje a dává pokyn finančnímu útvaru k provedení platby na účet příjemce.
3. Finanční útvar Úřadu provádí platbu z rozpočtu Regionální rady na účet příjemce.
4. Na základě potvrzení o provedených úhradách z rozpočtu RR vystavuje Řídicí orgán (Finanční útvar ŘO) z MSC2007 souhrnnou žádost o provedení platby prostředků z rozpočtu EU (SF) z účtu PCO do příslušné kapitoly státního rozpočtu. Souhrnná žádost je po schválení ředitelem ŘO zaslána správci kapitoly MMR ke kontrole a potvrzení.
5. Správce kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj souhrnnou žádost potvrzuje a posílá na PCO k provedení platby.
6. Platební a certifikační orgán provádí kontrolu předložené souhrnné žádosti, její zaúčtování (rozhodným datem pro stanovení kurzu pro přepočtení prostředků z CZK na EUR je datum zaúčtování Platebním a certifikačním orgánem) a následně provádí úhradu prostředků z rozpočtu EU (SF) do kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj.
7. Platební a certifikační orgán žádá po provedení certifikace Evropskou komisí o doplnění prostředků na jeho účtu.
8. Evropská komise žádost odsouhlasí a zasílá prostředky na účet PCO.

4.4.2 Certifikační orgán

Pro implementaci pomoci ze SF a FS zajišťuje Certifikační orgán činnosti dle čl. 61 obecného nařízení. Funkci Certifikačního orgánu vykonává v ČR Platební a certifikační orgán (PCO). Výkonem funkce PCO pro SF a FS byl rozhodnutím ministra financí vydaném na základě usnesení vlády ČR č. 198 ze dne 22. února 2006 pověřen odbor Národní fond Ministerstva financí. PCO nemá žádný zprostředkující subjekt.

Pro implementaci pomoci ze SF a FS dle čl. 61 obecného nařízení zajišťuje PCO následující činnosti:

- řídí a koordinuje toky finančních prostředků poskytnutých z rozpočtu EU a zabezpečuje plynulost toku finančních prostředků od PCO příjemcům;
- vytváří a aktualizuje metodické pokyny pro provádění certifikace výdajů SF a FS;
- zabezpečuje, aby příjemci pomoci obdrželi příspěvek z EU bez zbytečného odkladu;
- vypracovává a předkládá EK ověřené výkazy výdajů a žádosti o platby (průběžné i konečné) pro všechny programy na základě výkazů výdajů předložených řídicími orgány;
- ověřuje, že výkaz výdajů je přesný, vychází ze spolehlivého účetního systému a je založen na ověřitelných podkladech, certifikuje tyto výkazy a schvaluje žádosti o platby z EU;
- monitoruje manuály pracovních postupů užívané subjekty zapojenými do implementace SF a FS a ověřuje dodržování těchto postupů;
- průběžně monitoruje a ověřuje soulad činností a postupů řídicích orgánů a zprostředkujících subjektů s právními předpisy ČR a EU;
- ověřuje aplikaci procesů řízení a systému kontroly řídicích orgánů a zprostředkujících subjektů (včetně provádění kontrol na místě);

- vyhodnocuje čerpání alokací;
- přijímá platby z rozpočtu EU a zabezpečuje převody prostředků do kapitol rozpočtu;
- metodicky řídí vypracovávání odhadů čerpání prostředků poskytnutých z rozpočtu EU a předává tyto odhady EK;
- zajišťuje koncepci, metodiku, tvorbu, rozvoj a činnost účetního systému využívaného pro administraci SF a FS;
- zajišťuje metodické řízení v oblasti účtování o prostředcích SF a FS;
- spolupracuje s EK při ověřování adicionality mid-term a ex-post;
- předkládá auditnímu orgánu výkazy certifikovaných výdajů;
- zajišťuje vrácení neoprávněně vyplacených prostředků.

4.4.3 Finanční útvar Úřadu

Finanční útvar úřadu Regionální rady provádí zejména následující činnosti:

1. zajišťuje převody prostředků příjemcům na financování projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU (SF) z prostředků rozpočtu RR, a to do 15 pracovních dnů od obdržení žádosti o platbu z OPL;
2. sděluje ŘO požadované údaje o provedených převodech prostředků příjemcům dle své evidence (zejména údaje o příjemci, výši převedených prostředků, den platby příjemci);
3. při provádění jednotlivých činností, spojených s převody prostředků příjemcům, postupuje v souladu s interními pracovními postupy (manuály);
4. z MSC2007 vystavuje souhrnnou žádost, kterou po schválení a podpisu ředitelem ÚRR zasílá na MMR (odbor rozpočtu);
5. pro zajištění dostatku finančních prostředků z MMR na další rok odesílá na MMR Žádost o poskytnutí dotace;
6. předává MMR informace o čerpání státního rozpočtu a zdrojů ERDF;
7. provádí kontrolu čerpání ve vazbě na zdroje kapitoly státního rozpočtu a ERDF.

4.5 Kontrolní a auditní systém

Kontrolní a auditní postupy vycházejí z Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 a také z Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. Dále respektují zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů a prováděcí vyhláškou Ministerstva financí č. 64/2002 Sb.

Plnění jedné z hlavních úloh efektivního a fungujícího systému kontroly je vytvářet podmínky a bariéry, bránící vzniku nedostatků, a pokud by případné nedostatky a poruchy vznikly, vytvářet takové účinné kontrolní mechanismy, aby byla v co nejkratším čase zabezpečena náprava nepříznivého stavu.

Základními kritérii posuzovanými v rámci kontrolní činnosti jsou zákonnost, hospodárnost, efektivnost, účelnost a úspornost při nakládání s prostředky veřejné finanční podpory. V kontrolním systému musí být zřetelně oddělen systém kontroly ve veřejné správě a řídicí kontroly od systému interního auditu a auditu ve veřejné správě.

4.5.1 Auditní orgán

Auditní orgán (AO) se zřizuje ve smyslu čl. 59 obecného nařízení. Usnesením vlády ČR č. 198 ze dne 22. února 2006 je výkonem funkce AO pro SF a FS pověřeno Ministerstvo financí. Výkonem funkce AO pro SF/FS/EFF byl rozhodnutím ministra financí pověřen útvar Centrální harmonizační jednotky pro finanční kontrolu Ministerstva financí.

AO je nezávislý na:

- RO;
- osobě nebo útvaru PCO zodpovědném za provádění certifikace výdajů podle článku 61 obecného nařízení,
- zprostředkujících subjektech.

V souladu s požadavky relevantní legislativy ES (hlavně s článkem 62 a 71 obecného nařízení) a právních předpisů ČR provádí AO zejména následující činnosti:

- zajišťuje audit připravenosti řídicích a kontrolních systémů programů, na jehož základě předkládá EK zprávu posuzující nastavení řídicích a kontrolních systémů OP;
- předkládá Evropské komisi před podáním první žádosti o průběžnou platbu a nejpozději do 12 měsíců od schválení příslušného programu zprávu posuzující nastavení řídicích a kontrolních systémů programu včetně stanoviska k jejich souladu s příslušnými ustanoveními právních předpisů ES, jak je požadováno v čl. 71 obecného nařízení;
- předkládá EK do 9 měsíců po schválení příslušného OP strategii auditu zahrnující subjekty, které budou audity provádět, tuto strategii pravidelně aktualizuje;
- zajišťuje provádění auditu za účelem ověření účinného fungování řídicích a kontrolních systémů programů a na vzorku i ověření vykázaných výdajů;
- předkládá každoročně EK konsolidovaný plán auditů prostředků poskytovaných ze SF a FS, který průběžně vyhodnocuje;
- předává EK výsledky provedených auditů dle článku 73(1) obecného nařízení
- zajišťuje, že PCO obdrží pro účely certifikace výsledky všech auditů provedených AO nebo z jeho pověření;
- zajišťuje metodické vedení dalších auditních subjektů zapojených do auditů u všech OP;
- dohlíží na kvalitu auditů prováděných dalšími auditními subjekty u projektů spolufinancovaných z SF a FS;

- podílí se na tvorbě a aktualizaci metodických pokynů pro provádění auditu prostředků jednotlivých programů;
- předkládá každoročně EK výroční kontrolní zprávu;
- vydává každoročně pro EK stanovisko k tomu, zda fungování řídicího a kontrolního systému poskytuje přiměřenou záruku, že výkazy výdajů předložené EK jsou správné a že související transakce jsou zákonné a řádné;
- účastní se auditních misí EK na prověřování aspektů řídicího a kontrolního systému, které vyplynuly z výroční kontrolní zprávy;
- předloží EK prohlášení o uzavření (popř. o částečném uzavření), ve kterém vyhodnotí platnost žádosti o závěrečnou platbu a zákonnost a řádnost souvisejících transakcí zahrnutých do závěrečného výkazu výdajů;
- spolupracuje s EK při koordinaci plánů auditů a auditorských metod a vyměňuje si s ní výsledky z provedených auditů;
- zajišťuje, aby byly při auditorské činnosti uplatňovány mezinárodně uznávané auditorské standardy;
- provádí analýzu nahlášených nesrovnalostí pro účely zpracování prohlášení o uzavření nebo částečném uzavření;
- zpracovává každoročně zprávu o výsledcích finančních kontrol za OP pro vládu.

Auditní orgán nese odpovědnost za zajištění výše uvedených činností s tím, že při zachování vlastní odpovědnosti může vybranými činnostmi pověřit další auditní subjekty. Je přípustná pouze jedna úroveň pověření k výkonu výše uvedených činností (tj. auditní subjekt nemůže činnostmi pověřit další subjekt), a to na základě veřejnoprávní smlouvy.

Auditní orgán pověřil v souladu s čl. 62, odst. 3 obecného nařízení a v souladu s usnesením vlády České republiky č. 760 ze dne 11. července 2007, o zajištění výkonu funkcí auditního orgánu a pověřených subjektů auditního orgánu, Regionální radu regionu soudržnosti Moravskoslezsko výkonem činností Pověřeného subjektu auditního orgánu, který vykonává následující činnosti:

- audit z účelem ověření účinného fungování řídicího a kontrolního systému operačního programu,
- audit operací na vhodném vzorku pro ověření vykázaných výdajů.

Tyto činnosti budou v rámci ÚRR Moravskoslezsko vykonávány funkčně nezávislým odborem auditu a nesrovnalostí v souladu s čl. 62 odst. 1 písm. a) a b) obecného nařízení.

Auditní orgán průběžně připravuje prohlášení o uzavření (dále jen „prohlášení“) na základě obdržených:

- zpráv z auditů vzorku operací od subjektů, které tento audit vykonávají;
- údajů o ostatních auditech/kontrolách provedených subjekty implementace;
- zpráv z provedených systémových auditů od útvarů interních auditů a vlastní auditorské činnosti.

V případě potřeby je AO oprávněn provádět doplňkové audity systémů a/nebo vzorku operací.

Auditní orgán zasílá na základě bilaterálních jednání Evropské komisi konsolidovaný plán auditů prostředků z rozpočtu EU za ČR a zprávy ze systémových auditů. Dále zpracovává výroční kontrolní zprávy podle čl. 62 odst. 1 písm. d) obecného nařízení a zasílá je ve stanovených termínech Evropské komisi.

Auditní orgán průběžně připravuje a zpracovává prohlášení podle čl. 62 odst. 1 písm. e) obecného nařízení a podle čl. 17 odst. 3 s využitím přílohy 11 prováděcího nařízení. Po skončení programového období a před provedením platby konečného zůstatku zasílá AO

nejpozději do 31. března 2017 toto prohlášení Evropské komisi, ve kterém vyhodnotí platnost žádosti o platbu konečného zůstatku a legalitu a řádnost souvisejících transakcí zahrnutých do závěrečného výkazu výdajů. Vystavení prohlášení je nutnou podmínkou pro zaslání žádosti o závěrečnou platbu konečného zůstatku Evropské komisi.

Prohlášení se vystavuje:

- po ukončení programového období; *nebo*
- v obdobích stanovených členským státem v případě částečného uzavření; částečné uzavření se týká operací dokončených do 31. prosince předchozího roku; operace se považuje za dokončenou, pokud byly činnosti v jejím rámci skutečně provedeny a všechny výdaje příjemců a odpovídající příspěvky z veřejných zdrojů byly vyplaceny.

Prohlášení je vydáváno na základě vyhodnocení výsledků všech uskutečněných auditů a kontrol, ke kterým měl AO přístup, na základě průběžného přezkoumávání řídicích a kontrolních systémů, na základě informací získaných od PCO, ŘO a ZS a případných doplňkových auditů vzorku operací.

Prohlášení je potvrzeno závěrečnou kontrolní zprávou obsahující všechny odpovídající údaje, ze kterých prohlášení vychází, včetně shrnutí nálezů všech auditů a kontrol provedených kontrolními orgány ČR a EU, které má AO k dispozici, a všech dalších problémů, které se vyskytly v průběhu implementace.

Auditní orgán organizuje svoji vlastní auditorskou činnost a provádí veškerá šetření nutná k tomu, aby získal přiměřenou záruku, že veřejné prostředky jsou vynakládány správně a v souladu s příslušnými ustanoveními.

ŘO, PCO a ZS poskytují AO veškeré požadované informace a zabezpečují přístup k záznamům a ostatním dokumentům nezbytným pro vypracování prohlášení. AO v průběhu čerpání prostředků z rozpočtu EU rovněž sleduje, shromažďuje a analyzuje všechny dostupné protokoly z kontrol a zprávy z provedených auditů ve vazbě na čerpání dotčených prostředků z rozpočtu EU a také zprávy z auditů realizovaných z úrovně EU a výsledky kontrol provedených Nejvyšším kontrolním úřadem.

Způsob předávání vydaného prohlášení příslušným orgánům Evropské komise upřesňuje AO (přitom zohledňuje požadavky orgánů Evropské komise). V případě, že jsou zaznamenány vážné překážky při vypracování prohlášení nebo zjištěná četnost výskytu omylů je vysoká a nelze na základě těchto skutečností zaujmout stanovisko k výkazu výdajů a k žádosti o závěrečnou platbu, ministr financí informuje před odesláním prohlášení příslušným orgánům Evropské komise o tomto stavu vládu České republiky. Informace obsahuje návrh dalšího postupu, případně návrh doporučených opatření.

4.5.2 Systém finanční kontroly

Ministerstvo financí, jako ústřední správní úřad pro finanční kontrolu, v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, metodicky řídí, koordinuje a zajišťuje výkon finanční kontroly v rámci operačního programu. Základním východiskem pro vydávání dílčích metodických pokynů, konzultovaných s příslušnými orgány Evropské komise, jsou platné právní předpisy ČR a ES.

V kontrolním systému musí být zřetelně oddělen systém kontroly ve veřejné správě a řídicí kontroly od systému interního auditu a auditu ve veřejné správě.

Vnitřní kontrolní systém

Všechny orgány, podílející se na implementaci operačního programu, budou mít zaveden potřebný řídicí a kontrolní systém, který bude v souladu s národní legislativou a bude způsobilý včas identifikovat administrativní, systémové nebo záměrné chyby a vytvářet podmínky pro prevenci vzniku chyb.

Řídicí kontrola

- je zajišťována odpovědnými vedoucími zaměstnanci a tvoří součást vnitřního řízení všech subjektů zapojených do implementace operačního programu, při přípravě operací před jejich schválením, při průběžném sledování uskutečněných operací až do jejich konečného vypořádání a vyúčtování a následného prověření vybraných operací v rámci hodnocení dosažených výsledků a správnosti hospodaření.

S ohledem na principy účinného a efektivního řídicího a kontrolního systému v průběhu implementace programu bude zajištěno, že:

1. všechny subjekty zapojené do řízení a kontroly programu mají jednoznačně stanoveny konkrétní funkce, a to jak v rámci celého systému implementace, tak i v rámci každého subjektu zvlášť;
2. je dodržována zásada oddělení platebních, řídicích a kontrolních funkcí mezi jednotlivými subjekty, zapojenými do implementace programu, i v rámci subjektů samotných;
3. jsou stanoveny jednoznačné postupy pro zajištění správnosti a způsobilosti výdajů, vykazovaných v rámci programu;
4. jsou zavedeny spolehlivé účetní systémy, systémy monitorování a systémy finančního výkaznictví;
5. je zaveden systém podávání zpráv o implementaci programu a projektů a monitorování;
6. jsou přijata opatření pro provádění auditu fungování řídicího a kontrolního systému;
7. jsou zavedeny takové systémy a stanoveny takové postupy, které zajistí podklady pro audit (audit trail);
8. jsou stanoveny postupy hlášení a monitorování pro nesrovnalosti a vymáhání neoprávněně vyplacených částek.

Pro každou úroveň řízení a implementace programu bude vypracován manuál vnitřního kontrolního systému ve formě řízené dokumentace, která bude obsahovat detailní popis pracovních postupů pro prováděné činnosti.

Interní audit

Útvar auditu je funkčně nezávislý a organizačně oddělený od řídicích a výkonných struktur a bude podřízen příslušnému vedoucímu orgánu veřejné správy.

Útvary interního auditu budou v pravidelných intervalech prověřovat vnitřní kontrolní systém. Jejich činnost bude kromě jiného zahrnovat prověřování plnění základních požadavků na vnitřní kontrolní systém. Významnou součástí bude též předkládání doporučení ke zdokonalování kvality vnitřního kontrolního systému, k předcházení nebo zmírnění rizik, k přijetí opatření k nápravě zjištěných nedostatků a konzultační činnost.

Zprávy z interních auditů, pravidelně prováděných na jednotlivých úrovních implementace, budou předkládány příslušnému vedoucímu orgánu veřejné správy. Reportování zjištěného auditu bude rovněž podkladem pro řízení rizik na úrovni řídicího orgánu.

Kontrola ve veřejné správě

Řídící orgán odpovídá za řízení a provádění operačního programu v souladu se zásadou řádného finančního řízení, a proto zajišťuje, aby operace byly pro financování vybírány podle kritérií pro operační program a aby po celou dobu provádění byly v souladu s příslušnými předpisy Společenství a s vnitrostátními předpisy. ŘO zajišťuje výkon kontroly v rámci kontroly ve veřejné správě tím, že ověřuje dodání spolufinancovaných produktů a služeb a skutečné vynaložení výdajů na operace vykázaných příjemci. ŘO zajišťuje existenci systému pro záznam a uchovávání účetních záznamů v elektronické podobě pro každou operaci a shromažďování údajů nezbytných pro audit. Úkolem ŘO je také zajistit, aby postupy a všechny dokumenty týkající se výdajů a auditů operačního programu byly Evropské komisi a Účetnímu dvoru k dispozici po dobu tří let od uzavření operačního programu.

Audit ve veřejné správě

Za výkon auditu ve veřejné správě na všech úrovních realizace finančních prostředků z příslušného programu podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, a v souladu s přímo použitelnými předpisy ES, je odpovědný AO, který ověřuje účinnost řídicích a kontrolních systémů a na vzorku operací vykazované výdaje finančních prostředků daného programu.

Pověřený subjekt auditního orgánu (dále „PAS“)

V souladu s usnesením vlády ze dne 11. července 2007 č. 760 o zajištění výkonu funkcí auditního orgánu a pověřených subjektů auditního orgánu delegoval AO část svých pravomocí na pověřené subjekty auditního orgánu.

Pověřený subjekt auditního orgánu při své činnosti postupuje v souladu se schválenými Zásadami pro činnost auditního orgánu a pověřených subjektů auditního orgánu, které jsou přílohou tohoto usnesení a plní úkoly vyplývající ze smlouvy o výkonu auditu uzavřené mezi Ministerstvem financí a Regionální radou regionu soudržnosti Moravskoslezsko. Funkci PAS zajišťuje odbor auditu a nesrovnalostí, který je důsledně funkčně nezávislý a organizačně oddělen od řídicích a výkonných struktur úřadu, nepodílí se na řízení fondů a neodpovídá za administrativní proces spojený s realizací projektů nebo programů.

Pověřený subjekt auditního orgánu při výkonu auditu zajišťuje za úzké spolupráce a metodické podpory Auditního orgánu v souladu s mezinárodně uznávanými auditorskými standardy především tyto činnosti:

1. audit za účelem ověření účinného fungování řídicího a kontrolního systému operačního programu,
2. audit za účelem ověření vykázaných výdajů na vhodném vzorku operací.

Pověřený subjekt auditního orgánu předkládá AO:

- podklad pro zprávu posuzující nastavení řídicího a kontrolního systému operačního programu, a to před podáním první žádosti Komisi o průběžnou platbu, nejpozději však deset měsíců od schválení ROP Moravskoslezsko,
- podklad pro strategii auditu zahrnující metodu, která bude použita a metodu výběru vzorků pro audit operací v rozsahu stanoveném auditním orgánem, a to nejpozději sedm měsíců po schválení ROP Moravskoslezsko,
- podklad pro konsolidovaný roční plán auditů v termínu, který bude stanoven AO dle požadavku EK,
- podklad pro výroční kontrolní zprávu, která bude obsahovat zjištění z auditů provedených během předchozího dvanáctiměsíčního období končícího dne 30.června referenčního

roku, jakož i zjištěné nedostatky v řídicích a kontrolních systémech programu, a to nejpozději do 30. září referenčního roku,

- podklad pro stanovisko k tomu, zda fungování řídicího a kontrolního systému poskytuje přiměřenou záruku, že výkazy jsou zákonné a řádné, a to každoročně, nejpozději však do 30. září referenčního roku,
- podklady pro závěrečnou kontrolní zprávu při uzavření programu, a to nejpozději do 31. 12. 2016.

Dále:

- předává zprávy z vykonaných auditů do deseti pracovních dnů po ukončení auditu,
- poskytuje poznatky z auditů, které by mohly mít vliv na tvorbu a aktualizaci metodických pokynů pro výkon auditu,
- informuje AO o organizačním, materiálním a personálním zabezpečení výkonu auditu a o všech závažných skutečnostech, které by mohly ohrozit výkon auditu,
- poskytuje potřebných údajů, pokud byly tyto vyžádány příslušným orgánem EU.

Audit vzorku operací

Audit vzorků operací prováděný PAS je důsledně oddělen od ostatních kontrol vyžadovaných při správě Strukturálních fondů a zejména ověřuje:

- zda operace splňuje kritéria výběru pro operační program, zda se provádí v souladu s rozhodnutím o schválení a splňuje všechny související podmínky týkající se její funkčnosti a využití nebo cílů, jichž je třeba dosáhnout (např. ověření, zda vykázané výdaje byly skutečně vynaloženy, zda odpovídají rozpočtovým položkám projektu, zda byly uskutečněny dodávky spolufinancovaných produktů a služeb apod.);
- způsobilost výdajů a správnost vykázaných výdajů z účetního hlediska;
- soulad uskutečněných operací s platnou legislativou;
- zda byl veřejný příspěvek vyplacen příjemci v souladu s čl. 80 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

Výběr vzorku operací, u nichž se má každý rok provádět audit, se zakládá především na metodě namátkového statistického výběru vzorku. Metoda výběru vzorku zohledňuje mezinárodně uznávané auditorské standardy a musí být zdokumentována stejně tak veškeré kroky a rozhodnutí učiněná v průběhu výběru vzorku a to v souladu s požadavky Evropské komise.

Metoda výběru vzorků a rozsah vzorku operací probíhá v souladu s pokyny AO a je součástí auditní strategie, kterou předkládá PAS AO. Při výběru metody výběru vzorků je především zohledněna:

- výše výdajů,
- množství a druh operací.

Audity vzorku operací prováděné PAS jsou charakteru ex-post, tzn. prováděné po realizaci operace nebo jeho finančně vypořádané části a to zejména v místě realizace. Zahrnují vzorky veškeré administrativní činnosti v souladu s praktickým uplatněním a účinností řídicích a kontrolních systémů v rámci projektů.

Audity vzorku operací slouží především k ověření:

- praktického uplatnění a účinnosti řídicích a kontrolních systémů RR,
- souladu účetních záznamů s dokumentací uchovávanou u RR, příjemců, partnerů a dodavatelů zboží nebo služeb,
- existence a dodržování kontroly průběhu zpracování (audit trail),

- u výdajových položek, že vyhovují platným pravidlům ES a vztahují se ke schváleným závazným ukazatelům projektu a ke skutečně provedené činnosti,
- zda projekt a jeho výstupy jsou v souladu s věcným obsahem žádosti o dotaci,
- zda bylo skutečně poskytnuto příslušné národní spolufinancování ve stanovené výši tak, aby byl dodržen stanovený poměr,
- zda spolufinancované akce a projekty jsou realizovány v souladu s pravidly a politikami Společenství.

Kontrola Nejvyššího kontrolního úřadu

Nejvyšší kontrolní úřad je oprávněn vykonávat nezávislou kontrolní činnost ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

Auditní činnosti prováděné orgány Evropské komise a Evropským účetním dvorem

Evropská komise se přesvědčí, že v rámci daného operačního programu byly zavedeny a účinně fungují řídicí a kontrolní systémy v souladu s článkem 72, odst. 1 obecného nařízení. Tento audit provádí Komise na základě výročních kontrolních zpráv a stanoviska AO k těmto zprávám a na základě vlastních auditů.

Evropský účetní dvůr v rámci své působnosti vykonává samostatné a nezávislé kontroly, vyplývající z jeho působnosti.

Nesrovnalosti

Řídicí orgán je zodpovědný za řešení nesrovnalostí. Všechny orgány, zapojené do implementace operačního programu, mají povinnost hlásit ŘO zjištěná podezření na nesrovnalosti. Pokud z důvodu zjevné neopodstatněnosti ŘO ROP MS podezření nezamítne, bez zbytečného prodlení zahájí řízení podle zákona č. 320/2001, o finanční kontrole.

Řídicí orgán zároveň do patnáctého dne následujícího měsíce hlásí tato opodstatněná podezření subjektům, zapojeným do vnější úrovně hlášení.

Prostředky dotčené nesrovnalostí vymáhá ŘO sám – přitom postupuje v souladu se zákonem č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků.

4.6 Monitorování

Monitorování je základní nástroj pro dosažení efektivního nastavení a následné implementace programu a projektů. Monitorování zajišťuje sběr dat a předkládá souhrnné informace o aktuálním stavu procesu implementace.

V souladu s článkem 66 obecného nařízení zajišťuje Řídicí orgán a monitorovací výbor kvalitu provádění operačního programu. Řídicí orgán a monitorovací výbor provádějí monitorování programu na základě finančních ukazatelů a ukazatelů pro výstupy a výsledky. Ukazatelé umožňují měřit pokrok ve vztahu k výchozí situaci a k dosahování cílů na úrovni prioritních os.

Finanční monitoring se zabývá sběrem dat a informací týkajících se vynaložených finančních prostředků.

Věcný monitoring se týká věcného zaměření projektu.

Procedurální monitoring umožňuje v reálném čase sledovat pokrok v implementaci projektů.

Řídicí orgán musí zajistit, aby monitorování operačního programu splňovalo uvedené požadavky. ŘO má celkovou zodpovědnost za monitorování a je zodpovědný za správný, efektivní, systematický a včasný monitoring, za data zadaná do monitorovacího systému a za informování Evropské komise.

Zodpovědnost za realizaci monitorování programu má ŘO ROP MS.
Výsledky procesu monitorování programu budou využity v procesu evaluace programu.

4.6.1 Monitorovací výbor

Monitorovací výbor je v souladu s článkem 63 a 64 obecného zřízení členským státem po dohodě s řídicím orgánem operačního programu do 3 měsíců od oznámení rozhodnutí o schválení operačního programu. Rovněž složení Monitorovacího výboru na principu partnerství je dohodnuto mezi členským státem a řídicím orgánem operačního programu. Monitorovacímu výboru předsedá zástupce řídicího orgánu.

Řádnými členy monitorovacího výboru jsou zástupci

- řídicího orgánu (Výbor Regionální rady, Úřad Regionální rady),
- státní správy (Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo financí, Ministerstvo dopravy, Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest),
- územní samosprávy (Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Svaz měst a obcí ČR sdružující statutární i menší města, venkovské obce),
- hospodářští a sociální partneři (Krajská hospodářská komora, Agentura pro regionální rozvoj a další),
- univerzity působící v regionu,
- nestátní neziskové organizace (zastupující občanskou společnost, ekologické organizace a subjekty prosazující rovnost příležitostí).

Složení monitorovacího výboru odpovídá partnerskému principu, který byl uplatněn již při zřízení pracovní skupiny činné v přípravné fázi tvorby operačního programu. Jednání výboru se může s hlasem poradním účastnit také zástupce Evropské komise.

V Monitorovacím výboru působí zastřešující organizace jednotlivých skupin partnerů (obcí, podnikatelů, neziskového sektoru), čímž je zajištěn oboustranný přenos informací a podnětů mezi řízením a implementací programu a partnery a veřejností na regionální úrovni. Členství zástupců ostatních ŘO umožňuje aplikovat partnerství i v rámci synergie mezi daným ROP a ostatními operačními programy.

Cílem Monitorovacího výboru je zajistit účinnost a kvalitu poskytované pomoci.

Monitorovací výbor bude zajišťovat zejména následující úkoly v souladu s článkem 65 obecného nařízení:

1. posoudí a schválí kritéria pro výběr financovaných operací do šesti měsíců od schválení operačního programu a schvaluje veškeré revize těchto kritérií podle potřeb programování;
2. na základě dokumentů předložených řídicím orgánem pravidelně hodnotí pokrok v dosahování konkrétních cílů operačního programu;
3. posuzuje výsledky provádění, zejména dosahování cílů stanovených pro každou prioritní osu, a hodnocení podle čl. 48 odst. 3 obecného nařízení;
4. posuzuje a schvaluje výroční zprávy a závěrečné zprávy o provádění;
5. je informován o výroční kontrolní zprávě nebo o části zprávy týkající se dotyčného operačního programu a o veškerých souvisejících připomínkách vnesených Komisí po posouzení této zprávy nebo vztahujících se k dotyčné části zprávy;
6. může řídicímu orgánu navrhnout jakoukoli revizi nebo přezkum operačního programu, které by mohly přispět k dosažení cílů fondů nebo zlepšit jeho řízení, včetně finančního řízení;
7. posuzuje a schvaluje veškeré návrhy na změnu obsahu rozhodnutí Komise o příspěvku z fondů.

Pro monitoring OP bude využíván Monitorovací systém strukturálních fondů (viz kap. 4.6.3). Systém umožní poskytnutí požadovaných výstupů pro potřeby Evropské komise.

4.6.2 Systém monitorovacích zpráv

Monitorovací zprávy představují hlavní výstupy monitorování. Umožňují vyhodnocovat aktuální situaci při implementaci strukturální pomoci z EU a včasnou identifikaci rizik přispět k maximální absorpci alokovaných prostředků. Systém monitorovacích zpráv je vybudován hierarchicky od úrovně příjemce (zprávy o realizaci projektů), přes výkonnou úroveň (zprávy o stavu realizace OP) až po úroveň centrální (zprávy podávají agregované informace o realizaci celé strukturální pomoci v ČR).

Na úrovni programu jsou připravovány zejména následující zprávy a sestavy:

- zprávy o realizaci ROP pro monitorovací výbor;
- výroční zprávy a závěrečná zpráva o provádění ROP;
- ad-hoc sestavy/zprávy o realizaci podpory ze SF a FS dle potřeb VRR, příp. NOK.

Na úrovni příjemce jsou připravovány následující zprávy a sestavy:

- pravidelná hlášení (s periodicitou závislou na velikosti projektu);
- závěrečné zprávy a zprávy o zajištění udržitelnosti.

Výroční zprávy a závěrečná zpráva o provádění

Řídící orgán zasílá Komisi výroční zprávu o provádění (po schválení Monitorovacím výborem) do 30. června následujícího roku, přičemž první zpráva bude Komisi předložena v roce 2008.

Závěrečná zpráva o provádění bude postoupena Evropské komisi do 31. 3. 2017.

Všechny výroční a závěrečné zprávy o provádění budou obsahovat následující informace:

- důležité socio-ekonomické trendy se vztahem k podpoře, včetně národních, regionálních a sektorových politik,
- postup v realizaci prioritních os a opatření ve vztahu k jejich specifickým cílům, s kvantifikací jejich fyzických indikátorů a indikátorů výsledků a dopadů,
- finanční implementaci pomoci, sumarizaci celkových výdajů, proplacených Platebním a certifikačním orgánem pro každé opatření a záznamy o celkových platbách ze strany Evropské komise a dále kvantifikaci finančních indikátorů,
- všechny kroky ze strany Řídícího orgánu a Monitorovacího výboru pro zajištění kvality a efektivnosti implementace, především:
  - monitorování, finanční kontrola a hodnocení opatření, včetně organizování sběru dat,
  - přehled všech podstatných problémů vyskytujících se při řízení podpory a přehled přijatých opatření,
  - opatření pro zajištění publicity,
- kroky k zajištění slučitelnosti s politikou Společenství,
- opatření, přijatá pro zajištění informovanosti a publicity OP,
- informace o významných problémech, vztahujících se k dodržování souladu s politikami Společenství, které byly zjištěny během implementace OP, a přijatá opatření pro jejich nápravu,
- vývoj ve financování velkých projektů,

- využití pomoci, vrácené Řídícímu orgánu nebo jinému veřejnému orgánu v období provádění OP dle článku 98, odstavce 2 obecného nařízení.

Každoročně poté, co bude výroční zpráva postoupena Evropské komisi, bude Komise a Řídící orgán posuzovat hlavní výstupy z předchozího roku. Po tomto posouzení může Komise vznést připomínky a Řídící orgán bude Komisi následně informovat o opatřeních, přijatých na základě těchto připomínek. Pokud Komise dojde k závěru, že přijatá opatření jsou nedostatečná, může doporučit Řídícímu orgánu změny vedoucí k zefektivnění monitorování nebo řízení podpory. Řídící orgán by měl na takovéto doporučení reagovat zavedením doporučených změn, nebo vysvětlením, proč navržená doporučení nebyla akceptována.

Odstraňování nedostatků v monitorovacím a řídicím systému – podle doporučení Komise – je jednou z podmínek pro uskutečnění průběžných plateb.

4.6.3 Monitorovací systém strukturálních fondů 2007-2013

Informační systém pro monitorování programů v období 2007–2013 (dále jen MS2007) slouží pro účely řízení, monitorování a hodnocení programů a projektů financovaných ze strukturálních fondů v programovém období 2007-2013 na všech úrovních administrace.

Systém je koncipován jako celek vzájemně komunikujících informačních systémů, skládající se ze tří vrstev:

- **centrální a řídicí (MSC2007)** - souhrnný monitoring za všechny OP ČR, využití k řízení, koordinaci, monitorování programů, přenosům dat do ostatních IS (Komise a ČR), pro subjekty centrálního monitoringu
- **výkonná (operačního programu) (MONIT)** - monitoring za jednotlivé OP, slouží administraci projektů daného řídicího orgánu OP
- **příjemce/žadatele o podporu (webová žádost Benefit)**- monitoring na úrovni příjemce, slouží k oboustranné komunikaci mezi řídicím orgánem a příjemcem, zejména k předávání informací ze strany příjemce (webová žádost).

Informační systém MSC2007

Centrální databáze MSC2007 je základním nástrojem shromažďování a uchovávání informací o procesu poskytování pomoci EU do ČR. Úroveň zajišťuje plánování rozvoje, programování a vyhodnocování operačních programů z hlediska věcného a finančního monitoringu.

Základem pro elektronickou výměnu dat s Komisí je MSC2007, z něhož jsou data za všechny programy v ČR přenášena do monitorovací databáze Komise - System for Fund Management in the European Community 2007 - 2013 (dále jen SFC2007). V rámci MSC2007 byl vytvořen modul „Data pro SFC2007“, jenž slouží k autorizaci požadovaných výstupních sestav ŘO - subjekty zodpovědnými za řízení a koordinaci programu.

MSC2007 je napojen také na informační systém Platebního a certifikačního orgánu (IS VIOLA), tento systém slouží k finančnímu řízení a účtování o prostředcích z rozpočtu EU. Z MSC2007 do SI VIOLA jsou předávány Souhrnné žádosti o platbu. Z IS VIOLA se do MSC2007 zpětně předává Souhrnná skutečnost.

Informační systém Monit

IS Monit je informační systém administrace a řízení projektů. Zajišťuje výkonné činnosti přípravy a realizace projektů, tj. sběr a vyhodnocování žádostí, operativní evidenci projektů, věcné a finanční monitorování na úrovni projektu, reporting či poskytování dat nadřízeným orgánům. IS Monit slouží jako základní SW nástroj implementace ROP Moravskoslezsko.

Webová žádost Benefit

Webová žádost Benefit je softwarový nástroj žadatele. Jedná se o elektronickou žádost, která slouží žadateli pro vyplňování údajů o plánovaném projektu a jejíž nová nebo upravená verze je vytvořena pro každou výzvu k předkládání projektů. Jednotná žádost slouží k oboustranné komunikaci mezi ŘO ROP Moravskoslezsko a žadateli/příjemci. Všichni uživatelé budou k systému webové žádosti přistupovat prostřednictvím sítě Internet. Centrální úložiště webových žádostí bude na serveru MMR.

Monitorovací systém strukturálních fondů zajišťuje sledování následujících činností:

- čerpání prostředků ze strukturálních fondů,
- čerpání prostředků národního spolufinancování,
- monitorování, hodnocení a kontroly,
- komunikaci s Evropskou komisí a poskytování údajů do monitorovací tabulky Komise,
- sledování údajů na úrovni příjemce,
- propojení na relevantní systémy státní správy,
- naplňování *monitorovacích indikátorů*.

Monitorovací systém MS2007 je upravován pro potřeby současného programovacího období. Nedostatky monitorovacího systému na úrovni MSC2007 jsou odstraněny pod koordinací odboru správy monitorovacího systému MMR. Společné požadavky a podněty na úpravy monitorovacího systému na úrovni IS MONIT7+ a BENEFIT7 iniciuje Pracovní skupina monitorování ROP, kterou tvoří zástupci řídicích orgánů všech regionálních operačních programů, nebo ŘO ROP MS na základě vlastních specifických požadavků.

Poskytování srovnatelných, věcně správných a aktuálních dat pro podporu řízení, monitorování a hodnocení je zajišťováno **závaznou Metodikou monitorování programů SF a FS 2007-2013**, kterou vydává MMR. Tato Metodika monitorování definuje centrálně závazný datový rozsah, závazné postupy a lhůty pro monitorování operačních programů a projektů na všech úrovních implementace. Spolu se stanovením jednotných a závazných postupů pro předávání dat je tak zajištěn **plně integrovaný jednotný monitorovací systém** na všech úrovních implementace, který zajistí potřebná data pro řízení, monitorování a hodnocení programů a projektů včetně pravidelného sběru dat od příjemců pomoci pro účely sledování pokroku realizace projektů prostřednictvím webového účtu příjemce.

Komunikace mezi Řídicím orgánem a Evropskou komisí

Způsob komunikace mezi ŘO a Evropskou komisí určí společně Komise a ŘO.

Účelem výměny dat je poskytnout Evropské komisi takové informace, aby pověřené orgány mohly podávat kvalifikované zprávy o činnosti strukturálních fondů. Evropská komise tyto kategorizované informace, předávané Řídicím orgánem ROP, využívá ve výročních zprávách o strukturálních fondech, pro jasnou komunikaci o různých politikách Společenství a také proto, aby mohla reagovat na žádosti institucí EU, členských států a veřejnosti o poskytování informací.

Základem pro elektronickou výměnu dat s Komisí je používání jednotného centrálního počítačového systému sběru dat pro prostředky ze strukturálních fondů MSC2007, který spravuje Ministerstvo pro místní rozvoj. MMR - NOK řídí nastavení informačního systému v oblasti řízení, sběru dat, monitorování a komunikace s Komisí. Zajistilo připravenost centrálního monitorovacího systému, který je také **důležitým nástrojem řízení implementace všech OP**.

Řídící orgány mají povinnost dodávat data v požadovaném rozsahu, struktuře a v požadovaných termínech z úrovně příjemce pomoci na základě postupů definovaných v operačních manuálech.

Česká republika předává data do systému SFC2007 prostřednictvím technického rozhraní a služeb internetu. Elektronická výměna dat mezi ČR a Komisí je zajišťována přenosem dat z informačního monitorovacího systému MSC2007 do databáze Komise SFC2007. Znamená to přípravu požadovaných dat a následný přenos v rozsahu obecného nařízení a prováděcího nařízení v české databázi MSC2007. V této databázi je vytvořen speciální modul, který slouží k autorizaci dat řídicím orgánem ROP MS. Tento modul zajišťuje tvorbu a export validovaných dat řídicího orgánu, platebního a certifikačního orgánu přes služby internetu do databáze Evropské komise SFC2007. Modul splňuje požadavek Komise na eGovernment.

Odpovědnosti

Ministerstvo pro místní rozvoj (Národní orgán pro koordinaci) bude v rámci procesu monitorování plnit koordinační a metodickou roli a zajišťovat metodické vedení.

Odpovědnost za úpravu a provoz monitorovacího systému strukturálních fondů bude rozdělena mezi ŘO ROP Moravskoslezsko a MMR následujícím způsobem:

- Za úpravu aplikace MSC2007 pro programové období 2007-2013 zodpovídá Ministerstvo pro místní rozvoj.
- MMR zajistí úpravu informačního systému MONIT7+, včetně zprovoznění webové žádosti tak, aby byly splněny požadavky NOK pro programové období 2007–2013 na vykazování závazných a povinných dat ve struktuře centrální závazné datové větvy. Upravený IS MONIT7+ a webovou žádost BENEFIT7 zprovozní MMR a bude provozovat na vlastních hardwarových prostředcích. Následně bude zajišťovat rozvoj centrální části IS MONIT7+.
- Řídící orgán ROP získá od MMR bezplatnou podlicenci a uzavře se zhotovitelem IS MONIT7+ servisní smlouvu na vlastní specifickou část. Toto řešení umožní řídicím orgánům zajistit informační systém tak, aby byly splněny požadavky NOK pro programové období 2007–2013 na vykazování závazných a povinných dat ve struktuře centrální závazné datové větvy.

K zabezpečení výkonných funkcí monitorovacího systému je určen systém IS MONIT7+. V tomto systému budou zajišťovány procesy týkající se administrace projektu – předprojektová část (načítání žádostí o podporu, hodnocení, výběr apod.) a realizační část (finanční a věcný monitoring realizace projektů, finanční toky, kontroly apod.); MONIT7+ předává data do MSC2007 informace o konkrétní realizaci projektů. Tyto přenosy probíhají automaticky. MONIT7+ bude provozován na technických prostředcích MMR. Práci s MONIT7+ budou zajišťovat pracovníci RR, kteří jsou průběžně školeni na práci s Monitorovacím systémem MONIT.

4.7 Hodnocení programu (evaluace)

V souladu s články 47 až 49 obecného nařízení má ŘO povinnost provádět hodnocení (evaluace) operačního programu. Hodnocení programu je realizováno na základě Evaluačního plánu ROP na období 2007-2013 (dále jen evaluační plán), který se vypracovává na celé programové období, jednotlivé evaluační aktivity se pak blíže specifikují a aktualizují v jednoletých evaluačních plánech.

K hodnocení programu ŘO ROP využívá údaje z procesu monitorování (věcné a finanční ukazatele), z dostupných statistických dat, z terénních šetření apod.

Cílem evaluace je dle čl. 47 odst. 1 obecného nařízení:

- zvýšení kvality a efektivnosti pomoci poskytované z Fondů EU a její konzistence s cíli Evropské unie a České republiky;
- zdokonalení strategie a zefektivnění implementace operačního programu;
- zkoumání specifických strukturálních problémů České republiky a udržitelného rozvoje ve vztahu k předmětu operačního programu.

Zodpovědnost za evaluaci ROP Moravskoslezsko, partnerství

Evaluační úkoly plní na úrovni operačních programů pověřená evaluační pracoviště, nebo jednotliví zaměstnanci s patřičnou znalostí programovacího cyklu, evaluačních postupů, schopných zajišťovat jak přípravné fáze evaluací (plány a přípravu zadání včetně rozpočtu), tak organizační činnost v realizačních fázích evaluací, včetně využívání oponentní funkce pracovních skupin (složených z odborné veřejnosti) a uveřejňování výsledků evaluací.

Evaluační pracoviště ŘO MS – odbor programování a metodiky – je funkčně oddělen od odborů, zabývajících se implementační, platební a kontrolní funkcí programu. Evaluační aktivity budou zpravidla zadávány externím subjektům, vzešlých z výběrového řízení. Výsledky evaluačních projektů budou průběžně oponovány prostřednictvím pracovních skupin, vzniklých na bázi partnerství. Tím bude dosažena nezávislost výstupů evaluace.

Princip partnerství bude při evaluaci programu naplňován prostřednictvím požadavků MV, zvoleného na základě principu partnerství. Na hodnocení programu budou partneři spolu s veřejností zapojeni vznášením námětů na zaměření hodnotících projektů, sdílením znalostí v rámci pravidelného průzkumu potřeb cílových skupin (evaluace k absorpční kapacitě) a poskytováním zpětné vazby k pracovním i konečným výstupům jednotlivých evaluačních projektů.

Rozdělení evaluací programu

Obecné nařízení v článku 49 rozděluje hodnocení (evaluace) programu na:

a) strategická hodnocení

Strategická hodnocení jsou zaměřena na hodnocení vývoje OP ve vztahu k prioritám ES a prioritám ČR (viz čl. 47 a 49 obecného nařízení). Ve shodě s čl. 29 jej zasílá členský stát Komisi do konce roku 2009 a 2012. ŘO ROP Moravskoslezsko bude spolupracovat při jeho vypracování formou dodání požadovaných informací NOK ve stanovené struktuře.

Evropská komise také může provést v partnerství s členským státem strategické hodnocení (viz čl. 49 obecného nařízení), pokud monitorování programů odhalí významný odklon od původně stanovených cílů. Snahou Řídicího orgánu ROP Moravskoslezsko je pomocí monitorovacího systému strukturálních fondů včas zachytit odklon od stanovených cílů programu a provést operační hodnocení.

b) operační hodnocení

Podle článku 48, odstavce 3 obecného nařízení provádějí členské státy (resp. řídicí orgány) během programového období hodnocení v souvislosti s monitorováním operačních programů, zejména pokud toto monitorování odhalí významný odklon od původně stanovených cílů nebo pokud jsou podány návrhy na revizi operačních programů z podnětu Komise (čl. 33 obecného nařízení). Výsledky operačního hodnocení se zasílají monitorovacímu výboru ROP a Komisi.

Podle čl. 48 odst. 2 a 3 obecného nařízení se typy evaluace programu dle fáze implementace programu dělí na:

- hodnocení **předběžné (ex-ante)** operačních programů: Jedná se o hodnocení v průběhu přípravy operačního programu, jeho cílem je zkvalitnění připravovaných programových dokumentů. Zaměřuje se na optimalizaci přidělovaných rozpočtových zdrojů v rámci OP a na zlepšení kvality programování. Výsledky ex-ante hodnocení jsou součástí operačního programu (programového dokumentu), který se předkládá Komise. Hodnocení ex-ante ROP Moravskoslezsko je uvedeno v kapitole 6.
- hodnocení v průběhu implementačního období
  - **dle okamžité potřeby (ad hoc)**: Jedná se o hodnocení v návaznosti na zjištění monitoringu či na základě závěrů ročního problémového vyhodnocení. Provádí se např. při zjištění významného odklonu od původně stanovených cílů programu, v případě podání návrhů na revizi OP podle čl. 33 obecného nařízení či při zjištění problémů v implementaci programu
  - **průběžné (on-going)**: Jedná se o plánovaná hodnocení v průběhu implementace OP, která jsou zaměřená na různá témata (např. průřezová témata pro více OP, hodnocení systémů implementace a monitorování apod.). Jedním z typů průběžných hodnocení jsou i roční zhodnocení realizace programu, která se zabývají dosaženým pokrokem ve finanční i věcné stránce realizace OP, včetně posouzení příspěvku OP k Národnímu programu reforem a Lisabonské strategii. Roční zhodnocení realizace programu je podkladem pro Výroční zprávu o provádění OP, předkládané MV a Komisi.
  - **souhrnné strategické hodnocení (STRATEval)** – pro strategické zprávy podle čl. 29, odst. 2 obecného nařízení: Jedná se o hodnocení, sloužící jako zásadní podklady pro strategické zprávy, které předkládají členské státy Komisi do konce roku 2009 a 2012. Tyto evaluace vyhodnocují příspěvek OP k cílům politiky soudržnosti a úkolům jednotlivých fondů, k provádění priorit SOZS a NSRR a k plnění cílů pro růst a zaměstnanost. Předmětem těchto hodnocení je dále příspěvek OP k horizontálním tématům relevantním pro daný OP. Součástí souhrnných strategických hodnocení je také vyhodnocení dopadů OP na životní prostředí a veřejné zdraví.
- po ukončení implementace programu
  - **ex-post hodnocení**: Jedná se o hodnocení, zkoumající rozsah využití zdrojů, účinnost a efektivitu programování fondů a socioekonomický dopad. Tato hodnocení provádí Komise ve spolupráci s členským státem a ŘO do 31. 12. 2015.

Mimo uvedené aktivity budou části OP hodnoceny v rámci evaluací prováděných NOK (v souladu s Evaluačním plánem NOK) a Evropskou komisí. OP poskytne plnou součinnost při provádění těchto evaluací.

Ex-ante hodnocení ROP MS

Ex-ante hodnocení ROP Moravskoslezsko bylo zadáno a vybráno Moravskoslezským krajem na základě řádného výběrového řízení. Ex-ante hodnotitel není spojen žádnou vazbou s přípravou a implementací programu. Podrobně je průběh ex-ante hodnocení ROP MS popsán v kapitole 6.

Postupy pro zajištění evaluace programu

Povinnosti ŘO ROP MS v procesu evaluace programu jsou:

- sestavování, realizace, aktualizace a vyhodnocování Evaluačního plánu ROP MS 2007-2013 (ve vazbě na Evaluační plán NSRR, vytvořený NOK);
- zajištění všech hlavních evaluací (ex-ante, ad-hoc, on-going evaluace);
- poskytování zdrojů a údajů pro provádění evaluace a využití údajů a informací z monitorovacího systému pro průřezové evaluace prováděné a organizované NOK zejména však pro strategické zprávy 2009 a 2012 (čl. 29 odst. 2 obecného nařízení) a pro ex-post hodnocení, prováděné Komisí;
- aktivní vzájemná spolupráce s evaluátory a pracovníky evaluace na národní úrovni (s Evaluačním pracovištěm NOK) a na různých úrovních implementace OP a na různých úrovních implementace strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v České republice;
- povinnost uveřejňování výsledků evaluací, a to v souladu s požadavky odst. 3 článku 47 obecného nařízení.

Výstupy evaluačních aktivit programu

Evaluační pracoviště ŘO ROP zprostředkovává využití výsledků evaluačních projektů v rámci činnosti ostatních složek ŘO ROP a poskytuje je dalším zájemcům pro využití v nich obsažené zkušenosti a koordinačnímu evaluačnímu pracovišti NOK, které je umístí do centrální veřejně přístupné databáze uskutečněných evaluací.

Výstupy evaluace slouží:

- pro ŘO ROP MS jako podklad pro zlepšení implementace strukturální pomoci,
- Monitorovacímu výboru ROP MS jako doklad o pokroku a kvalitě fungování implementace programu,
- jako vstupní informace pro provádění budoucích nebo následných, podrobnějších evaluací,
- jako doklad účelnosti strukturálních zásahů.

Mezi další uživatele evaluací patří příslušná ministerstva, krajské úřady, Komise, sociální partneři, NNO, akademická obec, zájmové skupiny, politické struktury, média, atd.

Výstupy evaluace uveřejňuje řídicí orgán ROP MS dle článku 47, odstavce 3 obecného nařízení na svých webových stránkách nebo jiným vhodným způsobem. Tímto způsobem je o výsledcích evaluačních aktivit informována také široká veřejnost.

4.8 Publicita programu

Podle ustanovení článku č. 69 obecného nařízení je řídicí orgán povinen zajistit publicitu programu, a to v souladu s prováděcími pravidly návrhu implementačního nařízení.

Globálním cílem informačních a propagačních opatření ROP MS je:

„Realizací informačních a propagačních opatření přispět k naplnění globálního cíle Regionálního operačního programu Moravskoslezsko 2007-2013, zdůraznit roli Společenství a politiky soudržnosti v regionu Moravskoslezsko“.

Specifické cíle jsou členěny do čtyř oblastí:

- vyvolání zájmu o EU a její politiku soudržnosti, představovanou v ČR tématickými operačními programy, regionálními operačními programy a programy mezinárodní a nadnárodní spolupráce a informování o pozitivním dopadu fondů EU na region,
- vytváření dobrého jména rozvojových programů a zapojených institucí,
- komunikace směrem ke klíčovým cílovým skupinám s cílem představení programů ROP Moravskoslezsko,

- poskytování kvalitních a komplexních informací, zejména pak potenciálním žadatelům a koncovým příjemcům, a také transparentní informování o čerpání prostředků.

K realizaci cílů budou užívány sady standardních nástrojů, jako jsou:

- publikace, metodiky, pokyny, průvodci, studie atp.,
- tiskové zprávy, prohlášení, články, televizní šoty, periodikum atp.,
- plakáty, letáky, billboardy atp.,
- digitální média, multimédia,
- web, on-line nástroje,
- propagační předměty,
- výzkumy veřejného mínění,
- konference, semináře, akce, školení, prezentace atp.,
- bezplatné telefonní linky, kontaktní informační místa,
- a další.

Řídící orgán je odpovědný za zajištění publicity ROP Moravskoslezsko, a to především v následujících činnostech:

- vypracování Komunikačního plánu ROP Moravskoslezsko (KoP) na celé období implementace programu a jeho předložení Komisi,
- vykazování realizovaných aktivit KoP a informování Monitorovacího výboru,
- realizace opatření, které jsou v souladu s navrženými cíli a využívají standardní nástroje.

V Komunikačním plánu je kladen důraz na obecné cíle a strategické cíle ROP, cílové skupiny a nástroje, které se budou využívat. Gestorem Komunikačního plánu je Řídící orgán ROP Moravskoslezsko (bude delegována odpovědná osoba za komunikaci programu). Financování KoP bude zajištěno v rámci prioritní osy 5 Technická pomoc.

5 Finanční zajištění Regionálního operačního programu

Regionální operační program Moravskoslezsko je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Finanční plán Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko je vypracován v návaznosti na rozdělení prostředků v rámci Cíle 1 Konvergence, uvedeného v Národním strategickém referenčním rámci na období 2007–2013.

Finanční alokace ze strukturálních fondů Evropské unie pro Regionální operační program Moravskoslezsko vycházejí z dopisu ministra pro místní rozvoj z 5. 10. 2006 č.j. 36308/2006-21, kde byla pro regionální operační programy stanovena alokace ve výši 18 % z celkových alokací určených pro Cíl 1 Konvergence v České republice na nové programovací období. V hodnotovém vyjádření se jedná o částku 4 659,0 mil EUR. Asociace krajů České republiky na svém jednání dne 9. 6. 2006 rozhodla o rozdělení celkové alokace na jednotlivé regiony soudržnosti, z něhož připadá na NUTS II Moravskoslezsko 15,37 %. Rozdělení této částky na jednotlivé roky 2007-2013 a na jednotlivé prioritní osy Regionálního operačního programu Moravskoslezsko je obsaženo v následujících finančních tabulkách.

5.1 Alokace prostředků na prioritní osy

PO 1 - Regionální infrastruktura a dostupnost (alokace ERDF 40,4 %).

Výše alokace na tuto prioritní osu byla stanovena na základě potřeby zajištění dostupnosti území regionu (komunikace II. a III. třídy, regionální letiště), potřeb rozvoje veřejné regionální a městské dopravy a vybudování krajského centra pro řízení emergenčních složek. Alokace na silnice II. a III. třídy, místní komunikace a cyklostezky byla stanovena na základě střednědobé koncepce rozvoje těchto komunikací a je odvozena od indikátorů pro tuto prioritní osu (200 km rekonstruovaných komunikací, 10 km výstavby nových komunikací, 100 km cyklostezek) jejich oceněním podle historických jednotkových nákladů (rekonstrukce silnice 0,3 mil. EUR/km, výstavba silnice 2,8 mil. EUR/km, výstavba nové dvousměrné cyklostezky 0,1 mil. EUR/km) s ponecháním rezervy na řešení bodových dopravních závad (zpravidla mostů) a na opatření pro zajištění bezpečnosti chodců. Uvedené jednotkové ceny na vybudování/rekonstrukce silnic jsou orientační. Shodu lze nalézt především na cenách povrchových vrstev silnice. Jejich variabilita je dána především cenami zakládacích prací (zejména terénních úprav) a způsobem dopravně inženýrského řešení (počty křížení, mostů, odbočovacích pruhů apod.).

Potřeba prostředků na Letiště Leoše Janáčka Ostrava vychází ze střednědobého plánu rozvoje letiště, který obsahuje specifikaci investičních akcí, včetně jejich předpokládaných nákladů. Necelá polovina z alokace na letiště bude použita na rozvoj vlastního letiště (příletová hala, letištní plocha a její vybavení, stroje pro obsluhu letištní plochy, odbavování cestujících a nákladu a bezpečnostní centrum) a druhá polovina bude použita na výstavbu osobního železničního terminálu u letiště.

V alokaci této prioritní osy je zahrnut alikvotní podíl prostředků na financování obnovy drážních vozidel převedených vládním usnesením 1302/2006 z OP D do ROP a prostředky na ekologická vozidla veřejné dopravy.

V oblasti dopravní obslužnosti dále tato prioritní osa zahrnuje prostředky na zavádění jednotného regionálního odbavovacího systému pro veřejnou dopravu a vybudování přestupních terminálů pro přestup mezi regionální a městskou, resp individuální a veřejnou

dopravou. Alokace byla určena na základě průzkumu absorpční kapacity a expertního odhadu.

Náklady na infrastrukturu integrovaného záchranného systému jsou stanoveny na základě předpokládaných expertních nákladů jeho rozhodující součástí, kterou je krajské centrum záchranných složek.

PO 2 - Podpora prosperity regionu (alokace ERDF 25,45%)

Potřeba prostředků na vybavení školských zařízení vychází z dlouhodobé koncepce rozvoje vzdělávání v regionu. Významnou částí alokace této prioritní osy je výstavba krajské vědecké knihovny, kde je přiděl prostředků stanoven na základě projektové dokumentace této stavby.

Výše alokace na budování infrastruktury sociálních služeb a vybavení regionálních zdravotnických zařízení byla stanovena ve spolupráci s odbornými útvary Moravskoslezského kraje na základě plánu potřeb rozvoje této infrastruktury.

Potřeby rozvoje cestovního ruchu a marketingu regionu vychází z ověřené absorpční schopnosti regionu z uplynulého programového období, v objemu 10-15 mil. EUR ročně. Tato absorpční schopnost je ověřena výsledky studie absorpční schopnosti regionu.

Potřeba prostředků a regeneraci brownfields byla odvozena od cíle připravit 100 ha brownfields (cca 15 ha brownfields ročně) na nové využití v průběhu programového období při průměrném nákladu 0,5 mil. EUR/ha.

PO 3 – Rozvoj měst (alokace ERDF 23,75 %)

PO 4 – Rozvoj venkova (alokace ERDF 7 %)

Finanční rozdělení na tyto prioritní osy bylo stanoveno na základě analýzy a dle odhadu absorpční kapacity měst a obcí, podpořené zkušenostmi z programového období 2004-2006, ve výši 29 %. Alokace pro velká města (nad 50 000 obyvatel) byla stanovena tak, aby umožňovala realizaci 6-8 IPRM o průměrných nákladech 15 mil. EUR.

Rozdělení mezi prioritními osami 3 a 4 bylo stanoveno úměrně počtu obyvatel měst a venkova.

PO 5 – Technická pomoc (alokace ERDF 3,4 %)

Alokace na technickou pomoc byla stanovena na základě dohody řídicích orgánů OP a na základě potřeb zajištění implementace programů.

5.2 Earmarking

ROP MS identifikoval v rámci earmarkingu intervence v celkové výši 107 921 857 EUR, což představuje 15,07 % z celkové ERDF alokace ROP ve výši 716 093 217 EUR.

Kód	Prioritní téma	Příspěvek EU EUR
16	Železnice	28 774 694
28	Inteligentní dopravní systémy	7 000 000
29	Letiště	35 247 763
52	Podpora čisté městské dopravy	30 899 400
69	Opatření na zlepšení přístupu k zaměstnání a na zvýšení udržitelné zaměstnanosti žen a udržitelného postupu žen...	3 000 000
71	Cesty k integraci a znovuzapojení znevýhodněných osob na trhu práce...	1 000 000
72	Navrhování, zavádění a provádění reforem systémů vzdělávání a odborné přípravy...	1 000 000
73	Opatření na zvýšení celoživotní účasti na vzdělávání a odborné přípravě...	1 000 000
	Celkem	107 921 857
	Podíl prioritních témat na celkové alokaci ERDF	15,07%

Region soudržnosti Moravskoslezsko je způsobilý pro financování v rámci Cíle Konvergence. Regulační závazek, v souladu s článkem 9 obecného nařízení, zajistit, že 60 % výdajů pro Cíl Konvergence je určeno prioritám Evropské unie podporovat konkurenceschopnost a tvorbu pracovních míst, včetně splnění cílů Integrovaných směrů pro růst a pracovní místa, není závazný pro Českou republiku, protože přistoupila k Evropské Unii až po 1. květnu 2004. Česká republika se nicméně k earmarkingu zavázala oficiálním dopisem doručeným Evropské Komisi ze dne 4. července 2007.

Důvody, proč je podíl earmarkinogových intervencí v ROP MS v rámci celkové alokace ERDF k tomuto Cíli pouze 15,07 %, jsou zejména následující :

- intervence v oblasti VaV jsou mimo rámec regionálních operačních programů,
- z důvodu efektivity je to především OP Podnikání a inovace, který podporuje inovaci a soukromé podnikání v regionech,
- z důvodu efektivity jsou informační a komunikační technologie v regionech kofinancovány především z Integrovaného operačního programu,
- síť TEN-T je kofinancována z OP Doprava.

Během implementace ROP MS bude ŘO ROP MS dávat vyšší prioritu projektům, spadajícím do výše uvedených prioritních témat.

5.3 Soukromé zdroje

Soukromé zdroje příjemců jsou pro informaci vyčísleny v položce „jiné zdroje“ (viz tabulka níže). Participace soukromého sektoru se předpokládá u projektů zakládajících veřejnou podporu ve všech prioritních osách, zejména v oblasti dopravní obslužnosti (budování přestupních terminálů a pořízení vozidel), infrastruktury cestovního ruchu a využívání brownfields. V položce „jiné zdroje“ jsou však rovněž započítány i zdroje nestátních neziskových organizací a územní samosprávy (kraje a obcí), které budou použity pro kofinancování projektů zakládajících veřejnou podporu.

Využití projektů PPP

Partnerství veřejného a soukromého sektoru může být, za jistých podmínek, velkým přínosem pro veřejný sektor, obzvláště při přípravě a implementaci infrastrukturních projektů. Hlavní výhody PPP pro veřejný sektor jsou:

- úspora veřejných zdrojů
- možnost zvýšeného objemu investic (pákový efekt)
- lepší „zhodnocení peněz“ díky zkušenostem soukromého sektoru
- zkrácená délka doby výstavby
- vysoká technická kvalita projektů
- nižší míra rizika pro veřejný sektor, protože část rizik je přenesena na soukromý sektor

PPP projekty nejsou nezbytně ziskové pro veřejný sektor. Proto se musí, kvůli zajištění úspěšného využití PPP a zmenšení ekonomických rizik, veřejné orgány soustředit na několik aspektů:

- využít správný PPP model
- podpořit konkurenci mezi případnými privátními partnery
- chránit veřejný zájem
- garantovat realizovatelnost projektu bez jakéhokoliv přehnaného zisku vyplývajícího z veřejných dotací

Zkušenost s PPP při realizaci infrastrukturních projektů je v České republice omezená. Nadto existují pochybnosti, zda je související právní rámec dostatečně rozvinutý. Proto bude Ministerstvo pro místní rozvoj řídit aktivity vedoucí k vytvoření vhodné právní báze pro PPP projekty. Tato báze by měla být představena nejpozději do dubna 2008.

MMR zpracovalo v návaznosti na usnesení vlády č. 536/2007 komplexní Metodický výklad k zákona o koncesních smlouvách a koncesních řízeních č.139/2006 Sb. (koncesní zákon) jako významnou pomůcku pro celý process přípravy a realizace projektů PPP, využitelný zejména pro kraje, města a obce. Podle uvedeného usnesení připravuje rovněž Ministerstvo financí dílčí metodiky daňové a finanční. V roce 2008 bude tak v ČR existovat ucelený legislativní a metodický rámec pro přípravu a realizaci projektů PPP. Ministerstvo pro místní rozvoj připraví v roce 2008 studie identifikujících v rámci jednotlivých operačních programů vhodné typy projektů pro metodu PPP. Tyto studie a aktivity budou podpořeny z OP Technická pomoc.

Prvním úkolem řídicích orgánů ROP v podpoře PPP projektů bude rozšíření výše zmíněných informací a studií případným konečným příjemcům formou workshopů, seminářů, konferencí, publikací atd.

Řídící orgány ROPů také vyhlásí, nejpozději do prosince 2008, výzvu pro předkládání žádostí o podporu přípravy PPP projektů. Technická pomoc ROP bude k dispozici konečným příjemcům, kteří budou plánovat předložení návrhů PPP projektů. Připravené projekty budou předloženy v rámci výzev k předkládání projektů v prioritní ose nebo oblasti podpory odpovídající charakteru daného projektu.

Při zvažování implementace jednotlivých projektů v partnerství veřejného a soukromého Sektoru je nezbytně nutné předcházet nezdůvodněnému prospěchu a zajistit rovný a transparentní přístup při respektování národního i komunitárního práva. Toto se týká zejména oblasti veřejné podpory.

5.4 Finanční tabulky

Tabulka 33 - Alokace ROP Moravskoslezsko 2007-2013 podle let (v EUR)

	Strukturální fondy (ERDF)	Fond soudržnosti	Celkem
	1	2	3=1+2
2007	88 847 947	0	88 847 947
2008	93 218 257	0	93 218 257
2009	97 607 672	0	97 607 672
2010	102 202 340	0	102 202 340
2011	106 799 104	0	106 799 104
2012	111 379 161	0	111 379 161
2013	116 038 736	0	116 038 736
Celkem 2007-2013	716 093 217	0	716 093 217

Tabulka 34 - Alokace ROP Moravskoslezsko 2007-2013 podle prioritních os programu a podle finančních zdrojů (v EUR)

Číslo prioritní osy	Název prioritní osy	Fond/ míra spolufinanco- vání vztahována k	Příspěvek Společenství	Národní zdroje	Indikativní rozdělení		Celkové zdroje	Míra spolufinan- cování	Pro informaci	
					Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje			EIB	jiné zdroje
					a	b=c+d				
1	Regionální infrastruktura a dostupnost	ERDF/veřejné	289 301 660	51 053 236	51 053 236	0	340 354 896	85%	0	68 493 018
2	Podpora prosperity regionu	ERDF/veřejné	182 245 724	32 161 009	32 161 009	0	214 406 733	85%	0	60 965 911
3	Rozvoj měst	ERDF/veřejné	170 072 139	30 012 732	30 012 732	0	200 084 871	85%	0	34 009 161
4	Rozvoj venkova	ERDF/veřejné	50 126 525	8 845 858	8 845 858	0	58 972 383	85%	0	8 550 995
5	Technická pomoc	ERDF/veřejné	24 347 169	4 296 559	4 296 559	0	28 643 728	85%	0	0
			716 093 217	126 369 394	126 369 394	0	842 462 611	85%	0	172 019 085

Tabulka 35 - Podíl prioritních os na celkové alokaci ROP Moravskoslezsko 2007- 2013

Číslo prioritní osy	Název prioritní osy	Příspěvek Společenství	%
1	Regionální infrastruktura a dostupnost	289 301 660	40,40
2	Podpora prosperity regionu	182 245 724	25,45
3	Rozvoj měst	170 072 139	23,75
4	Rozvoj venkova	50 126 525	7,00
5	Technická pomoc	24 347 169	3,40
		716 093 217	100

6 Ex-ante hodnocení ROP Moravskoslezsko – souhrnný popis

6.1 Informace o průběhu a partnerství v procesu ex-ante hodnocení ROP MS

Hodnotitel ex-ante ROP MS – Ekonomická fakulta VŠB -Technické univerzity Ostrava (dále jen hodnotitel) byl vybrán zadavatelem – Moravskoslezským krajem v soutěži a zahájil svou práci na základě smlouvy o dílo č. 01701/2005/KŘ ze dne 22. 12. 2005.

Hodnotitel ROP MS přistoupil k hodnocení programového dokumentu s vědomím, že hodnocení ex-ante je proces, při kterém nejen hodnotí samotný předložený programový dokument, ale aktivně spolupracuje se zpracovatelem při jeho tvorbě a poskytuje mu nezávislý odborný názor na navrhovaná řešení.

Hodnotitel ROP MS reagoval průběžně na dílčí výstupy zpracovatele ROP MS, tj. na jednotlivé pracovní verze ROP MS od listopadu 2005 až do října 2006 (verze 1.0 – 2.5). Hodnotitel ROP MS konzultoval tyto výstupy se zpracovatelem ROP MS i se zadavatelem ROP MS, účastnil se práce dílčích pracovních skupin ROP MS, kulatých stolů, jednání pracovní skupiny ROP ustavené Moravskoslezským krajem, veřejného projednávání ROP a veřejného projednávání posouzení vlivů ROP na životní prostředí a veřejné zdraví. Zástupce ex-ante hodnotitele se rovněž účastnil metodických koordinačních schůzek ex-ante hodnotitelů TOP/ROP organizovaných ex-ante hodnotitelem NSRR/NRP pod záštitou MMR.

Hodnotitel ex-ante se v období leden až říjen 2006 postupně vyjadřoval k předloženým dokumentům, které zahrnovaly situační analýzu, SWOT analýzu, návrh strategií a priorit ROP MS, zpracovaných v závěru roku 2005. V průběhu ledna 2006 bylo zpracováno stanovisko ex-ante hodnotitele k prvním verzím dokumentu. V průběhu dubna 2006 byla zpracována stručná závěrečná zpráva o průběhu a výsledcích ex-ante hodnocení pro jednání Řídicího a koordinačního výboru. Doporučení ex-ante hodnotitele byla zpracovatelem ROP MS brána v úvahu rovněž při dopracování programového dokumentu ve verzi 2.3 z června 2006. Další průběžné hodnocení programového dokumentu se týkalo pracovní verze 2.4 ze dne 29. 9. 2006. Vlastní ex-ante hodnocení celého programového dokumentu je obsaženo v celkové závěrečné hodnotící zprávě a vychází z finální verze ROP MS (verze 2.5) z října 2006. Zde následuje shrnutí závěrů a doporučení.

6.2 Shrnutí závěrů a doporučení vlastního ex-ante hodnocení ROP MS

6.2.1 Analýza zkušeností s realizací předchozích programů

Analýza zkušeností s realizací předchozích programů byla zpracována zejména na základě poznatků z implementace Společného regionálního operačního programu (SROP) v regionu Moravskoslezsko v programovacím období 2004-2006. Údaje prezentované v analýze jsou vztaheny k 30. 4. 2006. Součástí analýzy je rovněž stručný přehled o využití ostatních sektorových operačních programů a programů iniciativ Společenství v regionu. Analýza poskytuje v dostatečné míře informace o průběhu využívání strukturální pomoci v regionu prostřednictvím stručného přehledu výsledků jednotlivých kol výzev k předkládání projektů realizovaných v rámci SROP k 30. 4. 2006. Informace o průběhu využívání strukturální pomoci zahrnují jak individuální projekty, tak projekty realizované prostřednictvím grantových schémat. Z analýzy finančních nároků jednotlivých kol výzev k předkládání

projektů je patrné, o které priority a opatření byl v regionu největší resp. nejmenší zájem ze strany konečných příjemců resp. uživatelů. V další části analýzy zkušeností s realizací předchozích programů je uveden stručný přehled počtu předložených projektů a odpovídající výše přiznané podpory za Moravskoslezsko v rámci všech sektorových operačních programů. Důležitou součástí analýzy zkušeností je identifikace kritických faktorů ovlivňujících realizaci programů a jejich efektivnost. V analýze však nejsou uvedeny návrhy na věcné a procedurální změny pro implikaci v novém regionálním operačním programu vzhledem k programům stávajícím.

6.2.2 Situační analýza a analýza SWOT

Situační analýza (sociálně-ekonomická analýza) je provedena ve všech hlavních oblastech a ukazatelích Moravskoslezského regionu v dostatečném rozsahu. Zahrnuje rovněž informace o řadě sektorových oblastí, které nejsou ve strategii ROP MS řešeny (např. lidské zdroje, životní prostředí, zemědělství, zdravotnictví apod.). Z hlediska obsahu socio-ekonomické analýzy převažuje v textu deskripce regionálních statistických dat jejichž časové řady končí rokem 2004. V tomto směru není situační analýza jednoznačně koncipována jako nástroj k identifikaci nejdůležitějších problémů regionu Moravskoslezsko. Ex-ante hodnotitel doporučil v průběhu zpracování ROP MS posílit identifikaci podstatných problémových oblastí daného území tak, aby byla zřetelná vazba na stanovené priority a oblasti intervencí. Zpracovatel akceptoval v průběhu zpracování většinu připomínek hodnotitele, a proto může být situační analýza východiskem pro identifikaci hlavních problémových oblastí regionu Moravskoslezsko a podpořila nastavení priorit a oblastí intervencí, které je však ovlivněno centrálním rozdělením prioritních oblastí mezi ostatní operační programy. Jednotlivé závěry vyplývající ze situační analýzy mají svůj odraz v poznatcích SWOT analýzy, která je v části silných a slabých stránek členěna podle prioritních os programového dokumentu. Příležitosti a ohrožení nejsou tematicky členěny. Závěry situační analýzy a SWOT analýzy jsou přiměřeně provázány s dalšími částmi programového dokumentu v oblasti strategie programu, navazujících cílů, priorit a navazujících oblastí intervencí.

Situační analýza je převážně zaměřena na minulý vývoj a současný stav a menší pozornost je věnována vývojovým trendům v jednotlivých analyzovaných oblastech a jejich vzájemné souvislosti. V předkládané verzi dokumentu ex-ante hodnotitel konstatuje, že byl naplněn základní smysl situační analýzy i SWOT analýzy.

6.2.3 Zdůvodnění konzistence navrhované strategie

Hodnotitel ex-ante nezávisle prozkoumal vazbu mezi situační analýzou, analýzou SWOT, strategií a výběrem priorit a může prohlásit, že pokud jde o silné a slabé stránky, tyto mají svůj odraz v sociálním a ekonomickém kontextu a v navazující zvolené strategii a výběru prioritních os. Pokud jde o příležitosti a ohrožení, lze konstatovat, že byly identifikovány průkazně, avšak v některých případech chybí adekvátní vazba na situační analýzu. Hodnotitel však nepovažuje tuto skutečnost za závažnou.

Strategie ROP MS vychází z endogenních přístupů k regionálnímu rozvoji a její zdůvodnění odpovídá požadavkům kladeným na obsah programových dokumentů. Strategie je formulována jako jednovariantní, alternativní strategie ani hlavní „trade-off“ nejsou uvažovány. Strategické zaměření programu je popsáno prostřednictvím globálního cíle, specifických cílů a z nich vycházejících priorit. Priority jsou dále rozvedeny do jednotlivých oblastí podpory (původní terminologie pracovala s pojmem „opatření“).

Vazby mezi globálním a specifickými cíli jsou provedeny dostatečně. Prioritní osy ROP MS byly odvozeny z adekvátních prioritních os NRP a NSRR a jejich volba byla ovlivněna nejen vlastními potřebami regionu, ale také nezbytností zabránit v rozumné míře překrytí s operačními programy tematickými, které řeší strategické problémy na národní úrovni.

Struktura prioritních os ROP MS rovněž zohledňuje závěry a doporučení vyplývající z jednání se zástupci Evropské komise, MMR a ex-ante hodnotitele NSRR.

Z výše uvedeného vyplývá, že zdůvodnění konzistence navrhované strategie je dostatečné.

6.2.4 Závěry týkající se navržených prioritních os a provedené kvantifikace

Specificky formulované prioritní osy a dodatková prioritní osa (technická pomoc) jsou konzistentní s globálním cílem a specifickými cíli. Odůvodnění navrhovaných prioritních os v zásadě odráží principy, zakotvené v národních a komunitárních politikách a programových dokumentech. U každé prioritní osy je specifikována strategie dosažení globálního cíle prioritní osy a přiměřeně je uvedeno, jaký problém bude její realizací vyřešen anebo alespoň zmírněn. Jak již bylo uvedeno dříve, prioritní osy jsou adekvátně zaměřeny na řešení problémů, identifikovaných v situační analýze a analýze SWOT, resp. na využití identifikovaných příležitostí a zmírnění identifikovaných ohrožení.

Nezbytnost využití veřejných zdrojů pro realizaci prioritních os není explicitně vyjádřena a vyplývá spíše z intuitivně pociťované potřeby. Každá prioritní osa je strukturována do předpokládaných oblastí podpory, které představují úroveň opatření s uvedením kategorií intervencí. Předložená posuzovaná verze programového dokumentu (2.5) obsahuje způsob realizace prioritních os v podobě strategie dosažení cílů a také výčet navrhovaných konečných příjemců pomoci.

S ohledem na dosavadní zkušenosti s realizací SROP v období 2004-2006 v Moravskoslezském kraji lze reálně předpokládat aktivní zapojení příjemců, odpovídající poptávku po zdrojích a tedy i jejich reálnou absorpční kapacitu.

6.2.5 Vnější koherence programu

Strategie ROP MS respektuje zásady, které byly definovány při formulování strategie Národního rozvojového plánu ČR 2007-2013. Programový dokument má na úrovni priorit specifikovány vazby na Strategické obecné zásady Společenství (SOZS), na strategii Národního rozvojového plánu ČR 2007–2013, na NSRR ČR 2007–2013 a na Národní program reformem ČR 2005 - 2008. Ex-ante hodnocení rovněž prověřilo vazby ROP MS na priority jiných tematických a regionálních operačních programů, na Strategii hospodářského růstu ČR, na Strategii udržitelného rozvoje ČR a na Strategii regionálního rozvoje ČR. Ex-ante hodnotitel může konstatovat, že ROP MS je komplementární k tematickým operačním programům (Podnikání a inovace, Lidské zdroje a zaměstnanost, Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Doprava, Životní prostředí, Program rozvoje venkova), k operačním programům přeshraniční spolupráce se Slovenskem a Polskem a bude koordinován s Regionálním operačním programem Střední Morava, zejména v oblasti cestovního ruchu. V hodnocené verzi dokumentu 2.5 existují v rámci některých priorit částečné překryvy s jinými operačními programy, zejména s IOP, OPPI a OPŽP, což je vyvoláno zejména potřebami kraje řešit některé oblasti.

Ex-ante hodnotitel prověřil dostatečnou vnější koherenci programu s relevantními strategickými dokumenty EU a s prioritami rozvojové politiky ČR.

6.2.6 Očekávané výsledky a dopady programu

Očekávané dopady a výsledky na úrovni globálního cíle a specifických cílů jsou specifikovány a kvantifikovány s relevantní vazbou na konkrétní prioritní osy (specifické cíle a oblasti podpory). V programovém dokumentu je uveden seznam indikátorů sociálně-ekonomické situace, dopadu, výsledku a výstupu, které mají být naplněny výchozími hodnotami a indikovanými cíli. V hodnocené verzi 2.5 programového dokumentu není indikátorová soustava ROP MS zcela naplněna indikovanými cílovými hodnotami. Jako přímý důsledek intervencí v sociálně-ekonomické situaci se očekává růst regionálního HDP

a snížení registrované nezaměstnanosti v kraji. Pokud jde o indikátory dopadů, doporučují hodnotitelé zvážit možnosti hodnocení a budoucí naplnění daty některých indikátorů jako jsou např. měrná emise z mobilních zdrojů na dotčených úsecích, hodnocení úspory v silniční dopravě, zkrácení doby mezi vznikem rizikové situace, reakcí a vyřešením. Dále doporučuje zvážit u indikátorů výstupů vhodnost používání převažujícího indikátoru „počet projektů“. Předložená verze ROP však nezahrnuje indikátory týkající se horizontálních témat udržitelného rozvoje, informační společnosti a rovnosti příležitostí. Hodnotitel proto doporučil přihlídnout ke kategorizaci projektů podle známých horizontálních cílů.

6.2.7 Finanční rámec

Celkový rozsah finančního rámce ROP MS je dán rozhodnutím vlády ČR o rozdělení prostředků ze strukturálních fondů mezi jednotlivé tematické operační programy a regionální operační programy. Nastavené finanční alokace ROP MS vycházejí z podílu ve výši 18 % finančních prostředků určených na všechny ROP, kdy na ROP MS připadá 15,37 % celkového podílu. Z hlediska přidělení finančních prostředků dospěl hodnotitel ex-ante k závěru, že v dokumentu navržené rozdělení finančních prostředků odráží logickou posloupnost, situační analýza – SWOT – strategie – priority a struktura finančních alokací na jednotlivé priority (poměrové rozdělení) odpovídá potřebám a reálné absorpční kapacitě veřejných zdrojů. Pro období realizace ROP MS bude nezbytné blíže specifikovat, z jakých zdrojů bude zajištěno „národní“ spolufinancování jednotlivých priorit.

6.2.8 Závěry týkající se kvality implementačních a monitorovacího systému

Implementační systém je navržen v obecné podobě a obsahuje popis kompetencí jednotlivých orgánů v rámci implementační struktury ROP MS. Je tedy možné předpokládat, že celkový implementační a monitorovací systém je schopen fungovat racionálně a jeho funkčnost bude zajištěna. Další upřesnění však bude vyžadovat popis vztahů řídicího orgánu (Regionální rady, Výboru RR a Úřadu RR), konkrétní náplně činností Úřadu regionální rady a jejího personální zajištění kvalifikovanými a vyškolenými pracovníky. Ze znalostí situace regionu i ze zkušeností s dosavadním průběhem realizace SROP 2004-2006 lze však dovodit, že v regionu existuje nadměrná poptávka po finančních zdrojích EU a žadatelé vykazují vysokou úroveň připravenosti pro předkládání vhodných projektů.

6.2.9 Závěry k ostatním okolnostem programového dokumentu

Dokument neobsahuje detailnější informace o zapojení veřejnosti a o publicitě během realizace programu. Tyto aktivity jsou však předpokládány v rámci řešení priority Technická pomoc a jsou zařazeny do oblasti podpory Implementace regionálního operačního programu.

6.3 Závěr ex-ante hodnocení

Navržený Regionální operační program pro region Moravskoslezsko svou strukturou i obsahem splňuje podle názorů hodnotitelů základní požadavky na programový dokument pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU pro rozvoj regionu soudržnosti Moravskoslezsko v podmínkách, které specifikovaly centrální orgány České republiky stanovením priorit a cílů rozvoje v Národním strategickém referenčním rámci, stanovením struktury regionálních a tematických operačních programů a vyčleněním jejich zaměření. Ex-ante hodnotitel považuje tuto verzi materiálu jako vhodnou verzi pro předložení Evropské komisi k vyjednávání.

7 Posouzení vlivů provádění Regionálního operačního programu Moravskoslezsko na životní prostředí

7.1 Průběh přípravy a realizace Posouzení vlivu koncepce na životní prostředí

Posouzení vlivů provádění Regionálního operačního programu Moravskoslezsko na životní prostředí (zkráceně SEA – ROP MS) bylo zpracovááno od ledna do července 2006 týmem expertů zpracovatele.

Cílem SEA ROP MS je, v souladu s právním řádem České republiky a relevantními dokumenty ES, posoudit vlivy provádění Regionálního operačního programu na životní prostředí a veřejné zdraví s důrazem na posouzení vlivů jejího provádění na udržitelný rozvoj. Spolu se zohledněním vyjádření dotčených orgánů a veřejnosti k ROP MS byl vytvořen odborný podklad pro vydání stanoviska MŽP k ROP a následně pro schválení tohoto dokumentu, a tím tak přispět k zajištění vysoké úrovně ochrany životního prostředí a k zahrnutí úvah o životním prostředí do přípravy a přijetí plánů a programů pro podporu udržitelného rozvoje.

Pro dosažení cíle prací jsou prováděny tyto činnosti:

1. Zpracování oznámení dle § 10 c a Přílohy č. 7 zákona č. 100/2001 Sb.
2. Zpracování návrhu postupu a metodiky SEA hodnocení
3. Provedení SEA hodnocení dle § 10 h a Přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb.

Ad 1. Zpracování oznámení dle § 10c a Přílohy č. 7 zákona č. 100/2001 Sb., ve znění zákona č. 93/2004 Sb.

Oznámení bylo vypracováno osobou autorizovanou podle § 19 zákona č. 100/2001 Sb. v elektronické i písemné formě a předáno k připomínkovému řízení k 28. 2. 2006. V průběhu jeho zpracování byla zvláštní péče věnována ověření, zda a do jaké míry je posuzovaná koncepce v kumulaci s jinými, obecně prospěšnými záměry.

V průběhu zpracování oznámení probíhaly konzultace zpracovatelů SEA se zástupci zpracovatele ROP Moravskoslezsko – Agenturou pro regionální rozvoj, a.s. Ostrava a zástupci ex-ante hodnotitele, kterým je Ekonomická fakulta Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava.

Dne 31. 3. 2006 Ministerstvo životního prostředí (dále MŽP) informovalo dotčené správní instituce o zahájení zjišťovacího řízení ke koncepci "Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko 2007-2013". Dotčené kraje (3 instituce) a dotčené obce s rozšířenou působností (22 institucí) byly požádány ve smyslu § 16 odst. 3 cit. zákona neprodleně o zveřejnění informace o oznámení a o tom, kdy a kde je možné do oznámení nahlížet, na úředních deskách a nejméně ještě jedním v dotčeném území obvyklým způsobem (v místním tisku, rozhlas, zpráva ČTK apod.) současně s upozorněním, že každý může MŽP, odboru posuzování vlivů na životní prostředí a IPPC zaslat své písemné vyjádření k oznámení do 20 dnů ode dne zveřejnění informace o oznámení na úřední desce kraje. Dotčené územní samosprávné celky (25 institucí) a dotčené správní úřady (9 institucí) byly požádány ve smyslu § 10c odst. 3 cit. zákona o zaslání vyjádření k oznámení MŽP, odboru posuzování vlivů na životní prostředí a IPPC, nejpozději do 20 dnů ode dne zveřejnění oznámení podle § 16 odst. 4.

Zjišťovací řízení pak bylo zahájeno dne 6. 4. 2006 zveřejněním informace o oznámení koncepce na úřední desce Moravskoslezského kraje. Informace o oznámení (resp. oznámení koncepce) byla rovněž zveřejněna na úředních deskách dotčených obcí s rozšířenou působností a v Informačním systému SEA (<http://www.ceu.cz/EIA/SEA>), kód koncepce MZP029K.

Ministerstvo životního prostředí, odbor posuzování vlivů na životní prostředí a IPPC, oddělení SEA, obdrželo v zákonné lhůtě k oznámení koncepce vyjádření od 16 subjektů. Tato vyjádření byla použita při zpracování posouzení koncepce, které bylo vydáno MŽP dne 11. 5. 2006.

V období vypracování oznámení a během zjišťovacího řízení byla veřejnost kromě výše uvedených úředních postupů rovněž informována zveřejněním verze 1 ROP MS v prosinci 2005 a verze 2.1 ROP v dubnu 2006 na webových stránkách ARR a KÚ MSK a rozeslání informačních e-mailů všem subjektům v regionu Moravskoslezsko, které byly zaregistrovány k odběru noviněk o strukturálních fondech na sekretariátu Regionální rady KÚ MSK (cca 1500 veřejných a neziskových subjektů a cca 1500 podnikatelských subjektů). Dne 11. 1. 2006 proběhlo rovněž veřejné slyšení, při kterém byl prezentován první návrh ROP a postup jeho posouzení procesem SEA, včetně možnosti veřejnosti připomínkovat ROP v průběhu jeho zpracování.

Představení ROP MS odborné veřejnosti z oblasti rozvoje venkova, rozvoje měst, cestovního ruchu a podnikání proběhlo v rámci kulatých stolů konaných v období únor-březen 2006. Připomínky veřejnosti byly zapracovány do verze 2.2 ROP.

Ad 2. Zpracování návrhu postupu a metodiky SEA hodnocení

Byla zpracovávána metodika SEA hodnocení. Tato metodika byla navržena s ohledem na obsahovou část ROP MS. Při zpracování postupu a návrhu metodiky SEA byly zohledněny zejména podmínky pro zajištění těchto výstupů:

1. definování referenčních cílů ochrany ŽP,
2. vyhodnocení souladu dlouhodobých cílů a opatření s referenčními cíli ochrany ŽP,
3. posouzení možných vlivů opatření navrhovaných v ROP MS na jednotlivé složky ŽP,
4. stanovení podrobných ukazatelů pro sledování a hodnocení míry dosažení, referenčních cílů ochrany ŽP při realizaci ROP MS,
5. stanovení systému pro sledování skutečných vlivů realizace posuzovaného ROP.

Ad. 3 Provedení SEA hodnocení podle § 10 h a přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb včetně průběhu konzultací

SEA hodnocení bylo zahájeno dle ROP MS ve verzi 2.2.1, která byla začátkem května 2006 předložena do mezirezortního připomínkového řízení a začátkem června 2006 vzata vládou na vědomí. Jedná se o verzi ROP MS, která již zohledňuje podněty a připomínky koncipované v průběhu jeho projednání v rámci kulatých stolů, pracovních skupin ROP, závěry neformálního jednání s Evropskou komisí a připomínky veřejnosti došlé v průběhu zveřejnění předchozích verzí ROP.

Důvodem zahájení práce týmu SEA hodnocení ještě před dokončením konečného tvaru a textu koncepce ROP MS byla skutečnost, že takové hodnocení vede zpětnou vazbou k případným korekcím chyb nebo opomenutí v práci na vlastní koncepci. Další výhodou je to, že se potenciální výhrady a připomínky nehromadí neřešené až na konec práce a nepokračuje se ve „vadné práci“ na vlastní koncepci v dalších etapách. Konečné stanovisko v případě akceptování nebo vyvrácení v diskusích uplatněných připomínek

obvykle nemusí být tak kritické, jako nechá-li se celé posouzení až na dobu po dopracování celé koncepce.

Po obdržení všech došlých připomínek a návrhů k operačnímu programu byl zpracován dokument „Posouzení vlivu Regionálního operačního programu Moravskoslezsko na období 2007-2013“. Zpracování tohoto dokumentu bylo dokončeno 21. 7. 2006. Dne 31. 7. 2006 byl tento dokument zveřejněn vyvěšením na webových stránkách Moravskoslezského kraje a Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko.

Připomínky zpracovatele posouzení SEA byly zapracovány do následující verze 2.4 ROP MS, která byla spolu s vyhodnocením vlivů na životní prostředí předložena Ministerstvu životního prostředí dne 4. 8. 2006 a současně zveřejněna. Ministerstvo životního prostředí rozeslalo 14. 8. 2006 posouzení SEA dotčeným správním orgánům a územním samosprávným celkům a zveřejnilo jej v informačním systému SEA. Připomínky těchto orgánů byly zapracovány do verze 2.5 ROP MS v říjnu 2006.

V průběhu prací na zpracování „Posouzení“ probíhaly pracovní schůzky členů týmu SEA hodnocení, jejichž účelem byla koordinace činností jednotlivých expertů týmu zpracovatele SEA, předávání a upřesňování informací zpracovatele ROP MS a zpracovatele ex-ante hodnocení a jejich reflexe ve vyhodnocení.

Souhlasné stanovisko k návrhu Regionálního operačního programu bylo Ministerstvem životního prostředí vydáno 20. 10. 2006.

Veřejnost byla v průběhu zpracování SEA informována zveřejněním průběžných verzí ROP MS jejich v červnu a srpnu 2006 na www stránkách a rozesláním e-mailů cca 1500 registrovaným zájemcům.

Dne 15. 9. 2006 proběhlo veřejné projednání dokumentace „Posouzení vlivů Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko na období 2007-2013“, na němž byly zodpovězeny otázky ze strany odborné i laické veřejnosti (text zápisu z veřejného projednání je k dispozici na <http://eia.cenia.cz/sea/koncepce/detail.php?id=MZP029K>). Připomínky vzešlé z průběhu zveřejnění a veřejného projednání ROP jsou uvedeny v příloze 2 a byly zapracovány další verze ROP, která byla následně předložena ke schválení vládě ČR.

Regionální operační program byl rovněž v období duben 2006-červen 2007 projednáván v pracovní skupině ROP složené z hospodářských a sociálních partnerů a na dalších fórech. Podrobnější popis těchto konzultací je uveden v kapitole 2.12.

7.2 Obsah dokumentace SEA

Dokumentace SEA byla zpracována podle zákona 100/2001 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí. Dokumentace je zpracována dle přílohy 9 zmíněného zákona, která je shodná s přílohou 1 Direktivy 2001/42. Dokumentace SEA je zveřejněna na webových stránkách <http://eia.cenia.cz/sea/koncepce/detail.php?id=MZP029K>.

7.2.1 Opatření přijatá k monitorování programu

V kapitole 9. dokumentu SEA jsou stanoveny referenční cíle ochrany životního prostředí a k těmto cílům soustava indikátorů, které mají být sledovány.

Vzhledem k charakteru intervencí ROP MS přispívá k plnění cílů ochrany životního prostředí vesměs nepřímo, proto indikátory doporučené v dokumentaci SEA mají ve vztahu k ROP

charakter kontextových indikátorů. Proto do programového dokumentu byly převzaty pouze dva z navržených indikátorů. Ostatní indikátory budou sledovány v rámci monitoringu sociálně ekonomické situace v regionu a budou uváděny v ročních zprávách o implementaci programu.

7.2.2 Vypořádání připomínek

V průběhu přípravy dokumentace SEA byly připomínky veřejnosti obcí a správních orgánů shromažďovány ve třech fázích:

- v procesu zjišťovacího řízení, které bylo ukončeno 11. 5. 2006, kdy byl připomínkován dokument ROP zveřejněný společně zpracovatelem SEA a zpracovatelem ROP v dubnu 2006
- V procesu posuzování dokumentu SEA, během kterého na základě zveřejnění ROP i dokumentu SEA (zveřejněn 31. 7. 2006 na www stránkách zpracovatele SEA a M ŽP a rozeslán k připomínkování centrálním a regionálním správním orgánům a obcím regionu Moravskoslezsko dne 15. 8. 2006)
- veřejné projednání ROP i dokumentu SEA dne 15. 9. 2006 a současně MŽP rozeslalo tyto dokument.

V kapitole 14 dokumentu SEA je uvedeno vypořádání připomínek, které byly vzneseny v průběhu zjišťovacího řízení, které bylo ukončeno.

V průběhu veřejného projednání SEA dne 15. 9. 2007 nebyly ze strany veřejnosti vzneseny zásadní připomínky k ROP.

Připomínky, které obdrželo zaslané MŽP v procesu projednání dokumentace SEA jsou vypořádány v samostatném dokumentu, který je dán k dispozici v příloze 2 ROP.

7.2.3 Netechnické shrnutí SEA

Netechnické shrnutí SEA je uvedeno v kapitole 13 dokumentu SEA.

7.3 Stanovisko Ministerstva životního prostředí

V Praze dne 20. 10. 2006
Č.j.: 73799/ENV/06

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí

podle § 10g zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů,

k návrhu koncepce

„Regionální operační program Moravskoslezsko 2007-2013“

verze po zapracování připomínek z veřejného projednání

Předkladatel koncepce: Krajský úřad Moravskoslezského kraje

Zpracovatel posouzení: Ing. Jitka Vavrečková
(osvědčení odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na životní prostředí č.j. 15914/2454/OHRV/03, 43283/ENV/06)

Ing. Pavlína Kulhánková
Ing. Michal Vacek
Ing. Luboš Vašek
RNDr. Bc. Jaroslav Bosák
RNDr. Lukáš Ženatý

1 Průběh posuzování:

Na základě předloženého oznámení koncepce, zpracované v rozsahu přílohy č. 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb., (dále jen „zákon“), bylo dne 31. 3. 2006 Ministerstvem životního prostředí zahájeno zjišťovací řízení. Oznámení koncepce bylo zveřejněno v Informačním systému SEA a rozesláno dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům. Zjišťovací řízení bylo ukončeno dne 11. 5. 2006 vydáním závěru zjišťovacího řízení.

Návrh koncepce včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí, zpracovaném v rozsahu přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb., byl Ministerstvu životního prostředí předložen dne 3. 8. 2006 a po kontrole náležitostí byl dne 14. 8. 2006 rozeslán dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům a zveřejněn v Informačním systému SEA. Veřejné projednání návrhu koncepce „Regionální operační program Moravskoslezsko 2007–2013“ včetně vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí se konalo dne 15. 9. 2006 na Krajském úřadu v Ostravě. Zápis z veřejného projednání obdrželo Ministerstvo životního prostředí dne 9. 10. 2006.

Stručný popis koncepce:

Regionální operační program Moravskoslezsko 2007–2013 je základním koncepčním dokumentem pro čerpání prostředků z Evropského fondu regionálního rozvoje. Region Moravskoslezsko je zahrnut do Cíle Konvergence, který je určen pro podporu urychlení konvergence nejméně rozvinutých členských států a regionů EU. Hlavním cílem této koncepce je urychlit rozvoj regionu a zvýšit jeho konkurenceschopnost efektivnějším využitím jeho potenciálu. Tohoto cíle je navrženo dosáhnout zejména zvyšováním kvality života obyvatel a atraktivity regionu pro investory a návštěvníky, zlepšováním podmínek pro práci i volný čas, zejména modernizací dopravní a technické infrastruktury a rozvojem dalších atributů spokojenosti obyvatel a návštěvníků regionu. Program je rozčleněn do pěti prioritních oblastí, kterými jsou: Regionální infrastruktura a dostupnost, podpora prosperity regionu, rozvoj měst, rozvoj venkova a technická pomoc. V každé vyjmenované oblasti jsou navrženy strategie dosažení cílů a vyjmenovány hlavní oblasti podpory.

2 Stručný popis vyhodnocení:

Vyhodnocení vlivů Regionálního operačního programu Moravskoslezsko 2007–2013 bylo provedeno v souladu se zákonem a zpracováno v rozsahu přílohy č. 9 tohoto zákona. Vyhodnocení bylo prováděno průběžně se zpracováním koncepce, k vyhodnocení byla využita metoda referenčních cílů, tj. porovnávání možného vlivu specifických cílů koncepce na stanovené referenční cíle ochrany životního prostředí.

Regionální operační program Moravskoslezsko 2007–2013 byl rovněž posouzen dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, a to z hlediska důsledků na evropsky významné lokality a ptačí oblasti a stav jejich ochrany z uvedených hledisek dle § 45h zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Závěry vyhodnocení:

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný orgán podle § 21 zákona č. 100/2001 Sb., na základě návrhu koncepce, zpracovaného vyhodnocení koncepce dle zákona č. 100/2001 Sb., včetně posouzení koncepce dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, vyjádření dotčených správních úřadů, dotčených územně samosprávných celků a veřejnosti, výsledků veřejného projednání a vypořádání připomínek vydává:

SOUHLASNÉ STANOVISKO

k návrhu koncepce

„Regionální operační program Moravskoslezsko 2007-2013“

verze po zapracování připomínek z veřejného projednání

za dodržení níže uvedených podmínek stanoviska (část A).

Realizace koncepce „Regionální operační program Moravskoslezsko 2007-2013“ nebude mít významný negativní vliv na evropsky významné lokality a ptáčích oblastech za dodržení níže uvedených podmínek stanoviska (část B).

A. Podmínky souhlasného stanoviska:

- 1) Při realizaci koncepce budou respektovány podmínky, stanovené vyhodnocením pro jednotlivé priority.
- 2) Bude zaveden systém sledování vlivů koncepce na životní prostředí tak, aby data z něj získaná byla srovnatelná s daty ČSÚ a jeho výsledky budou pravidelně zveřejňovány.
- 3) Navazující strategické dokumenty Regionálního operačního programu Moravskoslezsko 2007–2013 budou plně respektovat platné koncepční materiály z oblasti životního prostředí, zejména Státní politiku životního prostředí ČR, Integrovaný národní program snižování emisí v ČR, Plán odpadového hospodářství ČR, Strategii biologické rozmanitosti ČR, Plán odpadového hospodářství Moravskoslezského kraje, Program ke zlepšení kvality ovzduší Moravskoslezského kraje a další.
- 4) Podmínkou realizace navržených priorit je respektování závěrů posouzení vlivů na životní prostředí procesem EIA.
- 5) Při přípravě jednotlivých projektů, vyplývajících z navržených priorit, je nezbytné respektovat plány péče o ZCHÚ a do výběru konkrétních projektů zapojit příslušné orgány ochrany přírody a krajiny. Při posuzování projektů je nezbytné respektovat i lokality výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů.
- 6) Koncipovat konkrétní projekty řešení brownfields, regenerace prostředí ve městech, venkovských sídlech a projekty v oblasti zlepšování kvality venkovské krajiny tak, aby navrhované řešení dbalo na ochranu, zachování a vhodné využívání kulturního dědictví v souladu s požadavky zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.
- 7) Při podpoře projektů k instalaci větrných elektráren řešit problém kumulace vlivů mnoha desítek záměrů výstavby větrných elektráren v oblasti Nízkého a Hrubého Jeseníku s ohledem na krajinný ráz a vlivy na obyvatelstvo, dostatečnou hustotu výkonu větrné energie, dostatečnou vzdálenost od současně zastavěných a zastavitelných území (min. 1000 m) při respektování doporučení Metodického pokynu k vybraným aspektům postupu orgánů ochrany přírody při vydávání souhlasu podle § 12 a případných dalších rozhodnutí dle zákona č. 114/1992 Sb., které souvisí s umístěním staveb vysokých větrných elektráren.

- 8) Mezi kritéria pro výběr podporovaných projektů zahrnout též kritéria vlivů na přírodu, jakými jsou např.:
- Narušení ochranných podmínek zvláště chráněných území,
  - narušení územní ochrany a integrity lokalit soustavy NATURA 2000 (evropsky významných lokalit a ptačích oblastí),
  - poškození nebo likvidace biotopů s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů,
  - zásahu do prvků ÚSES a VKP, negativnímu ovlivnění přírodních stanovišť, biotopů, fauny, flóry,
  - zvýšení fragmentace krajiny, snížení průchodnosti krajiny.
- 9) Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vyhodnocení došlých vyjádření a připomínek z veřejného projednání, a to jak ke koncepci, tak i k jejímu posouzení.
- 10) Pravidelně vyhodnocovat celkový vliv koncepce na životní prostředí a na základě toho navrhnout jeho aktualizaci (zejména v případě, kdy budou zjištěny významné negativní vlivy této koncepce na životní prostředí. Lze např. předpokládat, že většina nových aktivit bude znamenat hlukové příspěvky ke stávající hladině hluku).
- 11) Při aktualizaci operačního programu Moravskoslezsko 2007–2013 zejména:
- a) Věnovat větší pozornost opatřením směřujícím do oblasti ochrany vod
  - b) Zvážit rozšíření specifických cílů o myslivost, která může napomoci zvýšit turistický ruch.
  - c) Aktualizovat problematiku řešení starých ekologických zátěží i na lokality, kde dosud nebyla uzavřena smlouva pro likvidace ekologických škod a jsou územně závažné (DEZA – LAHOS Ostrava, HCHZ Ostrava, Ostramo Vlček – TRANSKOREKTA a pod.). Jednou z priorit by mělo být i sledování finančního zabezpečení a technického řešení těchto starých ekologických zátěží.
  - d) Mez indikátory pro monitoring a evaluaci zahrnout též odběry povrchových a podzemních vod, celkové množství a kvalitu vypouštěných odpadních vod, kvalitu vod říční sítě, nejvýznamnější emise, změnu krajinného rázu, prostupnost krajiny pro migraci zvěře, výskyt určitého druhu zvěře, popř. další.
  - e) Ve vyhodnocení vlivů koncepce pak lze doporučit konkretizovat informaci o překračování cílových imisních limitů pro troposférický ozón a zařadit mezi referenční cíle i takové, které vyplývají z Programu ke zlepšení kvality ovzduší Moravskoslezského kraje z června 2006. Dále je vhodné doplnit některé další indikátory uvedené v „Národním číselníku indikátorů pro programové období 2007–2013“.

B. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000:

Každý projekt, vyplývající z navržených priorit Regionálního operačního programu Moravskoslezsko 2007–2013, bude realizován s respektováním ochrany území evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy Natura 2000 a nesmí vést k poškození nebo zhoršení stavu předmětu ochrany těchto území.

Ministerstvo životního prostředí dále předpokládá, že řídicí složky realizace této koncepce zajistí u každého navrženého řešení co nejširší publicitu a informování veřejnosti.

Ing. Jaroslava HONOVÁ

ředitelka odboru

posuzování vlivů na životní prostředí a IPPC

Příloha 1:
Orientační rozdělení příspěvku Společenství podle kategorie v operačním programu

Referenční číslo Komise: _CCI 2007 CZ 16 1 PO 010

Název programu: Regionální operační program regionu soudržnosti Moravskoslezsko 2007-2013

Datum posledního rozhodnutí Komise o daném operačním programu: 03/XII/2007

Téma 1

Kód	Prioritní téma	Příspěvek Společenství, EUR
16	Železnice	28 774 694
18	Mobilní majetek železnic	26 360 600
23	Regionální / místní komunikace	127 663 385
24	Cyklistické stezky	14 580 804
25	Městská doprava	20 379 828
28	Inteligentní dopravní systémy	7 000 000
29	Letiště	35 247 763
50	Sanace průmyslových areálů a kontaminované půdy	40 000 000
52	Podpora čisté městské dopravy	30 899 400
53	Předcházení rizikům (...)	22 536 600
56	Ochrana a rozvoj přírodního dědictví	3 000 000
57	Jiná podpora zlepšení služeb cestovního ruchu	58 882 775
58	Ochrana a zachování kulturního dědictví	23 639 266
59	Rozvoj kulturní infrastruktury	12 000 000
61	Integrované projekty pro obnovu měst a venkova	107 145 448
69	Opatření na zlepšení přístupu k zaměstnání a na zvýšení udržitelné zaměstnanosti žen a udržitelného postupu žen...	3 000 000
71	Cesty k integraci a znovuzapojení znevýhodněných osob na trhu práce...	1 000 000
72	Navrhování, zavádění a provádění reforem systémů vzdělávání a odborné přípravy...	1 000 000
73	Opatření na zvýšení celoživotní účasti na vzdělávání a odborné přípravě...	1 000 000
75	Vzdělávací infrastruktura	51 767 097
76	Zdravotní infrastruktura	31 741 863
77	Infrastruktura péče o dítě	8 000 000
79	Jiná sociální infrastruktura	36 126 525
81	Mechanismy na zlepšení vytváření, sledování a hodnocení dobrých politik a programů...	3 000 000
85	Příprava, provádění, monitorování a kontrola	14 347 169
86	Hodnocení a studie; informace a komunikace	7 000 000
	Celkem	716 093 217

Téma 2

Kód	Kódy forem financování	Příspěvek Společenství, EUR
01	Nevratná pomoc	699 093 217
02	Pomoc (úvěry, úrokové dotace, záruky)	17 000 000
03	Rizikový kapitál (účast, fondy rizikového kapitálu)	0
04	Ostatní formy financování	0
	Celkem	716 093 217

Téma 3

Kód	Kódy typu území	Příspěvek Společenství, EUR
00	Nevztahuje se	298 018 198
01	Město	323 947 087
02	Hory	0
03	Ostrovy	0
04	Řídce a velmi řídké osídlené oblasti	0
05	Venkovské oblasti (<i>jiné než hory, ostrovy a řídké nebo velmi řídké osídlené oblasti</i>)	94 127 932
06	Bývalé vnější hranice EU (<i>po 30. dubnu 2004</i>)	0
07	Nejodlehlejší regiony	0
08	Oblast přeshraniční spolupráce	0
09	Oblast nadnárodní spolupráce	0
10	Oblast meziregionální spolupráce	0
	Celkem	716 093 217

Příloha 2
Vypořádání připomínek SEA

Č.	Instituce	Kapitola / strana	Připomínka	Vypořádání
1	MŽP, odbor odpadů	ROP 2.3 /35	Upozorňujeme, že na str. 35 ROP, v části Silné stránky-Regionální infrastruktura a dostupnost, 4. odrážka je chybný text....."zpětný odběr odpadů". Opravit podle kontextu na "oddělený sběr odpadů" nebo "zpětný odběr výrobků a zařízení".	Opraveno, viz opravena verze ROP
2	MŽP – odbor ochrany ovzduší	ROP 2.3 1.9.1/26	Upozorňujeme, že česká legislativa stanoví imisní limity pro suspendované částice PM ₁₀ , nikoli pro „polévatý prach“, jak je uvedeno v textu koncepce, v kapitole 1.9.1. Zároveň považujeme za vhodné ve výčtu stanic s nejvyššími počty dní s překročením denního imisního limitu použít aktuální údaje z ročenky ČHMÚ.	Opraveno a aktualizováno
3		ROP 2.3 1.9.1/26	Požadujeme upravit formulaci věty „Koncentrace těkavých organických látek je v Ostravě vyšší než v ostatních městech kraje a překračuje limit pro benzen 5 mg.m ⁻³ “. Platná legislativa stanoví pouze imisní limit pro benzen (nikoli pro těkavé organické látky), jehož hodnota 5 µg.m ⁻³ , má být dosažena do 1.1. 2010.	Opraveno
4		ROP 2.3 1.9.1/26	S ohledem na skutečnost, že cílový imisní limit pro benzo(a)pyren je stanoven jako roční průměr, není vhodné uvádět, že cílový imisní limit byl překračován ve více než 50% dní v roce.	Opraveno
5		ROP 2.3 1.9.1/ 27	Vzhledem k tomu, že na území Moravskoslezského kraje dochází dlouhodobě k překračování platných imisních limitů, považujeme za vhodné uvést podrobněji vývoj znečištění ovzduší na území této aglomerace	Doplněna informace o podílu území a počtu obyvatel žijících na území se zhoršenou kvalitou ovzduší
6			K dokumentaci posouzení vlivů koncepce na životní prostředí, kapitole 2.1.1. Imise, máme shodné připomínky jako k výše uvedené imisní části návrhu koncepce	akceptováno.
7		ROP 2.3 1.9.1/ 27	Dále považujeme za vhodné konkretizovat informaci o překračování cílových imisních limitů	v ROP doplněna informace

Č.	Instituce	Kapitola / strana	Připomínka	Vypořádání
			pro troposférický ozon. Uvedené by bylo vhodné zmínit rovněž v návrhu koncepce	
8			V kapitole 5.2. doporučujeme změnit referenční cíl č.3. Jako vhodný informační zdroj pro stanovení uvedeného cíle doporučujeme použít Program ke zlepšení kvality ovzduší Moravskoslezského kraje, z června 2006, neboť celkové priority stanovené v rámci tohoto dokumentu lépe vystihují zásadní problémy kvality ovzduší v této oblasti	Neakceptováno, doporučený dokument „Program ke zlepšení kvality ovzduší MSK, červen 2006) není dosud schváleným dokumentem (prozatím je v připomínkovém řízení)
9			Do kapitoly 9.2. považujeme za vhodné doplnit některé další indikátory, uvedené v „Národním číselníku indikátorů pro programové období 2007-2013“, např. expozice obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM ₁₀ , aj.	akceptováno
10	MŽP – odbor ochrany ovzduší		Kapitolu 11.2. doporučujeme v návaznosti na výše navrženou změnu referenčního cíle doplnit o adekvátní otázky (např. přispěje realizace projektu ke snížení imisní zátěže PM ₁₀ či BaP?).	akceptováno
11	MěÚ Bruntál	1.9.3/27	V tabulce č. 12 rok 2003 "odstranění skládkováním", hodnota 0,8 je nepravděpodobná hodnota, zřejmě je třeba opravit.	Připomínka se vztahuje k některé ze starších verzí. V posuzované verzi se tento údaj nevyskytuje.
12	MěÚ N. Jičín	1.9.2/27	Již jsme jednou upozornili (č.j. OŽP/31938/2006/RA), že text "Všechny obce nad 10 000 ekvivalentních obyvatel mají vybudovanou veřejnou kanalizaci ukončenou na mechanicko-biologické bázi a ČOV" není správný, protože u Nového Jičína se zdrojem znečištění nad 10 000 EO není vybudována kompletní veřejná kanalizace. Jedná se především o navazující místní části Nového Jičína např. m.č. Žilina a Loučka. Dále jsme upřesnili, že místní části, které přímo nenavazují na souvisle zastavěná území, ale jsou součástí obcí nad 2 000 EO a nad 10 000 EO, nemají v převážné části vybudovanou veřejnou kanalizaci.	